



M

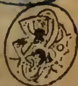
68-6-B-8

CATVLLVS.

TIBVLLVS.

PROPERTIVS.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA ... EMANUELE



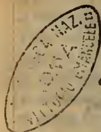


73

AL. M. R. MARINO SANNVTO PATRICIO VENETO BENE DICTI FILIO. S.

Valerium Catullum Veronēsem his diebus cura nostra impressum eò libētius ad te legendum mittimus Marine Sannute humaniss. quoniam in urbe ista doctorum uirorum parente, et altrice ingeniorum Verona, unde oriundus Catullus, quæsturam agis. Scimus enim munus nostrum tibi gratiss. forē, tum ipso munere, Quid enim gratius catulliano lepore? tum qa, quoties post occupationes publicas relaxare animum uoles, percommode & haberi in manibus, & euolui arctatus cura nostra Catullus poterit. Delectabit te præterea, quod longe alius, quā qui erat, uidebitur ob multas emēdationes, et uersus tum additos, tum in pristinum locum restitutos. in qua re adiutus sum maxime ab Hieronymo Auantio Veronensi homine doctiss. & summo ingenio, tibiq; deditissimo. Qua re uel eo gratiorem tibi Catullū putamus futurum, quoniam Auantius tuus Veronensis, uel noster potius illi corrigendo, & in pristinum candorem restituendo, et olim per se diu, & multo labore, & unà mecum inter imprimendum accuratiss. incubuimus. Quæ tamen asterisco uidebis notata, ea in fine operis aliter, atq; aliter legi excudēda curauimus, ut possit studiosiss. quisq; quod melius uisum fuerit, eligere pro arbitrio suo. Idem & in Tibullo, & Propertio fecimus, quos ad tria millia uoluminum, et plus eò hac minima forma excusos in manus tuas, et cæterorum, commode, assiduéq; unà cum Catullo & ire, & redire speramus. Vale.

VALERII CATVLLI VERONENSIS AD CORNELIVM NEPOTEM LIBELLVS.



Vi dono lepidum nouum libellum,
Arido modo pumice expolitum
Corneli? tibi, nanq; tu solebas
Meas esse aliquid putare nugas
I am tum, cum ausus es unus italorum
O mne æuum tribus explicare chartis,
D octis Iuppiter, & laboriosis.
Quare habe tibi quicquid est libelli,
Qualecunq; quidem ora per uirorum
P lus uno maneat perenne sæclo,

Ad passerem Lesbiæ.

Passer delitiæ meæ puellæ,
Qui cum ludere, quem in sinu tenere,
C ui primum digitum dare appetenti,
E t acreis solet incitare morsus
C um desyderio meo nitenti,
C arum nescio quid lubet iocari,
E t solatiolum sui doloris,
C redo, ut cum grauis acquiescet ardor,
T ecum ludere, sicut ipsa, possem,
E t tristeis animi leuare curas
T am gratum mihi, quàm ferunt puellæ

Pernici aureolum fuiſſe malum,
Quod zonam ſoluit diu ligatam.

De paſſere mortuo Leſbiæ.

Lugete ó ueneres, cupidineſq;,
Et quantum eſt hominum uenuſtiorum,
Paſſer mortuus eſt meæ puellæ,
Quem plus illa oculis ſuis amabat.
Nam mellitus erat, ſuamq; norat
Ipſam tam bene, quàm puella matrem,
Nec ſeſe à gremio illius mouebat,
Sed circunſiliens modo huc, modo illuc,
*Ad ſolam dominam uſq; pipil*ā*bat.*
Qui nunc it per iter tenebricoſum
Illuc, unde negant redire quenquam.
At uobis male ſit malæ tenébræ
Orci, quæ omnia bella deuoratis,
Tam bellum mihi paſſerem abſtuliſtis.
O' factum male, ó miſelle paſſer
Tua nunc opera meæ puellæ
Flendo turgiduli rubent ocelli.

De Phaſelo, quo in patriam reuectus eſt.

Phaſelus ille, quem uidetis hoſpites,
Ait fuiſſe nauium celerrimum,
Neq; ullius natantis impetum ratis
Nequiſſe præterire, ſiue palmulis
Opus foret uolare, ſiue linteo.
Et hoc negat minacis adriatici
Negare littus, inſulas'ue Cycladas,
Rhodum'ue nobilem, horridam'ue Thraciam,

P ropontida, trucem'ue ponticum sinum,
V bi iste post phaselus antea fuit
C omata sylua. nam cythorio in iugo
L oquente sæpe sibilum edidit coma.
A mastri pontica, & cythore buxifer
T ibi hæc fuisse, & esse cognitissima
A it phaselus, ultima ex origine
T uo stetisse dicit in cacumine,
T uo imbuisse palmulas in æquore,
E t inde tot per impotentia freta
H erum tulisse, læua, siue dextera
V ocaret aura, siue utcunq; Iuppiter
S imul secundus incidisset in pedem,
N eq; ulla uota littoralibus dijs
S ibi esse facta, cum ueniret à mari
N ouissime hunc ad usq; limpidum lacum.
S ed hæc prius fuere, nunc recondita
S enet quiete, seq; dedicat tibi
G emelle Castor, & gemelle Castoris.

AD LESBIAM.

u Iuamus mea Lesbia, atq; amemus,
Rumoresq; senum seueriorum
O mneis unius æstimemus assis.
S oles occidere, & redire possunt,
N obis, cum semel occidit breuis lux,
N ox est perpetua una dormienda.
D a mi basia mille, deinde centum,
D ein mille altera, da secunda centum,
D ein usq; altera mille, deinde centum,
D ein cum millia multa fecerîmus,

Conturbabimus illa, ne sciamus,
Aut nequis malus inuidere possit,
Cum tantum sciat esse basiorum.

AD FLAVIVM.

Flaui delitias tuas Catullo,
Ni sint illepidæ, atq; inelegantes,
Velles dicere, nec tacere posses,
Verum nescio quid febriculosi
Scorti diligis, hoc pudet fateri,
Nam te non uiduas iacere noctes
Nequicquam tacitum cubile clamat,
Sertisq; asſyrio fragrans oliuo,
Puluinusq;, peræq; & hic, & illic
Attritus, tremuliq; quassa lecti
Argutatio, inambulatioq;
Nam ni præualet ista nil tacere?
Cur non tam latera exfututa pandas,
Ne tu quid facias ineptiarum?
Quare quicquid habes boni, maliq;,
Dic nobis, uolo te, ac tuos amores
Ad cœlum lepido uocare uersu.

AD LESBIAM.

Quæris quot mihi basiationes
Tuæ Lesbia sint satis, superq;?
Quàm magnus numerus libyſsæ arenæ
Laserpiciferis iacet Cyrenis
Oraclum Iouis inter æstuosi,
Et Batti ueteris sacrum sepulchrum,
Aut quàm sydera multa, cum tacet nox,
Furtiuos hominum uident amores,

T am te basia multa basiare
V esano satis, & super Catullo est,
Quæ nec pernumerare curiosi
P ossint, nec mala fascinare lingua.

AD SEIPSVM.

m Iser Catulle desinas ineptire,
Et quod uides perijsse, perditum ducas.
F ulsere quondam candidi tibi soles,
C um uentitabas, quò puella ducebat,
A mata nobis, quantum amabitur nulla.
I bi illa multa tum iocosa fiebant,
Quæ tu uolebas, nec puella nolebat,
F ulsere uere candidi tibi soles,
N unc iam illa non uult, tu quoq; impotens esto
N ec quæ fugit sectare, nec miser uiue,
S ed obstinata mente perfer, obdura.
V ale puella, iam Catullus obdurat,
N ec te requiret, nec rogabit inuitam,
A t tu dolebis, cum rogaberis nulli
S celesta te'ne? quæ tibi manet uita?
Quis nunc te adibit? cui uideberis bella?
Quem nunc amabis? cuius esse diceris?
Quem basiabis? cui labella mordebis?
A t tu Catulle destinatus obdura.

Ad Verannium.

u Erannu omnibus è meis amicis
Antistes mihi millibus trecentis,
V enisti'ne domum ad tuos penates?
F ratresq; unanimes, tuamq; matrem?
V enisti? o' mihi nuntij beati,

V isam te incolumem, audiamq; hiberum
N arrantem loca, facta, nationes,
V t mos est tuus, applicansq; collum
I ucundum os, oculosq; suauiabor.
O quantum est hominum beatiorum,
Quid me lætius est, beatius'ue?

DE VARRI SCORTO.

V Arrus me meus ad suos amores
Visum duxerat è foro otiosum,
S cortillum mihi tum repente uisum est
N on sane illepidum, nec inuenustum,
H uc ut uenimus, incidere nobis
S ermones uarij, in quibus quid esset
I am Bithynia, quomodo se haberet,
E t quonam mihi profuisset ære,
R espondi, id quod erat, nihil, neq; ipsis,
N ec prætoribus esse, nec cohorti.
Cur quisquam caput unctius referret,
P ræsertim quibus esset irrumator
P rætor, nec faceret pili cohortem?
A t certe tamen inquiunt, quod illic
N atum dicitur, ære comparasti
A d lecticam homines, ego, ut puellæ
V num me facerem beatiorum,
N on inquam mihi tam fuit maligne,
V t, prouincia quod mala incidisset,
N ō possem octo homines parare rectos.
A t mi nullus erat neq; hic, neq; illic,
F ractum qui ueteris pedem grabati
I n collo sibi collocare posset.

Hic illa, ut decuit cinædiorem,
Quæso inquit, mihi mi Catulle paulum
Istos commodã, nam uolo ad Serapin *
Deferri, manẽ me, inquio puellæ *
Istud, quod modo dixeram me habere.
Fugit me ratio meus sodalis
Cinna est grauis, is sibi parauit. *
Verum utrum illius, an mei, quid ad me?
Vtor tam bene, quàm mihi pararim.
Sed tu insulsa, male, & molesta uiuis,
Per quam non licet esse negligentem.

Ad Furium, & Aurelium.

Furi, & Aureli comites Catulli,
Siue in extremos penetrarit Indos,
Litus ut longe resonante eoa
Tunditur unda,
Siue in Hyrcanos, Arabasq; molles
Seu Sacas, sagittiferosq; Parthos,
Siue qua septemgeminus colorat
Aequora Nilus,
Siue trans altas gradietur alpeis,
Cæsaris uisens monimenta magni
Gallicum Rhenum, horribiles, & ulti-
mosq; Britanos.
Omnia hæc, quæcunq; feret uoluntas
Cœlitum, tentare simul parati,
Pauca nuntiate meæ puellæ
Non bona dicta,
Cum suis uiuat, ualeatq; mœchis,
Quos simul complexa tenet trecentos,

N ullum amans uere, sed identidem omnium
Ilia rumpens,
N ec meum spectet, uelut ante, amorem,
Q ui illius culpa cecidit, uelut prati
V ltimus flos, prætereunte postquam
Tactus aratro est,

In Matrucinum Asinium.

m Atrucine Asini manu sinistra
Non belle uteris in ioco, atque uino.
T ollis lintea negligentiorum,
H oc salsum esse putas? fugit te inepte,
Q uàm uis sordida res, & inuenusta est.
N on credis mihi? crede Pollioni
F ratri, qui tua furta uel talento
M utari uelit, est enim leporum
D isertus puer, ac facetiarum.
Q uare aut hendecasyllabos trecentos
E xpecta, aut mihi linteum remitte,
Q uod me non mouet æstimatione,
V erum est μνημόσυνον mei sodalis
N am sudaria sætaba ex hiberis
M iserunt mihi muneri Fabullus,
E t Veranius hoc amem necesse est,
V t Veraniolum meum, & Fabullum.

AD FABVLLVM.

c Oenabis bene mi Fabulle apud me
Paucis, si tibi dij fauent, diebus,
S i tecum attuleris bonam, atq; magnam
C œnam, non sine candida puella.
E t uino, & sale, et omnibus cachinnis

H æc si inquam attuleris Fabulle noster
C œnabis bene nam tui Catulli
P lenus sacculus est aranearum.
S ed contra accipies meros amores*.
S eu quid suauius, elegantius'ue est,
N am unguentum dabo, quod meæ puellæ
D onarunt ueneres, cupidinesq;,
Quod tu cum olfacies, deos rogabis,
T otum ut te faciant Fabulle nasum.

Ad Caluum Licinium Oratorem.

n I te plus oculis meis amarem
Iucundissime Calue, munere isto
O dissem te odio uatiniano.
N am quid feci ego? quid'ue sum locutus?
C ur me tot male perderes poetis?
I sti dij mala multa dent clienti,
Qui tantum tibi misit impiorum,
Quod si (ut suspicor) hoc nouum, ac repertum
M unus dat tibi Sylla litterator,
N on est mi male, sed bene, ac beate,
Quod non dispereunt tui labores.
D ii magni horribilem, & sacrum libellum,
Quem tu scilicet ad tuum Catullum
M isti, continuo ut die periret
S aturnalibus optimo dierum.
N on non hoc tibi salse sic abibit,
N am si luxerit, ad librariorum
C urram scrinia, cæsios, aquinos,
S uffenum, omnia colligam uenena,
A c te his supplicijs remunerabor.

V os hinc interea ualete, abite
I lluc, unde malum pedem attulistis,
S æcli incommoda pessimi poetæ
L egistis, male me marem putastis,
S iqui forte mearum ineptiarum
L ectores eritis, manusq; uestras
N on horrebitis admouerę nobis.

AD AVRELIVM.

c Ommendo tibi me, ac meos amores
Aureli, ueniam peto pudentem,
V t si quicquam animo tuo cupisti,
Quod castum expeteres, & integellum,
C onserues puerum mihi pudice
N on dico à populo, nihil ueremur
I stos, qui in platea modo huc, modo illuc
I n re prætereunt sua occupati,
V erum à te metuo, tuoq; pene
I nfesto pueris bonis, malisq;,
Quem tu, qua lubet, ut lubet, moueto
Quantum uis, ubi erit foris, paratum,
H unc unum excipio, ut puto, pudenter.
Quod si te mala mens, furorq; uecors
I n tantam impulerit scelestæ culpam,
V t nostrum insidijs caput lacessas,
A h tum te miserum, maliq; fati,
Quem attractis* pedibus patente porta
P ercurrent raphaniq;, mugilesq;.

AD AVRELIVM.

p Aedicabo ego uos, & irrumabo
A ureli pathice, & cinæde Furi.

Qui me ex uersiculis meis putatis,
Quod sint molliculi, parum pudicum.
Nam castum esse decet pium poetam
Ipsum, uersiculos nihil necesse est,
Qui tum deniq; habent salem, ac leporem,
Si sunt molliculi, ac parum pudici,
Et quod pruriat incitare possunt.
Non dico pueris, sed ijs pilosis
Qui duros nequeunt mouere lumbos.
Vos quod millia multa basiorum
Pædicabo ego uos, & irrumabo.

Ad Coloniam.

O' Colonia quem cupis ponte lædere longo,
En salire paratum habes, sed uereris inepta
Crura ponticuli sub his totus irrediuiuus
Ne supinus eat, cauáq; in palude recumbat.
Sic tibi bonus ex tua pons libidine fiat,
In quo uel salij uel subsalij sacra suscipiuntur,
Munus hoc mihi maximi da Colonia risus.
Quendam municipem meum de tuo uolo ponte
Ire præcipitem in lutum per caputq;, pedesq;,
Verum totius ut lacus putidæq; paludis
Liuidissima, maximéq; est profunda uorago.
Insulsissimus est homo, nec sapit pueri instar
Bimuli tremula patris dormientis in ulna,
Cui cum sit uiridissimo nupta flore puella,
Vt puella tenellulo delicatior hœdo,
Asseruanda nigerrimis diligentius uuis,
Ludere hanc sinit, ut lubet, nec pili facit uni,
Nec se subleuat ex sua parte, sed uelut alnus

In fossa liguris iacet separata securi,
Tantundem omnia sentiens, q̃ si nulla sit usquam
Talis iste meus stupor nil uidet, nihil audit,
Ipse quis sit, utrum sit, an non sit, id quoq; nescit.
Hunc ego uolo de tuo ponte mittere pronum,
Si potest olidum repente excitare ueternum,
Et supinum animum in graui derelinquere cœno,
Ferream ut soleam tenaci in uoragine mula.

Ad Aurelium.

Aureli pater esuritionum,
Non harum modo; sed quot aut fuerunt,
Aut sunt, aut alijs erunt in annis,
Pædicare cupis meos amores,
Nec clàm, nam simul & iocaris unà,
Hærens ad latus omnia experiris
Frustra, nam insidias mihi instruentem
Tangam te prius irrumatione.
Atqui, si id faceres satur, tacerem,
Nunc ipsum id doleo, quod esurire
Næ meus puer, & sitire discet.
Quare desine, dum licet pudico,
Ne finem facias, sed irrumatus.

Ad Varum.

Suffenus iste Vare, quem probe nosti,
Homo est uenustus, & dicax, & urbanus,
Idem'q; longe plurimos facit uersus,
Puto esse ego illi millia aut decem, aut plura
Perscripta, nec sicut, ut fit in palinxesto,
Relata, carthæ regiæ, noui libri,
Noui umbilici, lora rubra, membrana

D irecta* plumbo, & pumice omnia æquata
H æc cum legas, tum bellus ille, & urbanus
S uffenus unus caprimulgus, aut fossor
R ursus uidetur, tantum abhorret, ac mutat.
H oc quid putemus esse? qui modo scurra,
A ut siquid hac retristius uidebatur,
I dem infaceto est infacetior rure,
S imul poemata attigit, neq; idem unquam
A eque est beatus, ac poema cum scribit.
T am gaudet in se, tamq; se ipse miratur.
N imirum idem omnes fallimur, neque est quisquam,
Q uem non in aliqua re uidere Suffenum
P ossis, suus cuiq; attributus est error,
S ed non uidemus manticæ quid in tergo est.

Ad Furium.

Furi, cui neq; seruus est, neque arca,
N ec cimex, nec araneus, nec ignis,
V erum est & pater, & nouerca, quorum
D entes uel silicem comesse possunt.
E st pulchre tibi cum tuo parente,
E t cum coniuge lignea parentis,
N ec mirum, bene nam ualetis omnes,
P ulchre concoquitis, nihil timetis,
N on incendia, non graueis ruinas,
N on facta impia, non dolos ueneni,
N on casus alios periculorum.
A tqui corpora sicciora cornu,
A ut siquid magis aridum est, habetis,
S ole, & frigore, & esuritione,
Q uare non tibi sit bene, ac beate?

A te sudor abest, abest saliua,
M uccus'q;, & mala pituita nasi.
H anc ad munditiem adde mundiorem,
Q uod culus tibi purior salillo est,
N ec toto decies cacas in anno,
A tq; id durius est faba, & lapillis,
Q uod tu si manibus teras, fricesq;,
N on unquam digitum inquinare posses.
H æc tu commoda tam beata Furi
N oli spernere, nec putare parui,
E t sestertia quæ soles precari
C entum, desine, nam sat es beatus.

Ad Puerum.

O qui flosculus es iuuentilorum*
N on horum modo, sed quot aut fuerunt;
A ut posthac alijs erunt in annis,
M allem delitias mihi dedisses,
Q uàm isti, cui neq; seruus est, neq; arca,
Q uàm sic te sineres ab isto amari,
Q ui non est homo. bellus inquies est,
S ed bello huic, neq; seruus est, neq; arca.
H æc tu quàm lubet abijce, eleua'q;,
N ec seruum tamen ille habet, neq; arcam.

Ad Thallum.

C inæde Thalle mollior cuniculi capillo,
V el anseris medulla, uel inula mollicella,
V el pene languido senis, situq; araneoso,
I dem'q; Thalle turbida rapacior procella.
C um diua mater alites ostendit oscitantes*
R emitte pallium mihi meum, quod inuolasti,

sudariumq;

Sudariumq; setabum, catagraphosq; Thynos
Inepte quæ palàm soles habere tanquam auita,
Quæ nunc tuis ab unguibus reglutina, & remitte,
Ne laneum latusculum, manusq; mollicellas
Inusta turpiter tibi flagella conscribillent,
Et insolenter æstues, uelut minuta magno
Deprensa nauis in mari uesaniente uento.

Ad Furium.

Furi uillula nostra non ad austri
Flatus opposita est, nec ad fauoni,
Nec sæui boreæ, aut apeliotæ,
Verum ad millia quindecim, & ducenta.
O uentum horribilem, atque pestilentem.

Ad Puerum suum.

Minister uetuli puer falerni
Ingere mi calices amariores,
Vt lex posthumiæ iubet magistræ
Ebriosa acina ebriosioris.
At uos quò lubet hinc abite lymphæ
Vini pernicies, & ad seueros
Migrate, hic merus est thyonianus

Ad Veranium, & Fabullum.

Pisonis comites, cohors inanis
Aptis sarcinulis, & expeditis
Verani optime, túque mi Fabulle,
Quid rerum geritis? satis'ne cum isto
Vappa, frigoráq;, & famem tulistis?
Ecquidnam in tabulis patet lucelli
Expensum? ut mihi, qui meum secutus
Prætorem, refero datum lucello.

O Memmi bene me,ac diu supinum
T ota ista trabe lentus irrumasti,
S ed,quantum uideo,pari fuisti
C asu,nam nihilo minore uerpa
E s fartus,pete nobiles amicos.
A t uobis mala multa dij,deæq;
D ent opprobria Romuli,Remiq;.

In Mamurram.

Quis hoc potest uidere? quis potest pati?
N isi impudicus,& uorax,& aleo
M amurram habere,quod comata Gallia
H abebat,& cuncta ultima Britania.
C inæde Romule hoc uidebis,& feres?
E s impudicus, & uorax,& aleo.
E t ille nunc superbus,& superfluens
P erambulabit omnium cubilia?
V t albulus columbulus dionæus.
C inæde Romule hoc uidebis,& feres?
E s impudicus,& uorax,& aleo.
E o'ne nomine imperator unice
F uisti in ultima occidentis insula,
V t ista uestra diffututa mentula
D ucenties comesset,aut trecenties?
Quid est?an hæc sinistra liberalitas
P arum expatrauit?an parum helluatus est?
P aterna primum lancinata sunt bona,
S ecunda præda pontica,inde tertia
H ibera,quam scit amnis aurifer Tagus,
H unc Galliæ timent,timent Britaniæ,

Quid hunc (malum) fouetis, aut quid hic potest,
N isi uncta deuorare patrimonia?
E o'ne nomine urbis oppulentissimæ
S ocer, generq; perdidisths omnia?

Ad Alphenum.

Alphene immemor, atq; unanimis false sodalibus
I am te nil miseret dure tui dulcis amiculi,
I am me prodere, iam non dubitas fallere perfide.
N ec facta impia fallacum hoium cœlicolis placent.
Q uæ tu negligis, ac me miserum deseris in malis.
E heu qd faciant dico homines, cui ue habeant fidẽ?
C erte tu te iurabas animam tradere me quoq;
I nducens in amorem, quasi tuta omnia mi forent,
I dem nunc retrahis te, ac tua dicta omnia, factáq;
V entos irrita ferre ad nebulas aerias sinis.
S i tu oblitus es, at dij meminerunt, meminit fides,
Q uæ te ut pœniteat postmodo facti faciet tui.

Ad Sirmionem peninsulam.

Peinsularum Sirmio, insularumq́;
O celle, quascunq; in liquentibus stagnis,
M ariq; uasto fert uterq; neptunus,
Q uàm te libenter, quamq́; lætus inuiso,
V ix mi ipse credens thyniam, atq; bithynos
L iquisse campos, & uidere te in tuto.
O quid solutis est beatius curis?
C um mens onus reponit, ac peregrino
L abore fessi uenimus larem ad nostrum,
D esyderatóq; acquiescimus lecto,
H oc est, quod unum est pro laboribus tantis.
S alue o uenusta Sirmio, atq; hero gaude,

Gaudete, uos quoq; lydiæ lacus undæ,
Ridete quicquid est domi cachinnorum.

Ad Ipsithillam.

Amabo mea dulcis Ipsithilla,
Meæ delitiæ, mei lepores,
Iube ad te ueniam meridiatum,
Quod si iusseris, illud adiuuato,
Nequis liminis obseret tabellam,
Neu tibi lubeat foras abire,
Sed domi maneas, paresq; nobis
Nouem continuas fututiones,
Verum si quid ages, statim iubeto,
Nam pransus iaceo, & satur supinus
Pertundo tunicámq;, palliúmq;.

In Vibennium, & Furium cinædum.

O furum optime balneariorum
Vibenni pater, & cinæde fili,
Nam dextra pater inquinatiore,
Culo filius est uoraciore,
Cur non exilium, malasq; in oras
Itis, quandoquidem patris rapinæ
Notæ sunt populo, & nates pilosas
Fili non potes asse uenditare?

Seculare carmen ad Dianam.

Dianæ sumus in fide
Puellæ, & pueri integri
Puellæq; canamus,
O Latonia maximi
Magna progenies Iouis,

Quam mater prope' deliam
Deposuit oliuam,
Montium domina ut fores,
Syluarumq; uirentium,
Saltuumq; reconditorum,
Amniumq; sonantum,
Tu Lucina dolentibus,
Iuno dicta puerperis,
Tu potens triuia, & notho es
Dicta lumine luna,
Tu cursu dea menstruo
Metiens iter annuum,
Rustica agricolæ bonis
Tecta frugibus exples,
Sis quocunque tibi placet
Sancta nomine, Romuliq;
Antiquam, ut solita es, bona
Sospites ope gentem.

Ad Libellum.

Poetæ tenero meo sodali
Velim Cæcilio papyre dicas
Veronam ueniat Noui relinquens
Comi mœnia, lariumq; littus.
Nam quasdam uolo cogitationes
Amici accipiat sui, meiq;.
Quare, si sapiet, uiam uorabit,
Quamuis candida millies puella
Euntem reuocet, manusq; collo
Ambas iniiciens roget morari,
Quæ nunc, si mihi uera nuntiantur,

I llum deperit impotente amore,
N am quo tempore legit inchoatam
D indymi dominam, ex eo misellæ
I gnes interiorem edunt medullam.
I gnosco tibi Sapphica puella
M usa doctior, est enim uenuste
M agna Cæcilio inchoata mater.

In Annales Volusij.

Annales Volusij cacata charta
V otum soluite pro mea puella,
N am sanctæ Veneri, Cupidiniq;
V ouit, si sibi restitutus essem,
D esissemq; truces uibrare iambos,
E lectissima pessimi poetæ
S cripta tardipedi deo daturam
I nfelicibus ustulanda lignis.
E t hoc pessima se puella uidit
I ocose, & lepide uouere diuis.
N unc o cæruleo creata ponto,
Q uæ sanctum idalium, uriosq; apertos,
Q uæq; Ancona, Cnidumq; arundinosam
C olis, quæq; Amathunta, quæq; Colchos,
Q uæq; Dyrrhachium adriæ tabernam,
A cceptum face, redditumq; uotum
S i non illepidum, neque inuenustum est.
A t uos interea uenite in ignem
P leni thuris, & infacetiarum
A nnales Volusij cacata charta.

Ad Contubernales.

Salax taberna, uosq; contubernales,

A pileatis nona fratribus pila,
S olis putatis esse mentulas uobis?
S olis licere, quicquid est puellarum
C onfutuere, & putare cæteros hircos?
A n, continenter quod sedetis insulsi
C entum, aut ducenti, non putatis ausurum
M e unà ducentos irrumare sessores?
A tqui putate. nanque totius uobis
F rontem tabernæ scipionibus scribam.
P uella nam mea, quæ meo sinu fugit,
A mata tantum, quantum amabitur nulla,
P ro qua mihi sunt magna bella pugnata,
C onsedit istic, hanc boni, beatiq;
O mnes amatis, & quidem, quod indignum est,
O mnes pusilli, & semitarij mœchi.

Ad *Cornificium,*

Male est Cornifici tuo Catullo,
M ale est, mehercule, & laboriose,
E t magis magis in dies, & horas, *
Q uem tu, quod minimum, facillimumq; est, x
Q ua solatus es allocutione?
I rascor tibi, sic meos amores
P aulum quidlibet allocutionis *
M æstius lachrymis simonideis

In *Egnatium.*

Egnatius, quod candidos habet denteis,
R enidet usquequaque, seu ad rei uentum est
S ubsellium, cum orator excitat fletum,
R enidet ille, seu pii ad rogum filij
L ugetur, orba cum flet unicum mater,

R enidet ille quicquid est, ubicunq; est
Quodcunq; agit, renidet, hunc habet morbum
N eq; elegantem, ut arbitror, neq; urbanum.
Quare monendus es mihi bone Egnati.
T u præter omnes une de capillatis
C uniculosæ celtiberiæ fili
E gnati, opaca quem bonum facit barba,
E t dens hibera defricatus urina,
S i urbanus esses, aut sabinus, aut tyburs,
A ut parcus umber, aut obesus hetruscus,
A ut lanuuinus ater, atque dentatus,
A ut transpadanus, ut meos quoq; attingam,
A ut quilibet, qui puriter lauit dentes,
T amen renidere usquequaque te nollem,
N am risu inepto res ineptior nulla est,
N unc celtiberus celtiberia in terra
Quod quisque minxit hoc ibi solet mane
D entem, atque rufam defricare gingiuam.
V t quo iste uester expolitior Dens est,
H oc te amplius bibisse prædicet loti.

Ad Rauidum.

Quæ nam te mala mens misellle Rauide
A git præcipitem in meos iambos?
Quis Deus tibi non bene aduocatus
V ecordem parat excitare rixam?
A n ne ut peruenias in ora uulgi?
Quid uis? qualubet esse notus optas,
E ris, quandoquidem meos amores
C um longa uoluisti amare pœna.

De Acme.

* Acme illa, illa puella defututa,
T ota millia me decem poposcit,
I sta turpiculo puella naso,
D ecoctoris amica Formiani.
P ropinqui, quibus est puella curæ,
A micos, medicosq; conuocate.
N on est sana puella, nec rogate
Qualis sit, solet hoc imaginosum.
A deste hendecasyllabi, quot estis
O mnes undique, quotquot estis omnes.
I ocum me putat esse mœcha turpis,
E t negat mihi nostra reddituram
P ugillaria, si pati potestis,
P ersequamur eam, & reflagitemus.
Quæ sit quæritis, illa, quam uidetis
T urpe incedere myrmice, ac moleste
R identem catuli ore gallicani.
C ircunsistite eam, & reflagitate,
M œcha putida redde codicillos,
R edde putida mœcha codicillos.
N on assis facis o lutum lupanar,
A ut si perditius potest quid esse,
S ed non est tamen hoc satis putandum,
Quod si non aliud potest ruborem
A fferre* o canis exprimamus ore,
C onclamate iterum altiore uoce,
M œcha putida redde codicillos,
R edde putida mœcha codicillos,
S ed nil proficimus, nihil mouetur,

M utanda est ratio, modusq; uobis,
S iquid proficere amplius potestis,
P udicat, & proba redde codicillos.

In Amicam Formiani.

Salue nec minimo puella naso,
N ec bello pede, nec nigris ocellis,
N ec longis digitis, nec ore sicco,
N ec sanè nimis elegante lingua,
D ecoctoris amica Formiani,
T en' prouincia narrat esse bellam?
T ecum Lesbia nostra comparatur?
O seclum insipiens, & infacetum.

Ad Fundum.

O Funde noster, seu Sabine, seu Tyburs,
N am te esse Tyburtem autumant, quibus non est
C ordi Catullum lædere, at quibus cordi est,
Q uo uis Sabinum pignore esse contendunt,
S ed seu Sabine, siue uerius Tyburs,
F ui libenter in tua suburbana
V illa, malamq; pectore expuli tussim. *
N on immerenti uertitur mihi quàm mens,
D um sumptuosas appeto dedit cœnas,
N am Sextianus dum uolo esse conuiua,
O rationem minantum petitorum
P lenam ueneni, & pestilentiæ legit.
H ic me grauedo frigida, & frequens tussis,
Q uassauit, usquedum in tuum sinum fugi,
E t me recuraui ocymò* que, & urtica.
Q uare refectus maximas tibi grates
A go, meum quod non es ulta peccatum.

Nec deprecor iam, si nefaria scripta
Sentire cesso, quin grauedinem, & tussim
Non mi, sed ipsi Sextio ferat frigus,
Qui tunc uocat me, cum malum legit librum.

De Acme, & Septimio.

Acmen Septimius suos amores,
Tenens in gremio, mea inquit Acme,
Ni te perdite amo, atque amare porro
Omneis sum assidue paratus annos,
Quantum qui pote plurimum perire.
Solus in Libya, Indiaq; tosta,
Caesio ueniam obuius leoni.
Hoc ut dixit, amor sinistra ut ante,
Dextra sternuit approbatione,
At Acme leuiter caput reflectens,
Et dulcis pueri ebrios ocellos,
Illo purpureo ore suauiata,
Sic inquit, mea uita Septimille,
Huic uni domino usque seruiamus,
Vt multo mihi maior, acriorq;
Ignis, mollibus ardet in medullis,
Hoc ut dixit, amor sinistra ut ante,
Dextra sternuit approbatione.
Nunc ab auspicio bono profecti,
Mutuis animis amant, amantur,
Vnam Septimius misellus Acmen,
Mauult, quàm Syrias, Britaniasq;,
Vno in Septimio fidelis Acme
Facit delitias, libidinesq;.
Quis ullos homines beatiores

V idit? quis uenerem auspicaciorem?

Ad seipsum de aduentu ueris.

Iam uer egelidos refert tepores,
I am cœli furor æquinoctialis
I ucundis Zephyri silescit auris,
L inquantur phrygij Catulle campi,
N icææq; ager uber æstuosæ,
A d claras Asiæ uolemus urbes,
I am mens prætrepidans auet uagari,
I m læti studio pedes uigescunt,
O dulces comitum ualete cœtus,
L onge quos simul à domo profectos,
D iuersos uariæ uiæ reportant,

Ad Porcium, & Socrationem.

Porci, & Socration, duæ sinistræ
P isonis scabies, famesq; Memmi,
V os Veraniolo meo, & Fabullo
V erpus præposuit priapus ille,
V os conuiuia lauta sumptuose
D e die facitis, mei sodales
Quærunt in triuio uorationes.

Ad Iuuencium.

Mellitos oculos tuos Iuuenci,
S iquis me sinat usque basiare,
V sque ad millia basiem trecenta,
N ec unquam saturum inde cor futurum est,
N on si densior aridis aristis
S it nostræ seges osculationis.

Ad Marcum T. C.

Disertissime Romuli nepotum,

Quot sunt, quotq; fuere Marce Tulli,
Quotq; post alijs erunt in annis,
G ratias tibi maximas Catullus
A git pessimus omnium poeta,
T anto pessimus omnium poeta,
Quanto tu optimus omnium patronus.

Ad Licinium.

H esterno Licini die otiosi
M ultum lusimus in meis tabellis,
V t conuenerat esse delicatos.
S cribens uersiculos uterq; nostrum,
L udebat numero modo hoc, modo illoc,
R eddens mutua per iocum, atq; uinum,
A tq; illinc abij tuo lepore
I ncensus Licini, facetijsq;,
V t nec me miserum cibus iuuaret,
N ec somnus tegeret quiete ocellos,
S ed toto indomitus furore lecto
V ersarer, cupiens uidere lucem,
V t tecum loquerer, simulq; ut essem.
A t defessa labore membra, postquam
S emimortua lectulo iacebant,
H oc iucunde tibi poema feci,
E x quo perspiceres meum dolorem,
N unc audax caue sis, precesq; nostras
O ramus caue despuas ocello,
N e poenas Nemesis reposcat à te.
E st uehemens dea, lædere hanc caueto.

Ad Lesbiam.

Ille mi par esse deo uidetur,

I lle si fas est, superare diuos,
Qui sedens aduersus identidem te
Spectat, & audit
D ulce ridentem, misero quod omneis
E ripit sensus mihi, nam simul te
L esbia aspexi, nihil est super mi
*
L ingua sed torpet, tenueis sub artus
F lamma demanat, sonitu suopte
T intinant aures, gemina teguntur
Lumina nocte.
O tium Catulle tibi molestum est:
O tio exultas, nimiumq; gestis.
O tium & reges prius, & beatas
Perdidit urbes.

Ad Seipsum de Struma, & Vatinio.

Quid est Catulle, quod moraris emori?
S ella in curuli Struma Nouius sedet.
P er consulatum peierat Vatinius,
Quid est Catulle, quod moraris emori?

De quodam, & Caluo.

Risi nescio quem modo in corona,
C ui cum mirifice Vatiniana
M eus crimina Caluus explicasset,
A dmirans ait hæc, manusq; tollens,
D ij magni Salaputium disertum
O thonis caput oppido est pusillum.
H eri rustice semilauta crura *
S ubtile, & leue peditum Libonis
S ed non omnia displicere uellem

T ibi, & Suffecio seni recocto.

In Camerium.

Irascere iterum meis iambis
I mmerentibus unice Imperator
O ramus, si forte non molestum est,
D emonstres ubi sunt tuae tabernae.
T e quaesiuimus in minore campo,
T e in circo, te in omnibus labellis
T e in templo superi Iouis sacrato,
I n Magni simul ambulatione.
F oemellas omneis amice prendi,
Q uas uultu uidi tamen serenas,
A uelli sinite ipse flagitabam
C amerium mihi pessimae puellae. *
Q uaedam, inquit, nitidum sinum reducens,
N on custos si fingar ille cretum,
N on si pegaseo ferar uolatu,
N on Ladas ego, pennipes'ue Perseus,
N on Rhesi niuicae, citaeq; bigae.
A dde huc plumipedas, uolatilesq;,
V entorumq; simul require cursum,
Q uos iunctos Cameri mihi dicares,
D efessus tamen omnibus medullis,
E t multis * langoribus peresus
E ssem, te mihi amice quaeritando.
E n hic in roseis latet papillis,
S ed te quaerere iam herculis labos est.
T anto te in fastu negas amice? *
D ic nobis ubi sis futurus, ede
A udacter committe, crede, lucet

N unc te lacteolæ tenent puellæ?.
S i linguam clauso tenes in ore,
F ructus proijcies amoris omneis,
V erbosa gaudet Venus loquela.
V el si uis, licet obseres palatum,
S is nostri quoq; particeps amoris.

Ad M. Catonem Porcium.

O rem ridiculam Cato, & iocosam,
D ignamq; auribus, & tuo cachinno.
R ide quicquid amas Cato Catullum,
R es est ridicula, & nimis iocosa,
D eprendi modo pupulum puellæ
T rusantem, hunc ego si placet Dionæ,
P ro telo rigida mea cecidi.

In Mamurram, & Cæsarem.

Pulchre conuenit improbis cinædis
M amurræ, pathicoq;, Cæsariq;.
N ec mirum maculæ pares utrisq;,
V rbana altera, & illa formiana,
I mpressæ resident, nec eluentur,
M orbosi pariter, gemelli utriq;
V no in lectulo, erudituli ambo,
N on hic, quam ille magis uorax adulter,
R iuales, socij & puellularum,
P ulchre conuenit improbis cinædis.

Ad Cœlium de Lesbia.

Cœli Lesbia nostra, Lesbia illa,
I lla Lesbia, quam Catullus unam
P lus, quàm se, atq; suos amauit omneis,
N unc in quadriuijs, & angiportis,

Glubit

G lubit magnanimos Remi nepotes.

De Rufa, & Rufulo.

Bononiensis Rufa Rufulum fellat
V xor Meneni, sæpe quam in sepulchretis
V idistis, ipso rapere è rogo cœnam,
C um deuolutum ex igne prosequens panem,
A b semiraso tunderetur ustore.
N um te leæna montibus libyssinis;
A ut Scylla latrans infima inguinum parte,
T am mente dura procreauit, ac tetra,
V t supplicis uocem in nouissimo casu
C ontemptam haberes? ah nimis fero corde.

IVLIAE, ET MALLII
EPITHALAMIVM.

ollis o heliconij
c Cultor, Uraniæ genus,
Qui rapis teneram ad uirum
Virginem o hymenæe o
Hymen o hymenæe.
C inge tempora floribus,
Suaue olentis amaraci,
Flammeum cape, lætus huc
Huc ueni niueo gerens
Luteum pede soccum.
E xcitusq; hilari die,
Nuptialia concinens,
Voce carmina tinnula,
Pelle humum pedibus, manu
Pineam quate tedam.

Nanque Iulia Mallio,
Qualis idalium colens
Venit ad phrygium Venus
Iudicem, bona cum bona
Nubit alite uirgo,
F loridis uelut enitens
Myrtus asia ramulis,
Quos Hamadryades deæ
Ludicrum sibi roscido
Nutriunt humore
Quare age huc aditum ferens
Perge linquere thespiæ
Rupis aonios specus,
Lympha quos super irrigat
Frigerans Aganippe,
A c domum dominam uoca
Coniugis cupidam noui,
Mentem amore reuinciens,
V t tenax edera hac, & hac
Arborem implicat errans,
Vos item simul integræ
Virgines, quibus aduenit
Par dies, agite in modum
Dicite o hymenæe o
Hymen o hymenæe,
V t lubentius audiens,
Se citarier ad suum
Munus huc aditum ferat
Dux bonæ Veneris, boni
Coniugator amoris

Quis deus magis optimis
Est petendus amantibus?
Quem colant homines magis
Cælitum? o hymenæe o
Hymen o hymenæe.
Te suis tremulus parens
Inuocat, tibi uirgines
Zonula soluunt sinus,
Te timens cupida nouos
Captat aure maritos,
Tu fero iuueni in manus,
Floridam ipse puellulam
Matris è gremio suæ
Dedis, o hymenæe, o
Hymen o hymenæe.
Nil potest sine te Venus,
Fama quod bona comprobet,
Commodi capere, at potest
Te uolente. quis huic deo
Compararier ausit?
Nulla quit sine te domus
Liberos dare, nec parens
Stirpe dicier, at potest
Te uolente. quis huic deo
Compararier ausit?
Quæ tuis careat sacris
Non queat dare præsides
Terra finibus, at queat
Te uolente. quis huic deo
Compararier ausit?

Claustra pandite ianuæ.
Virgo adest, uiden' ut faces
Splendidas quatiunt comas?
Sed moraris, abit dies,
Prodeas noua nupta.

T ardat ingenuus pudor,
Quem tamen magis audiens
Flet, quod ire necesse sit.
Sed moraris, abit dies,
Prodeas noua nupta.

F lere desine, non tibi
Arculeia periculum est,
Nequa fœmina pulchrior
Clarum ab oceano diem
Viderit uenientem.

T alis in uario solet
Diuitis domini hortulo
Stare flos hyacinthinus.
Sed moraris, abit dies,
Prodeas noua nupta.

P rodeas noua nupta, si
Iam uidetur, & audias
Nostra uerba. uiden'? faces
Aureas quatiunt comas,
Prodeas noua nupta.

N on tuus leuis in mala
Deditus uir adultera,
Procat turpia persequens,
A' tuis teneris uolet
Secubare papillis,

Lenta qui uelut assitas
Vitis implicat arbores,
Implicabitur in tuum
Complexum. sed abit dies,
Prodeas noua nupta.

O cubile quot omine
Candido pede lectuli
Quæ tibi ueniunt bona,
Gaudeas. sed abit dies,
Prodeas noua nupta.

Quæ tuo ueniunt hero,
Quanta gaudia, quæ uaga
Nocte, quæ media die,
Gaudeas. sed abit dies,
Prodeas noua nupta.

Tollite o pueri faces,
Flammeum uideor uidere,
Ite, concinite in modum,
O hymen hymenæe o
Hymen o hymenæe.

Ne diu taceat procax
Fescenina locutio,
Neu nuces pueris neget
Desertum domini audiens
Concubinus amorem.

Da nuces pueris iners
Concubine, satis diu
Lusisti nucibus, lubet
Iam seruire Thalasio,
Concubine nuces da.

S ordebant tibi uillicæ
Concubinæ hodie, atque heri,
Nunc tuum cinerarius
Tondet os, miser ah miser,
Concubine nuces da.
D iceris male te à tuis
Vnguentate glabris marite
Abstinere, sed abstine.
O hymen hymenæe o
Hymen o hymenæe,
S cimus hæc tibi, quæ licent
Sola cognita, sed marito
Ista non eadem licent.
O hymen hymenæe o,
Hymen o hymenæe.
N upta tu quoque, quæ tuus
Vir petet, caue ne neges,
Ne petitum aliunde eat.
O hymen hymenæe o
Hymen o hymenæe.
E n tibi domus ut potens,
Et beata uiri tui,
Quæ tibi sine fine erit.
O hymen hymenæe o
Hymen o hymenæe.
V sque dum tremulum mouens
Cana tempus anilitas
Omnia omnibus annuit.
O hymen hymenæe o
Hymen o hymenæe.

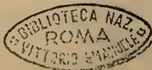
T ransfer omine cum bono
Limen aureolos pedes,
Rasilemq; subi forem.
O hymen hymenæe o
Hymen o hymenæe.
A spice unus ut accubans
Vir tuus tyrio in toro,
Totus immineat tibi.
O hymen hymenæe o,
Hymen o hymenæe.
I lle non minus, atq; tu
Pectore uritur intimo
Flamma, sed penite magis.
O hymen hymenæe o,
Hymen o hymenæe.
M itte brachiolum teres
Prætextate puellulæ,
Iam cubile adeat uiri.
O hymen hymenæe o
Hymen o hymenæe.
* Vos unis senibus bonæ
Cognitæ bene fœminæ
Collocate puellulam.
O hymen hymenæe o,
Hymen o hymenæe.
I am licet uenias marite,
Vxor in thalamo est tibi
Ore floridulo nitens,
Alba parthenice uelut

Luteum'ue papauer
N on diu remoratus es,
Iam uenis, bona te uenus
Iuuerit, quoniam palam'
Quod cupis, capis, & bonum
Non abscondis amorem.
A t marita tuum tamen
Cælites, nihilo minus,
(pulchræ res) neque te Venus
Negligit. sed abit dies
Perge, ne remorare.
I lle puluis erythræi,
Syderumq; micantium
Subducat numerum prius,
Qui uestri numerare uult
Multa millia lusuum.
L udite, ut lubet, & breui
Liberos date, non decet
Tam uetus sine liberis
Nomen esse, sed indidem
Semper ingenerari.
T orquatus uolo paruulus,
Matris è gremio suæ
Porrigens teneras manus,
Dulce rideat ad patrem,
Sed micante labello.
S it suo similis patri,
Mallio, & facile insciis
Noscitetur ab omnibus,
Et pudicitiam suæ

Matris indicet ore.
T alis illius à bona
Matre laus genus approbet,
Qualis unica ab optima
Matre Telemacho manet
Fama penelopæo.
C laudite hostia uirgines,
Lusimus satis, at boni
Coniuges bene uiuite, &
Munere assiduo ualentem
Exercete iuuentam.

CARMEN NVPTIALE.

Esper adest iuuenes, consurgite, uesper
u olympo
Expectata diu uix tandem lumina
tollit.
Surgere iā tempus, iā pingueis linquere mensas.
Iam ueniet uirgo, iam dicetur hymenæus.
Hymen o' hymenæe hymen ades o' hymenæe.
C ernitis innuptæ iuuenes? consurgite contra,
Nimirum eoos ostendit noctifer imbres
Sic certe, uiden' ut perniciter exiluere?
Non temere exiluere, canent quo uincere par est.
Hymen o' hymenæe hymen ades o' hymenæe.
N on facilis nobis æquales palma parata est,
Aspicite, innuptæ secum ut meditata requirunt,
Non frustra meditantur, habent memorabile qđ sit.
Nos alio' menteis, alio' diuisimus aureis,
Iure igitur uincemur. amat uictoria curam.



Quare nunc animos saltem committite uestros,
Dicere iam incipient, iam respondere decebit.
Hymen o hymenææ hymen ades o hymenææ.
Hespere, qui cœlo fertur crudelior ignis?
Qui natam possis complexu auellere matris,
Complexu matris retinentem auellere natam,
Et iuueni ardenti castam donare puellam,
Quid faciunt hostes capta crudelius urbe?
Hymen o hymenææ hymen ades o hymenææ.
Hespere, qui cœlo lucet iucundior ignis?
Qui desponsa tua firmes connubia flamma.
Quod pepigere uiri, pepigerunt ante parentes,
Nec iunxere prius, quàm se tuus extulit ardor.
Quid datur à diuis felici optatius hora?
Hymen o hymenææ hymen ades o hymenææ.
Hesperus à nobis æquales abstulit unam. *
Nanq; tuo aduentu uigilat custodia semper,
Nocte latent fures, quos idem sæpe reuertens
Vespere mutato comprendis nomine eosdem,
At lubet innuptis ficto te carpere questu.
Quid tum si carpunt tacita quod mente requrunt?
Hymen o hymenææ hymen ades o hymenææ.
Vt flos in septis secretus nascitur hortis,
Ignotus pecori, nullo contusus aratro,
Quem mulcent auræ, firmat sol, educat imber,
Multi illum pueri, multæ optauere puellæ,
Idem cum tenui carptus defloruit ungui,
Nulli illum pueri, nullæ optauere puellæ,
Sic uirgo, dum intacta manet, dum cara suis, sed
Cum castum amisit polluto corpore florem,

Nec pueris iucunda manet, nec cara puellis.
Hymen o hymenaee hymen ades o hymenaee.
Ut uidua in nudo uitis quae nascitur aruo,
Nunquam se extollit, nunquam mitē educat uuā,
Sed tenerum prono deflectens pondere corpus,
Iam iam contingit summum radice flagellum,
Hanc nulli agricolae nulli accoluere iuuenci,
At si forte eadem est ulmo coniuncta marito,
Multi illam agricolae, multi accoluere iuuenci,
Sic uirgo, dū intacta manet, dū inculta senescit,
Cum par connubium maturo tempore adepta est,
Cara uiro magis, & minus est inuisa parenti.
At tu ne pugna cum tali coniuge uirgo,
Nō aequum est pugnare, pater cui tradidit ipse,
Ipse pater cum matre, quibus parere necesse est.
Virginitas non tota tua est, ex parte parētum est,
Tertia pars matri data, pars data tertia patri,
Tertia sola tua est, noli pugnare duobus,
Qui genero sua iura simul cum dote dederunt.
Hymen o hymenaee hymen ades o hymenaee.

DE BERECYNTHIA ET ATY.

Super alta uectus Atys celeri rate
maria
Phrygium ut nemus citato cupide pe
de tetigit,
Adijtq; opaca syluis redimita loca deae
Stimulatus ut furenti rabie uagus animus,

D iuellit ille acuto sibi pondera silice,
I taq; ut relicta sensit sibi membra sine uiro,
E tiam recente terræ sola sanguine maculans
N iueis citata cepit manibus leue tympanum.
T ympanum tubam Cybelle tua mater initia,
Q uatiensq; terga tauri teneris caua digitis,
C anere hæc suis adorta est tremebunda comitibus,
A gite ite ad alta gallæ Cybeles nemora simul,
S imul ite dindymenæ dominæ uaga pecora,
A liena petentes pede,ut exules,loca celeri
S ectam meam executæ duce me mihi comites
R apidum salum tulistis,truculentaq; pelagi.
E t corpus euirastis ueneris nimio odio.
H ilarate excitatis erroribus animum,
M ora tarda mente cedat,simul ite,sequimini
P hrygiā ad domū,Cybelles phrygia ad nemora deæ,
V bi cymbalum sonat uox,ubi tympana reboant,
T ibicen ubi canit phryx curuo graue calamo,
V bi capita mænades ui iaciunt hederigeræ,
V bi sacra sancta acutis ululatibus agitant,
V bi sueuit illa diuæ uolitare uaga cohors,
Q uo nos decet citatis celerare tripudiis.
S imul hæc comitibus Atys cecinit noua mulier,
T hiasus repente linguis trepidantibus ululat,
L eue tympanum remugit,caua cymbala recrepāt,
V iridem citus adit idam properante pede chorus.
F uribunda simul anhelans uaga uadit animo egēs.
C omitata tympano Atys per opaca nemora dux,
V eluti iuuenca uitans onus indomita iugi,
R apidæ ducem sequuntur gallæ pede propero,

I taq; ut domum Cybelles tetigere lassulæ,
N imio è labore somnum capiunt sine cerere,
P iger his labantes langore oculos sopor operit,
A bit in quiete molli rabidi furor animi.
S ed ubi oris aurei sol radiantibus oculis
L ustrauit æthéra album, sola dura, mare ferum,
P epulitq; noctis umbras uegetis sonipedibus,
V bi somnus excitum Atyn fugiens citus abijt,
T repidantem eum recepit dea pasithea sinu.
I ta de quiete molli rapida sine rabie,
S imul ipsa pectore Atys sua facta recoluit,
L iquidaq; mente uidit sine quis, ubiq; foret,
A nimo æstuante rursus redditum ad uada tetulit,
V bi maria uasta uisens lachrymantibus oculis,
P atriam allocuta ita est uoce mœsta miseriter,
P atria o mea creatrix, patria o mea genitrix,
E go quam miser relinquens, dominos ut herifugæ
F amuli solent, ad idæ tetuli nemora pedem,
V t apud niuem, & ferarum gelida stabula forem,
E t earum omnia adirem furibunda latibula.
V bi nam, aut quibus locis te positam patria rear?
C upit ipsa pupula ad te sibi dirigere aciem,
R abie fera carens dum breue tempus, animus est.
E go'ne à mea remota hæc ferar in nemora domo?
P atria, bonis, amicis, genitoribus abero?
A bero foro, palæstra, stadio, & gymnasijs?
M iser ah miser querendum est etiam atq; ēt anime,
Q uod enim genus figuræ est, ego nunquid abierim?
E go mulier, ego adolescens, ego ephebus, ego puer,
E go gymnasij fui flos, ego eram decus olei,

Mihi ianuæ frequentes, mihi limina tepida,
Mihi floridis corollis redimita domus erat,
Linquendum ubi esset orto mihi sole cubiculum.
Ego'ne deum ministra, & Cybeles famula ferar?
Ego mænas, ego mei pars, ego uir sterilis ero?
Ego uiridis algida idæ niue amicta loca colam?
Ego uitam agam sub altis phrygiæ columinibus?
Vbi cerua syluicultrix, ubi aper nemoriuagus?
Iam iam dolet, quod egi, iam iam quoq; pœnitet.
Roseis ut huic labellis palàm sonitus abijt
Geminas deorum ad aures noua nuntia referens.
Vbi iuncta iuga resoluens Cybele leonibus,
Leuumq; pecoris hostem stimulans ita loquitur,
Agedum, inqt, age ferox, hūc agedū aggredere furor,
Fac ut furoris ictu reditum in nemora ferat,
Mea libere nimis, qui fugere imperia cupit,
Age, cæde terga cauda tua, uerbera patiant.
Face cuncta mugienti fremitu loca retonent.
Rutilam ferox torosa ceruice quate iubam.
Ait hæc minax Cybelle, religatq; iuga manu,
Ferus ipse sese adhortans rapidum incitat animum
Vadit, infremit, refringit uirgulta pede uago,
At ubi humida albicantis loca littoris adijt,
Tenerumq; uidit Atyn prope' marmora pelagi,
Facit impetum, ille demens fugit in nemora fera,
Ibi semper omne uitæ spatium famula fuit
Dea magna, dea Cybelle, dea dindymi domina
Procul à mea tuus sit furor omnis hera domo,
Alios age incitatos, alios age rabidos.

Eliaco quondam prognatæ uertice pinus
P Dicuntur liquidas Neptuni nasse per undas
Phasidos ad fluctus, & fines æetæos,
C um lecti iuuenes argiuæ robora pubis
A uratam optantes Colchis auertere pellem,
A usi sunt uada salsa cita decurrere puppi,
C ærula uerrentes abiegnis æquora palmis,
D iua quibus retinens in summis urbibus arces,
I psa leui fecit uolitantem flamine currum,
P inea coniungens inflexæ texta carinæ,
I lla rudem cursu prima imbuit amphitriten,
Q uæ simulac rostro uentosum proscidit æquor,
T otaq; remigio spumis incanuit unda,
E mersere feri candenti è gurgite uultus
A equoreæ monstrum nereides admirantes,
I llaq;, atq; alia uiderunt luce marinas
M ortales oculi nudato corpore nymphas
I am crurum tenus extantes è gurgite cano.
T um Thetidis Peleus incensus fertur amore,
C um Thetis humanos non despexit hymenæos,
C um Thetidi pater ipse iugandum Peléa sensit.
O nimis optato seclorum tempore nati
H eroes saluete, deûm genus, o bona mater,
V os ego sæpe meo uos carmine compellabo,
T éq; adeo eximiæ tedis felicibus aucte
T hessaliæ columen Peleu, cui Iuppiter ipse,
I pse suos diuûm genitor concessit amores,
T é'ne Thetis tenuit pulcherrima neptunine,

T e'ne suam Tethys concessit ducere neptem?
O ceanus'q; pater, totum qui amplectitur orbem?
Quæ simul optatæ finito tempore luces
A duenere, domum conuentu tota frequentat
T hessalia, oppletur lætanti regia cœtu,
D ona ferunt, præ se declarant gaudia uultu,
D eseritur Scyros, linquunt phthiotica tempe,
G raiugenas'q; domos, ac mœnia larissea.
P harsaliam coeunt, pharsalia tecta frequentant,
R ura colit nemo, mollescunt colla iuuencis,
N on humilis curuis purgatur uinea rastris,
N on glebam prono conuellit uomere taurus,
N on falx attenuat frondatorum arboris umbram,
S qualida desertis rubigo infertur aratris.
I psius at sedes, quacunq; opulenta recessit
R egia, fulgenti splendent auro, atq; argento,
C andet ebur solijs, collucent pocula mensæ,
T ota domus gaudet regali splendida gaza,
P uluinar uero diuæ geniale locatur
S edibus in medijs, indo quod dente politum
T incta tegit roseo conchylis purpura fuco.
H æc uestis priscis hominum uariata figuris,
H eroum mira uirtutes indicat arte.
N anq; fluentisono prospectans littore Diæ
T hesea cedentem celeri cum classe tuetur
I ndomitos in corde gerens Ariadna furores,
N ec dum etiam, sese'q; sui tum credidit esse,
V t pote fallaci quæ tum primum excita somno
D esertam in sola miseram se cernit arena.
I mmemor at iuuenis fugiens, pellit uada remis,

Irrita uentosæ linquens promissa procellæ,
Quem procul ex alga mœstis minois ocellis
Saxea ut effigies bacchantis prospicit euœ,
Prospicit, & magnis curarum fluctuat undis,
Non flauo retinens subtilem uertice mitram,
Non contecta leui uelatum pectus amictu,
Non tereti strophio lactanteis uincta papillas,
Omnia quæ toto delapsa è corpore passim
Ipsius ante pedes fluctus salis allidebant.
Sed neq; tum mitræ, neq; tum fluitantis amictus
Illa uicem curans, toto te pectore Theseu,
Toto animo, tota perdebat perdita mente.
Ah miseram, assiduis quam luctibus extenuauit
Spinosas Erycina serens in pectore curas.
Illa tempestate, ferox q; & tempore Theseus
Egressus curuis è littoribus pyreæi,
Attigit iniusti regis Gortynia tecta.
Nam perhibent olim crudeli peste coactam
Androgeoneæ pœnas exoluere cædis
Electos iuuenes simul & decus innuptarum
Cecropiam solitam esse dapem dare Minotauro,
Queis angusta malis cum mœnia uexarentur,
Ipse suum Theseus pro caris corpus Athenis
Proijcere optauit potius quàm talia Cretam
Funera Cecropiæ ne funera, portarentur.
Atque ita naue leui nitens, ac lenibus auris,
Magnanimum ad Minoa uenit, sedes q; superbas.
Hunc simulac cupido conspexit lumine uirgo
Regia, quam suaueis expirans castus odores
Lectulus, in molli complexu matris alebat

Quales Eurotæ pergignunt flumina myrtos,
Aura'ue distinctos educit uerna colores,
Non prius ex illo flagrantia declinauit
Lumina, quàm toto concepit pectore flammam
Funditus, atq; imis exarsit tota medullis.
Heu misere exagitans immitti corde furores
Sancte puer, curis hominum qui gaudia misces,
Quæq; regis Colchos, quæq; Idalium frondosum,
Qualibus incensam iactastis mente puellam
Fluctibus, in flauo sæpe hospite suspirantem,
Quantos illa tulit languenti corde timores,
Quanto sæpe magis fulgore expalluit auri,
Cum sæuum cupiens contra contendere monstrum,
Aut mortem oppeteret Theseus, aut præmia laudis,
Non ingrata tamen frustra munuscula diuis
Promittens, tacito suspendit uota labello.
Nam uelut in summo quatientem brachia tauro
Quercum, aut conigeram sudanti cortice pinum,
Indomitus turbo contorquens flamine robur
Eruit, illa procul radicibus extirpata
Prona cadit, lateq;, & comminus omnia frangit,
Sic domito sæuum prostrauit corpore Theseus
Nequicquam uanis iactantem cornua uentis,
Inde pedem uictor multa cum laude reflexit
Errabunda regens tenui uestigia filo,
Ne labyrintheis è flexibus egredientem
Tecti frustraretur inobseruabilis error.
Sed quid ego à primo digressus carmine, plura
Commemorem? ut linquens genitoris filia uultum,
Vt consanguineæ complexum, ut deniq; matris,

Quæ misera ignaro fleret deperdita lecto,
Omnibus his Thesei dulcem præferret amorem,
Aut ut uecta ratis spumosa ad littora Diæ,
Aut ut eam dulci deuictam lumina somno
Liquerit immemori discedens pectore coniux.
Sæpe illam perhibent ardenti corde furentem,
Clarisonas imo fudisse è pectore uoces,
Ac tum præruptos tristem conscendere montes,
Vnde aciem pelagi uastos protenderet æstus,
Tum tremuli salis aduersas procurrere in undas
Mollia nudatæ tollentem tegmina suræ,
Atq; hæc extremis mœstam dixisse querelis,
Frigidulos udo singultus ore cientem.
Sicine me patrijs abductam perfide ab oris,
Perfide deserto liquisti in littore Theseu?
Sicine discedens neglecto numine diuûm
Immemor, ah deuota domum periuria portas,
Nulla'ne res potuit crudelis flectere mentis
Consilium, tibi nulla fuit clementia præsto,
Immite ut nostri uellet miserescere pectus.
At non hæc quondam blanda promissa dedisti
Voce mihi, non hoc miseram sperare iubebas,
Sed connubia læta, sed optatos hymenæos,
Quæ cuncta aerij discerpunt irrita uenti.
Tum iam nulla uiro iuranti fœmina credat,
Nulla uiri speret sermones esse fideles,
Qui dum aliquid cupiens animus prægestit apisci,
Nil metuunt iurare, nihil promittere parcunt,
Sed simulac cupidæ mentis satiata libido est,
Dicta nihil metuere, nihil periuria curant.

Certe ego te in medio uersantem turbine leti
Eripui, & potius germanum amittere creui,
Quàm tibi fallaci supremo in tempore deesse.
Pro quo dilaceranda feris dabor, alitibusq;
Præda, nec iniecta tumulabor mortua terra.
Quænam te genuit sola sub rupe leæna?
Quod mare conceptum spumantibus expuit undis?
Quæ Syrtis, quæ Scylla uorax, quæ uasta Charybdis,
Talia qui reddis pro dulci præmia uita?
Si tibi non cordi fuerant connubia nostra,
Sæua quod horrebas prisci præcepta parentis,
Attamen in uestras potuisti ducere sedes,
Quæ tibi iucundo famularer serua labore,
Candida permulcens liquidis uestigia lymphis,
Purpurea'ue tuum consternens ueste cubile.
Sed quid ego ignaris nequicquam conqueror auris
Externata malo? quæ nullis sensibus auctæ,
Nec missas audire queunt, nec reddere uoces.
Ille autem prope`iam medijs uersatur in undis,
Nec quisquam apparet uacua mortalis in alga,
Sic nimis insultans extremo tempore sæua
Fors etiam nostris inuidit questibus aures.
Iuppiter omnipotens utinam nec tempore primo
Gnosia cecropiæ tetigissent littora puppes,
Indomito nec dira ferens stipendia tauro
Perfidus in Cretam religasset nauita funem,
Nec malus hic celans dulci crudelia forma,
Consilium nostris quæsisset sedibus hospes.
Nam quo`me referam? quali spe perdita nitar?
Isthmoneos'ne petam montes? a` gurgite lato

Discernens pontum truculentum ubi diuidit æquor?
An patris auxilium sperem, quem næ ipsa reliqui,
Respersum iuuenem fraterna cæde secuta?
Coniugis an fido consoler memet amore?
Qui'ue fugit lentos incuruans gurgite remos?
Præterea nullo littus, sola insula, tecto,
Nec patet egressus pelagi cingentibus undis,
Nulla fugæ ratio, nulla spes, omnia muta,
Omnia sunt deserta, ostentant omnia letum.
Non tamen ante mihi languescent lumina morte,
Nec prius à fesso secedent corpore sensus,
Quàm iustam à diuis exposcam prodita multam,
Cœlestûmq; fidem postrema comprecer hora.
Quare facta uirûm multantes uindice pœna
Eumenides, quibus anguineo redimita capillo
Frons expirantis præportat pectoris iras,
Huc huc aduentate, meas audite querelas,
Quas ego nunc misera, extremis proferre medullis,
Cogor inops, ardens, amenti cæca furore,
Quæ quoniam uere nascuntur pectore ab imo,
Vos nolite pati nostrum uanescere luctum,
Sed quali solam Theseus me mente reliquit,
Tali mente deæ funestet, seq;, suosq;.
Has postquam mœsto profudit pectore uoces,
Supplicium sæuis exposcens anxia factis,
Annuit inuicto cœlestûm numine rector,
Quo tunc & tellus, atq; horrida contremuerunt
Aequora, concussitq; micantia sydera mundus.
Ipse autem cæca mentis caligne Theseus
Consitus, oblito dimisit pectore cuncta,

Quæ mandata prius constanti mente tenebat
Dulcia nec mœsto sustollens signa parenti,
Sospitem, & ereptum se ostendit uisere portum,
Nanq; ferunt, olim classi, cum mœnia diuæ
Linqueret, & gnatum uentis concrederet Aegeus,
Talia complexus iuueni mandata dedisse.
Gnate mihi longa iucundior unice uita,
Gnate, ego quem in dubios cogor dimittere casus,
Reddite in extremæ nuper mihi fine senectæ,
Quandoquidem fortuna mea, ac tua feruida uirtus,
Eripit inuito mihi te, cui languida non dum
Lumina sunt gnati cara saturata figura,
Non ego te gaudens lætanti pectore mittam,
Nec te ferre sinam fortunæ signa secundæ,
Sed primum multas expromam mente querelas,
Canitiem terra, atq; infuso puluere fœdans,
Inde infecta uago suspendam lintea malo,
Nostros ut luctus, nostræq; incendia mentis
Carbasus obscura dicat ferrugine hibera.
Quod tibi si sancti concesserit incola Ithyni,
Quæ nostrum genus, ac sedes defendere sueta
Annuerit, tauri ut respergas sanguine dextram,
Tum uero facito, ut memori tibi condita corde
Hæc uigeant mandata, nec ulla obliteret ætas,
Vt simulac nostros inuisent lumina colles,
Funestam antemnæ deponant undiq; uestem,
Candidaq; intorti sustollant uela rudentes,
Quamprimum cernens, ut læta gaudia mente
Agnoscam, cum te reducem sors prospera sistet.
Hæc mandata prius constanti mente tenentem

Thesea, ceu pulsæ uentorum flamine nubes
Aerium niuei montis liquere cacumen.
At pater, ut summa prospectum ex arce petebat,
Anxia in assiduos absumens lumina fletus,
Cum primum inflati conspexit lintea ueli,
Præcipitem sese scopulorum è uertice iecit,
Amissum credens immiti Thesea fato.
Sic funesta domus ingressus tecta paterna,
Morte ferox Theseus, qualem minoidi luctum
Obtulerat mente immemori, talem ipse recepit.
Quæ tum prospectans cedentem mœsta carinam
Multiplices animo uoluebat saucia curas.
At parte ex alia florens uolitabat Iacchus,
Cum thyaso satyrorum, & nisigenis silenis,
Te quærens Ariadna, tuoq; incensus amore,
Qui tum alacres passim lymphata mente furebãt,
Euoe bacchantes, euoe capita inflectentes,
Horum pars tecta quatiebant cuspide thyrsos,
Pars è diuulso iactabant membra iuuenco,
Pars sese tortis serpentibus incingebant,
Pars obscura cauis celebrabant orgia cistis,
Orgia, quæ frustra cupiunt audire profani.
Plangebant alij proceris tympana palmis,
Aut tereti tenues tinnitus ære ciebant.
Multaq; raucisonos efflabant cornua bombos,
Barbaraq; horribili stridebat tibia cantu.
Talibus amplifice uestis decorata figuris,
Puluinar complexa suo uelabat amictu.
Quæ postquam cupide spectando thessala pubes
Expleta est, sanctis cœpit decedere diuis.

Hic qualis flatu placidum mare matutino
Horrificans Zephyrus procliuas incitat undas,
Aurora exoriente uagi sub lumina solis,
Quæ tarde primum clementi flamine pulsæ
Procedunt, leuiterq́; sonant plangore cachinni,
Post uento crescente, magis magis increbrescunt,
Purpureáq; procul nantes à luce refulgent,
Sic tum uestibuli linquentes regia tecta
Ad se quisq; uago passim pede discedebant.
Quorum post abitum, princeps è uertice Pelij
Aduenit Chiron portans syluestria dona.
Nam quoscunq; ferunt campi, quos thessala magnis
Montibus ora creat, quos propter fluminis undas
Aura parit flores tepidi fœcunda fauoni,
Hos indistinctis plexos tulit ipse corollis,
Queis permulsa domus iucundo risit odore.
Confestim Penéos adit uiridantia tempe,
Tempe, quæ syluæ cingunt superimpendentes,
Nereidum linquens claris celebranda choreis, *
Nonacrias, atq; ille tulit radiatus altas
Fagos, ac recto proceras stipite laurus,
Non sine nutanti platano, lentaq; sorore
Flammati Phäethontis, & aeria cupressu.
Hæc circum sedes late contexta locauit,
Vestibulum ut molli uelatum fronde uireret.
Post hunc consequitur solerti corde Prometheus
Extenuata gerens ueteris uestigia pœnæ,
Quam quondam silici restrictus membra cathena
Persoluit, pendens è uerticibus præruptis.
Inde pater diuûm sancta cum coniuge, natisq́;,

A duenit cœlo, te solum Phœbe relinquens,
V nigenamq; simul cultricem montibus idæ
P elea nam tecum pariter soror aspernata est,
N ec Thetidis tedas uoluit celebrare iugales.
Qui post quam niueis flexerunt sedibus artus,
L arge multiplici constructæ sunt dape mensæ,
C um interea infirmo quatientes corpora motu,
V eridicos parcæ cœperunt edere cantus,
H is corpus tremulum complectens undiq; quercus
E t roseo niueæ residebant uertice uittæ,
C andida purpureusq; rubos intinxerat ora,
A eternumq; manus carpebant rite laborem.
L æua colum molli lana retinebat amictum,
D extera tum leuiter deducens fila supinis
F ormabat digitis, tum prono in pollice torquens,
L ibratum tereti uersabat turbine fusum,
A tq; ita decerpens æquabat semper opus dens,
L aneaq; aridulis hærebant morsa labellis,
Quæ prius in leui fuerant extantia filo.
A nte pedes autem candentis mollia lanæ
V ellera uirgati custodibant calathisci.
H æ tum clarisona pellentes uellera uoce
T alia diuino fuderunt carmine fata,
C armine, perfidiæ quod post nulla arguet ætas.
O decus eximium, & magnis uirtutibus augens,
E mathiæ columen Peleu, clarissime nato,
A ccipe, quod læta tibi pandunt luce sorores,
V eridicum oraclum, sed uos, quæ fata sequuntur,
C urrite ducentes subtegmina currite fusi.
A dueniet tibi iam portans optata maritis

Hesperus, adueniet fausto cum sydere coniux,
Quæ tibi flexo animo mentis perfundat amorem,
Languidulosq; paret tecum coniungere somnos,
Leuia substernens robusto brachia collo.
Currite ducentes subtegmina, currite fusi.
Nulla domus tales unquam contexit amores,
Nullus amor tali coniunxit fœdere amantes,
Qualis adest Thetidi, qualis concordia Peleo.
Currite ducentes subtegmina, currite fusi.
Nascetur uobis expers terroris Achilles,
Hostibus haud tergo, sed forti pectore notus,
Qui persæpe uago uictor certamine cursus
Flammea præuertet celeris uestigia ceruæ.
Currite ducentes subtegmina, currite fusi.
Non illi quisquam bello se conferet heros,
Cum phrygij teucro manabunt sanguine riui,
Troicaq; obsidens longinquo mœnia bello,
Periuri Pelopis uastabit tertius hæres.
Currite ducentes subtegmina, currite fusi.
Illius egregias uirtutes, claraq; facta
Sæpe fatebuntur gnatorum in funere matres,
Cum tremulo incanos soluent a uertice crines,
Putridaq; infirmis uariabunt pectora palmis.
Currite ducentes subtegmina, currite fusi.
Namq; uelut densas prosternens messor aristas,
Sole sub ardenti flauentia demetit arua,
Troiugenum infesto prosternet corpora ferro.
Currite ducentes subtegmina, currite fusi.
Testis erit magnis uirtutibus unda Scamandri,
Quæ passim rapido diffunditur Hellesponto,

Cuius iter cæsis angustans corporum aceruis,
Alta tepefaciet permista flumina cæde.
Currite ducentes subtegmina, currite fusi.
Denique testis erit morti quoque reddita præda,
Cum teres excelso coaceruatum aggere bustum
Excipiet niueos perculsæ uirginis artus.
Currite ducentes subtegmina, currite fusi.
Nam simulac fessis dederit fors copiam Achiuis
Vrbis Dardaniæ neptunia soluere uincla,
Alta polixenia madefient cæde sepulchra,
Quæ uelut ancipiti succumbens uictima ferro,
Proijciet truncum submisso poplite corpus.
Currite ducentes subtegmina, currite fusi.
Quare agite optatos animi coniungite amores,
Accipiat coniux felici fœdere diuam,
Dedatur cupido iandudum nupta marito.
Currite ducentes subtegmina, currite fusi.
Non illam nutrix orienti luce reuisens,
Hesterno collum poterit circundare filo.
Currite ducentes subtegmina, currite fusi,
Anxia nec mater discordis mœsta puellæ
Secubitu, caros mittet sperare nepotes.
Currite ducentes subtegmina, currite fusi.
Talia præsantes quondam felicia Pelei
Carmina, diuino cecinerunt pectore parcæ.
Præsentes namque ante domos inuisere castas
Sæpius, & sese mortali ostendere cœtu,
Cœlicolæ nondum spreta pietate solebant.
Sæpe pater diuûm templo in fulgente reuisens,
Annua dum festis uenissent sacra diebus,

C onspexit terra centum procurrere currus.
S æpe uagus liber Parnassi uertice summo
T hyadas effusis euanteis crinibus egit,
C um delphi tota certatim ex urbe ruentes
A ciperent læti diuûm fumantibus aris.
S æpe in letifero belli certamine Mauors,
A ut rapidi Tritonis Hera, aut Ramnusia uirgo,
A rmatas hominum est præsens hortata cateruas.
S ed postquam tellus scelere est imbuta nefando,
I ustitiamq; omnes cupida de mente fugarunt,
P erfudere manus fraterno sanguine fratres,
D estitit extinctos natus lugere parenteis,
O ptauit genitor primæui funera nati,
L iber ut innuptæ potiretur flore nouercæ,
I gnaro mater substernens se impia nato,
I mpia non uerita est diuos scelerare penates,
O mnia fanda, nefanda malo permista furore,
I ustificam nobis mentem auertere deorum.
Q uare nec tales dignantur uisere cœtus,
N ec se contingi patiuntur lumine claro.

AD ORTALVM.

e T si me assiduo confectum cura dolore
Seuocat a' doctis Ortale uirginibus,
N ec potis est dulceis musarum expromere fœtus
Mens animi tantis fluctuat ipsa malis,
N anq; mei nuper lethæo gurgite fratris,
Pallidulum manans alluit unda pedem,
T roia rheteo quem subter littore tellus,
Ereptum nostris obterit ex oculis,

Alloquar? audieró ne unquam tua uerba loquentem?
Nunquam ego te uita frater amabilior
Aspiciam posthac? at certe semper amabo,
Semper mœsta tua carmina morte canam,
Qualia sub densis ramorum concinit umbris
Daulias, assumpti fata gemens Ityli.
Sed tamen in tantis mœroribus Ortale mitto
Hæc expressa tibi carmina Battiadæ,
Ne tua dicta uagis nequicquam credita uentis
Effluxisse meo forte putes animo,
Vt missum sponsi furtiuo munere malum
Procurrit casto uirginis è gremio,
Quod miseræ oblitæ molli sub ueste locatum
Dum aduentu matris prosilit, excutitur,
Atq; illud prono præceps agitur decursu,
Hinc manat tristi conscius ore rubor.

De Coma Berenices.

Omnia qui magni despexit lumina mundi,
Qui stellarum ortus comperit, atq; obitus,
Flammeus ut rapidi solis nitor obscuretur,
Vt cedant certis sydera temporibus,
Vt triuiam furtim sub latmia saxa relegans
Dulcis amor gyro deuocet aerio,
Idem me ille Conon cœlesti numine uidit
E beroniceo uertice cæsariem,
Fulgentem clare quam multis illa dearum
Leuia protendens brachia pollicita est,
Qua rex tempestate nouis auctus hymenæis,
Vastatum fines iuerat aßyrios,
Dulcia nocturnæ portans uestigia rixæ,

Quam de uirgineis gesserat exuuijs.
E st'ne nouis nuptis odio Venus? an'ne parentum
Frustrantur falsis gaudia lachrymulis?
V bertim thalami quas intra limina fundunt
Non, ita me diui, uera gemunt, iuerint
I d mea me multis docuit regina querelis
Inuisente nouo prælia torua uiro.
A t tu non orbum luxti deserta cubile,
Sed fratris cari flebile dissidium,
C um penitus mœstas excedit cura medullas,
Vt tibi tunc toto pectore sollicitæ
S ensibus ereptis mens excidit, atq; ego certe
Cognoram à parua uirgine magnanimam.
A n'ne bonum oblita es facinus, qđ regũ adepta es
Coniugium, quod non fortior auxit auis?
S ed tum mœsta uirum mittens, quæ uerba locuta es?
(Iuppiter) ut tersti lumina sæpe manu.
Quis te mutauit tantus deus? an quod amanteis,
Non longe à caro corpore abesse uolunt?
A t quæ ibi, pro cunctis, pro dulci coniuge, diuis
Non sine taurino sanguine pollicita es,
S i reditum tetulisset is, haud in tempore longo
Captam Asiam Aegypti finibus addiderat.
Queis ego pro factis cœlesti reddita cœtu,
Pristina uota nouo munere dissoluo.
I nuita o regina tuo de uertice cessi,
Inuita, adiuro teq;, tuumq; caput,
D igna ferat, quod siquis inaniter adiurarit.
Sed qui se ferro postulet esse parem?
I lle quoq; euersus mons est, quem maxima in oris

Progenies phthiæ clara superuehitur,
C um medi irrupere nouum mare, cumq; iuuentus
Per medium classi barbara nauit Athon.
Quid facient crines, cum ferro talia cedant?
Iuppiter, ut χαλύβων omne genus pereat.
E t qui principio sub terra quærere uenas
Instituit, ac ferri frangere duritiem.
A biunctæ pauloante comæ mea fata sorores
Lugebant, cum se Memnonis æthiopis
V nigena impellens nutantibus aëra pennis
O btulit Arsinoes Cloridos ales equus *
I sq; per ætherias me tollens aduolat auras,
Et Veneris casto collocat in gremio,
I psa suum Zephyritis eò famulum legarat,
Grata canopeis* incola littoribus,
S cilicet in uario ne solum limite cœli
Ex ariadnæis aurea temporibus
F ixa corona foret, sed nos quoq; fulgeremus
Deuotæ flaui uerticis exuuiæ.
V uidulum à fletu cedentem ad templa deûm, me
Sydus in antiquis diua nouum posuit,
V irginis & sæui contingens nanq; leonis
Lumina Calistoe iuncta lycaoniæ.
V ertor in occasum, tardum dux ante booten,
Qui uix sero alto mergitur oceano.
S ed quanquam me nocte premunt uestigia diuûm
Luce autem canæ tethyi restituor.
P ace tua fari hæc liceat rhamnusia uirgo,
Nanq; ego non ullo uera timore tegam,
N on si me infestis discerpant sydera dictis,

Condita quin ueri pectoris euoluam,
Non his tam lætor rebus, quàm me abfore semper,
Abfore me à dominæ uertice discrucior,
Qui cum ego, dum uirgo quondã fuit omnibus expers
Vnguentis unà millia multa bibi.
Nunc uos optato quas iunxit lumine teda
Non prius unanimis corpora coniugibus
Tradite nudantes reiecta ueste papillas,
Quam iucunda mihi munera libet onyx,
Vester onyx casto colitis quæ iura cubili.
Sed quæ se impuro dedit adulterio,
Illius aura leuis bibat, & dona irrita puluis
Nanq; ego ab indignis præmia nulla peto.
Sed magis o nuptæ semper concordia uestras
Semper amor sedes incolat assiduus.
Tu uero regina tuens cum sydera, diuam
Placabis festis luminibus Venerem
Sanguinis expertem, non uotis esse tuam me,
Sed potius largis effice muneribus.
Sydera cur iterent? utinam coma regia fiam,
Proximus hydrochoi fulgeat Oarion.

AD IANVAM.

Dulci iucunda uiro, iucunda parenti,
o Salue, teq; bona Iuppiter auctet ope
Ianua, quam Balbo dicunt seruisse benigne
Olim, cum sedes ipse senex tenuit,
Quamq; ferunt rursus uoto seruisse maligno,
Postquam es proiecto facta marita sene,
Dic agedum

Dic age, dic nobis, quare mutata feraris
In dominum ueterem deseruisse fidem.
Non, ita Cæcilio placeam, cui credita nunc sum,
Culpa mea est, quanquam dicitur esse mea.
Nec peccatum à me quisquam pote dicere quicquam,
Verum isthæc potius ianitor ipse facit,
Quin quacunq; aliquid reperitur non bene factum,
Ad me omnes clamant, ianua culpa tua est.
Non istuc satis est uno te dicere uerbo,
Sed facere, ut quiuis sentiat, & uideat.
Quod possum, nemo quærit, nec scire laborat,
Nos uolumus uobis dicere, ne dubita.
Primum igitur uirgo quod fertur tradita nobis,
Falsum est, nanq; illam uir prior attigerat,
Languidior tenera cui pendens sicula beta,
Nunquam se mediam sustulit ad tunicam,
Sed pater illius nati uiolasse cubile
Dicitur, & miseram conscelerasse domum.
Siue quod impia mens cæco flagrabat amore,
Seu quod iners sterili semine natus erat.
Ne quærendum aliunde foret neruosius illud,
Quod posset zonam soluere uirgineam.
Egregium narras mira pietate parentem,
Qui ipse sui gnati minxerit in gremium.
Atqui non solum hunc se dicit cognitum habere
Brixia chinæa suppositum in specula,
Flauus quam molli percurrit flumine Mela,
Brixia Veronæ mater amata meæ,
Sed de Postumij, & Cornelij narrat amore,
Cum quibus illa malum fecit adulterium.

Dixerit hic aliquis, qui tu istaec ianua nosti,
Cui nunquam domini limine abesse licet?
Nec populum auscultare, sed huic suffixa tigillo
Tantum operire soles, aut aperire domum?
Saepe illam audiui furtiua uoce loquentem
Solam consilijs haec sua flagitia,
Nomine dicentem, quos diximus, utpote, quae mi
Nec speret linguam esse, nec auriculam.
Praeterea ardebat quendam, quem dicere nolo
Nomine, ne tollat rubra supercilia.
Longus homo est, magnas cui lites intulit olim
Falsum mendaci uentre puerperium.

Ad Mallium.

Quod mihi fortuna, casu'q; oppressus acerbo,
Conscriptum hoc lachrymis mittis epistolium,
Naufragum ut eiectum spumantibus aequoris undis
Subleuem, & a mortis limine restituam,
Quem neq; sancta Venus molli requiescere somno
Desertum in lecto coelibe perpetitur,
Nec ueterum dulci scriptorum carmine musae
Oblectant, cum mens anxia peruigilat,
Id gratum est mihi, me quoniam tibi dicis amicum,
Munera'q;, & musarum hinc petis, & ueneris,
Sed tibi ne mea sint ignota incommoda Malli,
Neu me odisse putes hospitis officium,
Accipe quis merser fortunae fluctibus ipse,
Ne amplius a misero dona beata petas.
Tempore quo primu uestis mihi tradita pura est,
Iucundum cum aetas florida uer ageret,

Multa satis lusi, non est dea nescia nostri,
Quæ dulcem curis miscet amaritiem.
Sed totum hoc studium luctu fraterna mihi mors
Abstulit, ô misero frater adempte mihi,
Tu mea tu moriens fregesti commoda frater,
Tecum una tota est nostra sepulta domus,
Omnia tecum una perierunt gaudia nostra,
Quæ tuus in uita dulcis alebat amor,
Cuius ego interitu tota de mente fugaui
Hæc studia, atq; omneis delitias animi.
Quare, quod scribis, Veronæ turpe Catullo
Esse, quod hic quisquis de meliore nota
Frigida deserto tepefecit membra cubili,
Id Malli non est turpe, magis miserum est.
Ignosces igitur, si, quæ mihi luctus ademit,
Hæc tibi non tribuo munera, cum nequeo.
Nam, quod scriptorũ nõ magna est copia apud me,
Hoc fit, quod Romæ uiuimus, illa domus,
Illa mihi sedes, illic mihi carpitur ætas,
Huc una è multis capsula me sequitur.
Quod cum ita sit, nolim statuas me mente maligna
Id facere, aut animo non satis ingenuo,
Quod tibi non utriusq; petiti copia facta est,
Vltro ego deferrem, copia siqua foret.
Non possum reticere deæ, qua Mallius in re
Iuuerit, aut quantis iuuerit officijs,
Ne fugiens seclis obliuiscentibus ætas
Illius hoc cæca nocte tegat studium.
Sed dicam uobis, uos porrò dicite multis
Millibus, & facite hæc charta loquatur anus.

O mnibus inq; locis celebretur fama sepulti,
Notescatq; magis mortuus, atq; magis,
N e tenuem texens sublimis aranea telam,
Deserto in Mallij nomine opus faciat.
N am, mihi quam dederit duplex Amathûtia curam,
Scitis, & in quo me corruerit genere,
C um tantum arderem, quantum trinacria rupes,
Lymphaq; in oetæis mallia thermopylis,
M œsta nec assiduo tabescere lumina fletu
Cessarent, tristiq; imbre madere genæ.
Q ualis in aerij pellucens uertice montis
Riuus muscoso prosilit è lapide,
Q ui cum de prona præceps est ualle uolutus,
Per medium densi transit iter populi,
D ulce uiatori lasso in sudore leuamen,
Cum grauis exustos æstus hiulcat agros,
A c uelut in nigro iactatis turbine nautis
Lenius aspirans aura secunda uenit,
I am prece Pollucis, iam Castoris implorata,
Tale fuit nobis Mallius auxilium.
I s clausum lato patefecit limite campum,
Isq; domum nobis, isq; dedit dominam,
A d quam communes exerceremus amores,
Q uò mea se molli candida diua pede
I ntulit, & trito fulgentem in limine plantam
Innixa, arguta constitit in solea,
C oniugis ut quondam flagrans aduenit amore
Protesilaeam Laodamia domum,
I ncepta frustra non dum cum sanguine sacro
Hostia cœlesteis conciliasset heros.

Nil mihi tam ualde placeat Rhamnusia uirgo,
Quod temere inuitis suscipiatur heris,
Quàm ieiuna pium desyderet ara cruorem,
Docta est amisso Laodamia uiro,
(Coniugis ante coacta nouum dimittere collum,
Quàm ueniens una,atq; altera rursus hyems,
Noctibus in longis auidum saturasset amorem)
Posset ut abrupto uiuere coniugio.
Quod scibant parcæ non longo tempore abesse,
Si miles muros isset ad iliacos.
Nam tum Helenæ raptu primores arguiorum
Cœperat ad sese Troia ciere uiros,
Troia nefas,commune sepulchrum Europæ,Asiæq;,
Troia uirûm,& uirtutum omnium acerba cinis,
Quæ nempe & nostro letum miserabile fratri
Attulit,hei misero frater adempte mihi.
Hei misero fratri iucundum lumen ademptum,
Tecum unà tota est nostra sepulta domus,
Omnia tecum unà perierunt gaudia nostra,
Quæ tuus in uita dulcis alebat amor,
Quem nunc tam longe non inter nota sepulchra,
Nec propè cognatos compositum cineres,
Sed Troia obscœna,Troia infelice sepulchrum
Detinet,à nostro terra aliena solo,
Ad quam cum properans fertur simul undiq; pubes
Græca penetrales deseruisse focos,
Ne Paris abducta gauisus libera mœcha
Otia pacato degeret in thalamo.
Quo tibi tum casu pulcherrima Laodamia
Ereptum est uita dulcius,atq; anima

Coniugum, tanto te absorbens uortice amoris
  Aestus in abruptum detulerat barathrum,
Quale ferunt graij peneum propè cyllenæum
  Siccari emulsa pingue palude solum,
Quod quondam cæsis montis fodisse medullis
  Ausus falsiparens amphitryoniades,
Tempore quo certa stymphalia monstra sagitta
  Perculit imperio deterioris heri,
Pluribus ut cœli tereretur ianua diuis,
  Hebe nec longa uirginitate foret.
Sed tuus altus amor barathro fuit altior illo,
  Quod diuûm dominum ferre iugum docuit.
Nam neq; tam carum confecto ætate parenti
  Vna caput seri nata nepotis alit,
Qui tum diuitiis uix tandem inuentus auitis
  Nomen testatas intulit in tabulas,
Impia derisi gentilis gaudia tollens,
  Suscitat à cano uulturium capite.
Nec tantum niueo gauisa est ulla columbo
  Compar, seu quicquid dicitur improbius
Oscula mordenti semper decerpere rostro,
  Quantum præcipue multiuola est mulier.
Sed tu horum magnos uicisti sola furores,
  Vt semel es flauo conciliata uiro,
Aut nihil, aut paulo cui tu concedere digna,
  Lux mea se nostrum contulit in gremium,
Quam circumcursans huc illuc sæpe Cupido
  Fulgebat crocina candidus in tunica,
Quæ tamen & si uno non est contenta Catullo,
  Rara uerecundæ furta feremus heræ,

Ne nimium simus stultorum more molesti.
Sæpe etiam Iuno maxima cœlicolum
Coniugis in culpa flagrauit quottidiana,
Noscens omniuoli plurima furta Iouis.
Atqui nec diuis homines componier æquum est,
Ingratum tremuli tolle parentis onus.
Nec tamen illa mihi dextra deducta paterna
Fragrantem aßyrio uenit odore domum,
Sed furtiua dedit nigra munuscula nocte,
Ipsius ex ipso dempta uiri gremio.
Quare illud satis est, si nobis id datur unis,
Quo, lapide illa diem candidiore notet.
Hoc tibi, quod potui, confectum carmine munus
Pro multis alijs redditur officijs,
Ne uestrum scabra tangat rubigine nomen
Hæc atq; illa dies, atq; alia, atq; alia,
Huc addent diui quamplurima, quæ Themis olim
Antiquis solita est munera ferre pijs.
Sitis felices & tu simul, & tua uita,
Et domus ipsa, in qua lusimus, & domina,
Et qui principio nobis dominam dedit, à quo
Sunt primo nobis omnia nata bona,
Et longe ante omneis mihi quæ me carior ipso est,
Lux mea, qua uiua uiuere dulce mihi est.

In Rufum.

Noli admirari quare tibi fœmina nulla
Rufe uelit tenerum suppo suisse femur.
Non si illam raræ labefactes munere uestis,
Aut pelluciduli delitijs lapidis.
Lædit te quædam mala fabula, qua tibi fertur

Valle sub alarum trux habitare caper,
Hunc metuunt omnes, neq; mirũ, nã mala ualde est
Bestia, nec qui cum bella puella cubet.
Quare aut crudelem nasorum interfice pestem,
Aut admirari desine, cur fugiunt.

De inconstantia fœminei amoris.

Nulli se dicat mulier mea nubere malle,
Quàm mihi, non si se Iuppiter ipse petat.
Dicat, sed mulier cupido quod dicat amanti,
In uento, & rapida scribere oportet aqua.

Ad Amicum.

Siqua uiro blanda est, cui mox sacer obstitit hircus,
Aut siquem merito tarda podagra secat,
Aemulus iste tuus, qui uestrum exercet amorem,
Mirifice est actu nactus utrunq; malum,
Nam quoties futuit, toties ulciscitur ambos,
Illam affligit odore, ipse perit podagra.

Ad Lesbiam.

Dicebas quondam solum te nosse Catullum
Lesbia, nec præ me uelle tenere Iouem.
Dilexi tum te, non tantum ut uulgus amicam,
Sed pater ut gnatos diligit, & generos.
Nunc te cognoui quare & si impensius uror
Multo, ita me nec tu uilior, & leuior,
Quis potis est inquis, quod amantem iniuria talis
Cogat amare magis, sed bene uelle minus?
Odi, & amo, quare id faciam fortasse requiris,
Nescio, sed fieri sentio, & excrucior

In Ingratum.

Desine de quoquam quicquam bene uelle mereri,

Aut aliquem fieri posse putare tuum.
Omnia sunt ingrata, nihil fecisse benigne est,
Immo etiam tædet, tædet, obestq; magis,
Vt mihi, quem nemo grauius, nec acerbius urget,
Quàm modo, q me unũ, atq; unicum amicũ habuit.

In Gellium.

Gellius audierat patruum obiurgare, sorori
Siquis delitias diceret, aut faceret.
Hoc ne ipsi accideret, patrui perdespuit ipsam
Vxorem, & patruum reddidit Harpocratem,
Quod uoluit, fecit, nam, quamuis irrumet ipsum
Nunc patruum, uerbum non faciet patruus.

In Lesbiam.

Huc est mens deducta tua mea Lesbia culpa,
Atq; ita se officio perdidit ipsa suo,
Vt iam nec bene uelle queam tibi, si optima fias,
Nec desistere amare, omnia si facias.

Ad se ipsum.

Siqua recordanti benefacta priora uoluptas
Est homini, cum se cogitat esse pium,
Nec sanctam uiolasse fidem, nec fœdere in ullo
Diuûm ad fallendos numine abusum homines,
Multa parata manent in longa ætate Catulle
Ex hoc ingrato gaudia amore tibi.
Nã quæcunq; homines bene cuiq̃ aut dicere possunt,
Aut facere, hæc à te dictáq;, factáq; sunt,
Omnia quæ ingratæ perierunt credita menti.
Quare te iam cur amplius excrucies?
Quin te animo affirmas, teq; instringis*q;, reducisq;
Et dijs inuitis desinis esse miser.

D iffiale est longum subito deponere amorem,
Difficile est, uerum hoc qua lubet, efficias.
V na salus hæc est, hoc est tibi peruincendum,
Hoc facies, siue id non pote, siue pote.
O dij, si uestrum est misereri, aut si quibus unquam
Extrema iam ipsa in morte tulistis opem,
M e miserum aspicite, & , si uitam puriter egi,
Eripite hanc pestem, perniciemq; mihi,
Quæ mihi subrepens imos, ut torpor, in artus,
Expulit ex omni pectore lætitias.
N on iam illud quæro, contra ut me diligat illa,
Aut, quod non potis est, esse pudica uelit,
I pse ualere opto, & tetrũ hunc deponere morbum.
O dij reddite mi hoc pro pietate mea.

Ad Rufum.

R ufe mihi frustra, ac nequicq̃ cognite amice,
Frustra? immo magno cum pretio, atq; malo,
S icine surrepsti, meaq; intestina perurens,
Sic misero eripuisti omnia nostra bona,
E ripuisti heu heu nostræ crudele uenenum
Vitæ, heu heu nostræ pestis amicitiæ.

De Gallo.

G allus habet fratres, quorum, est lepidissima coniux
Alterius, lepidus filius alterius.
G allus homo est bellus, nam dulceis iungit amores,
Cum puero ut bello bella puella cubet.
G allus homo est stultus, nec se uidet esse maritum,
Qui patruus patrui monstret adulterium.
S ed nunc id doleo, quod puræ impura puellæ
Suauia coniunxit spurca saliua tua,

Verum id non impune feres, nam te omnia secla
Noscent, & quis sis fama loquetur anus.

De Lesbio.

Lesbius est pulcher, quid ni, quem Lesbia malit,
Quàm te cum tota gente Catulle tua.
Sed tamen hic pulcher uendat cum gente Catullum,
Si tria amatorum suauia reppererit.

Ad Gellium.

Quid dicam Gelli, quare rosea ista labella
Hyberna fiant candidiora niue,
Mane domo cum exis, & cum te octaua quiete
E' molli longo suscitat hora die,
Nescio quid certe est, an uere fama susurrat
Grandia te medij tenta uorare uiri.
Sic certe est, clamant Victoris rupta miselli
Ilia demulso labra notata sero.

Ad Iuuentium

Nemo'ne in tanto potuit populo esse Iuuenti
Bellus homo, quem tu diligere inciperes?
Præterquam iste tuus moribunda à sede Pisauri
Hospes, inaurata pallidior statua,
Qui tibi nunc cordi est, quem tu præponere nobis
Audes, At nescis quod facinus facias.

Ad Quintium.

Quinti si tibi uis oculos debere Catullum,
Aut aliud, siquid carius est oculis,
Eripere ei noli, multo quod carius illi
Est oculis, seu quod carius est oculis.

De Lesbiæ Marito.

Lesbia mi præsente uiro mala plurima dicit,

Hoc illi fatuo maxima lætitia est,
Mule nihil sentis, si nostri oblita taceret,
Sana esset, quod nunc garit, & obloquitur,
Non solum meminit, sed quæ multo acrior est res,
Irata est, hoc est uritur, & loquitur.

De Arrio.

Chommoda dicebat, siquando commoda uellet
Dicere, & hinsidias Arrius insidias,
Et tum mirifice sperabat se esse locutum,
Cum quantum poterat dixerat hinsidias.
Credo sic mater, sic liber auunculus Eius,
Sic maternus auus dixerat, atq; auia.
Hoc misso in Syriam requierant omnibus aures,
Audibant eadem hæc leniter, & leuiter.
Nec sibi postilla metuebant talia uerba,
Cum subito affertur nuntius horribilis.
Ionios fluctus, postquam illuc Arrius isset,
Iam non Ionios esse, sed Hionios.

De Quintia, & Lesbia.

Quintia formosa est multis, mihi candida, longa,
Recta est, hæc ego sic singula confiteor,
Totum illud formosa nego, nam nulla uenustas,
Nulla in tam magno est corpore mica salis.
Lesbia formosa est, quæ cum pulcherrima tota est,
Tum omnibus una omneis surripuit Veneres.

De suo in Lesbiam amore.

Nulla potest mulier tantum se dicere amatam
Vere, quantum à me Lesbia amata mea est.
Nulla fides ullo fuit unquam fœdere tanta,

Quanta in amore suo ex parte reperta mea est.

In Gellium.

Quid facit is Gelli, qui cum matre, atq; sorore
Prurit, & abiectis peruigilat tunicis?
Quid facit is, patruum qui non sinit esse maritum?
Ecquid scis, quantum suscipiat sceleris?
Suscipit o Gelli, quantum non ultima Tethys,
Non genitor nympharum abluat Oceanus.
Nam nihil est quicquam sceleris, quo prodeat ultra,
Non si demisso se ipse uoret capite.

De Gellio.

Gellius est tenuis, quidni, cui tam bona mater,
Tamq; ualens uiuat, tamq; uenusta soror,
Tamq; bonus patruus, tamq; omnia plena puellis
Cognatis, quare is desinat esse macer?
Qui ut nihil attingat, nisi quod fas tangere non est,
Quantum uis, quare sit macer, inuenies.
Nascatur magus ex Gelli, matrisq; nefando
Coniugio, & discat persicum aruspicium.
Nam magus ex matre, & gnato gignatur oportet,
Si uera est persarum impia relligio.
Gnatus ut accepto ueneretur carmine diuos,
Omentum in flamma pingue liquefaciens.

In Gellium.

Non ideo Gelli sperabam te mihi fidum
In misero hoc nostro perdito amore fore,
Quod te cognossem bene, constanterq; putarem
Haud posse a turpi mentem inhibere probro.
Sed neq; quod matrem, nec germanam esse uidebam

Hanc tibi, cuius me magnus edebat amor.
Et quamuis tecum multo coniungerer usu,
Non satis id causæ credideram esse tibi.
Tu satis id duxti, Tantum tibi gaudium in omni
Culpa est, in quacunq; est aliquid sceleris.

De Lesbia.

Lesbia mi dicat semper male, nec tacet unquam
De me, dispeream me nisi Lesbia amat.
Cui ego quasi eadem totidem mox deprecor illi
Assidue, uerum dispeream nisi amo.

In Cæsarem.

Nil nimium studeo Cæsar tibi uelle placere,
Nec scire utrum sis albus, an ater homo.
Mentula mœchatur, mœchatur Mentula certe,
Hoc est, quod dicunt, ipsa olera olla legit.

De Smyrna Cinnæ poetæ.

Smyrna mei Cinnæ nonam post deniq; messem
Quàm cœpta est, nonamq; edita post hyemem.
Millia cum interea quingenta Hortensius uno

*

Smyrna cauas atracis penitus mittetur, ad undas
Smyrnam incana diu sæcula peruoluent
At Volusij annales Paduam morientur ad ipsam,
Et laxas scombris sæpe dabunt tunicas.
Parua mei mihi sunt cordi monimenta sodalis,
At populus tumido gaudeat Antimacho.

Ad Caluum De Quintilia.

Si quicquam mutis gratum, acceptum'ue sepulchris
Accidere a' nostro Calue dolore potest,
Quo desyderio ueteres renouamus amores,

Atq; olim missas flemus amicitias.
Certe non tanto mors immatura dolori est
Quintiliæ, quantum gaudet amore tuo.

De Aemilio.

Non, ita me dij ament, quicquam referre putaui
Vtrum os an culum olfacerem Aemilio.
Nil immundius hoc, nihil est immundius illo,
Verum etiam culus mundior, & melior.
Nam sine dentibus est, hoc denteis sesquipedaleis,
Gingiuas uero Ploxemi habet ueteris.
Præterea rictum, qualem defessus in æstu
Meientis mulæ cunnus habere solet.
Hic futuit multas, & se facit esse uenustum,
Et non pistrino traditur, atq; Asino,
Quem siqua attingit, non illam posse putemus
Aegroti culum lingere carnificis?

Ad Victium.

In te si in quenquam dici pote putide Victi
Id quod uerbosis dicitur, & fatuis,
Ista cum lingua, si usus ueniat tibi, possis
Culos, & crepidas lingere carpatinas,
Si nos omnino uis omneis perdere Victi,
Dicas, omnino quod cupis efficies.

Ad Iuuentium.

Surripui tibi, dum ludis, mellite Iuuenti
Suauiolum dulci dulcius ambrosia,
Verum id non impune tuli, nanq; amplius horam
Suffixum in summa me memini esse cruce,
Dum tibi me purgo, nec possum fletibus ullis
Tantillum uestræ demere sæuitiæ.

Nam simul id factum est, multis diluta labella
Abstersi guttis omnibus articulis,
Ne quicquam nostro contractum ex ore maneret,
Tanquam commistæ spurcæ saliua lupæ.
Præterea infesto miserum me tradere amori
Non cessasti, omniq; excruciare modo,
Vt mi ex ambrosia mutatum iam foret illud
Suauiolum, tristi tristius helleboro.
Quam quoniam pœnam misero proponis amori,
Nunquam iam posthac basia surripiam.

De Cœlio, & Quintio.

Cœlius Auphilenum, & Quintius Auphilenam
Flos Veronensium depereunt iuuenum,
Hic fratrem, ille sororem, hoc est, quod dicitur illud
Fraternum uere dulce sodalitium,
Cui faueam potius Cœli? tibi, nam tua nobis
Perspecta exigitur unica amicitia,
Cum uesana meas torreret flamma medullas,
Sis felix Cœli, sis in amore potens.

Inferiæ ad fratris tumulum.

Multas per gentes, & multa per æquora uectus
Aduenio has miseras frater ad inferias,
Vt te postremo donarem munere mortis,
Et mutum nequicquam alloquerer cinerem,
Quandoquidem fortuna mihi tete abstulit ipsum,
Heu miser indigne frater adempte mihi.
Nunc tamen interea prisco, quæ more parentum
Traditæ sunt tristes munera ad inferias
Accipe fraterno multum manantia fletu,
Atq; in perpetuum frater aue, atq; uale.

Ad Cornelium.

Si quicquam tacite commissum est fido ab amico,
Cuius sit penitus nota fides animi,
Me unum esse inuenies illorum iure sacratum
Corneli, & factum me esse puta Harpocratem.

Ad Sylonem.

Aut sodes mihi redde decem sextertia Sylo,
Deinde esto quamuis saeuus, & indomitus,
Aut si te nummi delectant, desine quaeso
Leno esse, atq; idem saeuus, & indomitus.

Ad Quendam de Lesbia.

Credis me potuisse meae maledicere uitae,
Ambobus mihi quae carior est oculis,
Non potui, nec si possem, tam perdite amarem,
Sed tu cum caupone omnia monstra facis.

In Mentulam.

Mentula conatur pimplaeum scandere montem
Musae furcillis praecipitem eijciunt.

De Puero, & praecone.

Cum Puero bello praeconem qui uidet esse,
Quid credat nisi se uendere discupere.

Ad Lesbiam.

Si quicquam cupido, optantiq; obtigit unquam
Insperanti, hoc est gratum animo proprie
Quare hoc est gratum, nobis quoq; carius auro
Quod te restituis Lesbia mi cupido,
Restituis Cupido, atq; insperanti ipsa refers te,
O mihi cara magis candidiore nota
Quis me uno uiuit felicior? aut magis hac est
Optandus uita, dicere quis poterit?

In Siconium.

S iconi arbitrio populi tua cana senectus
 Spurcata impuris moribus intereat,
N on equidem dubito, quin primum inimica bonorũ
 Lingua execta auido sit data uulturio,
E ffossos oculos uoret atro gutture coruus,
 Intestina canes, cætera membra lupi.

Ad Lesbiam.

I ucundum mea uita mihi proponis amorem
 Hunc nostrum inter nos, perpetuumq́; fore.
D ij magni facite, ut uere promittere possit,
 Atq; id syncere dicat, & ex animo,
V t liceat nobis tota perducere uita
 Aeternum hoc sanctæ fœdus amicitiæ.

Ad Aufilenam.

A ufilena bonæ semper laudantur amicæ
 Accipiunt pretium, quæ facere instituunt.
T u quod promisti mihi, quod mentita, inimica es,
 Quod nec das, nec fers, sæpe facis facinus.
A ut facere ingenuæ est, aut non promisse pudicæ
 Aufilena fuit, sed data corripere.
F raudando, efficitur plusquam meretricis auaræ,
 Quæ sese toto corpore prostituit.

Ad Aufilenam.

A ufilena uiro contentam uiuere solo,
 Nuptarum laus est laudibus eximijs,
S ed cuiuis quamuis potius succumbere fas est,
 Quàm matrem fratres efficere ex patruo.

In Nasonem.

M ultus homo es Naso, neq; tecum multus homo, sed
 Descendis Naso, multus es & pathicus,

Ad Cinnam.

Consule Pompeio primum duo Cinna sedebant
 Mœchilia, facto consule nunc iterum,
Manserunt duo, sed creuerunt millia in unum
 Singula, fœcundum semen adulterio.

In Firmanum.

Firmanus salius non falso Mentula, diues
 Fertur, qui tot res in se habet egregias,
Aucupiũ omne genus, pisceis, prata, arua, ferasq;,
 Nec quicquam fructus sumptibus exuperat.
Quare concedo sit diues, dum omnia desint,
 Saltum laudemus, dum tamen ipse egeat.
Mentulam habet instar triginta iugera prati,
 Quadraginta arui, cætera sunt maria,
Cur non diuitijs Crœsum superare potis sit,
 Vno qui in saltu tot bona possideat?
Prata, arua, ingentes syluas, saltusq́;, paludesq́;.
 Vsq; ad hyperboreos, & mare ad oceanum.
Omnia magna hæc sunt, tñ ut sint maxima & ultra
 Non homo, sed uere mentula magna nimis.

Ad Gellium.

Sæpe tibi studioso animo uenante requiris
 Carmina uti possem mittere Battiadæ,
Queis te lenirem, nobis neu conarere,
 Infestum telis icere musca caput,
Hunc uideo mihi nunc frustra sumptum esse laborẽ
 Gelli, nec nostras hinc ualuisse preces,
Contra nos tela ista tua euitamus amictu,
 Affixus nostris tu dabis supplicium.

FINIS.

ALBII TIBVLLI EQVITIS ROMANI, LIBER PRIMVS.

Diuitias alius fuluo sibi congerat auro,
d Et teneat culti iugera magna soli,
Quem labor assiduus uicino terreat hoste,
Martia cui somnos classica pulsa fugent.
Me mea paupertas uitæ traducat inerti,
Dum meus assiduo luceat igne focus.
Ipse seram teneras maturo tempore uites
Rusticus, & facili grandia poma manu.
Nec spes destituat, sed frugum semper aceruos
Præbeat, & pleno pinguia musta lacu.
Nam ueneror, seu stipes habet desertus in agris,
Seu uetus in triuio florida serta lapis.
Et quodcunq; mihi pomum nouus educat annus
Libatum agricolæ ponitur ante Deos.
Flaua Ceres tibi sit nostro de rure corona
Spicea, quæ templi pendeat ante fores.
Pomosisq; ruber custos ponatur in hortis,
Terreat ut sæua falce Priapus aues.
Vos quoq; felices quondam, nunc pauperis agri
Custodes fertis munera uestra lares.
Tunc uitula innumeros lustrabat cæsa iuuencos,
Nunc agna exigui est hostia parua soli.
Agna cadet uobis, quam circùm rustica pubes
Clamet io messes, & bona uina date.

I am modo non possum contentus uiuere paruo,
Nec semper longæ deditus esse uiæ,
S ed canis æstiuos ortus uitare sub umbra
Arboris ad riuos prætereuntis aquæ.
M ec tamen interdum pudeat tenuisse bidentem,
Aut stimulo tardos increpuisse boues.
N on agnam'ue sinu pigeat, fœtum'ue capellæ
Desertum oblita matre referre domum.
A t uos, exiguo pecori, furesq;, lupiq;
Parcite, de magno est præda petenda grege.
H ic ego, pastoremq; meum lustrare quotannis,
Et placidam soleo spargere lacte Palem.
A dsitis diui, nec uos e paupere mensa
Dona, nec è puris spernite fictilibus.
F ictilia antiquus primum sibi fecit agrestis
Pocula, de facili composuitq; luto.
N on ego diuitias patrum, fructusq; requiro,
Quos tulit antiquo condita messis auo.
P arua seges satis est, satis est requiescere lecto,
Saliceet & solito membra leuare toro.
Quàm iuuat immites uentos audire cubantem,
Et dominam tenero continuisse sinu,
A ut gelidas hybernus aquas cum fuderit auster,
Securum somnos igne iuuante sequi.
H oc mihi contingat, sit diues iure, furorem
Qui maris, & tristes ferre potest pluuias.
O quantum est auri pereat, potiusq; smaragdi,
Quàm fleat ob nostras ulla puella uias.
T e bellare decet terra Messala, mariq;,
Vt domus hostiles præferat exuuias.

M e retinent uinctum formosæ uincla puellæ,
Et sedeo duras ianitor ante fores.
N on ego laudari cupio mea Delia, tecum
Dummodo sim, quæso segnis, inersq; uocer.
T e spectem, suprema mihi cum uenerit hora,
Et teneam moriens deficiente manu.
F lebis, & arsuro positum me Delia lecto,
Tristibus & lachrymis oscula mista dabis.
F lebis, non tua sunt duro præcordia ferro
Vincta, nec in tenero stat tibi corde silex.
I llo non iuuenis poterit de funere quisquam
Lumina, non uirgo sicca referre domum.
T u manes ne læde meos, sed parce solutis
Crinibus, & teneris Delia parce genis.
I nterea dum fata sinunt, iungamus amores,
Iam ueniet tenebris mors adoperta caput.
I am subrepet iners ætas, nec amare decebit,
Dicere nec cano blanditias capiti.
N unc leuis est tractanda Venus, dũ frangere postes
Non pudet, & rixas inseruisse iuuat.
H ic ego dux, milesq; bonus, uos signa, tubæq;
Ite procul, cupidis uulnera ferte uiris.
F erte & opes, ego composito securus aceruo
Dites despiciam, despiciamq; famem.

ELEGIA II

a Dde merum, uinoq; graues compesce dolores,
Occupet ut fessi lumina uicta sopor,
N eu quisquam multo perfusum tempora baccho
Excitet, infelix dum requiescit amans.
N am posita est nostræ custodia sæua puellæ,

Clauditur & dura ianua firma sera.
I anua difficilis dominæ te uerberet imber,
Te Iouis imperio fulmina missa petant.
I anua iam pateas uni mihi uicta querelis,
Nec furtim uerso cardine aperta sones.
E t mala siqua tibi dixit dementia nostra,
Ignoscas, capiti sint precor illa meo.
T e meminisse decet, quæ plurima uoce peregi
Supplice, cum posti florida serta darem.
T u quoq; ne timide custodes Delia falle,

*

I lla fauet, seu quis iuuenis noua limina tentat,
Seu referat fixo dente puella fores.
I lla docet furtim molli decedere lecto,
Illa pedem nullo ponere posse sono,
I lla uiro coram nutus conferre loquaces,
Blandáq; compositis addere uerba notis.
N ec decet hoc omnes, sed quos nec inertia tardat,
Nec uetat obscura surgere nocte timor.
E n ego cum tenebris tota uagor anxius urbe,
Securum in tenebris me facit esse Venus,
N ec sinit occurrat quisquam, qui corpora ferro
Vulneret, aut rapta præmia ueste petat.
Quisquis amore tenetur, eat tutusq;, sacerq;
Qualibet. Insidias non timuisse decet.
N on mihi pigra nocent hybernæ frigora noctis,
Non mihi, cum multa decidit imber aqua.
N on labor hic lædit, reseret modo Delia postes,
Et uocet ad digiti me taciturna sonum.
P arate luminibus, seu uir, seu fœmina fias

Obuia. cælari uult sua furta Venus,
Neu strepitu terrete pedum, neu quærite nomen,
Neu propè fulgenti lumina ferte face.
Siquis & imprudens aspexerit, occulat ille,
Perq; deos omneis se meminisse neget.
Nam fuerit quicunq; loquax, is sanguine natam,
Is Venerem è rapido sentiet esse mari.
Nec tamen huic credet coniux tuus, ut mihi uerax
Polliata est magico saga ministerio.
Hanc ego de cœlo ducentem sydera uidi,
Fulminis hæc rapidi carmine uertit iter.
Hæc cantu, finditq; solum, manesq; sepulchris
Eliat, & tepido deuocat ossa rogo.
Iam ciet infernas magico stridore cateruas,
Iam iubet aspersas lacte referre pedem.
Cum libet, hæc tristi depellit nubila cœlo,
Cum libet, æstiuo conuocat orbe niues.
Sola tenere malas Medeæ dicitur herbas,
Sola feros Hecates perdomuisse canes.
Hæc mihi composuit cantus, queis fallere posses,
Ter cane, ter dictis despue carminibus.
Ille nihil poterit de nobis credere cuiquam,
Non sibi, si in molli uiderit esse sinu.
Tu tamen abstineas alijs, nam cætera cernet
Omnia, de me uno sentiet esse nihil.
Quid credam? nempe hæc eadem se dixit amores
Cantibus, aut herbis soluere posse meos.
Et me lustrauit tedis, & nocte serena
Concidit ad magicos hostia pulla deos.
Non ut totus abesset amor, sed mutuus esset

Orabam, nec te posse carere uelim.
Ferreus ille fuit, qui te cum posset habere,
Maluerit prædas stultus, & arma sequi.
Ille licet cilicum uictas agat ante cateruas,
Ponat & in capto martia castra solo,
Totus & argento contextus, totus & auro
Insideat celeri conspiciendus equo,
Ipse boues, mea si tecum modo Delia possim
Iungere, & insolito pascere monte pecus,
Et te dum liceat teneris retinere lacertis,
Mollis, & inculta sit mihi somnus humo.
Quid tyrio recubare toro sine amore secundo
Prodest, cum fletu nox uigilanda uenit?
Nam neq; tum plumæ, nec stragula picta soporem,
Nec sonitus placidæ ducere posset aquæ,
Non Veneris magnæ uiolaui numina uerbo, *
Et mea nunc pœnas impia lingua luit.
Non feror incestus sedes adijsse deorum.
Sertaq; de sanctis diripuisse focis.
Non ego tellurem genibus perrepere supplex,
Et miserum sancto tundere poste caput.
Non ego, si merui, dubitem procumbere templis,
Et dare sacratis oscula luminibus.
At tu, qui lætus rides, mala nostra caueto.
Mox tibi non uanus sæuiet ipse Deus.
Vidi ego qui iuuenum miseros lusisset amores,
Post ueneris uinclis subdere colla senem.
Et sibi blanditias tremula componere uoce,
Et manibus canas fingere uelle comas.
Stare nec ante fores puduit, caræ'ue puellæ

Ancillam medio detinuisse foro.
H unc puer, hunc iuuenis turba circunstetit arcta.
Despuit in molles & sibi quisq; sinus.
A t mihi parce Venus, semper tibi dedita seruit
Mens mea, quid messes uris acerba tuas?

AD MESSALAM ELEGIA III.

I Bitis ægeas sine me Messala per undas,
O utinam memores ipse, cohorsq; mei.
M e tenet ignotis ægrum phæacia terris,
Abstineas auidas mors precor atra manus.
A bstineas mors atra precor, non hic mihi mater,
Quæ legat in mœstos ossa perusta sinus,
N on soror, aßyrios cineri quæ dedat odores,
Et fleat effusis ante sepulchra comis,
D elia non usquam, quæ me cum mitteret urbe,
Dicitur ante omnes consuluisse deos.
I lla sacras pueri sortes ter sustulit, illi
Rettulit è triuiis omnia certa puer,
C uncta dabant reditum. tamen est deterrita nunq̄
Quin fleret nostras, respiceretq; uias.
I pse ego solator, cum iam mandata dedissem,
Quærebam tardas anxius usq; moras.
A ut ego sum causatus, aues dant omina dira,
Saturni sacram me tenuisse diem.
O quoties ingressus iter, mihi tristia dixi
Offensum in porta signa dedisse pedem.
A udeat inuito nequis discedere amore,
Aut sciat egressum se prohibente Deo.
Quid tua nunc Isis tibi Delia? quid mihi prosunt

Illa tua toties æra repulsa manu?
Quid'ue pie, dum sacra colis, pureq́; lauari
Te memini, & puro secubuisse toro?
Nunc dea, nunc succurre mihi, nam posse mederi
Picta docet templis multa tabella tuis.
Vt mea uotiuas persoluens Delia uoces
Ante sacras lino tecta fores sedeat,
Bisq́; die resoluta comas tibi dicere laudes
Insignis turba debeat in pharia.
At mihi contingat patrios celebrare penates,
Reddereq́; antiquo menstrua thura lari.
QVAM bene Saturno uiuebant rege prius, quàm
Tellus in longas est patefacta uias.
Non dum cæruleas pinus contempserat undas,
Effusum uentis præbueratq́; sinum,
Nec uagus ignotis repetens compendia terris
Presserat externa nauita merce ratem.
Illo non ualidus subijt iuga tempore taurus,
Non domito frenos ore momordit equus.
Non domus ulla fores habuit, non fixus in agris,
Qui regeret certis finibus arua lapis,
Ipsæ mella dabant quercus, ultroq́; ferebant
Obuia securis ubera lactis oues.
Non acies, non ira fuit, non bella, nec enses
Immiti sæuus duxerat arte faber.
Nunc Ioue sub domino cædes, & uulnera semper,
Nunc mare, nunc leti mille repente uiæ,
Parce pater. timidum non me periuria terrent,
Non dicta in sanctos impia uerba deos.
Quod si fatales iam nunc expleuimus annos,

Fac lapis inscriptis stet super ossa notis.
Hic iacet immiti consumptus morte Tibullus,
Messalam terra dum sequiturq; mari.
Sed me quod facilis tenero sum semper amori,
Ipsa Venus campos ducet in elysios.
Hic choreæ, cantusq; uigent, passimq; uagantes
Dulce sonant tenui gutture carmen aues.
Fert casiam non culta seges, totosq; per agros
Floret odoratis terra benigna rosis.
Ac iuuenum series teneris immista puellis
Ludit, & assidue prælia miscet amor.
Illic est cuicunq; rapax mors uenit amanti,
Et gerit insigni myrtea serta coma.
At scelerata iacet sedes in nocte profunda
Abdita, quam circum flumina nigra sonant.
Thisiphoneq; impexa feros pro crinibus angues
Sæuit, & huc illuc impia turba fugit.
Tum niger in turba serpentum Cerberus ore
Stridet, & æratas excubat ante fores.
Illic Iunonem tentare Ixionis Ausi
Versatur celeri noxia membra rota,
Porrectusq; nouem Tityus per iugera terræ,
Assiduas atro uiscere pascit aues.
Tantalus est illic, & circum stagna, sed acrem
Iam iam poturi deserit unda sitim,
Et Danai proles, Veneris quod numina læsit,
In caua lethæas dolia portat aquas.
Illic sit quicunq; meos uiolauit amores,
Optauit lentas & mihi militias.
At tu casta precor maneas, sanctiq; pudoris

Aſſideat cuſtos ſedula ſemper anus.
Hæc tibi fabellas referat,poſitaq; lucerna
Deducat plena ſtamina longa colo.
Ac circa grauibus penſis affixa puella
Paulatim ſomno feſſa remittat opus.
Tunc ueniam ſubito,nec quiſquá nuntiet ante,
Sed uidear cœlo miſſus adeſſe tibi.
Tunc mihi qualis eris longos turbata capillos
Obuia nudato Delia curre pede.
Hoc precor hunc illum nobis aurora nitentem
Luciferum roſeis candida portet equis.

AD PRIAPVM ELEGIA IIII.

Sic umbroſa tibi contingant tecta Priape,
Ne capiti ſoles,ne noceant'q; niues,
Quæ tua formoſos cepit ſolertia?certe
Non tibi barba nitet,non tibi culta coma eſt.
Nudus,& hybernæ producis frigora brumæ,
Nudus & æſtiui tempora ſicca canis,
Sic ego,tum Bacchi reſpondit ruſtica proles
Armatus curua ſic mihi falce Deus.
O fuge te teneræ puerorum credere turbæ,
Nam cauſam iuſti ſemper amoris habent.
Hic placet,anguſtis quod equum compeſcit habenis,
Hic placidam niueo pectore pellit aquam,
Hic quia fortis adeſt audacia,cepit,at illi
Virgineus teneras ſtat pudor ante genas.
Sed ne te capiant,primo ſi forte negabit,
Tædia,paulatim ſub iuga colla dabit.
Longa dies homini docuit parere leones,
Longa dies molli ſaxa peredit aqua.

Annus in apricis maturat collibus uuas.
Annus agit certa lucida signa uice.
Nec iurare time. Veneris periuria uenti
Irrita per terras, & freta summa ferunt.
Gratia magna Ioui. uetuit pater ipse ualere,
Iurasset cupide quicquid ineptus amor.
Perq; suas impune sinit Dictynna sagittas
Affirmes, crines perq; Minerua suos.
At si tardus eris, errabis, transiet ætas
Quàm cito, non segnis stat, remeatq; dies.
Quàm cito purpureos deperdit terra colores,
Quàm cito formosas populus alta comas,
Quàm iacet, infirmæ uenêre ubi fata senectæ,
Qui prior elæo est carcere missus equus.
Vidi iam iuuenem, premeret cum serior ætas,
Mœrentem stultos præteriisse dies.
Crudeles diui serpens nouus exuit annos.
Formæ non ullam fata dedere moram.
Solis æterna est Phœbo, Bacchoq; iuuenta.
Nam decet intonsus crinis utrunq; Deum.
Tu puero quodcunq; tuo tentare libebit
Cedas, obsequio plurima uincit amor.
Neu comes ire neges, quamuis uia longa paretur,
Et canis arenti torreat arua siti.
Quamuis prætexens picta ferrugine cœlum
Venturam admittat imbrifer arcus aquam.
Vel si cœruleas puppi uolet ire per undas,
Ipse leuem remo per freta pelle ratem.
Nec te pœniteat duros subiisse labores,
Aut operi insuetas atteruisse manus.

N ec, uelit insidijs altos si claudere ualles,
Dum placeas, humeri retia ferre negent.
S i uolet arma, leui tentabis ludere dextra,
Saepe dabis nudum uincat ut ille latus,
T unc tibi mitis erit, rapias tum cara licebit
Oscula, pugnabit, sed tamen apta dabit.
R apta dabit primo, post offeret ipse uolenti,
Post etiam collo se implicuisse uolet.
H eu, male nunc artes miseras haec secula tractant,
Iam tener assueuit munera uelle puer.
I am tu qui Venerem docuisti uendere primus
Quisquis es, infelix urgeat ossa lapis.
P ieridas pueri, doctos & amate poetas,
Aurea nec superent munera pieridas.
C armine purpurea est Nisi coma, carmina ni sint,
Ex humero Pelopis non nituisset ebur.
Quem referent musae, uiuet, dum robora tellus,
Dum coelum stellas, dum uehet amnis aquas.
A t qui non audit musas, qui uendit amorem,
Idaeae currus ille sequatur opis.
E t ter centenas erroribus expleat urbes,
Et secet ad phrygios uilia membra modos.
B landitijs uult esse locum Venus ipsa, querelis
Supplicibus, miseris flentibus illa fauet.
H aec mihi, quae canerem Tityo Deus edidit ore,
Sed Tityum coniux haec meminisse uetat.
P areat ille suae. uos me celebrate magistrum,
Quos male habet multa callidus arte puer.
G loria cuique sua est, me, qui spernentur amantes,
Consultent, cunctis ianua nostra patet.

Tempus erit, cum me ueneris præcepta ferentem
Deducat iuuenum sedula turba senem.
E heu quàm Marathus lento me torquet amore.
Deficiunt artes, deficiuntq; doli.
Parce puer quæso, ne turbis fabula fiam.
Cum mea ridebunt uana magisteria.

ELEGIA V

Asper eram, & bene dissidium me ferre loquebar,
At mihi nunc longe gloria fortis abest.
Nanq; agor, ut per plana citus sola uerbere turbo,
Quem celer assueta uersat ab arte puer.
Vre ferum, & torque, libeat ne dicere quicquam
Magnificum posthac horrida uerba doma.
Parce tamen per te furtiui fœdera lecti
Per Venerem quæso, compositumq; caput.
Ille ego, cum tristi morbo defessa iaceres,
Te dicor uotis eripuisse meis.
Ipseq; ter circùm lustraui sulfure puro,
Carmine cum magico præcinuisset anus.
Ipse procuraui, ne possent sæua nocere
Somnia, ter salsa deueneranda mola.
Ipse ego uelatus filo, tunicisq; solutis
Vota nouem Veneri nocte silente dedi.
Omnia persolui, fruitur nunc alter amore,
Et precibus felix utitur ille meis.
At mihi felicem uitam, si salua fuisses,
Fingebam demens, sed renuente Deo.
Rura colam, frugumq; aderit mea Delia custos,
Area dum messes sole calente teret.
Aut mihi seruabit plenis in lintribus uuas

Pressáq; ueloci candida musta pede,
Consuesset numerare pecus, consuesset amantis
Garulus in dominæ ludere uerna sinu.
Illa deo sciet agricolæ pro uitibus uuam,
Pro segete spicas, pro grege ferre dapem,
Illa regat cunctos, illi sint omnia curæ.
Et iuuet in tota me nihil esse domo.
Huc ueniet Messala meus, cui dulcia poma
Delia selectis detrahet arboribus.
Et tantum uenerata uirum hunc sedula curet,
Huic paret, atq; epulas ipsa ministra gerat.
Hæc mihi fingebam, quæ nunc eurus'q;, notusq;
Iactat odoratos uota per armenios.
Sæpe ego tentaui curas depellere uino,
At dolor in lachrymas uerterat omne merum.
Sæpe aliam tenui, sed iam cum gaudia adirem,
Admonuit dominæ, deseruitq; Venus.
Tunc me discedens deuotum fœmina dixit,
Et pudet, et narrat scire nefanda mea.
Non facit hoc uerbis, facie, teneris'q; lacertis
Deuouet, & flauis nostra puella comis.
Talis ad æmonium nereis Pelêa quondam
Vecta est frenato cœrula pisce Thetis.
Hæc nocuere mihi quod adest huic diues amator
Venit in exitium callida lena meum.
Sanguineas edat illa dapes, atq; ore cruento
Tristia cum multo pocula felle bibat.
Hanc uolitent animæ circum sua fata querentes
Semper, & è tectis strix uiolenta canat.
Ipsa fame stimulante furens, herbasq; sepulchris

Quærat, & a' sæuis ossa relicta lupis.
Currat & inguinibus nudis, ululetq; per urbes,
Post agat hanc triuijs aspera turba canum.
Eueniet, dat signa Deus, sunt numina amanti,
Sæuit & iniusta lege relicta Venus.
At tu quam primum sagæ præcepta rapacis
Desere, nam donis uincitur omnis amor.
Pauper erit præstò tibi, præstò pauper adibit
Primus, & in tenero fixus erit latere.
Pauper in angusto fidus comes agmine turbæ,
Subijcietq; manus, efficietq; uiam.
Pauper ad occultos furtim deducet amicos,
Vinclaq; de niueo detrahet ipse pede.
Heu canimus frustra, nec uerbis uicta patescit
Ianua, sed plena est percutienda manu.
At tu qui potior nunc es, mea furta caueto,
Versatur celeri sors leuis orbe rotæ,
Non frustra quidam iam nunc in limine perstat
Sedulus, ac crebro prospicit, ac refugit.
Et simulat transire domum, mox deinde recurrit
Solus, & ante ipsas excreat usq; fores.
Nescio quid furtiuus amor parat, utere quæso
Dum licet, in liquida nat tibi linter aqua.

ELEGIA VI

Semper ut inducar, blandos offers mihi uultus,
Post tamen es misero tristis, & asper amor.
Quid tibi sæuitiæ mecum est? an gloria magna
Insidias homini composuisse Deum?
Iam mihi tenduntur casses, iam Delia furtim
Nescio quem tacita callida nocte fouet.

Illa qdem tam multa negat, sed credere durum est,
Sic etiam de me pernegat usq; uiro.
Ipse miser docui, quo posset ludere pacto
Custodes, eheu nunc premor arte mea.
Fingere tunc didicit causas, cur sola cubaret.
Cardine tunc tacito uertere posse fores.
Tunc succos, herbasq; dedi, quis liuor abiret,
Quem facit impresso mutua dente Venus,
At tu fallacis coniux incaute puellæ,
Me quoq; seruato, peccet ut illa nihil.
Neu iuuenes celebret multo sermone caueto,
Ne'ue cubet lasso pectus aperta sinu.
Neu te decipiat nutu, digitoq; liquorem
Ne trahat, & mensæ ducat in orbe notas.
Exibit quàm sæpe time, seu uisere dicet
Sacra bonæ maribus non adeunda deæ.
At mihi si credas, illam sequar unus ad aras,
Tunc mihi non oculis sit timuisse meis.
Sæpe uelut gemmas eius, signumq; probarem
Per causam memini me tetigisse manum.
Sæpe mero somnum peperi tibi, at ipse bibebam
Sobria supposita pocula uictor aqua.
Non ego te læsi prudens, ignosce fatenti,
Iussit amor. Contra quis ferat arma deos?
Ille ego sum, nec me iam dicere uera pudebit,
Instabat tota cui tua nocte canis.
Quid tenera tibi coniuge opus, tua si bona nescis
Seruare? ah frustra clauis inest foribus.
Te tenet, absentes alios suspirat amores,
Et simulat subito condoluisse caput.

At mihi

A t mihi seruandam credas, non saeua recuso
Verbera, detrecto non ego uincla pedum.
T unc procul absitis quisquis colit arte capillos,
Effluit effuso cui toga lapsa sinu,
Q uisquis & occurret ne possit crimen habere,
Stet procul, aut alia stet procul ante uia.
S ic fieri iubet ipse Deus, sic magna sacerdos
Est mihi diuino uaticinata sono.
H aec ubi bellonae motu est agitata, nec acrem
Flammam, non amens uerbera torta timet.
I psa bipenne suos caedit uiolenta lacertos,
Sanguineq; effuso spargit inulta deam.
S tatq; latus praefixa ueru, stat saucia pectus,
Et canit euentus, quos dea magna monet.
P arcite, quam custodit amor, uiolare puellam,
Ne pigeat magno post didicisse malo.
A ttigerit, labentur opes, ut uulnere nostro
Sanguis, ut hic uentis, diripiturq; cinis.
E t tibi nescio quas dixit mea Delia poenas
Si tamen admittas, sit precor illa leuis.
N on ego te propter parco tibi, sed tua mater
Me monet, atq; iras aurea uincat anus.
H aec mihi te adducit tenebris, multoq; timore
Coniungit nostras clam taciturna manus.
H aec foribusq; manet noctu me affixa, proculq;
Cognoscit strepitus me ueniente pedum.
V iue diu mihi dulcis anus, proprios ego tecum
Sit modo fas, annos contribuisse uelim.
T e semper, natamq; tuam te propter amabo,
Quicquid agit sanguis est tamen illa tuus.

BB

Sit modo casta doce, quamuis non uitta ligatos
Impediat crines, nec stola longa pedes.
Et mihi sint duræ leges, laudare nec ullam
Possum, quin oculos appetat illa meos.
Et siquid peccasse putat, ducor'q; capillis
Immerito, proprias proripior'q; uias.
Non ego te pulsare uelim, sed uenerit iste
Si furor, optarim non habuisse manus.
Nec sæuo sis casta metu, sed mente fideli
Mutuus absenti te mihi seruet amor.
Nam quæ fida fuit nulli, post uicta senecta
Ducit inops tremula stamina torta manu,
Firma'q; conductis adnectit licia telis,
Tracta'q; de niueo uellere dente putat.
Hanc animo gaudente uident, iuuenum'q; cateruæ
Commemorant merito tot mala ferre senem,
Hanc Venus ex alto flentem sublimis olympo
Spectat, & infidis quod sit acerba, monet.
Hæc alijs male dicta cadant, nos Delia amoris
Exemplum cana simus uterq; coma

ELEGIA VII

hVnc cecinere diem parcæ fatalia nentes
Stamina non ulli dissoluenda Deo,
Hunc fore aquitanas posset qui fundere gentes,
Quem tremeret forti milite uictus Atax.
Euenere, nouos pubes romana triumphos
Vidit, & euinctos brachia capta duces.
At te uictrices lauros Messala gerentem
Portabat niueis currus eburnus equis.
Non sine me est tibi partus honos, tua bella pyrene

Testis, & oceani littora sanctonici.
T estis Arar, Rhodanusq; celer, magnusq; garumna,
Carmoti & flaui cœrula lympha liger.
A t te Cidne canam, tacitis qui leuiter undis
Cœruleus placidis per uada serpis aquis,
Quantus & ætherio contingens uertice nubes
Frigidus intonsos taurus arat cilicas. Taurus
Quid referam, ut uolitet crebras intacta per urbes
Alba palæstino sancta columba syro?
V tq; maris uastum prospectet turribus æquor
Prima ratem uentis credere docta tyros.
Qualis & arentes cum findit sirius agros
Fertilis æstiua Nilus abundet aqua.
N ile pater, qua nam possum te dicere causa,
Aut quibus in terris occuluisse caput?
T e propter nullos tellus tua postulat imbres,
Arida nec pluuio supplicat herba Ioui.
T e canit, atq; suum proles miratur Osirim,
Barbara memphiten plangere docta bouem.
P rimus aratra manu solerti fecit Osiris,
Et teneram ferro sollicitauit humum.
P rimus inexpertæ commisit semina terræ,
Pomaq; non notis legit ab arboribus.
H ic docuit teneram palis adiungere uitem,
Hic uiridem dura cædere falce comam.
I lli iucundos primum matura sapores
Expressa incultis uua dedit pedibus.
I lle liquor docuit uoces inflectere cantu,
Mouit & ad certos nescia membra modos.
B acchus & agricolæ magno confecta labore

Pectora tristitiæ dissoluenda dedit.
Bacchus & afflictis requiem mortalibus affert,
Crura licet dura compede pulsa sonent.
Non tibi sunt tristes curæ non luctus Osyri,
Sed chorus, & cantus & leuis, aptus amor.
Sed uarij flores, & frons redimita corymbis,
Fusa sed ad teneros lutea palla pedes.
Et tyriæ uestes, & dulcis tibia cantu,
Et leuis occultis conscia cista sacris.
Huc ades, & centum ludos, geniumq; choreis
Concelebra, & multo tempora funde mero.
Illius & nitido stillent unguenta capillo,
Et capite, & collo mollia serta gerat,
Sic uenias hodierna tibi dum thuris honores
Liba & messopio dulcia melle feram.
At tibi subcrescat proles, quæ facta parentis
Augeat, & circa stet ueneranda senem.
Non taceam monimenta uiæ, quæ tusculaa tellus,
Candidaq; antiquo detinet alba lare.
Nanq; opibus congesta tuis hic glarea dura
Sternitur hic apta iungitur arte silex.
Te canit agricola è magna cum uenerit urbe
Serus, inoffensum retuleritq; pedem.
At tu natalis multos celebrande per annos
Candidior semper, candidiorq; ueni.

ELEGIA VIII

Non ego celari possum, quid nutus amantis,
Quid'ue ferant miti lenia uerba sono,
Nec mihi sunt sortes, nec conscia fibra deorum,
Præcinit euentus nec mihi cantus auis.

Ipsa Venus magico religatum brachia nodo
Perdocuit multis non sine uerberibus.
Desine dissimulare, Deus crudelius urit,
Quos uidet inuitos succubuisse sibi.
Quid tibi nunc molles prodest coluisse capillos,
Sæpeq; mutatas disposuisse comas?
Quid fuco splendente comas ornare? quid ungues
Artificis docta subsecuisse manu?
Frustra iam uestes, frustra mutantur amictus,
Ansáq; compressos colligat arcta pedes.
Illa placet, quamuis inculto uenerit ore,
Nec nitidum tarda compserit arte caput.
Num te carminibus, num te pallentibus herbis
Deuouit tacito tempore noctis anus?
Cantus uicinis fruges traducit ab agris.
Cantus & iratæ detinet anguis iter.
Cantus, & è curru lunam deducere tentat,
Et faceret, si non æra repulsa sonent.
Quid queror heu misero carmē nocuisse? qđ herbas?
Forma nihil magicis utitur auxilijs.
Sed corpus tetigisse nocet, sed longa dedisse
Oscula, sed femori conseruisse femur.
Nec tu difficilis puero tamen esse memento,
Persequitur pœnis tristia facta Venus.
Munera nec poscas, det munera canus amator,
Vt foueat molli frigida membra sinu.
Carior est auro iuuenis, cui leuia fulgent
Ora, nec amplexus aspera barba terit.
Huic tu candentes humero suppone lacertos,
Et regum magnæ despiciantur opes.

At Venus inuenit puero concumbere furtim,
Dum timet, & teneros conserit usq; sinus,
Et dare anhelanti pugnantibus humida linguis
Oscula, & in collo figere dente notas.
Non lapis hanc, gemmæq; iuuant, quæ frigore sola
Dormiat, & nulli sit cupienda uiro.
Heu sero reuocatur amor, seroq; iuuenta,
Cum uetus infecit cana senecta caput.
Tum studiũ formæ est, coma cum mutatur, ut annos
Dissimulet uiridi cortice tincta nucis.
Tollere tunc cura est albos à stirpe capillos,
Et faciem dempta pelle referre nouam.
At tu dum primi floret tibi temporis ætas,
Vtere, non tardo labitur illa pede.
Heu Marathũ torques, puero quæ gloria uicto est?
In ueteres esto dura puella senes.
Parce precor tenero. non illi sontica causa est,
Sed nimius luteo corpora tingit amor.
Vel miser absenti mœstas quàm sæpe querelas
Coniicit, & lachrymis omnia plena madent.
Quid me spernis ait, poterat custodia falli,
Ipse dedit cupidis fallere posse Deus.
Nota Venus furtiua mihi est, ut lenis agatur
Spiritus, ut nec dent oscula rapta sonum.
Et possum media quàm uis obrepere nocte,
Et strepitu nullo clàm reserare fores.
Quid prosunt artes, miserum si spernit amantem,
Et fugit ex ipso sæua puella toro?
Vel cum promittit subito, sed perfida fallit,
Est mihi nox multis euiglanda modis.

D um mihi uenturam fingo quodcunq; mouetur,
Illius credo tunc sonuisse pedes.
D esistas lachrymare puer. non frangitur illa,
Et tua iam fletu lumina fessa tument.
O derunt Pholoë (moneo) fastidia diui,
Nec prodest sanctis thura dedisse focis.
H ic Marathus quondam miseros ludebat amantes
Nescius ultorem post caput esse deum.
S æpe etiam lachrymis fertur risisse dolentis,
Et cupidum ficta detinuisse mora.
N unc omnis odit fastus, nunc displicet illi omneis
Quæcunq; opposita est ianua firma sera.
A t te pœna manet, nisi desinis esse superba,
Quàm cupies uotis hunc reuocare diem.

ELEGIA IX.

q Vid mihi, si fueras miseros læsurus amores,
Fœdera per diuos clàm uiolanda dabas?
A h miser, & siquis primo periuria cælat
Sera tamen tacitis pœna uenit pedibus.
P arcite cœlestes, æquum est impune licere
Numina formosis lædere uestra semel.
L ucra petens habili tauros adiungit aratro,
Et durum terræ rusticus urget opus.
L ucra petituras freta per parentia uentis
Ducunt instabiles sydera certa rates.
M uneribus meus est captus puer, at Deus illa
In cinerem, & liquidas munera uertat aquas.
I am mihi persoluet pœnas, puluis'q; decorem
Detrahet, & uentis horrida facta coma.
V retur facies, urentur sole capilli.

Deteret inualidos, & uia longa pedes.
A dmonui quoties, auro ne pollue formam.
Sæpe solent auro multa subesse mala,
D iuitijs captus siquis uiolauit amorem,
Asperaq; est illi, difficilisq; Venus.
V re meum potius flamma caput, & pete ferro
Corpus, & intorto uerbere terga seca.
N ec tibi cælanti fas sit peccare, paranti
Sit Deus, occultos qui uetet esse dolos.
I pse Deus tacito permisit lene ministro,
Ederet ut multo libera uerba mero.
I pse Deus somno domitos emittere uocem
Iussit, & inuitos facta tegenda loqui.
H æc ego dicebam, nunc me fleuisse loquentem,
Nunc pudet ad teneros procubuisse pedes.
T um mihi iurabas nullo te diuitis auri
Pondere, non gemmis uendere uelle fidem,
N on tibi si pretium campania terra daretur,
Non tibi si Bacchi cura falernus ager,
I llis eriperes uerbis mihi sydera cœli
Lucere, & puras fluminis esse uias.
Quin etiam flebas, at non ego fallere doctus
Tergebam humentes credulus usq; genas.
Quid facerem? nisi & ipse fores in amore puellæ,
Sit precor exemplo, sed leuis illa tuo.
O quoties uerbis ne quisquam conscius esset,
Ipse comes multa lumina nocte tuli.
S æpe insperanti uenit tibi munere nostro,
Sed latuit clausas post adoperta fores.
T um miser interij stulte confisus amari,

Nam poteram ad laqueos cautior esse tuos.
Quin etiam attonita laudes tibi mente canebam,
Et me nunc nostri, pieridumq; pudet.
Illa uelim rapida Vulcanus carmina flamma
Torreat, & liquida deleat amnis aqua.
Tu procul hinc absis, cui formam uendere curae est,
Et pretium plena grande referre manu.
At te, qui puerum donis corrumpere es ausus,
Rideat assiduis uxor inulta dolis.
Et cum furtiuo iuuenem lassauerit usu,
Tecum interposita languida ueste cubet.
Sint externa tuo semper uestigia lecto,
Et pateat cupidis semper aperta domus.
Nec lasciua soror dicatur plura bibisse
Pocula, uel plures emeruisse uiros.
Illam saepe ferunt conuiuia ducere Baccho,
Dum rota luciferi prouocet orta diem.
Illa queat nullam melius consumere noctem,
Atq; operum uarias disposuisse uices.
At tua perdidicit, nec tu stultissime sentis,
Cum tibi non solita corpus ab arte mouet.
Tu'ne putas illam pro te disponere crines?
Aut tenues denso pectore dente comas?
Ista haec persuadet facies, auroq; lacertos
Vinciat, & tyrio prodeat apta sinu.
Non tibi sed iuueni cuidam uult bella uideri,
Deuoueat pro quo remq;, domumq; tuam,
Nec facit hoc uitio, sed corpora foeda podagra,
Et senis amplexus culta puella fugit.
Huic tamen accubuit noster puer, huc ego credam

Cum trucibus uenerem iungere posse feris.
B landitias ne meas aliis tu uendere es ausus?
Tu'ne aliis demens oscula ferre mea?
T unc flebis, cum me uinctum puer alter habebit,
Et geret in gremio regna superba tuo.
A t tua tum me pœna iuuet, Veneriq; merenti
Fixa notet casus aurea palma meos.
H anc tibi fallaci resolutus amore Tibullus
Dedicat, & grata sis dea mente, rogat.

ELEGIA X.

Q Vis fuit, horrendos primus qui protulit enses?
Quàm ferus, & uere ferreus ille fuit.
T unc cædes hominum, generi tunc prælia nata,
Tunc breuior diræ mortis aperta uia est.
A t nihil ille miser meruit, nos ad mala nostra
Vertimus in sæuas, quod dedit ille feras.
D iuitis hoc uitium est auri, nec bella fuerunt,
Faginus astabat cum scyphus ante dapes.
N on arces, non uallus erat, somnumq; petebat
Securus uarias dux gregis inter oues.
T unc mihi uita foret, uulgi nec tristia nossem
Arma, nec audissem corde tremente tubam.
N unc ad bella trahor, & iam quis forsitan hostis
Hæsura in nostro tela gerit latere.
S ed patrii seruate lares, aluistis & iidem
Cursarem uestros cum tener ante pedes.
N eu pudeat prisco uos esse è stipite factos,
Sic ueteris sedes incoluistis aui.
T unc melius tenuere fidem, cum paupere cultu
Stabat in exigua ligneus æde Deus.

H ic placatus erat, seu quis libauerat uuam,
Seu dederat sanctæ spicea serta comæ.
A tq; aliquis uoti compos liba ipsa ferebat,
Post'q; comes purum filia parua fauum.
A t nobis ærata lares depellite tela,
Hostia'q; e'plena rustica porcus hara.
H unc pura cum ueste sequar, myrto'q; canistra
Vincta geram, myrto uinctus & ipse caput,
S ic placeam uobis, alius sit fortis in armis,
Sternat & aduersos Marte fauente duces.
V t mihi potanti possit sua dicere facta
Miles, & in mensa pingere castra mero.
Quis furor est atram bellis accersere mortem?
Imminet, & tacito clàm uenit illa pede,
N on seges est infra, non uinea culta, sed audax
Cerberus, & stygiæ nauita puppis aquæ.
I llic percussis'q; genis, usto'q; capillo
Errat ad obscuros pallida turba lacus.
Quàm potius laudandus hic est, quem prole parata
Occupat in parua pigra senecta casa.
I pse suas sectatur oues, at filius agnos,
Et calidam fesso comparat uxor aquam.
S ic ego sim, liceat'q; caput candescere canis,
Temporis & prisci facta referre senem.
I nterea pax arua colat, pax candida primum
Duxit araturos sub iuga curua boues.
P ax aluit uites, & succos condidit uuæ,
Funderet ut nato testa paterna merum.
P ace bidens, uomer'q; uigent, at tristia duri
Militis in tenebris occupat arma situs.

R usticus è lutoq; uehit male sobrius ipso
Vxorem plaustro, progeniemq; domum.
S ed ueneris tunc bella calent, scissosq; capillos
Fœmina perfractas conqueriturq; fores.
F let teneras subtusa genas, sed uictor & ipse
Flet sibi dementes tam ualuisse manus.
A t lasciuus amor rixæ mala uerba ministrat,
Inter & iratum lentus utrunque sedet.
A h lapis est, ferrumq;, suam quicunq; puellam
Verberat, è cœlo diripit ille Deos.
S it satis è membris tenuem perscindere uestem,
Sit satis ornatus dissoluisse comas,
S it lachrymas mouisse satis. quater ille beatus,
Quo tenera irato flere puella potest.
S ed manibus qui sæuus erit, scutumq;, sudemq;
Is gerat, & miti sit procul à Venere.
A t nobis pax alma ueni, spicamq; teneto,
Perfluat & pomis candidus ante sinus.

FINIS.

ALBII TIBVLLI EQVITIS ROMANI, LIBER SECVNDVS.

Visquis adest, ualeat, fruges lustramus, & agros,
q Ritus ut a prisco traditus extat auo.
Bacche ueni, dulcisq; tuis e cornibus una
Pendeat, & spicis tempora cinge Ceres.
Luce sacra requiescat humus, requiescat arator,
Et graue suspenso uomere cesset opus.
Soluite uincla iugis, nunc ad præsepia debent
Plena coronato stare boues capite.
Omnia sint operata Deo, non audeat ulla
Lanificam pensis imposuisse manum,
Vos quoq; abesse procul iubeo discedat ab aris
Cui tulit externa gaudia nocte Venus.
Casta placent superis, pura cum ueste uenite,
Et manibus puris sumite fontis aquam.
Cernite, fulgentes ut eat sacer agnus ad aras,
Vinctaq; post olea candida turba comas.
Dij patrij purgamus agros, purgamus agrestes
Vos mala de nostris pellite limitibus.
Neu seges eludat messem fallacibus herbis,
Neu timeat celeres tardior agna lupos.
Tunc nitidus plenis confisus rusticus agris
Ingerat ardenti grandia ligna foco,
Turbaq; uernarum saturi bona signa coloni
Ludet, & ex uirgis extruet arte casas.

Euentura precor, uiden' ut felicibus extis
  Significet placidos nuntia fibra Deos?
Nunc mihi fumosos ueteres proferte falernos
  Consulis, & chio soluite uincla cado.
Vina diem celebrent. non festa luce madere
  Est rubor, errantes & male ferre pedes.
Sed bene Messalam sua quisq; ad pocula dicat,
  Nomen & absentis singula uerba sonent.
Gentis aquitanæ celeber Messala triumphis,
  Et magna intonsis gloria uictor ades.
Huc ades, aspiraq; mihi dum carmine nostro
  Redditur agricolis gratia cœlitibus.
Rura cano, rurisq; Deos, his uita magistris
  Desueuit querna pellere glande famem,
Illi compositis primum docuere tigillis
  Exiguam uiridi fronde operire domum.
Illi etiam tauros primi docuisse feruntur
  Seruitium, & plaustro supposuisse rotam.
Tunc uictus abiere feri, tunc consita pomus,
  Tunc bibit irriguas fertilis hortus aquas.
Aurea tunc pressos pedibus dedit uua liquores,
  Mistaq; securo est sobria lympha mero.
Rura ferunt messes, calidi cum syderis æstu
  Deponit flauas annua terra comas.
Rure leuis uerno flores apis ingerit alueo,
  Compleat ut dulci sedula melle fauos.
Agricola assiduo primum satiatus aratro
  Cantauit certo rustica uerba pede,
Et satur arenti primum est modulatus auena
  Carmen, ut ornatos duceret ante Deos.

Agricola & minio suffusus Bacche rubenti
 Primus inexperta duxit ab urbe choros,
Huic datus à pleno memorabile munus ouili
 Dux pecoris hircus auxerat, hircus oues.
Rure puer uerno primum de flore coronam
 Fecit, & antiquis imposuit laribus.
Rure etiam teneris curam exhibitura puellis
 Molle gerit tergo lucida uellus ouis.
Hinc & fœmineus labor est, hinc pensa, colusq;,
 Fusus & apposito pollice uersat opus.
Atq; aliqua assidue textrix operata Mineruam
 Cantat, & appulso tela sonat latere.
Ipse quoq; inter agros, interq; armenta Cupido
 Natus, & indomitas dicitur inter equas.
Illic indocto primum se exercuit arcu.
 Hei mihi quàm doctas nunc habet ille manus.
Nec pecudes uelut ante petit, fixisse puellas
 Gestit, & audaces perdomuisse uiros.
Hic iuueni detraxit opes, hic dicere iussit
 Limen ad iratæ uerba pudenda senem.
Hoc duce custodes furtim transgressa iacentes
 Ad iuuenem tenebris sola puella uenit.
Et pedibus prætentat iter suspensa timore,
 Explorat cæcas cui manus ante uias.
Ah miseri, quos hic grauiter Deus urget, at ille
 Felix, cui placidus leuiter afflat amor.
Sancte ueni dapibus festis, sed pone sagittas
 Et procul ardentes hinc precor abde faces.
Vos celebrem cantate Deum, pecoriq; uocate
 Voce palam, pecori clàm sibi quisq; uocet,

A ut etiam sibi quisq; palàm, nam turba iocosa
Obstrepit, & phrygio tibia curua sono.
L udite, iam nox iungit equos, currumq; sequuntur
Matris lasciuo sydera fulua choro.
P ostq; uenit tacitus fuluis circundatus alis
Somnus, & incerto somnia nigra pede.

ELEGIA II

d Icamus bona uerba, uenit natalis ad aras,
Quisquis ades, lingua uir, mulierq; faue.
V rantur pia thura focis, urantur odores,
Quos tener à terra diuite mittit arabs.
I pse suos genius adsit uisurus honores,
Cui decorent sanctas florea serta comas.
I llius è puro distillent tempora nardo,
Atq; satur libo sit, madeatq; mero.
A nnuat & Cherinthe tibi quodcunq; rogabis,
En age quid cessas, annuit ille, roga.
A uguror, uxoris fidos optabis amores,
Iam reor hoc ipsos edidicisse deos.
N ec tibi malueris, totum quæcunq; per orbem
Fortis arat ualido rusticus arua boue,
N ec tibi gemmarum quicquid felicibus undis
Nascitur, eoi qua maris unda rubet.
V ota cadunt, utinam strepitantibus aduolet alis,
Flauaq; coniugio uincula portet amor.
V incula quæ maneant semper, dum tarda senectus
Inducat rugas, inficiatq; comas.
H uc ueniat natalis auis, prolemq; ministret,
Ludat & ante tuos turba nouella pedes.

ELEGIA III

V ra tenent Cornute meam, uillæq; puellam.
Ferreus est eheu quisquis in urbe manet,
I psa Venus latos iam nunc migrauit in agros,
Verbaq; aratoris rustica discit amor.
O ego cum dominam aspicerem, quàm fortiter illic
Versarem ualido pingue bidente solum,
A gricolæq; modo curuum sectarer aratrum,
Dum subigunt steriles arua serenda boues.
N ec quererer quod sol graciles exureret artus,
Læderet aut teneras pustula rupta manus.
P auit et Admeti tauros formosus Apollo,
Nec cithara, intonsæ profuerunt'ue comæ.
N ec potuit curas sanare salubribus herbis.
Quicquid erat medicæ uicerat artis amor.
I pse deus solitus stabulis expellere uaccas,
Et potum pastas ducere fluminibus,
E t miscere nouo docuisse coagula lacte,
Lacteus & mistus obriguisse liquor.
T unc fiscella leui detexta est uimine iunci,
Raraq; per nexus est uia facta sero.
A h quoties illo uitulum gestante per agros
Dicitur occurrens erubuisse soror.
A h quoties ausæ caneret dum ualle sub alta
Rumpere mugitu carmina docta boues.
S æpe duces trepidis petiere oracula rebus,
Venit & à templis irrita turba domum.
S æpe horrere sacros doluit latona capillos,
Quos admirata est ipsa nouerat prius.
Quisquis inornatumq; caput, crinesq; solutos

Aspiceret, Phœbi quæreret ille comam.
D elos ubi nunc Phœbe tua est, ubi delphica Pytho?
Nempe amor in parua te iubet esse casa.
F elices olim Veneri cum fertur aperte
Seruire æternos non puduisse Deos.
F abula nunc ille est, sed cui sua cura puella,
Fabula sit, mauult, quàm sine amore Deus.
A t tu quisquis is es, cui tristi fronte Cupido
Imperat, ut nostra sint tua castra domo.
F errea non uenerem, sed prædam sæcula laudant,
Præda tamen multis est operata malis.
P ræda feras acies cinxit discordibus armis,
Hinc cruor, hinc cædes, mors propiorq; uenit.
P ræda uago iussit geminare pericula ponto,
Bellica cum dubijs rostra dedit ratibus.
P rædator cupit immensos obsistere campos,
Vt multo innumeram iugere pascat ouem.
C ui lapis externus curæ est, urbisq; tumultu,
Portatur ualidis multa columna iugis.
C laudit & indomitum moles mare, lentus ut intra
Negligat hybernas piscis adesse minas.
A t tibi læta trahant samiæ conuiuia testæ,
Fictaq; cumana lubrica terra rota.
E heu diuitibus uideo gaudere puellas,
Iam ueniant prædæ, si Venus optat opes,
V t mea luxuria Nemesis fluat, utq; per urbem
Incedat donis conspicienda meis.
I lla gerat uestes tenues, quas fœmina coa
Texuit, auratas dispo suitq; uias.
I lli sint comites fusci, quos India torret,

Solis & admotis inficit ignis equis.
Illi selectos certent praebere colores
Africa puniceum, purpureumq; Tyros.
Nota loquor, regnum ipse tenet, quo saepe coëgit
Barbara gypsatos ferre catasta pedes.
At, tibi dura seges, Nemesim quae ducis ab urbe,
Persoluat nulla semina terra fide.
Et tu Bacche tener iucundae consitor uuae,
Tu quoq; deuotos Bacche relinque lacus.
Haud impune licet formosas tristibus agris
Abdere, non tanti sunt tua musta pater.
O ualeant fruges ne sint modo rure puellae,
Glans alat, & prisco more bibantur aquae.
Glans aluit ueteres, & passim semper amarunt,
Quid nocuit sulcos non habuisse satos?
Tum quibus aspirabat amor, praebebat aperte
Mitis in umbrosa gaudia ualle Venus,
Nullus erat custos, nulla exclusura dolentes
Ianua, si fas est, mos precor ille redi.
Ah pereant artes, & mollia iura colendi,

*

O utinam ueteri peragrantes more puellae
Horrida uillosa corpora ueste tegant.
Nunc si clausa mea est, si copia rara uidendi,
Heu miserum laxam quid iuuat esse togam?
Ducite ad imperium dominae, sulcabimus agros,
Non ego me uinclis, uerberibusq; nego.

ELEGIA IIII

SIc mihi seruitiū uideo, dominamq; paratam.
Iam mihi libertas illa paterna uale.

Seruitium sed triste datur, teneor'q; catheniś,
Et nunquam misero uincla remittit amor.
Et seu quid merui, seu quid peccauimus, uror,
Vror, io remoue saeua puella faces.
O ego ne possim tales sentire dolores,
Quàm mallem in gelidis montibus esse lapis;
Stare uel insanis cautes obnoxia uentis,
Naufraga quam uasti tunderet unda maris.
Nunc et amara dies, et noctis amarior umbra est.
Omnia nam tristi tempora felle madent.
Nec prosunt elegi, nec carminis author Apollo.
Illa caua pretium flagitat usq; manu.
Ite procul musae, si non prodestis amanti,
Non ego uos, ut sint bella canenda, colo.
Nec refero solis'q; uias, & qualis, ut orbem
Compleuit, uersis luna recurrat equis.
Ad dominam faciles aditus per carmina quaero.
Ite procul musae, si nihil ista ualent.
At mihi per caedem, & facinus sunt dona paranda,
Ne iaceam clausam flebilis ante domum.
At ut rapiam suspensa sacris insignia fanis,
Sed Venus ante alios est uiolanda mihi.
Illa malum facinus suadet, dominam'q; rapacem
Dat mihi, sacrilegas sentiat illa manus.
O pereat quicunq; legit uirides'q; smaragdos,
Et niueam tyrio murice tingit ouem.
Hic dat auaritiae causas, & coa puellis
Vestis, & è rubro lucida concha mari.
Haec fecere malas, hinc clauem ianua sentit,
Et coepit custos liminis esse canis.

Sed pretium si grande feras, custodia uicta est,
Nec prohibent claues, & canis ipse tacet.
Heu quicunq; dedit formam cœlestis auaræ,
Quale bonum multis attulit ipse malis.
Hinc fletus, rixæq; sonant, hæc deniq; causa
Fecit, ut infamis hic Deus esset amor.
At tibi, quæ pretio uictos excludis amantes,
Eripiant partas uentus, & ignis opes.
Quin tua tunc iuuenes spectent incendia læti,
Nec quisquam flammæ sedulus addat aquam,
Seu ueniet tibi mors, neq; erit, qui lugeat, ullus,
Nec qui det mœstas munus in exequias.
At bona, quæ nec auara fuit, centum licet annos
Vixerit, ardentem flebitur ante rogum.
Atq; aliquis senior ueteres ueneratus amores
Annua constructo serta dabit tumulo,
Et bene discedens dicet, placideq; quiescas,
Terraq; securæ sit super ossa leuis.
Vera quidem moneo, sed prosunt quid mihi uera?
Illius est nobis lege colendus amor.
Quin etiam sedes iubeat si uendere auitas,
Ite sub imperium, sub titulumq; lares.
Quicquid habet Circe, quicquid Medea ueneni,
Quicquid & herbarum thessala terra gerit,
Et qđ, ubi indomitis gregibus Venus afflat amores,
Hippomanes cupidæ stillat ab inguine equæ.
Si modo me placido uideat Nemesis mea uultu,
Mille alias herbas misceat illa, bibam.

ELEGIA V.

Phœbe faue, nouus īgreditur tua tēpla sacerdos,

Huc age cum cithara, carminibusq; ueni.
N unc te uocales impellere pollice chordas,
Nunc precor ad laudes flectere uerba meas.
I pse triumphali deuinctus tempora lauro
Dum cumulant aras, ad tua sacra ueni,
S ed nitidus, pulcherq; ueni, nunc indue uestem
Sepositam, longas nunc bene pecte comas.
Q ualem te memorant Saturno rege fugato
Victori laudes concinuisse Ioui.
T u procul euentura uides, tibi deditus augur
Scit bene quid fati prouida cantet auis.
T uq; regis sortes, per te praesentit aruspex,
Lubrica signauit cum Deus exta notis.
T e duce Romanos nunquam frustrata Sibylla est,
Abdita quae senis fata canit pedibus.
P hoebe sacras Messalinum sine tangere chartas
Vatis, & ipse precor, quod canat illa, doce.
H aec dedit Aeneae sortes, postquam ille parentem
Dicitur, & captos sustinuisse lares.
H aec fore credebat Romam, cum moestus ab alto
Ilion, ardentes respiceretq; Deos.
R omulus aeternae nondum formauerat urbis
Moenia, consorti non habitanda Remo.
S ed tunc pascebant herbosa palatia uaccae,
Et stabant humiles in Iouis arce casae.
L acte madens illic suberat Pan ilicis umbram,
Et facta agresti lignea falce Pales,
P endebatq; uagi pastoris in arbore uotum
Garula syluestri fistula sacra Deo.
F istula cui semper decrescit arundinis ordo,

Nam calamus cera iungitur usq; minor.
At qua uelabri regio patet, ire solebat
Exiguus pulla per uada linter aqua.
Illa sæpe gregis ditis placitura magistro
Ad iuuenem festa est uecta puella die.
Cum qua fœcundi redierunt munera ruris
Caseus, & niueæ candidus agnus ouis.

*

Impiger Aenea uolitantis frater amoris,
Troica qui profugis sacra uehis ratibus,
Iam tibi laurentes assignat Iuppiter agros,
Iam uocat errantes hospita terra lares.
Illic sanctus eris, cum te ueneranda Numici
Vnda Deum cœlo miserit indigetem.
Ecce super fessas uolitat uictoria puppes,
Tandem ad Troianos diua superba uenit.
Ecce mihi lucent rutulis incendia castris.
Iam tibi prædico barbare Turne necem.
Ante oculos laurens castrum, murus'q; Lauini est,
Alba'q; ab Ascanio condita longa duce.
Te quoq; iam uideo Marti placitura sacerdos
Ilia uestales deseruisse focos.
Concubitus'q; tuos furtim, uictas'q; iacentes,
Et cupidi ad ripas arma relicta Dei.
Carpite nunc tauri de septem montibus herbas
Dum licet, hic magnæ iam locus urbis erit.
Roma tuum nomen terris fatale regendis
Qua sua de cœlo prospicit arua Ceres,
Qua'q; patent ortus, & qua fluitantibus undis
Solis anhelantes abluit amnis equos.

Troia quidem tunc se mirabitur, & sibi dicet
Vos bene tam longam consuluisse uiam.
Vera cano, sic usq; sacras innoxia lauros
Vescar, & æternum sit mihi uirginitas.
Hæc cecinit uates, & te sibi Phœbe uocauit,
Iactauit fusas, & caput ante comas.
Quicquid Amalthea, quicquid Marpesia dixit,
Heryphile Phœbo grata quod admonuit,
Quasq; albana sacras tyberis per flumina sortes
Portarit, sicco perluerit'q; sinu.
Hæ fore dixerunt belli mala signa cometen,
Multus & in terras depluerit'q; lapis.
Atq; tubas, atq; arma ferunt strepitantia cœlo
Audita, & lucos præcinuisse fugam.
Ipsum etiam solem defectum lumine uidit
Iungere pallentes nubilus annus equos,
Et simulachra Deûm lachrymas fudisse tepentes,
Fata'q; uocales præmonuisse boues.
Hæc fuerant olim, sed tu iam mitis Apollo
Prodigia indomitis merge sub æquoribus,
Vt succensa sacris crepitet bene laurea flammis,
Omine quo felix, & sacer annus eat.
Laurus ubi bona signa dedit, gaudete coloni.
Distendet spicis horrea plena Ceres.
Oblitus & musto feriet pede rusticus uuas,
Dolia dum, magni deficiunt'q; lacus.
At madidus Baccho sua festa parilia pastor
Concinet, à stabulis tunc procul este lupi.
Ille leuis stipulæ solennis potus aceruos
Accendet flammas, transiliet'q; sacras.

Et fœtus matrona dabit, natusq́; parenti
Oscula compressis auribus eripiet.
Nec tædebit auum paruo aduigilare nepoti,
Balbaq́; cum puero dicere uerba senem.
Tunc operata Deo pubes discumbet in herba
Arboris antiquæ qua leuis umbra cadet.
Aut è ueste sacris tendent umbracula sertis
Vincta, coronatus stabit & ipse calix.
At sibi quisq; dapes, & festas extruet alte
Cespitibus mensas, cespitibusq́; torum.
Ingeret hic potus iuuenis, male dicta puellæ
Postmodo quæ uotis irrita facta uelit.
Nam ferus ille suæ plorabit sobrius idem,
Et se iurabit mente fuisse mala.
Pace tua pereant arcus, pereantq́; sagittæ
Phœbe, modo in terris erret inermis amor,
Ars bona, sed postquam sumpsit sibi tela Cupido,
Hei mihi quàm multis ars dedit illa malum,
Et mihi præcipue, taceo cum saucius annum,
Et faueo morbo, cum iuuat ipse dolor.
Vixq́; cano Nemesim, sine qua uersus mihi nullus
Verba potest, iustos aut reperire pedes.
At tu (nam diuûm seruat tutela poetas)
Præmoneo uati parce puella sacro.
Vt Messalinum celebrem, cum præmia belli
Ante suos currus oppida uicta feret,
Ipse gerens laurus, lauro deuinctus agresti
Miles io magna uoce triumphe canet,
Tunc Messala meus pia det spectacula turbæ,
Et plaudat curru prætereunte pater.

Annue, sic tibi sint intonsi Phœbe capilli,
Sic tua perpetuo sit tibi casta soror.

ELEGIA VI.

c Astra Macer sequitur, tenero quid fiet amori?
Sit comes, & collo fortiter arma gerat.
E t seu longa uirum terræ uia, seu uaga ducent
Aequora, cum telis ad latus ire uolet.
V re puer quæso tua qui ferus otia liquit,
Atq; iterum erronem sub tua signa uocat.
Quod si militibus parces, erit hic quoq; miles
Ipse, leuem galea, qui sibi potet aquam.
C astra peto, ualeatq; Venus, ualeantq; puellæ.
Et mihi sunt uires, & mihi facta tuba est.
M agna loquor, sed magnificæ mihi magna locuto
Excutiunt clausæ fortia uerba fores.
I uraui quoties rediturum ad limina nunquam,
Cum bene iuraui, pes tamen ipse redit.
A cer amor fractas utinam tua tela sagittas,
Scilicet extinctas, aspiciamq; faces.
T u miserum torques, tu me mihi dira precari
Cogis, & insana mente nefanda loqui.
I am mala finissem leto, sed credula uitam
Spes fouet, & melius cras fore semper ait.
S pes alit agricolas, spes sulcis credit aratis
Semina, quæ magno fœnore reddat ager.
H æc laqueo uolucres, hæc captat arundine pisces.
Cum tenues hamos abdidit ante cibus.
S pes etiam ualida solatur compede uinctum,
Crura sonant ferro, sed canit inter opus.
S pes facilem Nemesim spondet mihi, sed negat illa,

Hei mihi ne uincas dura puella deam.
Parce per immatura tuæ precor ossa sororis.
Sic bene sub tenera parua quiescat humo.
Illa mihi sancta est, illius dona sepulchro,
Et madefacta meis serta feram lachrymis.
Illius ad tumulum fugiam, supplexq; sedebo,
Et mea cum muto fata querar cinere.
Non feret usq; suum te propter flere clientem,
Illius ut uerbis sis mihi dura ueto.
Ne tibi neglecti mittant mala somnia manes,
Mœstaq; sopitæ stet soror ante torum.
Qualis ab excelsa præceps delapsa fenestra
Venit ad infernos sanguinolenta lacus.
Desino, ne dominæ luctus renouentur acerbi.
Non ego sum tanti, ploret ut illa semel.
Nec lachrymis oculos digna est fœdare loquaces,
Lena nocet nobis, ipsa puella bona est.
Lena uetat miserum Phyrne, furtimq; tabellas
Occulto portans itq;, reditq; sinu.
Sæpe ego cum dominæ dulces à limine diro
Agnosco uoces, hæc negat esse domi.
Sæpe ubi nox promissa mihi est, languere puellam
Nuntiat, aut aliquas extimuisse minas.
Tunc morior curis, tunc mens mea perdita fingit,
Quisue meam teneat, quot teneatue modis,
Tunc tibi lena precor diras satis anxia uiuas,
Mouerit è uotis pars quotacunq; deos.

FINIS.

ALBII TIBVLLI EQVITIS ROMANI, LIBER TERTIVS.

Martis Romani festæ uenere calendæ,
Exoriens nostris hic fuit annus auis,
Et uaga nunc certa discurrunt undiq; pompa,
Perq; uias urbis munera, perq; domos
Dicite pierides, quo nam donetur honore
Seu mea, seu fallor, cara Neæra tamen.
Carmine formosæ, pretio capiuntur auaræ,
Gaudeat, ut digna est, uersibus illa meis.
Lutea sed niueum inuoluat membrana libellum,
Pumicet, & canas tondeat arte comas,
Summaq; prætexat tenuis fastigia chartæ,
Indicet ut nomen littera facta tuum.
Atq; inter geminas pingantur cornua frontes,
Sic etenim comptum mittere oportet opus.
Per uos authores huius mihi carminis oro,
Castaliamq; umbram, pieriosq; lacus.
Ite domum, cultumq; illi donate libellum
Sicut erat, nullus defluat inde color.
Illa mihi referat, si nostri mutua cura est,
An minor, an toto pectore deciderim.
Sed primum nympham larga donate salute,
Atq; hæc submisso dicite uerba sono.
Hæc tibi uir quondam, nunc frater casta Neæra
Mittit, & accipias munera parua, rogat.

T eq; suis iurat caram magis esse medullis,
Siue sibi coniux, siue futura soror.
S ed potius coniux, huius spem nominis illi
Auferet extincto pallida ditis aqua.

ELEGIA II.

Q Vi primum caram iuueni, carumq; puellæ
Eripuit iuuenem, ferreus ille fuit
D urus & ille fuit, qui tantum ferre dolorem,
Viuere & erepta coniuge qui potuit.
N on ego firmus in hoc, non hæc patientia nostro
Ingenio, frangit fortia corda dolor.
N ec mihi uera loqui pudor est, uitæq; fateri
Tot mala perpessæ tot superesse meæ.
E rgo ego cum tenuem fuero mutatus in umbram,
Candidaq; ossa super nigra fauilla teget,
A nte meum ueniat longos incompta capillos,
Et fleat ante meum mœsta Neæra rogum.
S ed ueniet caræ matris comitata dolore,
Mœreat hæc genero, mœreat illa uiro,
P ræfatæ ante meos manes, animamq; rogatæ,
Perfusæq; pias ante liquore manus.
P ars quæ sola mei superabit corporis ossa
Incinctæ nigra candida ueste legent,
E t primum annoso spargent collecta lyæo,
Mox etiam niueo fundere lacte parent.
P ost hæc carbaseis humorem tollere uentis,
Atq; in marmorea ponere sicca domo.
I llic quas mittit diues panchaia merces,
Eoiq; arabes, diues & assyria.
E t nostri memores lachrymæ fundantur eodem

Sic ego componi uersus in ossa uelim.
S ic tristem mortis demonstret littera causam,
Atq; hæc in celebri carmina fronte notet.
L ygdamus hic situs est, dolor huic, & causa Neæra,
Coniugis ereptæ causa perire fuit.

ELEGIA III

Q Vid prodest cœlum uotis implesse Neæra?
Blandaq; cum multa thura dedisse prece?
N on ut marmorei prodirem è limine tecti
Insignis clara, conspicuusq; domo,
A ut ut multa mei renouarent iugera tauri?
Et magnas messes terra benigna daret.
S ed tecum ut longæ sociarem gaudia uitæ,
Inq; tuo caderet nostra senecta sinu.
T unc cum præmensæ defunctus tempora lucis
Nudus lethæa cogerer ire rate.
N am graue quid prodest pondus mihi diuitis auri,
Aruaq; si findant pinguia mille boues?
Q uid'ue domus prodest phrygiis innixa columnis,
Tænare siue tuis, siue Chariste tuis?
E t nemora in domibus sacros imitantia lucos,
Aurataq; trabes, marmoreumq; solum?
Q uid'ue in erythræo legitur quæ littore concha,
Tinctaq; sydonio murice lana iuuat?
E t quæ præterea populus miratur in illis,
Inuida quæ falso plurima uulgus amat.
N on opibus mentes homini, curæq; leuantur,
Nam Fortuna sua tempora lege gerit.
S it mihi paupertas tecum iucunda Neæra.
Et sine te regum munera nulla uelo.

O niueam, quæ te poterit mihi reddere lucem.
  O mihi felicem ter'q;, quaterq; diem.
At si pro dulci reditu quæcunq; uouentur
  Audiat auersa non meus aure Deus.
Nec me regna iuuent, nec lydius aurifer amnis,
  Nec quas terrarum sustinet orbis opes.
Hæc alij cupiant, liceat mihi paupere cultu
  Securo cara coniuge posse frui.
Adsis, & timidis faueas saturnia uotis,
  Et faueas concha cypria uecta tua.
Aut si fata negant reditum, tristes'q; sorores
  Stamina quæ ducunt, quæ'q; futura neunt,
Me uocet in uastos amnes, nigram'q; paludem
  Diues in ignaua luridus orcus aqua.

ELEGIA IIII

d I meliora ferant, nec sint insomnia uera,
  Quæ tulit hesterna pessima nocte quies.
Ite procul uani, falsum'q; auertite uisum,
  Desinite in uotis quærere uelle fidem.
Diui uera monent, uenturæ nuntia sortis,
  Vera monent thuscis exta probata uiris.
Somnia fallaci ludunt temeraria nocte,
  Et pauidas mentes falsa timere iubent.
Et uanum metuens hominum genus, omnia noctis
  Farre pio placant, & saliente sale.
Et tamen, ut cunq; est, siue illi uera moneri,
  Mendaci somno credere siue uolent,
Efficiat uanos noctis Lucina timores
  Et frustra immeritum pertimuisse uelit.
Si mea nec turpi mens est obnoxia facto,

Nec læsit magnos impia lingua Deos.
I am nox ætherium nigris emersa quadrigis
Mundum cæruleo lauerat amne rotas.
N ec me sopierat mentis Deus utilis ægræ
Somnus, sollicitas deficit ante domos.
T andem cum summo Phœbus prospexit ab ortu,
Pressit languentis lumina sera quies,
H ic iuuenis casta redimitus tempora lauro
Est uisus nostra ponere sede pedem,
N on illo quicquam formosius ulla priorum
Aetas, humanum nec uidet illud opus.
I ntonsi crines longæ ceruice fluebant,
Stillabat tyrio myrtea rore coma.
C andor erat, qualem præfert latonia luna,
Et color in niueo corpore purpureus,
V t iuueni primum uirgo deducta marito,
Inficitur teneras ore rubente genas.
V t cum contexunt amaranthis alba puellæ
Lilia, & autumno candida mala rubent.
I ma uidebatur talis illudere palla.
Nanq; hæc in nitido corpore uestis erat.
A rtis opus raræ fulgens testudine & auro
Pendebat læua garula parte lyra.
H anc primum ueniens plectro modulatus eburno
Felices cantus ore sonante dedit.
S ed postquam fuerant digiti cum uoce locuti,
Edidit hæc tristi dulcia uerba modo.
S alue cura Deûm, Casto nam rite poetæ,
Phœbusq; , & Bacchus, pieridesq; fauent.
S ed proles Semeles Bacchus, doctæq; sorores

Dicere

Dicere non norunt, quid ferat hora sequens,
At mihi fatorum leges, æuiq; futuri
E uentura pater posse uidere dedit.
Quare ego quæ dico non fallax accipe uates,
Quodq; Deus uero Cynthius ore ferat.
Tantum cara tibi, quantum nec filia matri,
Quantum nec cupido bella puella uiro,
Pro qua sollicitas cœlestia numina uotis,
Quæ tibi securos non sinit ire dies,
Et cum te fusco somnus uelauit amictu,
Vanum nocturnis fallit imaginibus.
Carminibus celebrata tuis formosa Neæra
Alterius mauult esse puella uiri,
Diuersasq; suas agitat mens anxia curas,
Nec gaudet casta nupta Neæra domo.
Ah crudele genus, nec fidum fœmina nomen,
Ah pereat, didicit fallere siqua uirum.
Sed flecti poterit, mens est mutabilis illi.
Tu modo cum multa brachia tende fide.
Sæuus amor docuit dominæ fera uerba minantis,
Sæuus amor docuit uerbera posse pati.
Me quondam Admeti niueas pauisse iuuencas,
Non est in uanum fabula ficta iocum,
Tunc ego nec cithara poteram gaudere sonora,
Nec similes chordis reddere uoce sonos,
Sed perlucenti cantus meditabar auena,
Ille ego Latonæ filius, atq; Iouis.
Nescit quid sit amor iuuenis, si ferre recusas
Immitem dominam, coniugiumq; ferum.
Ergo ne dubita blandas adhibere querelas,

Vincuntur molli pectora dura prece.
Quod si uera canunt sacris oracula templis,
Hæc illi nostro nomina dicta refer.
Hoc tibi coniugium promittit Delius ipse
Felix, ac alium desine uelle uirum.
Dixit, & ignauus defluxit corpore somnus.
Ah ego ne possim tanta uidere mala.
Nec tibi crediderim uotis contraria uota,
Nec tantum crimen pectore inesse tuo.
Nam te nec uasti genuerunt æquora ponti,
Nec flammam uoluens ore chimæra fero.
Nec canis anguinea redimitus terga caterua,
Cui tres sunt linguæ, tergeminumq́; caput,
Scyllaq́; uirgneam canibus submista figuram.
Nec te conceptam sæua leæna tulit.
Barbara nec scythiæ tellus, horrendaúe syrtis,
Sed culta, & duris non habitanda domus.
Et longe ante alios omnes mitissima mater,
Isq́; pater, quo non alter amabilior.
Hæc Deus in melius crudelia somnia uertat,
Et iubeat tepidos irrita ferre notos.

ELEGIA V

n Os tenet hetruscis manat quæ fontibus unda
Vnda sub æstiuum non adeunda canem.
Nunc autem sacris baiarum maxima lymphis,
Cum se purpureo uere remittit humus.
At mihi Persephone nigram denuntiat horam.
Immerito iuueni parce nocere dea.
Non ego tentaui nulli temeranda deorum
Audax laudandæ sacra docere deæ,

Nec mea mortiferis infecit pocula sucis
Dextera, nec cuiquam certa uenena dedi.
Nec nos sacrilegos templis admouimus ignes,
Nec cor sollicitant facta nefanda meum.
Nec nos insanae meditantes iurgia linguae
Impia in aduersos soluimus ora Deos.
Et non dum cani nigros laesere capillos,
Nec uenit tardo curua senecta pede,
Natalem primo nostrum uidere parentes
Cum cecidit fato consul uterq; pari.
Quid fraudare iuuat uitem crescentibus uuis?
Et modo nata mala uellere poma manu?
Parcite, pallentes umbras quicunq; tenetis,
Duraq; sortiti tertia regna Dei.
Elysios olim liceat cognoscere campos,
Lethaeamq; ratem, ameriosq; lacus.
Cum mea rugosa pallebunt ora senecta,
Et referam pueris tempora prisca senex.
Atq; utinam uano nequicquam terrear aestu,
Languent ter quinos sed mea membra dies,
Atq; mihi thuscae celebrantur numina lymphae,
Et facilis lenta pellitur unda manu.
Viuite felices, memores & uiuite nostri,
Siue erimus, seu nos fata fuisse uelint,
Interea nigras pecudes promittite diti,
Et niuei lactis pocula mista mero.

ELEGIA VI

Candide liber ades, sic sit tibi mysticae uitis
Sic edera semper tempora uincta feras.

A usfer & ipse meum pariter medicando dolorem,
Sæpe tuo cecidit munere uictus amor.
C are puer madeant generoso pocula Baccho,
Et nobis prona funde falerna manu.
I te procul durum curæ genus, ite labores,
Fulserit hic niueis delius alitibus.
V os modo proposito dulces faueatis amici,
Ne'ue neget quisquam me duce se comitem.
A t siquis uini certamen mite recusat,
Fallat eum tecto cara puella dolo.
I lle facit dites animos Deus, ille ferocem
Contudit, & dominæ misit in arbitrium.
A rmenias tigres, & fuluas ille leænas
Vicit, & indomitis mollia corda dedit.
H æc amor, & maiora uolet, sed poscite Bacchi
Munera, quem uestrum pocula sicca iuuant.
C onuenit ex æquo, nec toruus liber in illos,
Qui se, quiq; unà uina iocosa colunt.
I am uenit iratus nimium, nimiumq; seuerus,
Qui timet irati numina magna bibat.
Quales his pœnas Deus hic, quantumq; minetur,
Cadmeæ matris præda cruenta docet.
S ed procul à nobis hic sit timor, illaq; siqua est
Quid ualeat læsi sentiat ira Dei.
Quid precor ah demens, uenti temeraria uota
Aeriæ & nubes diripienda ferant.
Quamuis nulla mei superest tibi cura Neæra,
Sis felix, & sint candida fata tua.
A t nos securæ reddamus tempora mensæ.
Venit post multos una serena dies.

H ei mihi difficile est imitari gaudia falsa,
Difficile est tristi fingere mente iocum.
N ec bene mendaci risus componitur ore,
Nec bene sollicitis ebria uerba sonant.
Q uid queror infelix?turpes discedite curæ.
O dit lenæus tristia uerba pater.
G nosia Thesæ quondam periuria linguæ
Fleuisti ignoto sola relicta mari.
S ic cecinit pro te doctus Minoi Catullus
Ingrati referens impia facta uiri.
V os ego nunc moneo felix,quicunq; dolore
Alterius disces posse carere tuo.
N ec uos aut capiant pendentia brachia collo,
Aut fallat blanda sordida lingua fide.
E t si per'q; suos fallax iurauit ocellos,
Iunonem'q; suam,per'q; suam Venerem,
N ulla fides inerit·periuria ridet amantum
Iuppiter,& uentos irrita ferre iubet.
E rgo quid toties fallacis uerba puellæ
Conqueror,ite à me seria uerba precor.
Q uàm uellem longas tecum requiescere noctes,
Et tecum longos peruigilare dies,
P erfida nec merito nobis,nec amica merenti
Perfida,sed quamuis perfida,cara tamen.
N aiada Bacchus amat,cessas ò lente minister,
Temperet annosum martia lympha merum.
N on ego si fugiat,nostræ conuiuia mensæ
Ignotum cupiens uana puella torum
S ollicitus repetam tota suspiria nocte,
Tu puer & liquidum fortius adde merum.

I andudum tyrio madefactus tempora nardo
Debueram sertis implicuisse comas.
Ne tibi sit mea lux æque tam feruida cura,
Vt uideo paucos ante fuisse dies.
S i quicquam tota commisi stulta iuuenta,
Cuius me fatear penituisse magis,
H esterna quàm te solum quod nocte reliqui
Ardorem cupiens dissimulare meum.

ALBII TIBVLLI EQVITIS ROMANI, LIBER QVARTVS.

T E Messala canam, quanquam mea cognita uirtus
Terret, ut infirmæ ualeant sub sistere uires,
Incipiam tamen à meritis, si carmina laudes
Deficiant, humiles tantis sim conditor actis.
N ec tua te præter chartis intexere quisquam
F acta queat, dictis, ut non maiora supersint.
E st nobis uoluisse satis, nec munera parua
R espueris, etiam Phœbo gratissima dona
C res tulit, & cunctis Baccho iucundior hospes
I carus, ut puro testantur sydera cœlo,
E rigoneq;, canisq; neget ne longior ætas.
Quin etiam Alcides Deus ascensurus olympum
L æta molorcheis posuit uestigia terris,
P aruaq; cœlestes pacauit mica, nec illis.

Semper inaurato taurus cadit hostia cornu.
Hic quoq; sit gratus paruus labor, ut tibi possim
Inde alios, aliosq; memor componere uersus.
Alter dicat opus magni mirabile mundi,
Qualis in immenso descenderit aere tellus,
Qualis & in curuum pontus confluxerit orbem,
Et uagus è terris qua surgere nititur aer,
Huic & contextus passim fluat igneus æther,
Pendentiq; super claudantur, ut omnia cœlo.
At quodcunq; meæ poterunt audere camœnæ,
Seu tibi par poterunt, seu quod spes abnuit ultra
Siue minus, certéq; canent minus, omne mouemus
Hoc tibi, ne tanto careat mihi nomine charta.
Nam, quãquam antiquæ gentis superẽt tibi laudes,
Non tua maiorum contenta est gloria fama,
Nec quæris quid qua iudex sub imagine dicat,
Sed generis priscos contendis uincere honores
Quàm tibi maiores maius decus ipse futuris.
At tua non titulus capiet sub nomine facta,
Aeterno sed erunt tibi magna uolumina uersu,
Conuenientq; tuas cupidi componere laudes
Vndiq; quiq; canent uincto pede, quiq; soluto.
Quis potius certamen erit, sim uictor in illis,
Vt nostrum tantis inscribam nomen in actis.
Quisq; tibi maiora gerit castris'ue, foro'ue,
Nec tñ hinc, aut hinc, tibi laus maior'ue, minor'ue,
Iusta pari premitur ueluti cum pondere libra
Prona, nec hac plus parte sedet, nec surgit ab illa.
Qualis inæquatum siquando onus urget utrinque
Instabilis natat alterno depressior orbe.

Nam seu diuersi fremat inconstantia uulgi,
Non alius sedare queat, seu iudicis ira
Sit placanda, tuis poterit mitescere uerbis.
Non Pylos aut Ithace tantos genuisse feruntur
Nestora, uel paruæ magnum decus urbis Vlyssem,
Vixerit ille senex quamuis, dum terna per orbem
Secula fertilibus titan decurrerit horis.
Ille per ignotas audax errauerit urbes,
Qua maris extremis tellus includitur undis,
Nam cyconumq; manus aduersis reppulit armis,
Non ualuit cyclops cœptos auertere cursus,
Cessit & ætnææ neptunius incola rupis
Victa maroneo fœdatus lumina baccho.
Vexit & æolios placidum per neréa uentos,
Incultos adijt lestrygonas, antiphatenq;
Nobilis artaciæ gelidos quos irrigat unda,
Solum nec doctæ uerterunt pocula Circes.
Quamuis illa foret solis genus, apta uel herbis,
Aptaq; uel cantu ueteres mutare figuras.
Cimmerion etiam obscuras accessit ad oras,
Queis nunquam candente dies apparuit ortu,
Siue super terras Phœbus, seu curreret infra
Vidit ut inferno Plutoni subdita regna.
Magna Deûm proles leuibus discurreret umbris.
Præterijtq; cita sirenum littora puppi.
Illum tergeminæ nantem confinia mortis
Nec scyllæ sæuo conteruit impetus orbe,
Cum canibus rapidas inter freta serperet undas,
Nec uiolenta suo consumpsit more charybdis,
Vel si sublimis fluctu consurgeret imo,

Vel si interrupto nudaret gurgite pontum,
Non uiolata uagi sileantur pascua solis.
Non amor, & fœcunda atlantidos arua Calypsûs
Finis & errorum misero phæacia tellus,
Atq; hæc seu nostras inter sunt cognita terras,
Fabula siue nouum dedit his erroribus orbem,
Sit labor illius tua dum facundia maior.
Nam te non alius belli tenet aptius artes,
Qua deceat tutum castris deducere fossam,
Qualiter aduersos hosti defigere neruos.
Quem'ue locum ducto melius sit claudere uallo,
Fontibus ut dulces erumpat terra liquores.
Vt facilis'q; tuis aditus sit, & arduus hosti,
Laudis & assiduo uigeat certamine miles.
Quis tardam'ue sudem melius, celerem'ue sagittam
Iecerit, aut lento perfregerit obuia pilo.
Aut quis equum celerem'ue arcto compescere freno
Possit, & effusas tardo permittere habenas,
Inq; uicem modo directo contendere cursu,
Seu libeat curuo melius contendere gyro,
Parma seu quos dextra uelit, seu læua tueri,
Siue hac, siue illac grandis uenit impetus hastæ,
Amplius aut signata cita loca tangere funda,
Iam simul audacis ueniunt certamina Martis;
Aduersis'q; parant acies concurrere signis,
Tunc tibi non desit, faciem componere pugnæ,
Seu sit opus quadratum acies consistat in agmen,
Rectus inæquatis decurrat frontibus ordo,
Seu libeat duplicem, seu iunctum cernere Martem;
Dextra'q; ut leuum teneat, dextrum'q; sinistra

Miles, sitq; duplex gemini uictoria casus.
At non per dubias errant mea carmina laudes.
Nam bellis experta cano, testis mihi uictæ
Fortis iapigiæ miles, testis quoq; fallax
Pannonius, gelidas passim disiectus in alpe
Testis arupinus, & pauper natus in armis.
Quem siquis uideat uetus ut non fregerit ætas,
Terna minus pyliæ miretur secula famæ,
Namq; senex longæ peragit dum secula uitæ
Centum fœcundos titan renouauerit annos,
Ipse tamen uelox celerem super edere corpus
Audet equum, ualidisq; sedet moderator habenis,
Te duce non alias conuersus terga domator
Libera romanæ subiecit colla cathenæ.
Nec tamen his contentus eris, maiora peractis
Instant, compertum est ueracibus ut mihi signis,
Queis amithaonius nequeat certare Melampus.
Nam modo fulgentem tyrio sub tegmine uestem
Indueras, oriente die duce fertilis anni
Splendidior liquidis cum sol caput extulit undis,
Et fera discordes tenuerunt flamina uenti,
Curua nec assuetos egerunt flumina cursus,
Quin rapidum placidis etiam mare constitit undis,
Vlla nec aerias uolucris perlabitur auras,
Nec quadrupes densas depascitur aspera syluas
Quin largita tuis sunt multa silentia uotis.
Iuppiter ipse leui uectus per inania curru
Affuit, & cœlo uicinum liquit olympum,
Intentaq; tuis precibus se præbuit aure,
Cunctaq; ueraca capite annuit additus aris.

Laetior eluxit structos super ignis aceruos.
Quin hortante Deo magnis insistere rebus
Incipe, non ijdem tibi sunt, alijs'q; triumphi,
Non te uicino remorabitur obuia Marte
Gallia, nec latis audax Hispania terris.
Nec fera rhetaeo tellus obsessa colono.
Nec qua uel Nilus, uel regia lympha diaspes
Profluit, aut rapidus Cyri dementia Gindes,
Cretaeis ardens aut unda Caystria campis.
Nec qua regna uago Tomyris finiuit Araxe,
Impia nec saeuis celebrans conuiuia mensis.
Vltima uicinus Phoebo tenet arua padaeus,
Qua'q; hebrus, tanais'q; getas rigat, atq; mosinos,
Quid moror? oceanus ponto qua continet orbem,
Nulla tibi aduersis regio sese offeret armis.
Te manet inuictus romano marte britanus,
Te'q; interiecto mundi pars altera sole.
Nam circunfuso consistit in aere tellus,
Et quinq; in partes totos disponitur orbes,
Atq; duae gelido uastantur frigore semper,
Illic & densa tellus absconditur umbra,
Et nulla incepto perlabitur unda liquore,
Sed durata riget densam in glaciem'q;, niuemq;,
Quippe ibi nonnunquam titan super ingerit ortus,
At media est Phoebi semper subiecta calori,
Seu propior terris aestiuum fertur in orbem.
Seu celer hybernas properat decurrere luces
Non ergo presso tellus consurgit aratro,
Nec frugem segetes praebent, nec pabula terrae.
Non illic colit arua Deus, Bacchus'ue, Ceres'ue,

N ulla nec exustas habitant animalia partes.
F ertilis hanc interposita est, interq; rigentes,
N ostráq; & huic aduersa solo pars altera nostro,
Q uas similes utrinq; tenens uicinia cœli
T emperat alter & alterius uires negat aer.
H inc placidus nobis per tempora labitur annus.
H ic & colla iugo didicit summittere Taurus,
E t lenta excelsos uitis conscendere ramos.
T ondetur'q; seges maturos annua partus,
E t ferro tellus, pontus confinditur ære.
Q uin etiam structis exurgunt oppida muris.
E rgo ubi præclaros poscent tua facta triumphos,
S olus utroq; idem diceris magnus in orbe.
N on ego, sum satis ad tantæ præconia laudis
I pse mihi non si præscribat carmina Phœbus.
E st tibi qui possit magnis se accingere rebus
V algius, æterno propior non alter Homero.
L anguida non noster peragit labor otia, quamuis
F ortuna (ut mos est illi) me aduersa fatiget.
N am mihi cum magnis opibus domus alta niteret,
C ui fuerant flaui ditantes ordine sulci,
H orrea fœcundis indeficientia mensis,
C uiq; pecus denso pascebant agmine colles,
E t domino satis, & nimium furiq;, lupoq;,
N unc desyderium superest. nam cura nouatur,
C um memor acitos semper dolor admonet annos.
S ed licet asperiora cadant, spolier'q; relictis,
N on te deficient nostræ memorare camœnæ,
N ec solum tibi pierij tribuentur honores,
P ro te uel rapidas ausim maris ire per undas,

Aduersis hyberna licet tumeant freta uentis,
Pro te uel solus densis obsistere turmis,
Vel paruum ætnææ corpus committere flammæ,
Sum quodcunq; tuum est, nostri si paruula cura.
Sit tibi quanta libet. si sit modo, non mihi regna
Lydia, non magni potior sit fama Gylippi,
Posse meleteas nec mallem mittere chartas,
Quod tibi si uersus noster totus'ue minus'ue,
Vel bene si notus, summo uel mœret in ore
Nulla mihi statuent finem te fata canendi.
Quin etiam mea tunc tumulus cum texerit ossa,
Seu matura dies fato properat mihi mortem,
Longa manet seu uita, tamen mutata figuram,
Seu me finget equum rigidos percurrere campos
Doctum, seu tardi pecoris sim gloria taurus,
Siue ego per liquidum uolucris uehar aera pennis
In quencunq; hominem me longa receperit ætas,
Inceptis de te subtexam carmina chartis.

LAVS SVLPITIAE AD MARTEM.

Sulpitia est tibi culta tuis Mars magne calēdis,
Spectatum è cœlo, si sapis, ipse ueni.
Hoc Venus ignoscet, at tu uiolente caueto,
Ne tibi miranti turpiter arma cadant.
Illius ex oculis cum uult exurere diuos,
Accendit geminas lampadas acer amor,
Illam quicquid agit, quoquo uestigia mouit,
Componit furtim, subsequiturq; decor.
Seu soluit crines, fusis decet esse capillis,
Seu compsit, comptis est ueneranda comis.
Urit seu tyria uoluit procedere palla.

Vrit seu niuea candida ueste uenit.
T alis in æterno felix Vertunnus olympo,
Mille habet ornatus, mille decenter habet.
S ola puellarum digna est, cui mollia caris
Vellera det sucis bis madefacta tyros,
P ossideatq; metit quicquid bene olentibus aruis
Cultor odoratæ diues arabs segetis,
E t quascunq; niger rubro de littore conchas
Proximus eois colligit indus aquis.
H anc uos pierides festis cantate calendis,
Et testudinea Phœbe superbe lyra.
H oc solenne sacrum multos celebretur in annos,
Dignior est uestro nulla puella choro.

SVLPITIA AD CHERINTHVM.

P Arce meo iuueni, seu qs bona pascua campis,
Seu colis umbrosi deuia montis aper,
N ec tibi sit duros acuisse in pectora dentes,
Incolumem custos hunc mihi seruet amor.
S ed procul abducit uenandi Delia cura.
O pereant syluæ, deficiantq; canes.
Quis furor est, quæ mens densos indagine colles
Claudentem, teneras lædere uelle manus?
Quid ue iuuat furtim latebras intrare ferarum?
Candidaq; hamatis crura notare rubis?
S ed tamen, ut tecum liceat Cherinthe uagari,
Ipsa ego per montes retia torta feram.
I psa ego uelocis quæram uestigia cerui,
Et demam celeri ferrea uincla cani.
T unc mihi tunc placeant syluæ, si lux mea tecum
Arguar ante ipsas concubuisse plagas.

T unc ueniat licet ad casses, illæsus abibit,
Ne Veneris cupidæ gaudia turbet aper.
T unc sine me sit nulla Venus, sed lege Dianæ
Caste puer casta retia tende manu.
E t quæcunq; meo furtim subrepit amori,
Incidat in sæuas diripienda feras.
A t tu uenandi studium concede parenti,
Et celer in nostros ipse recurre sinus.

AD PHOEBVM.

h Vc ades, & teneræ morbos expelle puellæ,
Huc ades intonsa Phœbe superbe coma.
C rede mihi propera, nec te iam Phœbe pigebit
Formosæ medicas applicuisse manus.
E ffice ne macies pallentes occupet artus,
Neu notet informis pallida membra color.
E t quodcunq; mali est, & quicquid triste timemus,
In pelagus rapidis euehat amnis aquis.
S ancte ueni, tecumq; feras quicunq; sapores,
Quicunq; & cantus corpora fessa leuant.
N eu iuuenem torque, metuit qui fata puellæ,
Votaq; pro domina uix numeranda facit.
I nterdum uouet, interdum quod langueat illa,
Dicit in æternos aspera uerba Deos.
P one metum Cherinthe, Deus non lædit amantes.
Tu modo semper ama, salua puella tibi est.
N il opus est fletu, lachrymis erit aptius uti,
Siquando fuerit tristior illa tibi.
A t nunc tota tua est, te solum candida secum
Cogitat, & frustra credula turba sedet.
P hœbe faue, laus magna tibi tribuetur in uno

Corpore seruato restituisse duos.
I am celeber, iam lætus eris, cum debita reddet
Certatim sanctis lætus uterq; focis.
T unc te felicem dicet pia turba deorum.
Optabunt artes & sibi quisq; tuas.
AD CHERINTHVM.
e St q te Cherinthe dies dedit hic mihi sanctus
Atq; inter festos semper habendus erit,
T e nascente nouum parcæ cecinere puellis
Seruitium, & dederunt regna superba tibi.
V ror ego ante alias, iuuat hoc Chirinthe quod uror
Si tibi de nobis mutuus ignis adest.
M utuus adsit amor, tua per dulcissima furta,
Perq; tuos oculos, per geniumq; rogo.
M ane geni, cape thura libens, uotisq; faueto,
Si modo cum de me cogitat, ille ualet.
Quod si forte alios iam nunc suspirat amores,
Tunc precor infidos sancte relinque focos.
N ec sis nunc iniusta Venus, uel seruiat æque
Vinctus uterq; tibi, uel mea uincla leua.
S ed potius ualida teneamur uterq; cathena,
Nulla queat posthac quam soluisse dies.
O ptat idem iuuenis, quod nos, sed tutius optat.
Nam pudet hæc illum dicere uerba palam.
A t tu natalis quoniam Deus omnia sentis,
Annue, quid refert clam'ue, palam'ue roget?
AD IVNONEM.
n Atalis Iuno sanctos cape thuris aceruos,
Quos tibi dat tenera docta puella manu.
T ota tibi est hodie, tibi se lætissima compsit,

Staret ut ante tuos conspicienda focos.
Illa quidem ornandi causas tibi diua relegat,
Est tamen occulte cui placuisse uelit.
At tu sancta faue, ne nos diuellat amantes,
Sed iuueni quæso mutua uincla para.
Sic bene compones ulli non ille puellæ
Seruire, aut cuiquam dignior illa uiro.
Nec possit cupidos uigilans deprehendere custos,
Fallendiq; uias mille ministret amor.
Annue, purpureaq; ueni perlucida palla,
Ter tibi sit libo, ter dea casta mero.
Præcipit & natæ mater studiosa, quod optat,
Illa aliud tacita iam sua mente rogat.
Vritur, ut celeres urunt altaria flammæ,
Nec liceat quamuis sana fuisse uelit.
Sit iuueni grata, adueniet cum proximus annus,
Hic idem uotis iam uetus adsit amor.

AD VENEREM.

Tandem uenit amor, qualem texisse pudori
Quàm nudasse alicui sit mihi fama magis.
Exorata meis illum Cytherea camœnis
Attulit in nostrum, deposuitq; sinum.
Exoluit promissa Venus mea gaudia, narret,
Dicetur siquis non habuisse suam.
Non ego signatis quicquam mandare tabellis
Ne legat id nemo quàm meus ante uelim,
Sed peccasse iuuat uultus componere famæ,
Tædet cum digno digna fuisse ferar.

AD MESSALAM.

Inuisus natalis adest, qui rure molesto,

Et sine Cherintho tristis agendus erit.
D ulcius urbe quid est?an uilla sit apta puellis,
Atq; aretino frigidus amnis agro?
I am nimium Messala mei studiose quiescas.
Non tempestiuæ sæpe propinque uiæ.
H ic animum, sensus'q; meos abducta relinquo,
Arbitrio quamuis non sinis esse meo.

DE NATALI DIE.

s Cis iter ex animo sublatum triste puellæ
Natali Romæ non sinit esse suo.
O mnibus ille dies nobis natalis agatur,
Q ui nec opinanti nunc tibi forte uenit.

AD SVLPITIAM

g Ratum est securus multum qđ iā mihi de me
Permittis subito ne male inepta cadam.
S it tibi cura togæ potior, pressum'q; quasillo
Scortum, quàm Serui filia Sulpitia.
S olliciti sunt pro nobis quibus illa dolori est,
Nec credam ignoto maxima cura toro.

AD CHERINTHVM.

e St'ne tibi Cherinthe tuæ placature puellæ,
Qui mea nunc uexat corpora fessa calor.
A h ego non aliter tristes euincere morbos
O ptarim, quàm te sic quoq; uelle putem.
N am mihi quid prosit morbos euincere?quid tu
Nostra potes læto pectore ferre mala?
N e tibi sit mea lux æque tam feruida cura,
Vt uideor paucos ante fuisse dies,
S i quicquam tota commisi stulta iuuenta
Cuius me fatear pœnituisse magis,

Hesterna quàm te solum, quod nocte reliqui
Ardorem cupiens dissimulare meum.

AD AMICAM.

n Vlla tuum titulis subducet fœmina lectum
Hoc primum iuncta est fœdere nostra uenus.
Tu mihi sola places, nec iam te præter in urbe
Formosa est oculis ulla puella meis,
Atq; utinam posses uni mihi bella uideri.
Displiceas alijs, sic ego tutus ero.
Nil opus inuidia est, procul absit gloria uulgi,
Qui sapit, in tacito gaudeat ille sinu.
Sic ego secretis possum bene uiuere syluis,
Qua nulla humano sit uia trita pede.
Tu mihi curarum requies, tu nocte uel atra
Lumen, & in solis tu mihi turba locis.
Nunc licet è cœlo mittatur amica Tibullo
Mittetur frustra, deficietq; Venus.
Hæc per sancta tuæ Iunonis numina iuro,
Quæ sola ante alios est tibi magna Deos.
Quid facio demens? heu cui mea pignora credo
Iuraui stulte prodeat iste timor.
Nunc tu fortis eris, nunc tu me audacius ures,
Hoc peperit misero garula lingua malum.
Iam faciam quodcunq; uoles, tuus usq; manebo,
Nec fugiam notæ seruitium dominæ.
Sed Veneris sanctæ considam uinctus ad aras,
Hæc notat iniustos, supplicibusq; fauet.

DE INFAMIA SVAE PVELLAE.

r Vmor ait crebro nostram peccare puellam,
Nunc ego me surdis auribus esse uelim.

C rimina non hæc sunt nostro sine facta dolore.
Quid miserum torques, rumor acerbe tace.

EPITHAPHION TIBVLLI.

t E quoq; Virgilio comitem non æqua Tibulle:
Mors iuuenem campos misit ad elysios,
N e foret, aut elegis molles qui fleret amores,
Aut caneret forti regia bella pede.

FINIS.

O. NASONIS ELEGIA DEFLENS TIBVLLI IMMATVRAM MORTEM.

M Emnona si mater, mater plorauit Achillem,
Et tangunt magnas tristia fata deas,
F lebilis indignos elegëia solue capillos,
Ah nimis ex uero nunc tibi nomen erit.
I lle tui uates operis, tua fama Tibullus
Ardet in extructo corpus inane rogo,
E cce puer Veneris fert euersamq; pharetram,
Et fractos arcus, & sine luce facem.
A spice, demissis ut eat miserabilis alis,
Pectoráq; infesta tundat aperta manu.
E xcipiunt lachrymas sparsi per colla capilli,
Oráq; singultu concutiente sonant.
F ratris in Aeneæ sic illum funere dicunt
Egressum castris pulcher Iule tuis.
N ec minus est confusa Venus moriente Tibullo,
Quàm iuuenis rupit cum ferus inguen aper.
A t sacri uates, & diuûm cura uocamur,
Sunt etiam qui nos numen habere putent.
S cilicet omne sacrum mors importuna profanat,
Omnibus obscuras inicit illa manus.
Quid pater Ismario, quid mater profuit Orpheo?
Carmine quid uictas obstupuisse feras?
E t Linum in syluis idem pater edidit altis,
Dicitur inuicta concinuisse lyra.
A spice mæoniden, à quo ceu fonte perenni
Vatum pierijs ora rigantur aquis,

Hunc quoq; summa dies nigro summersit auerno,
Effugiunt auidos carmina sola rogos.
Durat opus uatum Troiani fama laboris,
Tardáq; nocturno tela retexta dolo,
Sic Nemesis longum, sic Delia nomen habebit,
Altera cura recens, altera primus amor.
Quid nos sacra iuuant, qd nos Aegyptia prosunt
Sistra, quid in uacuo secubuisse toro?
Cum rapiant male facta bonos, ignoscite fasso,
Sollicitor nullos esse putare deos.
Viue tamen moriture pius, cole sacra colentem,
Mors grauis à templis in caua busta trahet.
Carminibus confide bonis, iacet ecce Tibullus,
Vix manet è toto parua quod urna capit,
Tene sacer uates flammæ rapuere rogales?
Pectoribus pasci nec timuere tuis?
Aurea sanctorum potuissent templa deorum
Vrere, quæ tantum sustinuere nefas,
Auertit uultus Erycis, quæ possidet arces.
Sunt quoq; qui lachrymas continuisse negant.
Sed tamen hoc melius, quàm si phæacia tellus
Ignotum uili supposuisset humo,
Hic certe manibus fugientes pressit ocellos
Mater, & in cineres ultima dona tulit,
Hic soror in partem misera cum matre doloris
Venit inornatas dilaniata comas,
Cumq; tuis sua iunxerunt Nemesisq;, priorq;
Oscula, nec solos destituere rogos,
Delia discedens felicius inquit amata
Sum tibi, uixisti dum tuus ignis eram.

Cui Nemesis, quid ais tibi sunt mea damna dolori?
Me tenuit moriens deficiente manu,
Si tamen è nobis aliquid nisi nomen & umbra
Restat, in elysia ualle Tibullus erit.
Obuius huic uenies edera iuuenilia cinctus
Tempora cum Caluo docte Catulle tuo.
Tu quoq; si falsum est temerati crimen amici
Sanguinis atq; animæ prodige Galle tuæ,
His comes umbra tua est, siqua est mõ corporis umbra
Hausisti numeros culte Tibulle pios.
Ossa quieta precor tuta requiescere in urna,
Et sit humus cineri non onerosa tuo.

SEX. PROPERTII AVRELII NAVTAE ELEGIARVM LIBER PRIMVS.

AD TVLLVM.

Ynthia prima suis miserum me cepit ocellis
c Contactum nullis ante cupidinibus,
Tum mihi constantis deiecit lumina fastus,
Et caput impositis pressit amor pedibus,
D onec me docuit castas odisse puellas
Improbus, & nullo uiuere consilio,
E t mihi iam toto furor hic non deficit anno,
Cum tamen aduersos cogor habere deos.
M imalion nullos fugiendo Tulle labores
Sæuitiam duræ contudit Iasidos.
N am modo parthenijs amens errabat in antris,
Ibat & hirsutas ille uidere feras.
I lle etiam psilei percussus uulnere rami
Saucius arcadijs rupibus ingemuit,
E rgo uelocem potuit domuisse puellam,
Tantum in amore preces, & bene facta ualent,
I n me tardus amor nonnullas cogitat artes,
Nec meminit notas (ut prius) ire uias.
A t uos deductæ quibus est fallacia lunæ,
Et labor in magicis sacra piare focis,
E n agedum dominæ mentem conuertite nostræ,
Et facite illa meo palleat ore magis,

Tunc ego crediderim uobis, & sydera, & amnes
Posse cicteinis ducere carminibus.
Et uos, qui sero lapsum reuocatis amici,
Quærite non sani pectoris auxilia.
Fortiter & ferrum, sæuos patiemur & ignes,
Sit modo libertas, quæ uelit ira loqui.
Ferte per extremas gentes, & ferte per undas
Qua non ulla meum fœmina norit iter.
Vos remanete, quibus facili Deus annuet aure,
Sitis & in tuto semper amore pares.
In me nostra Venus noctes exercet amaras,
Et nullo uacuus tempore desit amor.
Hoc moneo uitate malum, sua quenq; moretur
Cura, neq; assueto mutet amore locum.
Quod si quis monitis tardas aduerterit aures,
Heu referet quanto uerba dolore mea.

AD CYNTHIAM.

Quid iuuat ornato procedere uita capillo,
Et tenues coa ueste mouere sinus?
Aut quid oronthea crines perfundere myrrha?
Teq; peregrinis uendere muneribus?
Naturæq; decus mercato perdere cultu,
Nec sinere in proprijs membra nitere bonis?
Crede mihi non ulla tuæ medicina figuræ est.
Nudus amor formæ non amat artificem,
Aspice quos summittat humus formosa colores,
Et ueniant ederæ sponte sua melius,
Surgat & in solis formosius arbutus antris,
Et sciat indociles currere lympha uias,
Littora natiuis pellucent picta lapillis,

Et uolucres nulla dulcius arte canunt.
Non sic leucippis succendit Castora Phœbe,
Pollucem cultu non Thelayra soror,
Non Idæ, & cupido quondam discordia Phœbo
Eueni patrijs filia littoribus,
Nec phrygium falsò traxit candore maritum
Auecta externis Hippodamia rotis,
Sed facies aderat nullis obnoxia gemmis,
Qualis apelleis est color in tabulis,
Non illis studium uulgo conquirere amantes.
Illis ampla satis forma pudicitia.
Non ego nunc uereor, ne sim tibi uilior istis,
Vni si qua placet culta puella sat est.
Cum tibi præsertim Phœbus sua carmina donet,
Aoniamq; libens Calliopea lyram,
Vnica nec desit iucundis gratia uerbis,
Omnia quæq; Venus, quæq; Minerua probat,
His tu semper eris nostræ gratissima uitæ
Tædia dum miseræ sint tibi luxuriæ.

AD CYNTHIAM

Qualis Thesea iacuit cedente carina
Languida desertis gnosia littoribus
Qualis & accubuit primo cepheia somno
Libera iam duris cotibus Andromede,
Nec minus assiduis edonis fessa choreis
Qualis in herboso concidit appidano,
Talis uisa mihi mollem spirare quietem,
Cynthia non certis nixa caput manibus,
Ebria cum multo traherem uestigia baccho,
Et quaterent sera nocte facem pueri,

H anc ego, non dum etiam sensus deperditus omnes
Molliter impresso conor adire toro,
E t quamuis duplici correptum ardore iuberent
Hac amor, hac liber, durus uterq; Deus,
S ubiecto leuiter positam tentare lacerto,
Osculáq; admota sumere, & arma manu,
N on tamen ausus eram dominæ turbare quietem
Expertæ metuens iurgia sæuitiæ,
S ed sic intentis hærebam fixus ocellis
Argus ut ignotis cornibus inachidos.
E t modo soluebam nostra de fronte corollas,
Ponebámq; tuis Cynthia temporibus,
E t modo gaudebam lapsos formare capillos,
Nunc furtiua cauis poma dabam manibus,
O mniáq; ingrato largibar munera somno,
Munera de prono sæpe uoluta sinu.
E t quoties raro duxti suspiria motu,
Obstupui uano credulus auspicio,
N equa tibi insolitos portarent uisa timores,
Ne'ue quis inuitam cogeret esse suam,
D onec diuersas percurrens luna fenestras,
Luna moraturis sedula luminibus,
C ompositos leuibus radijs patefecit ocellos,
Sic ait in molli fixa toro cubitum,
T andem te nostro referens iniuria lecto,
Alterius clausis expulit è foribus,
N anq; ubi longa meæ consumpsti tempora noctis,
Languidus exactis hei mihi syderibus,
O utinam tales perducas improbe noctes,
Me miseram quales semper habere iubes,

N am modo purpureo fallebam stamine somnum,
Rursus & Orpheæ carmine fessa lyræ,
I nterdum grauiter mecum deserta querebar
Externo longas sæpe in amore moras,
D um me iucundis lapsam sopor impulit alis.
Illa fuit lachrymis ultima cura meis.

AD BASSVM.

Q Vid mihi tam multas laudando Basse puellas
Mutatum domina cogis abire mea?
Quid me non pateris uitæ quodcunq; sequetur,
Hoc magis assueto uiuere seruitio?
T u licet Antiopæ formam nycteidos, & tu
Spartanæ referas laudibus Hermionæ,
E t quascunq; tulit formosi temporis ætas,
Cynthia non illas nomen habere sinat.
N e dum si leuibus fuerit collata figuris,
Inferior duro iudice turpis eat,
H æc sed forma mei pars est extrema furoris,
Sunt maiora, quibus Basse perire iuuat,
I ngenuus color, & multis decus artibus, & quæ
Gaudia sub tacita dicere ueste libet.
Quo magis, & nostros contendis soluere amores,
Hoc magis accepta fallit uterq; fide,
N on impune feres, sciet hæc insana puella,
Et tibi non tacitis uocibus hostis erit,
N ec tibi me post hæc committet Cynthia, nec te
Quæret, erit tanti criminis illa memor,
E t te circum omnes alias irata puellas
Deferet, heu nullo limine carus eris.
N ullas illa suis contemnet fletibus aras,

Et quicunq; sacer, qualis ubiq; lapis,
Non ullo grauius tentatur Cynthia damno,
Quàm sibi cum rapto cessat amore Deus,
Præcipue nostri maneat sic semper adoro,
Nec quicq̃ ex illa, quod querar, inueniam.

AD AEMVLVM SVVM GALLVM.

Inuide tu tandem uoces compesce molestas,
Et sine nos cursu, quo sumus, ire pares.
Quid tibi uis insane meos sentire furores?
Infelix properas ultima nosse mala,
Et miser ignotos uestigia ferre per ignes,
Et bibere è tota toxica Thessalia.
Non est illa uagis similis collata puellis,
Molliter irasci non solet illa tibi,
Quod si forte tuis non est contraria uotis,
At tibi curarum millia quanta dabit.
Non tibi iam somnos, non illa relinquet ocellos
Illa feros animis alligat una uiros.
Ah mea contemptus quoties ad limina curres,
Cum tibi singultu fortia uerba cadent,
Et tremulus mœstus orietur fletibus horror,
Et timor informem ducet in ore notam,
Et quæcunq; uoles fugient tibi uerba querenti,
Nec poteris qui sis, aut ubi nosse miser,
Tum graue seruitium nostræ cogere puellæ
Discere, & exclusum quid sit abire domum.
Nec iam pallorem toties mirabere nostrum,
Aut cur sim toto corpore nullus ego.
Nec tibi nobilitas poterit succurrere amanti.
Nescit amor priscis cedere imaginibus,

Quod si parua tuæ dederis uestigia culpæ,
Quàm cito de tanto nomine rumor eris.
Non ego tum potero solatia ferre roganti,
Cum mihi nulla mei sit medicina mali,
Sed pariter miseri socio cogemur amore
Alter in alterius mutua flere sinu.
Quare quid possit mea Cynthia desine Galle
Quærere, non impune illa rogata uenit.

AD TVLLVM.

nOn ego nūc hadriæ uereor mare noscere tecū
Tulle, neq; ægeo ducere uela salo,
Cum quo riphæos possim conscendere montes,
Vlteriusq; domos uadere memnonias,
Sed me complexæ remorantur uerba puellæ,
Mutatoq; graues sæpe colore preces,
Illa mihi totis argutat noctibus ignes,
Et queritur nullos esse relicta deos,
Illa meam mihi iam se denegat, illa minatur,
Quæ solet irato tristis amica uiro.
His ego non horam possum durare querelis.
Ah pereat, siquis lentus amare potest.
An mihi sit tanti doctas cognoscere Athenas,
Atq; Asiæ ueteres cernere diuitias?
Vt mihi deducta faciat conuitia puppi
Cynthia, & insanis ora notet manibus?
Osculaq; opposito dicat sibi debita uento,
Et nihil infido durius esse uiro,
Tu patrui meritas conare anteire secures,
Et uetera oblitis iura refer socijs,
Nam tua non ætas unquam seruiuit amori,

Semper at armatæ cura fuit patriæ,
Et tibi non unquam noſtros puer iſte labores
Afferat, & lachrymis omnia nota meis,
Me ſine,quem ſemper uoluit fortuna iacere,
Hanc animam extremæ reddere nequitiæ.
Multi longinquo periere in amore libenter,
In quorum numero me quoq; terra tegat.
Non ego ſum laudi,non natus idoneus armis,
Hanc me militiam fata ſubire uolunt.
At tu ſeu mollis qua tendit Ionia,ſeu qua
Lydia Pactoli tingit aratra liquor,
Seu pedibus terras,ſeu pontum carpere remis
Ibis, & accepti pars eris imperij,
Tum tibi ſiqua mei ueniet non immemor hora,
Viuere me duro ſydere certus eris.

AD PONTICVM POETAM.

Cum tibi cadmeæ dicuntur Pontice Thebæ,
Armaq; fraternæ triſtia militiæ,
Atq; ita ſim felix primo contendis Homero,
Sint modo fata tuis mollia carminibus,
Nos ut conſuemus,noſtros agitamus amores,
Atq; aliquid duram quærimus in dominam,
Nec tantum ingenio,quantum ſeruire dolori
Cogor,& ætatis tempora dura queri.
Hic mihi conteritur uitæ modus,hæc mea fama eſt,
Hinc cupio nomen carminis ire mei.
Me laudent doctæ ſolum placuiſſe puellæ
Pontice,& iniuſtas ſæpe tuliſſe minas.
Me legat aſſidue poſt hæc neglectus amator,
Et proſint illi cognita noſtra mala,

T e quoq; si certo puer hic concusserit arcu,
Quod nolim nostros euiolasse deos,
L onge castra tibi,longe miser agmina septem
Flebis,in æterno surda iacere situ,
E t frustra cupies mollem componere uersum,
Nec tibi subiciet carmina serus amor.
T unc me non humilem mirabere sæpe poetam,
Tunc ego romanis præferar ingenijs,
N ec poterunt iuuenes nostro reticere sepulchro,
Ardoris nostri magne poeta iaces,
T u caue nostra tuo contemnas carmina fastu.
Sæpe uenit magno fœnore tardus amor.

AD CYNTHIAM.

t V'ne igitur demens? nec te mea cura moratur?
An tibi sum gelida uilior illyria?
E t tibi iam tanti quicunq; est iste,uidetur,
Vt sine me uento quolibet ire uelis?
T u'ne audire potes uesani murmura ponti?
Fortis & in dura naue iacere potes?
T u pedibus teneris positas fulcare pruinas?
Tu potes insolitas Cynthia ferre niues?
O utinam hybernæ duplicentur tempora brumæ,
Et sit iners tardus nauita uergilijs,
N ec tibi tyrrhena soluatur funis arena,
Ne'ue inimica meas eleuet aura preces.
A tq; ego non uideam tales subsidere uentos,
Cum tibi prouectas auferet unda rates,
E t me defixum uacua patiaris arena
Crudelem infesta sæpe uocare manu,

AD PONTICVM SVVM.

d Icebam tibi uenturos irrisor amores,
Nec tibi perpetuo libera uerba fore,
E cce iaces, supplexq; uenis ad iura puellæ,
Et tibi nunc quæuis imperat empta modo.
N on me chaoniæ uincant in amore columbæ
Dicere quos iuuenes quæq; puella domet,
Me dolor, & lachrymæ merito fecere peritum,
Atq; utinam posito dicar amore rudis.
Quid tibi nunc misero prodest graue dicere carmen?
Aut amphioniæ mœnia flere lyræ?
P lus in amore ualet Mimnermi uersus Homero.
Carmina mansuetus lenia quærit amor.
I quæso, & tristeis istos depone libellos,
Et cane quod quæuis nosse puella uelit.
Quid si non esset facilis tibi copia? nunc tu
Insanus medio flumine quæris aquam.
N ec dum etiam palles, uero nec tangeris igni,
Hæc est uenturi prima fauilla mali.
T um magis armenias cupies accedere tigres,
Et magis infernæ uincula nosse rotæ,
Quàm pueri toties arcum sentire medullis,
Et nihil iratæ posse negare tuæ.
N ullus amor cuiquam faciles ita præbuit alas,
Vt non alterna presserit ille manu.
N ec te decipiat, quod sit satis illa parata,
Acrius illa subit Pontice si qua tua est.
Quippe ubi non liceat uacuos seducere ocellos,
Nec uigilare alio nomine cedat amor,
Qui non ante patet donec manus attigit ossa,

Quisquis es assiduas aufuge blanditias.
Illis & silices, & possunt cedere quercus,
Nedum tu possis spiritus iste leuis.
Quare si pudor est, quamprimum errata fatere.
Dicere quo pereas saepe in amore iuuat.

AD GALLVM.

O Iucunda quies, primo cum testis amori
Affueram uestris conscius in lachrymis.
O noctem meminisse mihi iucunda uoluptas,
O quoties uotis illa uocanda meis,
Cum te complexa morientem Galle puella,
Vidimus & longa ducere uerba mora
Quamuis labenteis premeret mihi somnus ocellos,
Et medijs coelo luna ruberet equis,
Non tamen à uestro potui secedere lusu,
Tantus in alternis uocibus ardor erat,
Sed quoniam non es ueritus concredere nobis,
Accipe commissae munera laetitiae.
Non solum uestros didici reticere dolores,
Est quiddam in nobis maius amice fide.
Possum ego diuisos iterum coniungere amantes,
Et dominae tardas possum aperire fores,
Et possum alterius curas sanare recenteis,
Nec leuis in uerbis est medicina meis,
Cynthia me docuit semper quaecunque petenda,
Quaeq; cauenda forent, non nihil egit amor.
Tu caue ne tristi cupias pugnare puellae,
Ne'ue superba loqui, ne'ue tacere diu,
Neu siquid petiit, ingrata fronte negaris,
Neu tibi pro uano uerba benigna cadant.

Irritata uenit, quando contemnitur illa,
Nec meminit iustas ponere læsa minas,
At quo sis humilis magis, & subiectus amori,
Hoc magis effecto sæpe fruare bono.
Is poterit felix una remanere puella,
Qui nunquam uacuo pectore liber erit.

AD CYNTHIAM

Ecquid te medijs cessantem Cynthia Baijs
Qua iacet herculeis semita littoribus?
Et modo thesproti mirantem subdita regno
Proxima misenis æquora nobilibus,
Nostri cura subit memores adducere noctes,
Ecquis in extremo restat amore locus?
An te nescio quis simulatis ignibus hostis
Sustulit è nostris Cynthia carminibus?
Atq; utinam mage te remis confisa minutis
Paruula lucrina cymba moretur aqua.
Aut teneat clausam tenui teutantis in unda
Alternæ facilis cedere lympha manu,
Quam uacet alterius blandos audire susurros
Molliter in tacito littore compositam,
Vt solet amoto labi custode puella
Perfida communes nec meminisse deos,
Non quia perspecta non est mihi cognita fama,
Sed quod in hac omnis parte timetur amor.
Ignosces igitur, si quid tibi triste libelli
Attulerint, nostri culpa timoris eris.
An mihi non maior caræ custodia matris?
Aut sine te uitæ cura sit ulla meæ?
Tu mihi sola domus, tu Cynthia sola parentes,

Omnia tu nostræ tempora lætitiæ,
Seu tristis ueniam, seu contra lætus amicis,
Quicquid ero, dicam Cynthia causa fuit.
Tu modo quamprimum corruptas desere Baias,
Multis ista dabunt littora dissidium,
Littora quæ fuerant castis inimica puellis.
Ah pereant Baiæ crimen amoris aquæ.
Conqueritur poeta propter baianũ secessum Cynthiã ab amore suo abalienatam esse.
Quid mihi desidiæ non cessas fingere crimen,
Quod faciat nobis conscia Roma moram.
Tam multa illa meo diuisa est millia lecto,
Quantum hipanis Veneto dissidet eridano.
Nec mihi consuetos amplexu nutrit amores
Cynthia, nec nostra dulcis in aure sonat,
Olim gratus eram non illo tempore cuiquam
Contigit, ut simili posset amare fide
Inuidiæ fuimus, num me Deus obruit? an quæ
Lecta prometheis diuidit herba iugis?
Non sum ego, qui fueram, mutat uia longa puellas.
Quantus in exiguo tempore fugit amor.
Nunc primum longas solus cognoscere noctes
Cogor, & ipse meis auribus esse grauis.
Felix qui potuit præsenti flere puellæ.
Non nihil aspersis gaudet amor lachrymis.
Aut si despectus potuit mutare calores,
Sunt quoq; translato gaudia seruitio.
Mi neq; amare aliã, neq; ab hac discedere fas est.
Cynthia prima fuit, Cynthia finis erit.
AD GALLVM
Tu quod sæpe soles, nostro lætabere casu

Galle, quod abrepto solus amore uacem.
At non ipse tuas imitabor perfide uoces,
Fallere te nunquam Galle puella uelit,
Dum tibi deceptis augetur fama puellis,
Certus, & in nullo quæris amore moram,
Perditus in quadam tardis pallescere curis,
Incipis, & primo lapsus adire gradu.
Hæc erit illarum contenti pœna doloris,
Multarum miseras exigit una uices,
Hæc tibi uulgares istos compescet amores,
Nec noua quærendo semper amicus eris,
Hæc ego non rumore malo, non augure doctus,
Vidi ego me quæso teste negare potes?
Vidi ego te toto uinctum languescere collo,
Et flere iniectis Galle diu manibus,
Et cupere optatis animam deponere uerbis,
Et quæ deinde meus cælat amice pudor.
Non ego complexus potui diducere uestros,
Tantus erat demens inter utrosq; furor.
Non sic æmonio salmonida mistus enipheo
Tænarius facili pressit amore Deus,
Nec sic cœlestem flagrans amor Herculis Heben
Sensit in œtæis gaudia prima iugis,
Vna dies omnes potuit præcurrere amantes,
Nam tibi non tepidas subdidit illa faces,
Nec tibi præteritos passa est succedere fastus,
Nec sinet abduci, te tuus ardor aget.
Nec mirum cum sit Ioue digna, & proxima Ledæ,
Et Ledæ partu gratior una tribus,
Illa sit inachijs, & blandior heroinis,
Illa suis uerbis cogat amare Iouem,

Tu uero quoniam semel es periturus amore,
Vtere, non alio limine dignus eras.
Quæ tibi sit felix quoniam nouus incidit error,
Et quodcunq; uoles una sit ista tibi.

AD TVLLVM.

tV licet abiectus tyberina molliter unda
Lesbia mentorio uina bibas opere,
Et modo tam celeres mireris currere lyntres,
Et modo tam tardas funibus ire rates,
Et nemus omne satas intendat uertice syluas,
Vrgetur quantis caucasus arboribus,
Non tamen ista meo ualeant contendere amori.
Nescit amor magnis cedere diuitijs.
Nam siue optatam mecum trahit illa quietem,
Seu facili totum ducit amore diem,
Tunc mihi pactoli ueniunt sub tecta liquores,
Et legitur rubris gemma sub æquoribus,
Tum mihi cessuros spondent mea gaudia reges
Quæ maneant, dum me fata perire uolent,
Nam quis diuitijs aduerso gaudet amore?
Nulla mihi tristi præmia sunt uenere,
Illa potest magnas heroum infringere uires,
Illam etiam duris mentibus esse dolor,
Illa neq; arabium metuit transcendere limen
Nec timet ostrino Tulle subire toro,
Et miserum toto iuuenem uersare cubili.
Quid releuant uarijs serica textilibus?
Quæ mihi dum placata aderit, non ulla uerebor
Regna, uel Alcioni munera despicere.

Ad Cynthiam.

AD CYNTHIAM.

Saepe ego multa tuae leuitatis damna timebã,
Hac tamen excepta Cynthia perfidia.
Aspice me quanto rapiat fortuna periclo,
Tu tamen in nostro lenta timore uenis,
Et potes externos manibus componere crines,
Et longa faciem quaerere desidia.
Nec minus eois pectus uariare lapillis,
Vt formosa nouo quae parat ire uiro,
At non sic ithaca digressu mota Calypso'
Desertis olim fleuerat aequoribus.
Multos illa dies incomptis moesta capillis
Sederat iniusto multa locuta salo,
Et quamuis nunquam posthac uisura dolebat,
Illa tamen longe conscia laetitiae,
Alphesiboea suos ulta est pro coniuge fratres,
Sanguinis & cari uincula rupit amor,
Nec sic Aesoniden rapientibus anxia uentis
Hypsipyle uacuo constitit in thalamo.
Hypsipyle nullos post illos sensit amores,
Vt semel aemonio tabuit hospitio,
Coniugis Euadne miseros elata per ignes,
Occidit arguae fama pudicitiae,
Quarum nulla tuos potuit conuertere mores,
Tu quoq; uti fieres nobilis historia,
Desine iam reuocare tuis periuria uerbis
Cynthia, & oblitos parce mouere Deos,
Audax ah nimium nostro dolitura periclo,
Siquid forte tibi durius inciderit,
Multa prius uasto labentur flumina ponto,

Annus & inuersas duxerit ante uices,
Quàm tua sub nostro mutetur pectore cura,
Sis quodcunq; uoles, non aliena tamen,
Quam'ue mihi uiles isti uideantur ocelli,
Per quos sæpe mihi credita perfidia est.
Hos tu iurabas, siquid mentita fuisses,
Vt tibi suppositis exciderent manibus,
Et contra magnum potes hos attollere solem?
Nec tremis admissæ conscia nequitiæ?
Quis te cogebat multos pallere colores,
Et fletum inuitis ducere luminibus?
Queis ego nunc pereo similes moniturus amantes,
O nullis tutum credere blanditijs.

VERBA IANVAE CONQVERENTIS.

Quæ fueram magnis olim patefacta triũphis
Ianua tarpeiæ nota pudicitiæ,
Cuius inaurati celebrarunt limina currus
Captorum lachrymis humida supplicibus,
Nunc ego nocturnis potorum saucia rixis
Pulsata indignis sæpe queror manibus.
Et mihi non desunt turpes pendere corollæ,
Semper & exclusis signa iacere faces,
Nec possum infamis dominæ defendere noctes
Nobilis obscœnis tradita carminibus,
Nec tamen illa suæ reuocatur parcere famæ
Turpior, & secli uiuere luxuria,
Has inter grauibus cogor deflere querelis
Supplicis à longis tristior excubijs.
Ille meos nunquam patitur requiescere postes
Arguta referens carmina blanditia,

I anua uel domina penitus crudelior ipsa,
Quid mihi tam duris clausa taces foribus?
C ur nunquam reserata meos admittis amores,
Nescia furtiuas reddere mota preces?
N ulla'ne finis erit nostro concessa dolori?
Turpis & in tepido limine somnus erit?
M e mediæ noctes, me sydera plena iacentem,
Frigidáq; eoo me dolet aura gelu,
T u sola humanos nunquam miserata dolores,
Respondes tacitis mutua cardinibus,
O utinam traiecta caua mea uocula rima,
Percussas dominæ uertat in auriculas.
S it licet & saxo patientior illa sicano,
Sit licet & ferro durior, & chalybe,
N on tamen illa suos poterit compescere ocellos,
Surget & inuitis spiritus in lachrymis.
N unc iacet alterius felici nixa lacerto,
At mea nocturno uerba cadunt Zephyro.
S ed tu sola mei tu maxima causa doloris
Victa meis nunq̃ ianua muneribus.
T e non ulla meæ læsit petulantia linguæ,
Quæ solet irato dicere uerba loco,
V t me tam longa raucum patiare querela,
Sollicitas triuio peruigilare moras,
A t tibi sæpe nouo deduxi carmina uersu,
Osculáq; impressis nixa dedi gradibus,
A nte tuos quoties uerti me perfida postes,
Debitáq; occultis uota tuli manibus.
H æc ille, & siquæ miseri nouistis amantes,
Et matutinis obstrepit alitibus,

Sic ego nunc dominæ uitijs, & semper amantis
Fletibus æterna differor inuidia.

AD CYNTHIAM DE MARIS TEMPESTATE.

Et merito, quoniam potui fugisse puellam,
Nunc ego desertas aloquor halcyonas.
Nec mihi Cassiope solito uisura carinam,
Omniáq; ingrato littore uota cadunt.
Quin etiam absenti prosunt tibi Cynthia uenti,
Aspice quàm sæuas increpat aura minas.
Nulla'ne placatæ ueniet fortuna procellæ,
Hæccine parua meum funus arena teget?
Tu tamen in melius sæuas conuerte querelas.
Sat tibi sit pœnæ nox, & iniqua uada.
An poteris siccis mea fata reponere ocellis?
Ossáq; nulla tuo nostra tenere sinu?
Ah pereat quicunq; rateis, & uela parauit
Primus, & inuito gurgite fecit iter.
Non'ne fuit melius dominæ peruincere mores?
Quamuis dura, tamen rara puella fuit,
Quàm sic ignotis circundata littora syluis
Cernere, & optatos quærere tyndaridas?
Illic siqua meum sepelissent fata dolorem,
Vltimus & posito staret amore lapis,
Illa meo caros donasset funere crines
Molliter, & tenera poneret ossa rosa,
Illa meum extremo clamasset puluere nomen,
Vt mihi non ullo pondere terra foret.
At uos æquoreæ formosa Doride natæ
Candida felici soluite uela noto,

Siquando uestras labens amor attigit undas,
Mansuetis socio parcite littoribus.
Solus lamentatur de fastu Cynthiæ, ac leuitate.
Hæc certe deserta loca, & taciturna querenti,
Et uacuum Zephyri possidet aura nemus.
Hic licet occultos proferre impune dolores,
Si modo sola queant saxa tenere fidem.
Vnde tuos primum repetam mea Cynthia fastus?
Quod mihi das flendi Cynthia principium?
Qui modo fœlices inter numerabar amantes,
Nunc in amore tuo cogor habere notam.
Quid tantum merui? quæ te mihi carmina mutant?
An noua tristitiæ causa puella tuæ?
Sic mihi te referas leuis, ut non altera nostro
Limine formosos intulit ulla pedes.
Quamuis multa tibi dolor hic meus aspera debet,
Non ita sæua tamen uenerit ira mea,
Vt tibi sim merito semper furor, & tua flendo
Lumina deiectis turpia sint lachrymis,
An quia parua damus mutato signa calore?
Et non ulla meo clamat in ore fides?
Vos eritis testes, si quos habet arbor amores,
Fagus, & arcadio pinus amata Deo.
Ah quoties teneras resonant mea uerba sub umbras,
Scribitur & uestris Cynthia corticibus.
An tua quod peperit nobis iniuria curas,
Quæ solum tacitis cognita sunt foribus?
Omnia consueui timidus perferre superbæ
Iussa, neq; arguto facta dolore queri,
Pro quo diuini fontes, & frigida rupes,

Et datur inculto tramite dura quies,
Et quodcunq; meæ possunt narrare querelæ,
Cogor ad argutas dicere solus aues,
Sed qualiscunq; es, resonent tibi Cynthia syluæ,
Nec deserta tuo nomine saxa uacent.

AD CYNTHIAM.

Non ego nunc tristes uereor mea Cynthia manes,
Nec moror extremo debita fata rogo,
Sed ne forte tuo careat mihi funus amore,
Hic timor est ipsis durior exequijs,
Non adeo leuiter noster puer hæsit ocellis,
Vt meus oblito puluis amore uacet,
Illic phylacides iucundæ coniugis heros
Non potuit cæcis immemor esse locis,
Sed cupidus falsis attingere gaudia palmis,
Thessalis antiquam uenerat umbra domum,
Illic quicquid ero semper tua dicar imago,
Traicit & fati littora magnus amor,
Illic formosæ ueniant chorus heroinæ,
Quas dedit arguis dardana præda uiris,
Quarum nulla tua fuerit mihi Cynthia forma
Gratior, & tellus hoc ita iusta sinat.
Quamuis te longæ remorentur fata senectæ,
Cara tamen lachrymis ossa futura meis,
Quæ tu uiua mea possis sentire fauilla,
Tum mihi non ullo mors sit amara loco,
Quàm uereor ne te contempto Cynthia busto,
Abstrahat è nostro puluere iniquus amor,
Cogat, & inuitam lachrymas siccare cadentes.
Flectitur assiduis certa puella minis.

Quare, dum licet, inter nos lætemur amantes.
Non satis est ullo tempore longus amor.

AD GALLVM.

Hoc pro continuo te Galle monemus amore
Id tibi ne uacuo defluat ex animo,
Sæpe imprudenti fortuna occurrit amanti
Crudelis Minyis dux erit Ascanius,
Est tibi non infra speciem, non nomine dispar
Thiodamantheo proximus ardor Hylæ,
Nunc tu siue leges umbrosæ flumina syluæ,
Siue aniena tuos tinxerit unda pedes,
Siue gigantea spatiabere littoris ora,
Siue ubicunq; uago fluminis hospitio,
Nympharum cupidas semper defende rapinas,
Non minor ausonijs est amor in dryadis.
Ne tibi sit durum montes, & frigida saxa
Galle, neq; expertos semper adire lacus,
Quæ miser ignotis error perpessus in oris
Herculis indomito fleuerat Ascanio.
Nanq; ferunt olim Pagasæ naualibus argon
Egressam longe phasidos isse uiam,
Et iam præteritis labentem athamantidos undis
Mysorum scopulis applicuisse ratem.
Hic manus heroum placidis ut constitit oris,
Mollia composita littora fronde tegit,
At comes inuicti iuuenis processerat ultra
Raram sepositi quærere fontis aquam,
Hunc duo sectati fratres aquilonia proles,
Hunc super & Zethes, hunc super & Calais,
Oscula suspensis instabant carpere palmis,

Oscula & alterna ferre supina fuga,
Ille sub extrema pendens secluditur ala,
Et uolucres ramo submouet insidias.
Iam pandioniae cesset genus Orithyiae.
Ah dolor ibat Hylas, ibat Hamadryas hinc:
Hic erat arganti Phlegre sub uertice montis
Grata domus nymphis humida tynniacis.
Quàm supra nulli pendebant debita curae
Roscida desertis poma sub arboribus,
Et circùm irriguo surgebant lilia prato
Candida purpureis mista papaueribus,
Quae modo decerpens tenero pueriliter ungui,
Proposito florem praetulit officio,
Et modo formosis incumbens nescius undis
Errorem blandis tardat imaginibus,
Tandem haurire parat demissis flumina palmis
Innixus dextro plena trahens humero,
Cuius ut accensae. dryades candore puellae,
Miratae solitos destituere choros.
Prolapsum leuiter facili traxere liquore,
Tum sonitum rapto corpore fecit Hylas,
Cui procul Alcides iterat responsa, sed illi
Nomen ab extremis fontibus aura refert.
His ò Galle tuos monitis seruabis amores
Formosum nymphis credere uisus Hylam.

In Gallū hoc epicædiolū cantatum est.

Tu, qui consortem properas euadere casum,
Miles ab hetruscis saucius aggeribus,
Quid nostro gemitu turgentia lumina torques?
Pars ego sum uestrae proxima militiae,

S ic te seruato ut possint gaudere parentes.
H æc soror acta tuis sentiat è lachrymis,
G allum per medios ereptum Cæsaris enses,
Effugere ignotas non potuisse manus,
E t quicunq; super dispersa inuenerit ossa
Montibus hetruscis, hæc sciat esse mea.

AD TVLLVM DE PATRIA SVA.

Q valis, & unde genus, q sint mihi Tulle penates
Quæris pro nostra semper amicitia.
S i perusina tibi patriæ sunt nota sepulchra
Italiæ duris funera temporibus,
C um Romana suos egit discordia ciues
Sit mihi præcipue puluis hetrusca dolor,
T u proiecta mei perpessa es membra propinqui.
Tu nullo miseri contegis ossa solo,
P roxima supposito contingens Vmbria campo
Me genuit terris fertilis uberibus.

SEX. PROPERTII AVRELII NAVTAE ELEGIARVM LIBER SECVNDVS.

AD MECOENATEM.

Q væritis unde mihi toties scribantur amores,
Vnde meus ueniat mollis in ora liber,
Non hæc Calliope, non hæc mihi cantat Apollo,
Ingenium nobis ipsa puella facit.

Siue togis illam fulgentem incedere cois,
Hoc totum e coa ueste uolumen erit,
Seu uidi ad frontem sparsos errare capillos,
Gaudet laudatis ire superba comis,
Siue lyræ carmen digitis percussit eburnis,
Miramur faciles ut premat arte manus,
Seu cum poscentes somnus declinat ocellos,
Inuenio causas mille poeta nouas,
Seu nuda erepto mecum luctatur amictu,
Tunc uero longas condimus illiadas,
Seu quicquid fecit, siue est quodcunq; locuta,
Maxima de nihilo nascitur historia.
Quid mihi si tantum Mecœnas fata dedissent,
Vt possem heroas ducere in arma manus?
Non ego titanas canerem, non ossan olympo
Impositum ut cœli pelion esset iter,
Non ueteres Thebas, nec pergama nomen Homeri,
Xerxis & imperio bina coisse uada.
Regna'ue prima Remi, aut aiôs Carthaginis altæ,
Cymbrorumq; minas, & bene facta mari,
Bellaq; resq; tui memorarem Cæsaris, & tu
Cæsare sub magno cura secunda fores.
Nam quoties Mutinam, aut ciuilia busta philippos,
Aut canerem siculæ classica bella fugæ,
Euersosq; focos antiquæ gentis hetruscæ,
Et Ptolemææ littora capta Phari,
Aut canerē Aegyptū, & nilum, cum tractus in urbē
Septem captiuus debilis ibat aquis,
Aut regum auratis circundata colla cathenis,
Actiaq; in sacra currere rostra uia,

T e mea musa illis semper contexeret armis,
Et sumpta, & posita pace fidele caput
T heseus infernis, superis testatur Achilles
Hic Ixioniden, ille Menœtiaden.
S ed neq; phlegræos Iouis, Enceladiq; tumultus
Intonet angusto pectore Callimachus.
N ec mea conueniunt duro præcordia uersu
Cæsaris in phrygios condere nomen auos.
N auita de uentis, de tauris narrat arator,
Enumerat miles uulnera, pastor oues.
N os contra angusto uersamus prælia lecto,
Qua pote quisq; in ea conterat arte diem.
L aus in amore mori, laus si datur altera in uno
Posse frui, fruar o solus amore meo.
S i memini, solet illa leues culpare puellas,
Et totam ex Helena non probat Iliada.
S eu mihi sint tangenda nouercæ pocula Phædræ,
Pocula priuigno non nocitura suo,
S eu mihi circæo pereundum est gramine, siue
Colchis colchiacis urat ahena focis,
V na meos quoniam prædata est fœmina sensus,
Ex hac ducentur funera nostra domo.
O mnes humanos sanat medicina dolores.
Solus amor morbi non amat artificem,
T arda philoctetæ sanauit crura Machaon,
Phœnicis Chiron lumina Phillyrides,
E t Deus extinctum cresis Epidaurius herbis
Restituit patrijs androgeona focis,
M ysus & hæmonia iuuenis, qua cuspide uulnus
Senserat, hac ipsa cuspide sensit opem.

Hoc siquis uitium poterit mihi demere, solus
Tantalea poterit tradere poma manu,
Dolia uirgineis idem ille repleuerit urnis,
Ne tenera assidua colla grauentur aqua,
Idem caucasea soluet de rupe Promethei
Brachia, & à medio pectore pellet auem,
Quandocunq; igitur uitam mea fata reposcent,
Et breue in exiguo marmore nomen ero,
Mecoenas nostræ spes inuidiosa iuuentæ,
Et uitæ, & morti gloria iusta meæ,
Si te forte meo ducet uia proxima busto,
Esseda cælatis siste britana iugis,
Taliáq; illachrymans mutæ iace uerba fauillæ,
Huic misero fatum dura puella fuit.

CYNTHIAE PVELLAE LAVDES.

Liber eram, & uacuo meditabar uiuere lecto,
At me composita pace fefellit amor.
Cur hæc in terris facies humana moratur?
Iuppiter ignosco pristina furta tua.
Fulua coma est, longæq; manus, & maxima toto
Corpore, & incedit uel Ioue digna soror,
Aut cum dulichias Pallas spatiatur ad aras
Gorgonis anguiferæ pectus operta comis,
Qualis & Ischomache lapithæ genus Heroine
Centauris medio grata rapina mero.
Mercurióq; Sais fertur Bæbeidos undis
Virgineum primo composuisse latus,
Cedite iam diuæ quas pastor uiderat olim,
Idæis tunicam ponere uerticibus.
Hanc utinam faciem nolit mutare senectus,

Et si cumææ secula uatis aget.

ADVERSVM SE

Qui nullum tibi dicebas iam posse nocere,
Hæsisti, cecidit spiritus ille tuus,
Vix unum potes infelix requiescere mensem,
Et turpis de te iam liber alter erit,
Quærebam sicca si possit piscis arena,
Nec solitus ponto uiuere toruus aper,
Aut ego si possem studijs uigilare seueris.
Differtur, nunquam tollitur ullus amor.
Nec me tam facies, quamuis sit candida, cepit,
Lilia non domina sint magis alba mea,
Et mæotica nix minio si certet hibero,
Vtq; rosæ puro lacte natant folia,
Nec de more comæ per leuia colla fluentes,
Non oculi geminæ sydera nostra faces,
Nec si qua arabio lucet bombyce puella,
Non sum de nihilo blandus amator ego,
Quantum quod posito formosæ saltat iaccho
Egit ut euantes dux Ariadna choros,
Et quantum æolio cum tentat carmina plectro
Par aganippeæ ludere docta lyræ,
Et sua cum antiquæ committit scripta Corinnæ,
Carminaq; Erinnes non putat æqua suis,
Num tibi nascenti primis mea uita diebus
Aridus argutum sternuit omen amor.
Hæc tibi contulerunt cœlestia munera diui,
Hæc tibi ne matrem forte dedisse putes,
Non non humani sunt partus talia dona,
Ista decem menses non peperere bona,

Gloria Romanis una es tu nata puellis
  Romana accumbens prima puella Ioui,
Nec semper nobiscum humana cubilia uises,
  Post Helenam hæc terris forma secunda redit,
Hac ego non mirer si flagret nostra iuuentus,
  Pulchrius hac fuerat Troia perire tibi.
Olim mirabar, quod tanti in pergama belli
  Europæ, atq; Asiæ causa puella fuit,
Nunc Pari tu sapiens, & tu Menelae fuisti,
  Tu quia poscœbas, tu quia lentus eras.
Digna quidem facies, pro qua uel obiret Achilles,
  Vel Priamus, belli causa probanda fuit.
Siquis uult fama tabulas anteire uetustas,
  Hic dominam exemplo ponat in ante meam,
Siue illam hesperijs, siue illam ostendit eois,
  Vret & eoos, uret & hesperios.
His saltem ut tenear iam finibus, aut mihi siquis
  Acrius ut moriar, uenerit alter amor,
Ac ueluti primo taurus detrectat aratra,
  Post uenit assueto mollis ad arua iugo,
Sic primo iuuenes trepidant in amore feroces,
  Dehinc domiti post hæc æqua, & iniqua ferunt.
Turpia perpessus uates est uincla Melampus
  Cognitus Iphicli subripuisse boues,
Quem non lucra magis Pero formosa coëgit
  Mox amithaonia nupta futura domo.

AD AMANTEM.

m Vlta prius dominæ delicta queraris oportet,
  Sæpe roges aliquid, sæpe repulsus eas,
Et sæpe immeritos corrumpas dentibus ungues,

Et crepitum dubio suscitet ira pede,
N equicquam perfusa meis unguenta capillis
Ibat, & expenso planta morata gradu,
N on hic herba ualet, non hic nocturna citeis,
Non per Medeæ gramina cocta manus,
Quippe ubi nec causas, nec apertos cernimus ictus,
Vnde tamen ueniant tot mala, cæca uia est,
N on eget hic medicis, non lectis mollibus æger,
Huic nullum cœli tempus, & aura nocet,
A mbulat, & subito mirantur funus amici,
Sic est incautum quicquid habetur amor.
N am cui non ego sum fallaci præmia uati?
Quæ mea non decies somnia uersat anus?
H ostis siquis erit nobis, amet ipse puellas,
Gaudeat in puero siquis amicus erit,
T ranquillo tuta descendit flumine cymba.
Quid tibi tam parui littoris unda nocet?
A lter sæpe uno mutat præcordia uerbo,
Altera uix ipso sanguine mollis erit.

AD CYNTHIAM.

h Oc uerum est tota te ferri Cynthia Roma,
Et non ignota uiuere nequitia,
H oc merui sperare, dabis mihi perfida pœnas,
Et nobis aquilo Cynthia uentus erit.
I nueniam tamen è multis fallacibus unam,
Quæ fieri nostro carmine nota uelit,
N ec mihi tam duris insultet moribus, & te
Velliœt, heu sero flebis amata diu.
N unc est ira recens, nunc est discedere tempus,
Si dolor abfuerit, crede redibit amor,

N on ita carpathiae uariant aquilonibus undae,
Nec dubio nubes uertitur atra noto,
Quàm facile irati uerbo mutantur amantes,
Dum licet, iniusto subtrahe colla iugo.
N ec tu non aliquid, sed prima nocte dolebis.
Omne in amore malum (si patiare) leue est.
A t tu per dominae Iunonis dulcia iura
Parce tuis animis uita nocere tibi.
N on solum taurus ferit uncis cornibus hostem,
Verumetiam instanti laesa repugnat ouis,
N ec tibi periuro scindam de corpore uestes,
Nec mea praeclusas fregerit ira fores,
N ec tibi connexos iratus carpere crines
Nec duris ausim laedere pollicibus.
R usticus haec aliquis tam turpia praelia quaerat,
Cuius non ederae circumiere caput.
S cribam igitur quod non unquam tua deleat aetas,
Cynthia forma potens, Cynthia uerba leuis.
C rede mihi quamuis contemnas murmura famae,
Hic tibi pallori Cynthia uersus erit.

AD EANDEM.

n On ita complebant ephyreae Laidos aedes,
Ad cuius iacuit graecia tota fores,
T urba menandreae fuerat nec Thaidos olim
Tanta, in qua populus lusit Erichthonius,
N ec quae deletas potuit componere Thebas
Phryne, tam multis facta beata uiris.
Quin etiam falsos fingis tibi saepe propinquos,
Oscula nec desunt, qui tibi iure ferant.
M e iuuenum facies pictae, me nomina laedunt,

Me tener

Me tener in cunis, & sine uoce puer,
M e lædet, si multa tibi dabit oscula mater,
Me soror, & cum qua dormis amica simul.
O mnia me lædent, timidus sum, ignosce timori,
Et miser in tunica suspicor esse uirum.
H is olim (ut fama est) uitijs ad prælia uentum est,
H is troiana uides funera principijs.
A spera centauros eadem dementia iussit
Frangere in aduersum pocula Pirithoum.
C ur exempla petam graiûm? tu criminis author
Nutritus duro Romule lacte Lupæ,
T u rapere intactas docuisti impune Sabinas,
Per te nunc Romæ quidlibet audet amor.
F elix Admeti coniux, & lectus Vlyssis,
Et quæcunq; uiri fœmina limen amat.
T empla Pudicitiæ quid opus statuisse puellis,
Si cuiuis nuptæ quidlibet esse licet?
Q uæ manus obscœnas depinxit prima tabellas,
Et posuit casta turpia uisa domo,
I lla puellarum ingenuos corrupit ocellos,
Nequitiæq; suæ noluit esse rudes.
A h gemat in terris ista qui protulit arte
Iurgia sub tacita condita lætitia.
N on istis olim uariabant tecta figuris,
Cum paries nullo crimine pictus erat.
S ed non immerito uelauit Aranea fanum,
Et mala desertos occupat herba deos.
Q uos igitur tibi custodes, quæ limina ponam,
Q uæ nunquam supra pes inimicus eat?
N am nihil inuitæ tristis custodia prodest,

Quam peccare pudet, Cynthia tuta sat est.
Vxor me nunquam, nunquam me ducet amica,
Semper amica mihi, semper & uxor eris.

AD CYNTHIAM.

Gauisa est certe sublatam Cynthia legem,
Qua quondam edicta, flemus uterq; diu,
Ni nos diuideret, quamuis diducere amanteis
Non queat inuitos Iuppiter ipse duos.
At magnus Cæsar, sed magnus Cæsar in armis,
Deuictæ gentes nil in amore ualent.
Nam citius paterer caput hoc discedere collo,
Quàm possem nuptæ perdere in ore faces.
An ego transirem tua limina clausa maritus
Respiciens udis perdita luminibus?
Ah mea tum qualeis caneret tibi Cynthia cantus
Tibia, funesta tristior illa tuba.
Vnde mihi patrijs natos præbere triumphis?
Nullus de nostro sanguine miles erit.
Quod si uera meæ comitarem castra puellæ,
Non mihi sat magnus Castoris iret equus.
Hinc etenim tantum meruit mea gloria nomen,
Gloria ad hybernos lata Boristenidas.
Tu mihi sola places, placeam tibi Cynthia solus.
Hic erit & patrio sanguine pluris amor.

AD AMICVM.

Eripitur nobis iam pridem cara puella,
Et tu me lachrymas fundere amice uetas?
Nullæ sunt inimicitiæ, nisi amoris, acerbæ.
Ipsum me iugula, lenior hostis ero.

Possum ego in alterius positam spectare lacerto?
Nec mea dicetur, quæ modo dicta mea est?
Omnia uertuntur, certe uertuntur amores.
Vinceris, aut uincis, hæc in amore rota est.
Magni sæpe duces, magni cecidere tyranni,
Et Thebæ steterant, altaq; Troia fuit.
Munera quanta dedi, uel qualia carmina feci,
Illa tamen nunquam ferrea dixit, amo.
Ergo iam multos nimium temerarius annos,
Improba qui tulerim teq;, tuamq; domum.
Et quando ire tibi liber sum uisus? an usq;
In nostrum iacies uerba superba caput?
Sic igitur prima moriere ætate Properti,
Sed morere, interitu gaudeat illa tuo.
Exagitet nostros manes, sectetur & umbras,
Insultetq; rogis, calcet & ossa mea.
Quid non Antigones tumulo bœotius hæmon?
Corruit ipse suo saucius ense latus.
Et sua cum miseræ permiscuit ossa puellæ,
Qua sine thebanam noluit ire domum.
Sed non effugies, mecum moriaris oportet,
Hoc eodem ferro stillet uterq; cruor.
Quamuis ista mihi mors est inhonesta futura,
Mors inhonesta quidem, tu moriere tamen.
Ille etiam abrepta desertus coniuge Achilles
Cessare in tectis pertulit arma sua.
Viderat ille fuga tractos in littore Achiuos
Feruere & hectorea dorica castra face.
Viderat informem multa Patroclon arena
Porrectum, & sparsas cæde iacere comas.

Omnia formosam propter Briseida passus,
Tantus in erepto saeuit amore dolor.
At postquam sera captiua est reddita poena,
Fortem illum hæmonijs Hectora traxit equis.
Inferior multo cum sim uel Marte, uel armis,
Mirum si de me iure triumphat amor.

AD AMICAM DE RIVALI.

Iste quod est, ego saepe fui, sed fors & in hora
Hoc ipso eiecto carior alter erit.
Penelope poterat bis denos salua per annos
Viuere, tam multis fœmina digna procis,
Coniugium falsa poterat differre Minerua,
Nocturno soluens texta diurna dolo.
Visura & quamuis nunquam speraret Vlyssem,
Illum expectando facta remansit anus.
Nec non exanimem amplectens Briseis Achillem
Candida uesana uerberat ora manu.
Et dominum lauit mœrens captiua cruentum,
Appositum fluuijs in Simòenta uadis,
Fœdauitq; comas, & tanti corpus Achillis,
Maximaq; in parua sustulit ossa manu,
Cum tibi nec Peleus aderat, nec cœrula mater,
Scyria nec uiduo Deidamia uiro,
Tunc igitur ueris gaudebat græcia natis,
Tunc etiam felix inter & arma pudor.
At tu non una potuisti nocte uacare
Impia, non unum sola manere diem.
Quin etiam multo duxisti pocula luxu,
Forsitan & de me uerba fuere mala.

Hic etiam petitur, qui te prius ipse reliquit.
Di faciant isto capta fruare uiro.
Haec mihi uota tuam propter suscepta salutem,
Cum capite hoc stygiae iam peterentur aquae,
Et lectum flentes circunstaremus amici,
Hic ubi tum (pro dij) perfida, quis'ue fuit?
Quid si longinquos retinerer miles ad indos?
Aut mea si staret nauis in oceano?
Sed uobis facile est uerba, & componere fraudes,
Hoc unum didicit foemina semper opus.
Non sic incerto mutantur flamine Syrtes,
Nec folia hyberno tam tremefacta noto,
Quàm cito foeminea non constat foedus in ira,
Siue ea causa grauis, siue ea causa leuis.
Nunc quoniam ista tibi placuit sententia, cedam,
Tela precor pueri figite acuta magis.
Figite certantes, atq; hanc mihi soluite uitam.
Sanguis erit uobis maxima palma meus.
Sydera sunt testes, & matutina pruina,
Et furtim misero ianua aperta mihi,
Te nihil in uita nobis acceptius unquam,
Nunc quoq; eris, quamuis sis inimica mihi.
Nec domina ulla meo ponet uestigia lecto,
Solus ero, quoniam non licet esse tuum.
Atq; utinam, si forte pios eduximus annos,
Ille uir in medio fiat amore lapis.
Non ob regna magis diris cecidere sub armis
Thebani media non sine matre duces,
Quàm mihi si media liceat pugnare puella,
Mortem ego non fugiam, morte subire tua.

AD MVSAM.

I Am tempus lustrare alijs Helicona choreis,
Et campum hæmonio iam dare tempus equo.
I am libet & fortes memorare ad prælia turmas,
Et romana mei dicere castra ducis.
Quod si deficiant uires, audacia certe
Laus erit in magnis, & uoluisse sat est.
A etas prima canat ueneres, extrema tumultus.
Bella canam, quando scripta puella mea est.
N unc uolo subducto grauior procedere uultu.
Nunc aliam citharam me mea musa docet.
S urge anima ex humili iam carmine, sumite uires
Pierides magni nunc erit oris opus.
I am negat Euphrates equitem post terga tueri.
Parthorum, & Crassos se tenuisse dolet.
I ndia quin Auguste tuo dat colla triumpho,
Et domus intactæ te tremit Arabiæ.
E t siqua extremis tellus se subtrahit oris,
Sentiet illa tuas postmodo uicta manus.
H æc ego castra sequar uates tua castra canendo,
Magnus ero, seruent hunc mihi fata diem.
V t caput in magnis, ubi non est tangere, signis
Ponitur hic imos ante corona pedes.
S ic nos nunc inopes laudis conscendere carmen
Pauperibus sacris uilia thura damus.
N on dū etiam ascræos norunt mea carmina fontes,
Sed modo Permessi flumine lauit amor.

AD CYNTHIAM.

S Cribant de te alij, uel sis ignota, licebit,
Ludet, qui sterili semina ponit humo.

O mnia (crede mihi) tecum uno munera lecto
Auferet extremi funeris atra dies.
E t tua transibit contemnens ossa uiator,
Nec dicet, cinis hic docta puella fuit.

DE AMORE.

Q Vicunq; ille fuit, puerum qui pinxit Amorem,
Nón ne putas miras hunc habuisse manus?
I s primum uidit sine sensu uiuere amantes,
Et leuibus curis magna perire bona.
I dem non frustra uentosas addidit alas,
Fecit & humano corde uolare Deum,
S cilicet alterna quoniam iactamur in unda,
Nostráq; non ullis permanet aura locis.
E t merito hamatis manus est armata sagittis,
Et pharetra ex humero gnosia utroq; sonat
A nte ferit quoniam, tuti quàm cernimus hostem,
Nec quisquam ex illo uulnere sanus abit.
I n me tela manent, manet & puerilis imago,
Sed certe pennas perdidit ille suas.
E uolat è nostro quoniam de pectore nusquam,
Assiduusq; meo sanguine bella gerit.
Quid tibi iucundum siccis habitare medullis?
Si puer es, alio traice tela tua.
I ntactos isto satius tentare ueneno,
Non ego, sed tenuis uapulat umbra mea,
Quam si perdideris, quis erit, qui talia cantet?
Hæc mea musa leuis gloria magna tua est,
Quæ caput, & digitos, & lumina nigra puellæ,
Et canit, ut soleant molliter ire pedes.

AD CYNTHIAM.

Non tot achæmenijs armantur Susa sagittis,
Spicula quot nostro pectore fixit amor.
Hic me tam graciles uetuit contemnere musas,
Iussit & ascræum sic habitare nemus.
Non ut pieriæ quercus mea uerba sequantur,
Aut possim ismaria ducere ualle feras,
Sed magis ut nostro stupefiat Cynthia uersu.
Tunc ego sim inachio notior arte Lino.
Non ego sum formæ tantum mirator honestæ,
Nec siqua illustres fœmina iactat auos.
Me iuuet in gremio doctæ legisse puellæ,
Auribus & puris scripta probasse mea.
Hæc ubi contigerint, populi confusa ualeto
Fabula, nam domina iudice tutus ero.
Quod si forte bonas ad pacem uerterit aures,
Possum inimicitias tunc ego ferre Iouis.
Quandocunq; igitur nostros mors claudet ocellos,
Accipe quæ serues funeris acta mei.
Nec mea tunc longa spatietur imagine pompa,
Nec tuba sit fati uana querela mei,
Nec mihi tunc fulcro sternatur lectus eburno,
Nec sit in attalico mors mea nixa toro.
Desit odoriferis ordo mihi lancibus, adsint
Plebei paruæ funeris exequiæ.
Sat sit magna mei, si tres sint pompa libelli,
Quos ego Persephonæ maxima dona feram.
Tu uero nudum pectus lacerata sequêris,
Nec fueris nomen lassa uocare meum.

O sculaq; in gelidis pones suprema labellis
Cum dabitur syrio munere plenus onyx.
D einde ubi suppositus cinerem me fecerit ardor,
Accipiat manes paruula testa meos.
E t sit in exiguo laurus superaddita busto,
Quæ tegat extincti funeris umbra locum.
E t duo sint uersus, qui nunc iacet arida puluis,
Vnius hic quondam seruus amoris erat.
N ec minus hæc nostri notescet fama sepulchri,
Quàm fuerant phthij busta cruenta uiri.
T u quoq;, siquando uenies ad fata, memento
Hoc iter, ad lapides cana ueni memores.
I nterea caue sis nos aspernata sepultos,
Non nihil ad uerum conscia terra sapit.
A tq; utinam primis animam me ponere cunis
Iussisset quæuis de tribus una soror.
N am quo tam dubiæ seruetur spiritus horæ,
Nestoris est uisus post tria secla cinis.
S i tam longæuæ minuisset fata senectæ
Gallicus iliacis miles in aggeribus,
N on ille Antilochi uidisset corpus humati,
Diceret aut ò mors cur mihi sera uenis?
T u tamen amisso nonnunquam flebis amico.
Fas est præteritos semper amare uiros.
T estis qui niueum quondam percussit Adonim
Venantem idalio uertice durus aper.
I llis formosum fleuisse paludibus, illuc
Diceris effusa tu Venus isse coma.
S ed frustra mutos reuocabis Cynthia manes,
Nam mea quid poterunt ossa minuta loqui?

LAETATVR POTITVS AMICA.

Non ita dardanio gauisus Atrida triumpho est,
Cum caderent magnæ Laomedontis opes,
Nec sic errore exacto lætatus Vlysses,
Cum tetigit caræ littora dulichiæ,
Nec sic Electra suum saluum cum aspexit Orestē,
Cuius falsa tenens fleuerat ossa soror,
Nec sic incolumem Minois Thesea uidit
Dædaleum lino cum duce rexit iter,
Quanta ego præterita collegi gaudia nocte.
Immortalis ero si altera talis erit.
At dum demissis supplex ceruicibus ibam,
Dicebar sicco uilior esse lacu.
Nec mihi iam fastus opponere quærit iniquos,
Nec mihi ploranti lenta sedere potest.
Atq; utinam non tam sero mihi nota fuisset
Conditio, cineri nunc medicina datur.
Ante pedes cæcis lucebat semita nobis,
Scilicet insano nemo in amore uidet.
Hoc sensi prodesse magis, contemnite amantes,
Sic hodie ueniet, siqua negauit heri.
Pulsabant alij frustra, dominamq; uocabant,
Mecum habuit positum lenta puella caput.
Hæc mihi deuictis potior uictoria Parthis,
Hæc spolia, hæc reges, hæc mihi currus erunt.
Magna ego dona tua figam Cytherea columna,
Taleq; sub nostro nomine carmen erit.
Has pono ante tuas tibi diua Propertius ædes,
Exuuias tota nocte receptus amans.
Nunc ad te mea lux ueniet mea littora nauis

Seruata, an medijs sidat onusta uadis?
Et si forte aliqua nobis mutabere culpa,
Vestibulum iaceam mortuus ante tuum.

NARRAT VOLVPTATES SVAS.

O' Me felicem, nox o' mihi candida, & o' tu
Lectule delitijs facte beate meis,
Quàm multa apposita narramus uerba lucerna,
Quantáq; sublato lumine rixa fuit.
Nam modo nudatis mecum est luctata papillis,
Interdum tunica duxit operta moram.
Illa meos somno lassos patefecit ocellos
Ore suo, & dixit sicine lente iaces?
Quàm uario amplexu mutamus brachia, quantum
Oscula sunt labris nostra morata tuis.
Non iuuat in caeco uenerem corrumpere motu,
Si nescis, oculi sunt in amore duces.
Ipse Paris nuda fertur perijsse Lacaena,
Cum Menelaëo surgeret è thalamo.
Nudus & Endymion Phoebi cepisse sororem
Dicitur, & nudae concubuisse deae.
Quod si pertendens animo uestita cubaris,
Scissa ueste meas experiere manus.
Quin etiam si me ulterius prouexerit ira,
Ostendes matri brachia laesa tuae.
Nec dum inclinatae prohibent te ludere mammae,
Viderit haec, siquam iam peperisse pudet.
Dum nos fata sinunt oculos satiemus amore,
Nox tibi longa uenit, nec reditura dies.
Atq; utinam haerentes sic nos uincire cathena
Velles, ut nunquam solueret ulla dies.

Exemplo iunctæ tibi sint in amore columbæ,
Masculus & totum fœmina coniugium.
Errat qui finem uesani quærit amoris.
Verus amor nullum nouit habere modum.
Terra prius falso partu deludet arantes,
Et citius nigros sol agitabit equos,
Fluminaq; ad caput incipient reuocare liquores,
Aridus & sicco gurgite piscis erit,
Quàm possim nostros aliò transferre calores,
Huius ero uiuus, mortuus huius ero.
Quod mihi si tecum tales concedere noctes
Illa uelit, uitæ longus & annus erit.
Si dabit hæc multas, fiam immortalis in illis.
Nocte una quiuis uel Deus esse potest.
Qualem si cuncti uellent decurrere uitam,
Et pressi multo membra iacere mero,
Non ferrum crudele esset, neq; bellica nauis,
Nec nostra actiacum uerteret ossa mare,
Nec toties proprijs circùm oppugnata triumphis
Lassa foret crines soluere Roma suos.
Hæc certe merito poterunt laudare minores.
Læserunt nullos pocula nostra deos.
Tu modo dum licet hunc fructum ne desere uitæ,
Omnia si dederis, oscula pauca dabis.
At ueluti folia arentes liquêre corollas,
Quæ passim calathis strata natare uides.
Sic nobis qui nunc magnum speramus amantes
Forsitan includet crastina fata dies.

AD CYNTHIAM.

PRætor ab illyricis uenit modo Cynthia terris

Maxima præda tibi, maxima cura mihi.
Non potuit saxo uitam posuisse ceraυno.
Ah Neptune tibi qualia dona darem.
Nunc sine me plena fiunt conuiuia mensa,
Nunc sine me tota ianua nocte patet.
Quare si sapis, oblatas ne desere messes,
Et stolidum pleno uellere carpe pecus.
Deinde ubi consumpto restabit munere pauper;
Dic alias iterum nauiget Illyrias.
Cynthia non sequitur fasces, nec curat honores,
Semper amatorum ponderat illa sinus.
At tu nunc nostro Venus o' succurre dolori,
Rumpat ut assiduis membra libidinibus.
Ergo muneribus quiuis mercatur amicam.
Iuppiter, indigna merce puella perit.
Semper in oceanum mittit me quærere gemmas,
Et iubet ex ipsa tollere dona Tyro.
Atq; utinam Romæ nemo esset diues, & ipse
Straminea posset dux habitare casa,
Nunquam uenales essent ad munus amicæ,
Atq; una fieret cana puella domo.
Non quia septenas noctes seiuncta cubaris,
Candida tam fœdo brachia fusa uiro,
Non quia peccaris testor te, sed quia uulgo
Formosis leuitas semper amica fuit.
Barbarus excussis agitat uestigia lumbis,
Et subito felix nunc mea regna tenet.
Aspice quid donis Eriphyle inuenit amaris,
Arserit & quantis nupta Creusa malis.
Nulla'ne sedabit nostros iniuria fletus?



An dolor hic uitijs nescit abesse suis?
T otiam abiere dies, cum me nec cura theatri,
Nec tetigit campi, nec mea musa iuuat.
A h pudeat certe, pudeat, nisi forte quod aiunt,
Turpis amor surdis auribus esse solet.
C erne ducem, modo qui fremitu compleuit inani
Actia damnatis æquora militibus.
H unc infamis amor uersis dare terga carinis
Iussit, & externo quærere in orbe fugam.
C æsaris hæc uirtus, & gloria Cæsaris hæc est,
Illa, qua uicit, condidit arma manu.
S ed quascunq; tibi uestes, quoscunq; smaragdos,
Quos'ue dedit flauo lumine Chrysolithos,
H æc uideam rapidas in uanum ferre procellas,
Quæ tibi terra uelim, quæ tibi fiet aqua.
N on semper placidus periuros ridet amantes
Iuppiter, & surda negligit aure preces.
V idisti' toto sonitus percurrere cœlo?
Fulminaq; ætheria desiluisse domo?
N on hæc Pleïades faciunt, neq; aquosus Orion,
Nec sic de nihilo fulminis ira cadit.
P eriuras tunc ille solet punire puellas,
Deceptus quoniam fleuit & ipse Deus.
Quare ne tibi sit tanti sidonia uestis,
Vt timeas quoties nubilus auster erit.

DE EXCLVSIONE.

m Entiri noctem, promissis ducere amantem,
Hoc erit infectas sanguine habere manus.
H orum ego sum uates, quoties desertus amaras
Expleui noctes fractus utroq; toro,

Vel tu tantalea moueare ad flumina sorte,
Vt liquor arenti fallat ab ore sitim,
Vel tu sisyphios licet admirere labores,
Difficile ut toto monte uolutet onus.
Durius in terris nihil est quod uiuat amante,
Nec modo, si sapias, quod minus esse uelis.
Quem modo felicem inuidia admirante ferebant,
Nunc decimo admittor uix ego quoq; die.
Nunc iacere è duro corpus iuuat impia saxo,
Sumere & in nostras trita uenena manus.
Nunc licet in triuijs sicca requiescere luna,
Aut per rimosas mittere uerba fores.
Quod quamuis ita sit, dominam mutare caucbo,
Tum flebit, cum mi senserit esse fidem.

AD CYNTHIAM.

Assiduæ multis odium peperêre querelæ.
Frangitur in tacito fœmina sæpe uiro.
Si quid uidisti, semper uidisse negato,
Aut si quid doluit forte, dolere nega.
Quid si iam canis ætas mea candeat annis?
Et faceret scissas languida ruga genas?
At non Tithoni spernens Aurora senectam
Desertum eoa passa iacere domo est.
Illum sæpe suis decedens fouit in ulnis,
Quàm prius adiunctos sedula lauit equos.
Illum ad uicinos cum amplexa quiesceret Indos,
Maturos iterum est questa redire dies.
Illa Deos currum conscendens dixit iniquos,
Inuitum & terris præstitit officium,
Cum maiora senis Tithoni gaudia uiui·

Qua'm grauis amisso Memnone luctus erat.
C *um sene non puduit talem dormire puellam,*
Et canæ toties oscula ferre comæ.
A *t tu etiam iuuenem odisti me perfida, cum sis*
Ipsa anus haud longæ curua futura die.
Q *uin ego diminuo curam, quod sæpe Cupido*
Huic malus esse solet, cui bonus ante fuit.
N *unc etiam infectos demens imitare Britanos,*
Ludis & externo tincta nitore caput.
V *t natura dedit, sic omnis recta figura.*
Turpis romano belgicus ore color.
I *lli sub terris fiant mala multa puellæ,*
Quæ mentita suas uertit inepta comas.
D *e me mi certe poteris formosa uideri.*
Mi formosa satis, si modo sæpe uenis.
A *n si cœruleo quædam sua tempora fuco*
Tinxerit, idirco cœrula forma bona est?
C *um tibi nec frater, nec sit tibi filius ullus,*
Frater ego, & tibi sim filius unus ego.
I *pse tuus semper tibi sit custodia lectus,*
Nec nimis ornata fronte sedere uelis.
C *redam ego, narranti noli committere famæ.*
Et terram rumor transilit, & maria.

AD CYNTHIAM.

E T *si me inuito discedis Cynthia Roma,*
Lætor quod sine me deuia rura colis.
N *ullus erit castis iuuenis corruptor in agris,*
Qui te blanditijs non sinat esse probam.
N *ulla neq; ante tuas orietur rixa fenestras,*
Nec tibi clamatæ somnus amarus erit.
Sola

Sola eris, & solos spectabis Cynthia montes,
Et pecus, & fines pauperis agricolæ.
Illic te nulli poterunt corrumpere ludi,
Fanáq; peccatis plurima causa tuis.
Illic assidue tauros spectabis arantes,
Et uitem docta ponere falce comas,
Atq; ibi rara feres inculto thura sacello,
Hœdus ubi agrestes corruet ante focos.
Protinus & nuda choreas imitabere sura;
Omnia ab externo sint modo tuta uiro.
Ipse ego uenabor, iam nunc me sacra Dianæ
Suscipere, & Veneri ponere uota iuuat.
Incipiam capture feras, & reddere Pinu
Cornua, & audaces ipse monere canes.
Non tamen, ut uastos ausim tentare Leones,
Aut celer agrestes comminus ire sues.
Hæc igitur mihi sit lepores audacia molles
Excipere, & stricto figere auem calamo,
Qua formosa sua Clitumnus flumina luco
Integit, & niueos abluit unda boues.
Tu quoties aliquid conabere uita, memento
Venturum paucis me tibi luciferis.
Sic me nec solæ poterunt auertere syluæ,
Nec uaga muscosis flumina fusa iugis,
Quin ego in assidua mutem tua nomina lingua,
Absenti nemo non nocuisse uelit.

AD CYNTHIAM

Quid fles abducta grauius Briseïde? quid fles
Anxia captiua tristius Andromacha?
Quid'ue mea de fraude Deos insana fatigas?

Quid quereris nostram sic cecidisse fidem?
Non tam nocturna uolucris funesta querela
Attica cecropijs obstrepit in folijs,
Nec tantum Niobe bis sex ad busta superba
Sollicito lachrymans defluit a' Sipylo.
Me licet æratis astringant brachia nodis,
Sint mea uel Danäes condita membra domo,
In te ego & æratas rumpam mea uita cathenas,
Ferratam Danäes transiliamq; domum.
De te quodcunq; ad surdas mihi dicatur aures,
Tu modo ne dubita de grauitate mea.
Ossa tibi iuro per matris, & ossa parentis,
Si fallo, cinis heu sit mihi uterq; grauis.
Me tibi ad extremas mansurum uita tenebras,
Ambos una fides, auferet una dies.
Quod si nec nomen, nec me tua forma teneret,
Posset seruitium mite tenere tuum.
Septima iam plenæ deducitur orbita Lunæ,
Cum de me, & de te compita nulla tacent.
Interea nobis nonnunquam ianua mollis,
Nonnunquam lecti copia facta tui,
Nec mihi muneribus nox ulla est empta beatis,
Quicquid eram hoc animi gratia magna tui.
Cum te tam multi peterent, tu me una petisti.
Possum ego naturæ non meminisse tuæ?
Tunc me uel tragicæ uexetis Erinnyes, & me
Inferno damnes Aeace iudicio,
Atq; inter Tityi uolucres mea penna uagetur,
Tumq; ego sisyphio saxa labore geram.
Nec tu supplicibus me sis uenerata tabellis,

Vltima talis erit, quæ mea prima fides.
Hoc mihi perpetuo ius est, quod solus amator.
Nec cito desisto, nec temere incipio.

AD CYNTHIAM DE PANTHO.

AH quantum de me Panthi tibi pagina finxit,
Tantum illi Pantho non sit amica Venus.
Sed tibi iam uideor Dodonæ uerior augur,
Vxorem ille tuus pulcher amator habet.
Tot noctes periere, nihil pudet, aspice cantat
Liber, tu nimium credula sola iaces.
Et nunc inter eos tu sermo es, te ille superbus
Dicit se inuito sæpe fuisse domi.
Dispeream si quicquam aliud, quàm gloria de te
Quæritur, has laudes ille maritus habet.
Colchida sic hospes quondam decepit Iason.
Eiecta est, tenuit nanq; Creusa domum.
Sic à dulichio iuuene est elusa Calypsó.
Vidit amatorem pandere uela suum.
Ah nimium faciles aurem præbere puellæ.
Discite desertæ non temere esse bonæ.
Huic quoq;, qui restat, iam pridem quæritur alter,
Experta in primo stulta cauere potest.
Nos quocunq; loco, nos omni tempore tecum
Siue ægra pariter, siue ualente sumus.

AD DEMOPHONTEM.

SCis here mi multas pariter placuisse puellas,
Scis mihi Demophóon multa uenire mala.
Nulla meis frustra lustrantur compita plantis,
O nimis exitio nata theatra meo.
Siue aliquis molli deducat candida gestu

Brachia, seu uarios incinit ore modos.
Interea nostri quærunt sibi uulnus ocelli,
Candida non tecto pectore si qua sedet.
Siue uagi crines puris in frontibus errant,
Indicæ quos medio uerticæ gemma tenet.
Quæ si forte aliquid uultu mihi dura negarit,
Frigida de tota fronte cadebat aqua.
Quæris Demophoon cur sim tam mollis in omnes.
Quod quæris qua re non habet ullus amor?
Cur aliquis sacris laniat sua brachia cultris?
Et phrygis insanos cæditur ad numeros?
Vnicuiq; dedit uitium natura creato,
Me Fortuna aliquid semper amare dedit.
Me licet & Thamyræ cantoris fata sequantur,
Nunquam ad formosas inuide cæcus ero.
Sed tibi si exiles uideor tenuatus in artus,
Falleris, haud unquam est culta labore Venus.
Percontere licet, sæpe est experta puella
Officium tota nocte ualere meum.
Iuppiter Alcmenæ geminas requieuerat arctos,
Et cœlum noctu bis sine rege fuit,
Nec tamen iccirco languens ad fulmina uenit.
Nullus amor uires eripit ipse suas.
Quid cum è complexu Briseidos iret Achilles,
Num fugêre minus thessala tela Phryges?
Quid ferus Andromachæ lecto cum surgeret Hector,
Bella mycenææ non timuere rates?
Ille uel hic classes poterat, uel perdere muros,
Hic ego Pelides, hic ferus Hector ego.
Aspice uti cœlo modo sol, modo luna ministret,

Sic etiam nobis una puella parum est.
Altera me cupidis teneat, foueatq; lacertis,
Altera, siquando est, non sinat esse locum.
Aut si forte irata meo sit facta ministro,
Vt sciat esse aliam, quæ uelit esse mea.
Nam melius duo defendunt retinacula nauem,
Tutius & geminos anxia mater alit.
Aut si es dura, nega, sin es non dura, uenito.
Quid iuuat in nullo pondere uerba loqui?
Hic unus dolor est ex omnibus acer amanti,
Speranti subito siqua uenire negat.
Quantæ illum toto uersant suspiria lecto,
Cur recipi, cum non nouerit, illa uetat,
Et rursum puerum quærendo audita fatigat,
Quem quæ scire timet, quærere plura iubet.

DE AMORIS SERVITVTE.

Qui fuit indocti fugienda hæc semita uulgi,
Ipsa petita lacu nunc mihi dulcis aqua est.
Ingenuus quisquam alterius dat munera seruo,
Vt commissa suæ uerba ferat dominæ?
Et quærit toties, quæ nam nunc porticus illam
Integit? & campo quo mouet illa pedes?
Deinde ubi pertuleris, quos dicit fama labores
Herculis, ut scribat muneris & quid habes?
Cernere uti possis uultum custodis auari,
Captus & immunda sæpe latere casa.
Quàm care semel in toto nox uertitur anno.
Ah pereant, siquos ianua clausa iuuat.
Contra reiecto quæ libera uadit amictu,
Custodum & nullo septa tumore, placet,

Cui sæpe immundo sacra conteritur uia socco,
  Nec sinit esse moram, siquis adire uelit.
Differet hæc nunquam, nec poscet garula, quæ te
  Astrictus ploret sæpe dedisse pater.
Nec dicet timeo, propera iam surgere quæso,
  Infelix hodie uir mihi rure uenit.
Et quas Euphrates, & quas mihi misit Orontes
  Me capiant, nolim furta pudica tori.
Libertas quoniam nulli iam restat amanti.
  Nullus liber erit, siquis amare uolet.

DE CYNTHIA IN AEMVLVM.

Tu loqueris, cum sit iam toto fabula libro,
  Et tua sit toto Cynthia lecta foro.
Cui non his uerbis aspergat tempora sudor?
  Aut pudor ingenuus, aut reticendus amor?
Quod si tam facilis spiraret Cynthia nobis,
  Non ego nequitiæ dicerer esse caput.
Nec sic per totam infamis traducerer urbem,
  Vreret & quamuis nomine, uerba darem.
Quare ne tibi sit mirum me quærere uiles.
  Parcius infamant. num tibi causa leuis?
Et modo Pauonis caudæ flabella superbæ,
  Et manibus dura frigus habere pila,
Et cupit iratum talos me poscere eburnos,
  Quæq; nitent sacra uilia dona uia.
Ah peream, si me ista mouent dispendia, sed me
  Fallaci dominæ iam pudet esse iocum.
Hoc erat in primis, quod me gaudere iubebas?
  Tam te formosam non pudet esse leuem?
Vna, aut altera nox nondum est in amore peracta,

Et dicor lecto iam grauis esse tuo.
Me modo laudabas, & carmina nostra legebas.
Ille tuus pennas tam cito uertit amor.
Contendat mecum ingenio, contendat & arte,
In primis una discat amare domo.
Si libitum tibi erit, lernæas pugnet ad hydras,
Et tibi ab hesperio mala dracone ferat.
Tetra uenena libens, & naufragus ebibat undas,
Et nunquam pro te deneget esse miser.
Quos utinam in nobis uita experiare labores,
Iam tibi de timidis iste proteruus erit.
Qui nunc se in tumidum iactando uenit honorem,
Dissidium nobis proximus annus erit.
At me non ætas mutabit tota Sibyllæ,
Non labor Alcidæ, non niger ille dies.
Tu mea compones, & dices ossa Properti
Hæc tua sunt, eheu tu mihi certus eras.
Certus eras eheu, quamuis nec sanguine auito
Nobilis, & quamuis non ita diues eras.
Nil ego non patiar, nunquam me iniuria mutat,
Ferre ego formosam nullum onus esse puto.
Credo ego non paucos ista periisse figura,
Credo ego, sed multos non habuisse fidem.
Paruo dilexit spatio Minoida Theseus.
Phyllida Demophoon, hospes uterq; malus.
Iam tibi Iasonia nota est Medea carina,
Et modo seruato sola relicta uiro.
Dura est, quæ multis simulatum fingit amorem,
Et se plus uni siqua parare potest.
Noli nobilibus, noli conferre beatis.

Vix uenit extremo qui legit ossa die,
I i tibi nos erimus, sed tu potius precor, ut me
Demissis plangas pectora nuda comis.

AD CYNTHIAM.

u Nicat nata meo pulcherrima cura dolori
Excludit quoniam sors mea sæpe, ueni.
I sta meis fiet notissima forma libellis
Calue tua uenia, pace Catulle tua.
M iles depositis annosus secubat armis;
Grandæuiq; negant ducere aratra boues,
P utris & in uacua requiescit nauis arena,
Et uetus in templo bellica parma uacat.
A t me ab amore tuo deducet nulla senectus,
Siue ego Tithonus, siue ego Nestor ero.
N on'ne fuit satius duro seruire tyranno?
Et gemere in tauro sæue Perylle tuo?
G orgonis & satius fuit obdurescere uultu?
Caucasias etiam si pateremur aues?
S ed tamen obscura teritur rubigine mucro
Ferreus, & paruo sæpe liquore silex.
A t nullo dominæ teritur sub limine amor, qui
Restat, & immerita sustinet aure minas.
V ltro contemptus rogat, & peccasse fatetur
Læsus, & inuitis ipse redit pedibus.
T u quoq;, qui pleno fastus assumis amore,
Credule, nulla diu fœmina pondus habet.
A n quisquam in medijs persoluit uota procellis?
Cum sæpe in portu fracta carina natet?
A ut prius infecto deposcit præmia cursu
Septima quàm metam triuerit arte rota?

Mendaces ludunt flatus in amore secundi,
Siqua uenit serò, magna ruina uenit.
Tu tamen interea, quamuis te diligat illa,
In tacito cohibe gaudia clausa sinu.
Nanq; in amore suo semper sua maxima cuiq;
Nescio quo pacto uerba nocere solent.
Quamuis te persæpe uocet, semel ire memento,
Inuidiam quod habet, non solet esse diu.
Et si secla forent antiquis grata puellis,
Essem ego quod nunc tu, tempore uincor ego.
Non tamen ista meos mutabunt secula mores.
Vnus quisq; sua nouerit ire uia.
At uos, qui officia in multos reuocatis amores,
Quantum sic cruciat lumina uestra dolor.
Vidistis pleno teneram candore puellam,
Vidistis fusco, dulcis uterq; color.
Vidistis quandam argiua prodire figura,
Vidistis nostras, utraq; forma rapit.
Illáq; plebeio, uel sit sandycis amictu,
Hæc, atq; illa mali uulneris una uia est.
Cum satis una tuis insomnia portet ocellis,
Vna sit & cuiuis fœmina multa mala.

Ad Cynthiam de somnio naufragij.

Vidi ego te in somnis fracta mea uita carina
Ionio lassas ducere rore manus,
Et quæcunq; in me fueras mentita, fateri,
Nec iam humore graues tollere posse comas.
Qualem purpureis agitauit fluctibus Hellen,
Aurea quam molli tergore uexit ouis.
Quàm timui ne forte tuum mare nomen haberet,

Atq; tua labens nauita fleret aqua.
Quæ tum ego Neptuno, quæ tum cum Castore fratri,
Quǽq; tibi excepi, tum Dea Leucothöe.
At tu uix primas extollens gurgite palmas,
Sæpe meum nomen iam peritura uocas.
Quód si forte tuos uidisset Glaucus ocellos,
Esses Ionij facta puella maris.
Et tibi præ inuidia Nereides increpitarent,
Candida Nisee, cærula Cymothöe,
Sed tibi subsidio Delphinum currere uidi,
Qui puto arioniam uexerat ante lyram.
Iamq; ego conabar summo me mittere saxo,
Cum mihi discussit talia uisa metus.
Nunc admirentur, quod tam mihi pulchra puella
Seruiat, & tota dicatr in urbe potens.
Non, si Cambysæ redeant, & flumina Crœsi,
Dicat de nostro surge poeta toro.
Nam mea cum recitat, dicit se odisse beatos,
Carmina. tam sancte nulla puella colit.
Multum in amore fides, multum constantia prodest.
Qui dare multa potest, multa & amare potest.
Seu mare per longum mea cogitet ire puella,
Hanc sequar, & fidos una aget aura duos.
Vnum littus erit sopitis, unáq; tecto
Arbor, & ex una sæpe bibemus aqua.
Et tabula una duos poterit componere amantes,
Prora cubile mihi, seu mihi puppis erit.
Omnia perpetiar, sæuus licet urgeat Eurus,
Veláq; in incertum frigidus Auster agat.
Quicunq; & uenti miserum uexastis Vlyssem,

Et Danaûm euboico littore mille rates,
Et qui mouisti duo littora, cum rudis Argûs
Dux erat ignoto missa columba mari.
Illa meis tantum non unquam desit ocellis,
Incendat nauem Iuppiter ipse licet.
Certe iisdem nudi pariter iactabimur oris,
Me licet unda ferat, te modo terra tegat.
Sed non Neptunus tanto crudelis amori,
Neptunus fratri par in amore Ioui,
Testis Amymone latices cum ferret in aruis
Compressa, & Lernæ pulsa tridente palus.
Iam Deus amplexu uotum persoluit, at illi
Aurea diuinas urna refudit aquas.
Crudelem & Boream rapta Orithyia negauit.
Hic Deus & terras, & maria alta domat.
Crede mihi nobis mitescet Scylla, nec unquam
Alternante uorans uasta Charybdis aqua.
Ipsaq; sydera erunt nullis obscura tenebris.
Purus & Orion, purus & Hœdus erit.
Quod mihi si ponenda tuo sit corpore uita,
Exitus hic nobis non inhonestus erit.

QVOD INCERTA HORA MORTIS

a Tuos incertam mortales funeris horam
Quæritis, & qua sit mors aditura uia.
Quæritis & cœlo Phœnicum inuenta sereno,
Quæ sit stella homini commoda, quæq; mala.
Seu pedibus Parthos sequimur, seu classe Britanos,
Et maris, & terræ cæca pericla uiæ.
Rursus & obiectum fletis capiti esse tumultum,
Cum Mauors dubias miscet utrinq; manus.

P raeterea domibus flammam, domibusq; ruinam,
Neu subeant labris pocula nigra tuis.
S olus amans nouit quando periturus, & aqua
Morte, neq; hic Boreae flabra, neq; arma timet.
I am licet & stygia sedeat sub arundine remex,
Cernat & infernae tristia uela ratis,
S i modo clamantis reuocauerit aura puellae,
Concessum nulla lege redibit iter.

Ad Iouem pro amica aegrotante.

i V ppiter affectae tandem miserere puellae,
Tam formosa tuum mortua crimen erit.
V enit enim tempus, quo torridus aestuat aer,
Incipit & sicco feruere terra cane.
S ed non tam ardoris culpa est, neq; crimina coeli,
Quàm toties sanctos non habuisse Deos.
H oc perdit miseras, hoc perdidit ante puellas,
Quicquid iurarunt uentus, & unda rapit.
N um sibi collatam doluit Venus? illa peraeque
Prae se formosis inuidiosa Dea est.
A n contempta tibi Iunonis templa pelasgae?
Palladis aut oculos ausa negare bonos?
S emper formosae non nostis parcere uerbis.
Hoc tibi lingua nocens, hoc tibi forma dedit.
S ed tibi uexatae per multa pericula uitae,
Extremo uenit mollior hora die.
I o uersa caput primos mugiuerat annos,
Nunc Dea, quae Nili flumina uacca bibit.
I no etiam prima terras aetate uagata est,
Hanc miser implorat nauita Leucothöen,
A ndromede monstris fuerat deuota marinis

Hæc eadem Persei nobilis uxor erat.
Calistò arcadios erraverat ursa per agros,
Hæc nocturna suo sydere uela regit.
Quod si forte tibi properarint fata quietem,
Illa sepulturæ fata beata tuæ.
Narrabis Semele quo sit formosa periclo,
Credet & illa suo docta puella malo.
Et tibi Mæonidas, interq; Heroidas omnes
Primus erit nulla non tribuente locus.
Nunc ut cunq; potes fato gere saucia morem,
Et Deus, & durus uertitur ipse dies.
Hoc tibi uel poterit coniux ignoscere Iuno.
Frangitur & Iuno, siqua puella perit.
Deficiunt magico torti sub carmine Rhombi,
Et iacet extincto Laurus adusta foco.
Etiam luna negat toties descendere cælo,
Nigráq; funestum condidit omen auis.
Vna ratis fati nostros portabit amores
Cærula ad infernos uelificata lacus.
Si non unius, quæso miserere duorum.
Viuam, si uiuet, si cadet illa, cadam.
Pro quibus optatis sacro me carmine damno,
Scribam ego, per magnum est salua puella Iouem.
Ante tuosq; pedes illa ipsa adoperta sedebit,
Narrabitq; sedens longa pericla sua.
Hæc tua Persephone maneat clementia, nec tu
Persephones coniux sæuior esse uelis.
Sunt apud infernos tot millia formosarum;
Pulchra sit in superis scilicet una locis.
Vobiscum est Iope, uobiscum candida Tyro,

Vobiscum Europe, nec proba Pasiphae,
E t quot Troia tulit, uetus et quot Achaia formas,
Et Phoebi, et Priami diruta regna senis,
E t quæcunq; erat in numero Romana puella,
Occidit, has omnes ignis auarus habet.
N ec forma æternum, aut cuiq; est fortuna perenis,
Longius, aut propius mors sua quenq; manet.
T u quoniam es mea lux magno demissa periclo,
Munera Dianæ debita redde choro,
R edde etiam excubias diuæ nunc, ante iuuencæ.
Votiuas noctes & mihi solue decem.

AD CYNTHIAM.

h Esterna mea lux cum potus nocte uagarer,
Nec me seruorum duceret ulla manus,
O buia nescio quot pueri mihi turba minuta
Venerat, hos uetuit me numerare timor,
Q uorum alij faculas, alij retinere sagittas,
Pars etiam uisa est uincla parare mihi.
S ed nudi fuerant, quorum lasciuior unus
Arripite hunc inquit, nam bene nostis eum.
H ic erat, hunc mulier nobis irata reliquit,
Dixit, & in collo iam mihi nodus erat.
H ic alter iubet in medium propellere, & alter
Intereat qui nos non putat esse Deos.
H æc te non meritum totas expectat in horas,
At tu nescio quas quæris inepte fores.
Q uæ cum sidoniæ nocturna ligamina mitræ
Soluerit, atque oculos mouerit illa graues,
A fflabunt tibi non Arabum de gramine odores,
Sed quos ipse suis fecit amor manibus.

Parcite iam fratres, iam certos spondet amores,
Et iam ad mandatum uenimus ecce domum.
Atq; ita me iniecto duxerunt rursus amictu,
I nunc, & noctes disce manere domi.
Mane erat, & uolui si sola quiesceret illa
Visere, at in lecto Cynthia sola fuit.
Obstupui, non illa mihi formosior unquam
Visa, neq; ostrina cum fuit in tunica.
Ibat & in castæ narratum somnia uestæ,
Neu sibi, ne'ue mihi quæ nocitura forent.
Talis uisa mihi somno demissa recenti.
Heu quantum per se candida forma ualet.
Quid tu matutinus ait speculator amicæ,
Me similem uestris moribus esse putas?
Non ego tam facilis, sat erit mihi cognitus unus,
Vel tu, uel siquis uerior esse potest.
Apparent non ulla toro uestigia presso,
Signa uoluptatis non iacuisse duos.
Aspice ut in toto nullus mihi corpore surgat
Spiritus, admisso notus adulterio.
Dixit, & opposita propellens suauia dextra,
Prosilit in laxa nixa pedem solea.
Sic ego tam sancti custode recludor amoris,
Ex illo felix nox mihi nulla fuit.

AD EANDEM.

Quo fugis ah demens, nulla est fuga, tu licet usq;
Ad Tanaim fugias usq; sequetur amor.
Non si pegaseo uecterис in aere dorso,
Nec tibi si Persei mouerit ala pedes,
Vel si te sectæ rapiant talaribus auræ,

Nil tibi Mercurij proderit alta uia.
I nstat semper amor supra caput, instat amanti,
Et grauis ipse super libera colla sedet.
E xcubat ille acer custos, & tollere nunquam
Te patietur humo lumina capta semel.
E t iam si pecces, Deus exorabilis ille est,
Si modo præsenteis uiderit esse preces.
I sta senes licet accusent conuiuia duri,
Nos modo propositum uitæ teramus iter.
I llorum antiquis onerentur legibus aures,
Hic locus est, in quo tibia docta sones,
Quæ non iure uado Mæandri iacta natasti,
Turpia cum faceret Palladis ora tumor.
N ũc iam dura paras, Phrygias nunc ire per undas,
Et petere hyrcani littora nota maris,
S pargereq; alterna communes cæde penates,
Et ferre ad patrios præmia dira lares.
V na contentum pudeat me uiuere amica.
Hoc si crimen erit, crimen amoris erit.
M i nemo obijciat, libeat tibi Cynthia mecum
Roscida muscosis antra tenere iugis.
I llic aspicies scopulis hærere sorores,
Et canere antiqui dulcia furta Iouis,
V t Semel est combustus, ut est deperditus Io',
Deniq; ut ad Troiæ tecta uolarit auis.
Quod si nemo extat, qui uicerit alitis arma,
Communis culpæ cur reus unus agor?
N ec tu uirginibus reuerentia moueris ora,
Hic quoq; num nescit quid sit amare chorus?
S i tamen Oeagri quædam compressa figura
Bistonijs

Bistoniis olim rupibus accubuit.
Hic ubi me prima statuent in parte choreæ,
Et medius docta cuspide Bacchus erit,
Tum capiti sacros patiar pendere corymbos,
Nam sine te nostrum non ualet ingenium.

AD CYNTHIAM.

Quæris cur ueniam tibi tardior? aurea Phœbi
Porticus à magno Cæsare aperta fuit.
Tantam erat in speciem pœnis digesta columnis,
Inter quas Danai fœmina turba senis.
Hic equidem Phœbo uisus mihi pulchrior ipso
Marmoreus tacita carmen hiare lyra,
Atq; aram circum steterant armenta Myronis
Quattuor artificis uiuida signa boues.
Tum medium claro surgebat marmore templum,
Et patria Phœbo carius Ortygia.
Auro solis erat supra fastigia currus,
Et ualuæ libyci nobile dentis opus.
Altera deiectos Parnassi uertice Gallos,
Altera mœrebat funera tantalidos.
Deinde inter matrem Deus ipse, interq; sororem
Pythius in longa carmina ueste sonat.

AD EANDEM.

Qui uidet, is peccat, qui non te uiderit, ergo
Non cupiet, facti crimina lumen habet.
Nam quid Prænestis dubias ô Cynthia sortes?
Quid petis ææi mœnia Thelegoni?
Cur ue te in Herculeum deportant essеda Tybur?
Appia cur toties te uia ducit anum?
Hoc utinam spatiere loco, quocunq; uagaris

Cynthia, sed tibi me credere turba uetat,
C um uidet accensis deuotam currere tedis
In nemus, & triuiæ lumina ferre Deæ.
S cilicet umbrosis sordet Pompeia columnis
Porticus aulæis nobilis attalicis,
E t creber pariter platanis surgentibus ordo,
Flumina sopito quæq; Marone cadunt.
E t leuiter nymphis tota crepitantibus urbe,
Cum subito Triton ore recondit aquam,
F alleris, ista tui furtum uia monstrat amoris,
Non urbem demens, lumina nostra fugis.
N il agis, insidias in me componis inanes.
Tendis iners docto retia nota mihi.
S ed de me minus est, famæ iactura pudicæ
Tanta tibi miseræ, quanta mereris, erit.
N uper enim de te nostras me lædit ad aures
Rumor, & in tota non bonus urbe fuit.
S ed tu non debes inimicæ credere linguæ.
Semper formosis fabula pœna fuit.
N on tua deprenso damnata est fama ueneno,
Testis erit puras Phœbe uidere manus.
S in autem longo nox una, aut altera lusu
Consumpta est, non me crimina parua mouent.
T yndaris externo patriam mutauit amore,
Et sine decreto est uiua reducta domum.
I psa Venus quamuis corrupta libidine Martis,
Nec minus in cœlo semper honesta fuit.
Q uamuis Ida Parin pastorem dicat amasse,
Atq; inter pecudes accubuisse Deam.
H oc et Hamadryadum spectauit turba sororum,

Sileniq; senes, & pater ipse chori,
Cum quibus idæo legisti poma sub antro
Supposita excipiens naiat dona manu.
An quisquam in tanto stuprorum examine quærit,
Cur hæc tam diues, quis dedit? unde dedit?
O nimium nostro felicem tempore Romam,
Si contra mores una puella facit.
Hæc eadem ante illam impune & Lesbia fecit,
Quæ sequitur, certe est inuidiosa minus.
Qui quærit Tacios ueteres, durosq; Sabinos,
Hic posuit nostra nuper in urbe pedem,
Tu prius & fluctus poteris siccare marinos,
Altaq; mortali deligere astra manu,
Quàm facere, ut nostræ nolint peccare puellæ.
Is mos Saturno regna tenente fuit,
Et cum Deucalionis aquæ fluxere per orbem,
Et post antiquas Deucalionis aquas.
Dic mihi quis potuit lectum seruare pudicum?
Quæ Dea cum solo uiuere sola Deo?
Vxorem quondam magni Minois (ut aiunt)
Corrupit torui candida forma bouis.
Nec minus ærato Danäe circundata muro,
Non potuit magno casta negare Ioui.
Quod si tu graias, seu si imitata latinas,
Semper uiue meo libera iudicio.

AD CYNTHIAM.

Tristia iam redeunt iterum solennia nobis,
Cynthia iam noctes est operata decem.
Atq; utinam Nilo pereat quæ sacra tepente
Misit matronis Inachis ausoniis.

Quæ Dea tam cupidos toties diuisit amantes,
Quæcunq; illa fuit, semper amara fuit.
Tu certe Iouis occultis in amoribus Iò
Sensisti multas quid sit inire uias,
Cum te iussit habere puellam cornua Iuno,
Et pecoris duro perdere uerba sono.
Ah quoties quernis læsisti frondibus ora,
Mansisti stabulis abdita pasta tuis.
An quoniam agrestem detraxit ab ore figuram
Iuppiter, icirco facta superba Dea es?
An tibi non satis est fuscis Aegyptus alumnis,
Cur tibi tam longa Roma petita uia est?
Quid'ue tibi prodest uiduas dormire puellas?
Sed tibi (crede mihi) cornua rursus erunt.
Aut nos e' nostra te sæua fugabimus urbe,
Cum Tyberi Nilo gratia nulla fuit.
At tu, quæ nostro nimium placata dolore es,
Noctibus his uacui ter faciamus iter.
Non audis? et uerba sinis mea ludere, cum iam
Flectant icarij sydera tarda boues.
Lenta bibis, mediæ nequeunt te frangere noctes,
An non dum est talos mittere lassa manus?
Ah pereat quicunq; meracas repperit uuas,
Corrupitq; bonas nectare primus aquas.
Icare cecropijs merito iugulate colonis,
Pampineus nosti quàm sit amarus odor.
Tu quoq; o' Eurition uino centaure peristi,
Nec non ismario tu Polypheme mero.
Vino forma perit, uino corrumpitur ætas,
Vino sæpe suum nescit amica uirum.

Me miserum, ut multo nihil es mutata lyæo,
Iam bibe, formosa es, nil tibi uina nocent.
Cum tua præpendent demissa in pocula serta;
Et mea deducta carmina uoce legis,
Largius effuso madeat tibi mensa falerno,
Spumet & aurato mollius in calice.
Nulla tamen lecto recipit se sola libenter,
Est quiddam, quod uos quærere cogit amor.
Semper in absenteis felicior æstus amantes,
Eleuat assiduos copia longa uiros.

AD LYNCEVM POETAM.

Cur quisquam faciē dominæ iam credat amico?
Sic erepta mihi pene puella mea est.
Expertus dico, nemo est in amore fidelis.
Formosam raro non sibi quisq; petit.
Polluit ille Deus cognatos, soluit amicos,
Et bene concordes tristia ad arma uocat.
Hospes in hospitium Menelao uenit adulter.
Colchis & ignotum non'ne secuta uirum est?
Lynceu tūne meam potuisti tangere curam?
Perfide non'ne tuæ tunc cecidere manus?
Quid si non constans illa, & tam certa fuisset?
Posset & in tanto uiuere flagitio?
Tu mihi uel ferro pectus, uel perde ueneno,
A' domina tantum te modo tolle mea.
Te socium uitæ, te corporis esse licebit,
Te dominum admitto rebus amice meis,
Lecto te solum, lecto te deprecor uno.
Riualem possum non ego ferre Iouem.
Ipse meas solus (quod nil est) æmulor umbras

Stultus, quod stulto sæpe timore tremo.
Vna tamen causa est, qua crimina tanta remitto,
Errabant multo quod tua uerba mero.
Sed nunquam uitæ me fallet ruga seueræ.
Omnes iam norunt, quàm sit amare bonum.
Lynceus ipse meus seros insanit amores.
Solum te nostros lætor adire Deos.
Quid tua socraticis tibi nunc sapientia libris
Proderit? aut rerum dicere posse uias?
Aut quid cretæi tibi prosunt carmina lecta?
Nil iuuat in magno uester amore senex.
Tu satius memorem musis imitere Philetam,
Et non inflati somnia Callimachi.
Nam rursus licet ætoli referas Acheloi
Fluxerit ut magno factus amore liquor,
Atq; etiam, ut phrygio fallax mæandria campo
Errat, & ipsa suas decipit unda uias,
Qualis & Adrasti fuerit uocalis Arion,
Tristis ad Archemori funera uictor equus,
Non amphiareæ prosunt tibi fata quadrigæ,
Aut capanei grata ruina Ioui.
Desine & Aeschyleo componere uerba cothurno,
Desine, & ad molles membra resolue toros.
Incipe iam angusto uersus includere torno,
Inq; tuos ignes dure poeta ueni.
Tu non Antimacho, non tutior ibis Homero.
Despicit & magnos recta puella Deos.
Sed non ante grauis taurus succumbit aratro,
Cornua quàm ualidis hæserit in laqueis.
Nec tu tam duros per te patieris amores,

Trux tamen a' nobis ante domandus eris.
H arum nulla solet rationem quærere mundi,
Nec cur fraternis luna laboret equis,
N ec si post stygias aliquid restauerit undas,
Nec si consulto fulmina missa tonent.
A spice me cui parua domi fortuna relicta est,
Nullus & antiquo marte triumphus aui,
V t regnem mistas inter conuiua puellas.
Hoc ego quod tibi nunc eleuor ingenio.
M e iuuet æternis positum languere corollis
Quem tetigit iactu certus ad ossa Deus.
A ctia Virgilium custodis littora Phœbi,
Cæsaris & fortes dicere posse rates,
Qui nunc Aeneæ troiani suscitat arma,
Iactáq; Lauinis mœnia littoribus.
C edite romani scriptores, cedite Graij.
Nescio quid maius nascitur Iliade.
T u canis umbrosi subter pineta Galesi
Thyrsin, & attritis Daphnin arundinibus,
V tq; decem possint corrumpere mala puellam,
Missus & impressis hœdus ab uberibus.
F elix qui uiles pomis mercatur amores,
Huic licet ingratæ Tityrus ipse canat.
F elix intactum Corydon qui tentat Alexim
A gricolæ domini carpere delitias.
Quamuis ille sua lassus requiescat auena,
Laudatur faciles inter Hamadryadas.
T u canis ascræi ueteris præcepta poetæ,
Quo seges in campo, quo uiret uua iugo.
T ale facis carmen docta testudine, quale.

Cynthius impositis temperat articulis.
Non tamen hæc ulli uenient ingrata legenti
Siue in amore rudis, siue peritus erit.
Nec minor his animis, aut si minor ore canorus
Anseris indocto carmine cessit olor.
Hæc quoq; perfecto ludebat Iasone Varro,
Varro Leucadiæ maxima flamma suæ.
Hæc quoq; lasciui cantarunt scripta Catulli,
Lesbia queis ipsa notior est Helena.
Hæc etiam docti confessa est pagina Calui,
Cum caneret miseræ funera Quintiliæ.
Et modo formosa quàm multa Lycoride Gallus
Mortuus inferna uulnera lauit aqua.
Cynthia quin etiam uersu laudata Properti,
Hos inter si me ponere fama uolet.

SEX. PROPERTII AVRELII NAVTAE ELEGIARVM LIBER TERTIVS.

Allimachi manes, & Coi sacra
Philetæ
In uestrum quæso me sinite ire
nemus.
Primus ego ingredior puro de
fonte sacerdos
Itala per graios orgia ferre choros.
Dicite quo pariter carmen tenuastis in antro,
Quo'ue pede ingressi, quam'ue bibistis aquam.
Ah ualeat Phœbum quicunq; moratur in armis.

Exactus tenui pumice uersus eat,
Quo me fama leuat terra sublimis, & a me
Nata coronatis musa triumphat equis,
Et mecum in curru parui uectantur amores,
Scriptorumq; meas turba secuta rotas.
Quid frustra missis in me certatis habenis?
Non datur ad musas currere lata uia.
Multi Roma tuas laudes annalibus addent,
Qui finem imperij Bactra futura canent,
Sed quod pace legas, opus hoc de monte sororum
Detulit intacta pagina nostra uia.
Mollia Pegasides uestro date serta poetæ.
Non faciet capiti dura corona meo.
At mihi quod uiuo detraxerat inuida turba,
Post obitum duplici fœnore reddet honos.
Omnia post obitum fingit maiora uetustas,
Maius ab exequiis nomen in ora uenit.
Nam quis equo pulsas abiegno nosceret arces?
Fluminaq; hæmonio comminus isse uiro?
Idæum Simoenta Iouis cunabula parui,
Hectora per campos ter maculasse rotas?
Deiphobumq;, Helenumq;, & Polydamantas in armis.
Qualencunq; Parin uix sua nosset humus.
Exiguo sermone fores nunc Ilion, & tu
Troia bis oetæi numine capta Dei.
Nec non ille tui casus memorator Homerus
Posteritate suum crescere sensit opus.
Meq; inter seros laudabit Roma nepotes.
Illum post cineres auguror esse diem.
Ne mea contempto lapis indicet ossa sepulchro,

Prouisum est lycio uota probante Deo.

C arminis interea nostri redeamus in orbem,
  Gaudeat ut solito tacta puella sono,
O rpheu te tenuisse feras, & concita dicunt
  Flumina treicia detinuisse lyra.
S axa Cytheronis Thebas agitata per artem
  Sponte sua in muri membra coisse ferunt.
Quin etiam Polypheme fera Galatea sub Aetna,
  Ad tua rorantes carmina flexit equos.
M iremur nobis & Baccho, & Apolline dextro,
  Turba puellarum si mea uerba colit.
Quod non tænariis domus est mihi fulta columnis,
  Nec camera auratas inter eburna trabes,
N ec mea phæacias æquant pomaria syluas,
  Non operosa rigat martius antra liquor,
A t musæ comites, & carmina cara legenti,
  Et defessa choris Calliopea meis.
F ortunata meo siqua es celebrata libello,
  Carmina erunt formæ tot monimenta tuæ.
N am neq; Pyramidum sumptus ad sydera ducti,
  Nec Iouis elei cœlum imitata domus,
N ec mausolei diues fortuna sepulchri
  Mortis ab extrema conditione uacat,
A ut illis flamma, aut imber subducet honores,
  Annorum aut ictu pondera uicta ruent.
A t non ingenio quæsitum nomen ab æuo
  Excidet. ingenio stat sine morte decus.

PROPERTII SOMNIVM.

V Isus eram molli recubans Heliconis in umbra
  Bellerophontei qua fluit humor equi.

R eges Alba tuos, & regum facta tuorum
Tantum operis neruis hiſcere poſſe meis,
P aruaq́; tam magnis admoram fontibus ora,
Vnde pater ſitiens Ennius ante bibit,
E t cecinit Curios fratres, & horatia pila,
Regiaq́; æmilia uecta trophæa rate,
V ictricesq́; moras Fabij, pugnamq́; ſiniſtram
Cannenſem, & uerſos ad pia uota Deos,
H annibalemq́; lares romana ſede fugantes,
A nſeris & tutum uoce fuiſſe Iouem,
C um me caſtalia ſpeculans ex arbore Phœbus
Sic ait aurata nixus ad antra lyra,
Quid tibi cum tali demens eſt flumine? quis te
Carminis heroi tangere iuſſit opus?
N on hic ulla tibi ſperanda eſt fama Properti.
Mollia ſunt paruis prata terenda rotis,
V t tuus in ſcamno iactetur ſæpe libellus,
Quem legat expectans ſola puella uirum.
C ur tua præſcripto ſeuecta eſt pagina gyro?
Non eſt ingenij cymba grauanda tui.
A lter remus aquas, alter tibi radat arenas,
Tutus eris, medio maxima turba mari eſt.
D ixerat, & plectro ſedem mihi monſtrat eburno,
Qua noua muſcoſo ſemita facta ſolo eſt.
H ic erat affixis uiridis ſpelunca lapillis,
Pendebantq́; cauis tympana pumicibus;
E rgo muſarum, & Sileni patris imago
Fictilis, & calami Pan tegeæ tui.
E t Veneris dominæ uolucres mea turba columbæ
Tingunt gorgoneo punica roſtra lacu.

D iversæq; novem sortitæ rura puellæ
  Exercent teneras in sua dona manus,
H æc ederas legit in thyrsos, hæc carmina nervis
  Aptat, & illa manu texit utraq; rosam,
E` quarum numero me contigit una dearum
  (Vt reor) a facie Calliopea fuit.
C ontentus niveis semper vectabere cygnis,
  Nec te fortis equi ducet ad arma sonus.
N il tibi sit rauco prætoria classica cornu
  Flere, nec aonium cingere marte nemus,
A ut quibus in campis mariano prælia signo
  Stent, & teutonicas Roma refringat opes.
B arbarus aut sævo perfusus sanguine Rhenus
  Saucia mœrenti corpora vectet aqua.
Q uippe coronatos alienum ad limen amantes,
  Nocturnæq; canes ebria signa fugæ,
V t per te clausas sciat excantare puellas,
  Qui volet austeros arte ferire viros.
T alia Calliope, lymphisq; a` fonte petitis
  Ora philetea nostra rigavit aqua.

DESCRIPTIO TRIVMPHI.

A Rma Deus Cæsar dites meditatur ad Indos,
  Et freta gemmiferi findere classe maris.
Magna viri merces parat ultima terra triumphos,
  Tigris, & Eufrates sub tua iura fluent.
S era sed Ausoniis veniet provincia virgis.
  Assuescent Latio partha trophæa Iovi.
I te agite expertæ bello date lintea proræ,
  Et solitum armigeri ducite munus equi,
O mnia fausta cano: Crassos, cladesq; piate,

Ite, & Romanæ consulite historiæ.
Mars pater, & sacræ fatalia lumina Vestæ
Ante meos obitus sit precor illa dies,
Qua uideam spolijs oneratos Cæsaris axes
Ad uulgi plausus sæpe resistere equos.
Inq; sinu caræ nixus spectare puellæ
Incipiam, & titulis oppida capta legam.
Tela fugacis equi, & brachati militis arcus,
Et subter captos arma sedere duces.
Ipsa tuam prolem serua Venus, hoc sit in æuum,
Cernis ab Aenea quod superesse caput.
Præda sit hæc illis, quorum meruere labores.
Mi sat erit media plaudere posse uia.

AD AMICAM IRATAM.

Pacis amor Deus est, pacē ueneramur amātes,
Stant mihi cum domina prælia dura mea.
Nec tamen inuiso pectus mihi carpitur auro,
Nec bibit è gemma diuite nostra sitis.
Nec mihi mille iugis campania pinguis aratur,
Nec miser æra peto classe Corinthe tua.
O prima infelix fingenti terra Prometheo,
Ille parum cauti pectoris egit opus,
Corpora disponens, mentem non uidit in arte.
Recta animi primum debuit esse uia.
Nunc maris in tantum uentis iactamur, & hostem
Quærimus, atq; armis nectimus arma noua.
Haud ullas portabis opes Acherontis ad undas,
Nudus ad infernas stulte uehēre rates.
Victor cum uictis pariter miscebitur umbris,
Consule cum Mario capte Iugurtha sedes.

Lydus dulichio non distat Crœsus ab Hyro,
Optima mors, parca quæ uenit apta die.
Me iuuat in prima coluisse Helicona iuuenta,
Musarumq; choris implicuisse manus.
Me iuuat & multo mentem uincire lyæo,
Et caput in uerna semper habere rosa.
Atq; ubi iam Venerem grauis interceperit ætas,
Sparserit integras alba senecta comas,
Tum mihi naturæ libeat perdiscere mores,
Quis Deus hanc mundi temperet arte domum.
Qua uenit exoriens, qua deficit, unde coactis
Cornibus in plenum menstrua Luna redit.
Vnde salo superant uenti, quid flamine captet
Eurus, & in nubes unde perennis aqua.
Sit uentura dies, mundi quæ subruat arces.
Purpureus pluuias cur bibit arcus aquas.
Aut cur perrhebi tremuere cacumina Pindi,
Solis & atratis luxerit orbis equis.
Cur serus uersare boues, & plaustra Bootes,
Pleïadum spisso cur coit igne chorus.
Cur'ue suos fines altum non exeat æquor,
Plenus & in partes quattuor annus eat.
Sub terris sint iura Deûm, & tormenta gigantum,
Thisiphones atro si furit angue caput.
Aut alcmeoniæ furiæ, aut ieiunia Phinei,
Num rota, num scopuli, num sitis inter aquas,
Num tribus infernum custodit faucibus antrum
Cerberus, & Tityo iugera pauca nouem.
An ficta in miseras descendit fabula gentes,
Et timor aut ultra quàm rogus esse potest.
Exitus hic uitæ superest mihi. uos, quibus arma

Gratæ magis, Craſſi ſigna referte domum.

AD LYGDAMVM.

d Ic mihi de noſtra, quæ ſentis uera puella,
Sic tibi ſint dominæ Lygdame dempta iuga.
D um me lætitia tumefactum fallis inani,
H æc referens, quæ me credere uelle putas.
O mnis enim debet ſine uano nuntius eſſe,
Maioremq́; timens ſeruus habere fidem.
N unc mihi, ſiqua tenes, ab origine dicere prima
I ncipe, ſuſpenſis auribus iſta bibam.
S iccine eam incomptis uidiſti flere capillis?
I llius ex oculis multa cadebat aqua?
N ec ſpeculum ſtrato uidiſti Lygdame lecto?
O rnabat niueas nulla'ue gemma manus?
A c mœſtam teneris ueſtem pendere lacertis?
Scriniaq́; ad lecti clauſa iacere pedes?
T riſtis erat domus, & triſtes ſua penſa miniſtræ
Carpebant, medio nebat & ipſa loco,
H umidaq́; impreſſa ſiccabat lumina lana,
Rettulit & querulo iurgia noſtra ſono.
H æc te teſte mihi promiſſa eſt Lygdame merces?
Eſt pœnæ ſeruo rumpere teſte fidem.
I lle poteſt nullo miſeram me linquere facto?
Aequalem nulla dicere habere domo?
G audet me uacuo ſolam tabeſcere lecto.
Si placet inſultet Lygdame morte mea.
I mproba non uicit me moribus illa, ſed herbis.
Staminea Rhombi ducitur ille rota.
I llum turgentis ranæ portenta rubetæ,

Et lecta ex sectis anguibus ossa trahunt,
E t strigis inuentæ per busta iacentia plumæ,
Cinctaq; funesto lanea uitta uiro.
S i non uana canunt mea somnia Lygdame, testor
Pœna erit ante meos sera, sed ampla pedes.
P utris & in uacuo texetur aranea lecto,
Noctibus illorum dormiet ipsa Venus.
Q uæ tibi si ueris animis est questa puella,
H ac eadem rursus Lygdame curre uia,
E t mea cum multis lachrymis mandata reporta,
Iram non fraudes esse in amore meo.
M e quoq; consimili impositum torquerier igni,
Iurabo & bis sex integer esse dies.
Q uod mihi si tanto felix concordia bello
Extiterit, per me Lygdame liber eris.

DE MORTE PETI OB AVARITIAM.

e Rgo sollicitæ tu causa pecunia uitæ es,
Per te immaturum mortis adimus iter,
T u uitijs hominum crudelia pabula præbes,
Semina curarum de capite orta tuo,
T u Petum ad Pharios tendentem lintea portus
Obruis insano terq;, quaterq; mari.
N am dum te sequitur, primo miser excidit æuo,
Et noua longinquis piscibus esca natat,
E t mater non iusta piæ dare debita terræ,
Nec pote cognatos inter humare rogos.
S ed tua nunc uolucres adstant super ossa marinæ,
Nunc tibi pro tumulo Carpathium omne mare.
I nfelix Aquilo raptæ timor Orithyiæ
Q uæ spolia ex illo tanta fuere tibi?

Aut quidnam fracta gaudes Neptune carina?
Portabat sanctos alueus ille uiros.
Pete quid ætatem numeras? quid cara natanti
Mater in ore tibi est? non habet unda Deos.
Nam tibi nocturnis ad saxa ligata procellis
Omnia de trito uincula fune cadunt.
Sunt Agamemnonias testantia littora curas,
Qua notat Argini pœna minantis aquæ.
Hoc iuuene amisso, classem non soluit Atrides,
Pro qua mactata est Iphigenia mora.
Reddite corpus humo, positaq; in gurgite uita
Petum sponte tua uilis arena tegas.
Et quoties Peti transibit nauta sepulchrum,
Dicat, & audaci tu timor esse potes.
Ite rates curuæ, & leti quoq; texite causas.
Ista per humanas mors uenit acta manus,
Terra parum fuerat, terris adiecimus undas,
Fortunæ miseras auximus arte uias.
Anchora te teneat, quem non tenuere penates?
Quid meritum dicas, cui sua terra parum est?
Ventorum est quodcunq; paras, haud ulla carina
Consenuit fallit portus & ipse fidem.
Natura insidians pontum substrauit auaris.
Vt tibi succedat, uix semel esse potest.
Saxa triumphales fregere capharea puppes,
Naufraga cum uasto Græcia tracta salo est.
Paulatim socium iacturam fleuit Vlysses,
In mare cui soli non ualuere doli.
Quod si contentus patrio boue uerteret agros,
Verbaq; duxisset pondus habere mea,

V iueret ante suos dulcis conuiua penates,
Pauper & in terra nil ubi flere potest.
N on tulit hic Petus stridorem audire procellæ,
Et duro teneras lædere fune manus,
S ed thiæ thalamo, aut oricia terebintho
Et fultum pluma uersicolore caput.
H uic fluctus uiuo radicitus abstulit ungues,
Et miser inuisam traxit hiatus aquam.
H unc paruo ferri uidit nox improba ligno,
Petus ut occideret tot coiere mala.
F lens tamen extremis dedit hæc mandata querelis,
Cum moribunda niger clauderet ora liquor.
D i maris ægæi, quos sunt penes æquora uenti,
Et quæcunq; meum degrauat unda caput,
Quò rapitis miseros primæ lanuginis annos?
Attulimus longas in freta uasta manus.
A h miser halcyonum scopulis affigar acutis.
In me cæruleo fuscina sumpta Deo est.
A t saltem Italiæ regionibus euehat æstus.
Hoc de me sat erit, si modo matris erit.
S ubtrahit hæc fantem torta uertigine fluctus,
Vltima quæ Peto nox'q;, diesq; fuit.
O centum æquoreæ Nereo genitore puellæ,
Et tu materno tacta dolore Thetis,
V os decuit lasso supponere brachia mento,
Non poterat uestras ille grauare manus.
A t tu sæue Aquilo nunquam mea uela uidebis.
Ante fores dominæ condar oportet iners.

AD CYNTHIAM.

D Vlcis ad externas fuerat mihi rixa lucernas

Vocis & insanæ tot male dicta tuæ,
C um furibunda mero mensam propellis, & in me
Proijcis insana cymbia plena manu.
T u uero nostros audax inuade capillos,
Et mea formosis unguibus ora nota,
T u minitare oculos subiecta exurere flamma,
Fac mea rescisso pectora nuda sinu,
N i mirum ueri dantur mihi signa caloris,
Nam sine amore graui fœmina nulla dolet.
Quæ mulier grauida iactat conuitia lingua,
Et Veneris magnæ uoluitur ante pedes,
C ustodum gregibus circum se stipat euntem,
Seu sequitur medias, mænas ut acta, uias,
S eu timidam crebro dementia somnia terrent,
Seu miseram in tabula picta puella mouet.
H is ego tormentis animi sum uerus aruspex,
Nam didici certo sæpe in amore notas.
N on est certa fides, quam non iniuria uersat.
Hostibus eueniat lenta puella meis.
I n morso æquales uideant mea uulnera collo,
Me doceat liuor mecum habuisse meam.
A ut in amore dolere uolo, aut audire dolentem,
Siue meas lachrymas, siue uidere tuas,
T ecta superciliјs siquando uerba remittis,
Aut tua cum digitis scripta silenda notas.
O Di ego quæ nunquam pungunt suspiria somnos.
Semper in iratam pallidus esse uelim.
D ulcior ignis erat Paridi cum grata per arma
Tyndaridi poterat gaudia ferre suæ.
D um uincunt Danai, dum restat barbarus Hector,

Ille Helenæ in gremio maxima bella gerit.
Aut tecum, aut pro te mihi cum riualibus arma
Semper erunt, in te pax mihi nulla placet.
Gaude quod nulla est æque formosa, doleres
Siqua foret, nunc sis iure superba licet.
At tibi qui nostro tendisti retia lecto
Sit socer, æternum nec sine matre domus,
Cui nunc siqua data est furandæ copia noctis,
Infensa illa mihi, non tibi amica dedit.

AD MECOENATEM.

m Ecœnas eques hetrusco de sanguine regum
Intra fortunam qui cupis esse tuam,
Quid me scribendi tam uastum mittis in æquor?
Non sunt apta meæ grandia uela rati.
Turpe est quod nequeas capiti committere pondus,
Et pressum inflexo mox dare terga genu.
Omnia non pariter rerum sunt omnibus apta,
Fama nec ex æquo ducitur ulla iugo.
Gloria Lysippo est animosa effingere signa,
Exactis calamis se mihi iactat equus.
In Veneris tabula summam sibi ponit Apelles,
Parrhasius parua uindicat arte locum.
Argumenta magis sunt Mentoris addita formæ.
At Myos exiguum flectit acanthus iter.
Phidiacus signo se Iuppiter ornat eburno,
Praxitelem parius uindicat arte lapis.
Sunt quibus eleæ concurrit palma quadrigæ,
Sunt quibus in celeres gloria nata pedes.
Hic satus ad pacem, hic castrensibus utilis armis.
Naturæ sequitur semina quisq; suæ.

At tua Mecœnas uitæ præcepta recepi,
Cogor & exemplis te superare tuis.
Cum tibi romano dominas in honore secures,
Et liceat medio ponere iura foro,
Vel tibi Medorum pugnaces ire per hostes,
Atq; onerare tuam fixa per arma domum,
Et tibi ad effectum uires det Cæsar, & omni
Tempore tam faciles insinuentur opes,
Parcis, & in tenues humilem te colligis umbras.
Velorum plenos subtrahis ipse sinus.
Crede mihi magnos æquabunt ista Camillos
Indicia, & uenies tu quoq; in ora uirûm.
Cæsaris & famæ uestigia iuncta tenebis.
Mecœnatis erunt uera trophæa fides.
Non ego uelifera tumidum mare findo carina,
Tota sub exiguo flumine nostra mora est.
Non flebo in cineres arcem sedisse paternos
Cadmi, nec semper prælia clade pari,
Nec referam scæas, & pergama Apollinis arces
Et Danaûm decimo uere redisse rates,
Mœnia cum graio neptunia pressit aratro
Victor palladiæ ligneus artis equus.
Inter Callimachi sat erit placuisse libellos,
Et cecinisse modis coe poeta tuis.
Hæc curant pueros, hæc curant scripta puellas,
Meq; Deum clament, & mihi sacra ferant.
Te duce uel Iouis arma canam, cœloq; minantem
Cœum, & phlegræis Oromedonta iugis,
Celsaq; romanis decerpta palatia tauris
Ordiar, & cæso mœnia firma Remo,

Eductosq; pares sylvestri ex ubere reges,
Crescet & ingenium sub tua iussa meum,
Prosequar et currus utroq; ab littore ouantes
Parthorum, astutæ tela remissa fugæ,
Castraq; Pelusii romano subruta ferro,
Antoniq; graues in sua fata manus.
Mollis tu cœptæ fautor cape lora iuuentæ,
Dextraq; immissis da mihi signa rotis.
Hoc mihi Mecœnas laudis concedis, et à te est,
Quod ferar in partes ipse fuisse tuas.

DE NATALI AMICAE SVAE.

Mirabar quid nam misissent mane camœnæ
Ante meum stantes sole rubente torum,
Natalis nostræ signum misere puellæ,
Et manibus faustos ter crepuere sonos.
Transeat hic sine nube dies, stent aëre uenti,
Ponat et in sicco molliter unda minas.
Aspiciam nullos hodierna luce dolentes,
Et Niobe lachrymas supprimat ipse lapis.
Halcyonum positis requiescant ora querelis,
Increpet absumptum nec sua mater Itym.
Tuq; ò cara mihi felicibus edita pennis
Surge, & poscentes iusta precare Deos.
Ac primum pura somnum tibi discute lympha,
Et nitidas presso pollice finge comas,
Dein qua primum oculos cœpisti ueste Properti,
Indue, nec uacuum flore relinque caput,
Et pete, qua polles, ut sit tibi forma perennis,
Inq; meum semper stent tua regna caput,
Inde coronatas ubi thure piaueris aras,

Luxerit & tota flamma secunda domo,
S it mensæ ratio, nox'q; inter pocula currat,
Et crocino nares murrheus ungat Onyx.
T ibia nocturnis succumbat rauca choreis,
Et sint nequitiæ libera uerba tuæ,
D ulcia'q; ingratos adimant conuiuia somnos,
Publica uicinæ perstrepat ara uiæ.
S it sors & nobis talorum interprete iactu,
Quem grauibus pennis uerberet ille puer.
C um fuerit multis exacta trientibus hora,
Noctis & instituet sacra ministra Venus,
A nnua soluamus thalamo, & solennia nostro,
Natalis'q; tui sic peragamus iter.

Fœminas imperare amantibus.

q Vid mirare meam si uersat fœmina uitam?
Et trahit addictum sub sua iura uirum?
C rimina'q; ignaui capitis mihi turpia fingis,
Quod nequeam fracto rumpere uincla iugo.
V enturam melius præsagit nauita mortem,
Vulneribus didicit miles habere metum.
I sta ego præterita iactaui uerba iuuenta.
Tu nunc exemplo disce timere meo.
C olchis flagranteis adamantina sub iuga tauros
Egit, & armigera prælia sæuit humo,
C ustodis'q; feros clausit serpentis hiatus,
Iret ut æsonias aurea lana domos.
A usa ferox ab equo quondam oppugnare sagittis
Mæotis Danaûm Penthesilea rates.
A urea cui postquam nudauit cassida frontem,
Vicit uictorem candida forma uirum.

O mphale in tantum formæ processit honorem
  Lydia gygæo tincta puella lacu,
V t qui pacato statuisset in orbe columnas
  Tam dura traheret mollia pensa manu.
P ersarum statuit Babylona Semiramis urbem,
  Vt solidum cocto tolleret aggere opus,
E t duo in aduersum misit per mœnia currus
  Ne possent tacto stringere ab axe latus,
D uxit & Eufraten medium qua condidit arces,
  Iussit & imperio surgere Bactra caput,
N am quid ego heroas, qd raptem in crimine diuos?
  Iuppiter infamat seq;, suamq; domum.
Q uid modo quæ nostris opprobria uexerit armis,
  Et famulos inter fœmina trita suos?
C oniugis obscœni pretium romana poposcit
  Mœnia, & addictos in sua regna patres.
N oxia Alexandrina dolis aptissima tellus,
  Et toties nostro Memphi cruenta malo,
T res ubi Pompeio detraxit arena triumphos.
  Tollet nulla dies hanc tibi Roma notam.
I ssent phlegræo melius tibi funera campo,
  Vel tua si socero colla daturus eras,
S cilicet incesti meretrix regina Canopi
  Vna philippeo sanguine adusta nota.
A usa Ioui nostro latrantem opponere Anubim,
  Et Tyberim Nili cogere ferre minas,
R omanamq; tubam crepitanti pellere sistro,
  Baridos & contis rostra liburna sequi,
F œdaq; tarpeio Canopea tendere saxo
  Iura dare statuas inter, & arma mari.

Quid nunc Tarquini fractas iuuat esse secures,
  Nomine quem simili uita superba notat?
Si mulier patienda fuit, cape Roma triumphum,
  Et longam Augusto salua precare diem.
Fugisti tamen in timidi uaga flumina Nili.
  Accepere tuae romula uincla manus.
Brachia spectaui sacris admorsa colubris,
  Et trahere occultum membra soporis iter.
Non haec Roma fuit tanto tibi ciue uerenda
  Dixit, & assiduo lingua sepulta mero.
Septem urbs alta iugis, toto quae praesidet orbi,
  Foemineas timuit territa Marte minas.
Hannibalis spolia, & uicti monimenta Siphacis,
  Et Pyrrhi ad nostros gloria fracta pedes,
Curius expletis statuit monimenta lacunis.
  At Decius misso praelia rupit equo.
Coclitis abscissos testatur semita pontes,
  Et cui cognomen Coruus habere dedit.
Haec Di condiderant, haec Di quoq; moenia seruant.
  Vix timeat saluo Caesare Roma Iouem.
Nunc ubi scipiadae classes? ubi signa Camilli?
  Aut ubi pompea bosphora capta manu?
Leucadius uersas acies memorabit Apollo,
  Tantum operis belli sustulit una dies,
At tu siue petes portus, seu nauita linques,
  Caesaris in toto sis memor ionio.

AD POSTHVMVM DE GALLA.

Posthume plorantem potuisti linquere Gallam?
  Miles & Augusti fortia signa sequi?
Tanti'ne ulla fuit spoliati gloria parthi,

Ne faceres Galla multa rogante tua?
Si fas est omnes pariter pereatis auari,
Et quisquis fido prætulit arma toro.
Tu tamen iniecta tectus uesane lacerna
Potabis galea fessus Araxis aquam.
Illa quidem interea fama tabescet inani,
Hæc tua ne uirtus fiet amara tibi,
Neue tua medæ lætentur cæde sagittæ,
Ferreus aurato neu cataphractus equo,
Neue aliquid de te flendum referatur in urna,
Sic redeunt, illis qui cecidere locis.
Ter quater in casta felix ô Posthume Galla,
Moribus his alia coniuge dignus eras.
Quid faciet nullo munita puella timore,
Cum sit luxuriæ Roma magistra tuæ?
Sed securus eas, Gallam non munera uincent,
Duritiæq; tuæ non erit illa memor.
Nam quocunq; die sanum te fata remittent,
Pendebit collo Galla pudica tuo.
Posthumus alter erit miranda coniuge Vlysses,
Non illi longæ tot nocuere moræ,
Castra decẽ annorũ, et Ciconũ mons, Ismara, Calpe,
Exustæq; tuæ mox Polypheme genæ,
Et Circæ fraudes lotosq;, herbæq; tenaces,
Scyllaq;, & alternas scissa Charybdis aquas,
Lampeties ithacis uerubus mugisse iuuencos,
Pauerat hos Phœbo filia Lampetie,
Et thalamum ææa flentis fugisse puellæ,
Totq; hyemis noctes, totq; natasse dies,
Nigrantesq; domos animarum intrasse silentum,

Sirenum surdo remige adisse lacus,
E t ueteres arcus leto renouasse procorum,
Errorisq; sui sic statuisse modum,
N ec frustra, quia casta domi persederat uxor.
Vincit Penolopes Lælia Galla fidem.

DE AVARITIA PVELLARVM.

q Væritis unde auidis nox sit pretiosa puellis.
Et uenerem exhaustæ damna querantur opes,
C erte equidem tantis causa est manifesta ruinis,
Luxuriæ nimium libera facta uia est.
I nda cauis aurum mittit formica metallis,
Et uenit è rubro concha erycina salo,
E t Tyros ostrinos præbet cadmea colores,
Cinnamon & multi pastor odoris arabs.
H æc etiam clausas expugnant arma pudicas,
Quæq; terunt fastus Icarioti tuos.
Matrona incedit census induta nepotum,
Et spolia opprobrij nostra per ora trahit.
N ulla est poscendi, nulla est reuerentia dandi.
Aut siqua est, pretio tollitur ipsa mora.
F elix eois lex funeris una maritis,
Quos aurora suis rubra colorat equis.
N anq; ubi mortifero iacta est fax ultima lecto,
Vxorum fusis stat pia turba comis,
E t certamen habent leti, quæ uiua sequatur
Coniugium. pudor est non licuisse mori.
A rdent uictrices, & flammæ pectora præbent,
Imponuntq; suis ora perusta uiris.
H ic genus infidum nuptarum, hic nulla puella
Nec fida Euadne, nec pia Penelope.

F elix agreſtum quondam pacata iuuentus,
Diuitiæ quarum meſſis, & arbor erant.
I llis pompa fuit decuſſa cydonia ramo,
Et dare puniceis plena caniſtra rubis,
N unc uiolas tondêre manu, nunc miſta referre
Lilia, uirgineos lucida per calathos,
E t portare ſuis ueſtitas frondibus uuas,
Aut uariam plumæ uerſicoloris auem.
H is tum blanditiis furtiua per antra puellæ
Oſcula ſyluicolis empta dedere uiris,
A tq; hinuli pellis totos operibat amantes,
Altaq; natiuo creuerat herba toro,
P inus & incumbens latas circundabat umbras,
Nec fuerat nudas pœna uidere deas.
C orniger Idæi uacuam paſtoris in aulam
Dux Aries ſaturas ipſe reduxit oues.
D iq;, deæq; omnes, quibus eſt tutela per agros,
Præbebant ueſtris uerba benigna focis.
E t leporem quicunq; uenis uenaberis hoſpes,
Et ſi forte meo tramite quæris auem,
E t me Pana tibi comitem de rupe uocato,
Siue petas calamo præmia, ſiue cane.
A t nunc deſertis ceſſant ſacraria lucis,
Aurum omnes uicta iam pietate colunt.
A urea nunc uere ſunt ſecula, plurimus auro
Venit honos. auro conciliatur amor.
A uro pulſa fides, auro uenalia iura,
Aurum lex ſequitur, mox ſine lege pudor.
T orrida ſacrilegum teſtantur lumina Brennum,
Dum petit intonſi pythia regna Dei,

At mons laurigero concussus uertice duras
Gallica Parnassi sparsit in arma niues,
Et scelus accepto thracis Polymnestoris auro
Nutrit in hospitio non Polydore pio.
Tu quoq; ut auratos gereres Eriphyla lacertos,
Dilapsis nusquam est Amphiaraus equis.
Proloquar, atq; utinam patriæ sim uerus aruspex,
Frangitur ipsa suis Roma superba bonis.
Certa loquor, sed nulla fides, neq; enim Ilia quondã
Verax pergameis mænas habenda malis.
Sola Parim phrygiæ fatum componere, sola
Fallacem patriæ serpere dixit equum.
Ille furor patriæ fuit utilis, ille parenti,
Experta est ueros irrita lingua Deos.

Ad Sparten de ludis Laconicis.

Multa tuæ Sparte miramur iura palæstræ,
Sed mage uirginei tot bona gymnasij,
Quod non infames exercet corpore laudes
Inter luctantes nuda puella uiros,
Cum pila uelocem fallit per brachia iactus,
Increpat & uersi clauis adunca trochi,
Pulueruleutaq; ad extremas stat fœmina metas,
Et patitur duro uulnera Pancratio,
Nunc ligat ad cæstum gaudentia brachia loris,
Missile nunc disci pondus in orbe rotat,
Gyrum pulsat equis, niueum latus ense reuinat,
Virgineumq; cauo protegit ære caput,
Qualis Amazonidum nudatis bellica mammis
Thermodoonteis turba lauatur aquis,
Et modo Taygeti crines aspersa pruina

Sectatur patrios per iuga longa canes.
Qualis & Eurotæ Pollux & Castor arenis,
Hic uictor pugnis, ille, futurus equis,
Inter quos Helene nudis capere arma papillis
Fertur, nec fratres erubuisse Deos.
Lex igitur spartana uetat secedere amantes,
Et licet in triuijs ad latus esse suæ,
Nec timor, aut ulla est clausæ tutela puellæ,
Nec grauis austeri pœna cauenda uiri.
Nullo præmisso, de rebus tute loquaris
Ipse tuis, longæ nulla repulsa moræ.
Non tyriæ uestes errantia lumina fallunt,
Est neq; odoratæ cura molesta domi.
At nostra ingenti uadit circundata turba,
Nec digitum angusta est inseruisse uia,
Nec quæ sint facies, nec quæ sint uerba rogandi
Inuenias, cæcum uersat amator iter.
Quod si iura fores, pugnasq; imitata Laconum,
Carior hoc esses tu mihi Roma bono.

AD CYNTHIAM DE LYCINNA.

S Ic ego non ullos iã norim in amore tumultus,
Nec ueniat sine te nox uigilanda mihi,
Vt mihi prætextæ pudor est uelatus amictu,
Et data libertas noscere amoris iter,
Illa rudes animos per noctes conscia primas
Imbuit, heu nullis capta Lycinna datis.
Tertius, haud multo minus est, cum ducitur annus,
Vix memini nobis uerba coisse decem.
Cuncta tuus sepeliuit amor, nec fœmina post te
Vlla dedit collo dulcia uincla meo.

T estis erit Dirce tam uero crimine sæua
Nycteos Antiopen accubuisse Lyco.
A h quoties pulchros traxit regna capillos,
Molliaq; immites fixit in ora manus.
A h quoties famulam pensis onerauit iniquis,
Et caput in dura ponere iussit humo.
S æpe illam immundis passa est habitare tenebris.
Vilem ieiunæ sæpe negauit aquam.
I uppiter Antiope nusquam succurris habenti
Tot mala·corrumpit dura cathena manus.
S i Deus es, tibi turpe tuam seruire puellam.
Inuocet Antiope quem nisi uincta Iouem?
S ola tamen, quæcunq; aderant in corpore uires,
Regales manicas rupit utraq; manu,
I nde Cytheronis timido pede currit in arces.
Nox erat, & sparso triste cubile gelu,
S æpe uago Asopi sonitu permota fluentis
Credebat dominæ pone uenire pedes,
E t durum Zethum, et lachrymis Amphiona mollem
Experta est stabulis mater abacta suis.
A c ueluti magnos cum ponunt æquora motus,
Eurus in aduersos desinit ire notos,
L ittore sic tacito sonitus rarescit arenæ,
Sic cadit inflexo lapsa puella genu.
S era tamen pietas, natis est cognitus error.
Digne Iouis natos qui tueare senex,
T u reddis pueris matrem, puerique trahendam
Vinxerunt Dircen sub trucis ora bouis.
A ntiope cognosce Iouem, tibi gloria Dirce
Ducitur in multis mortem habitura locis.

P rata cruentantur Zeti, uictorq; canebat
Pæana Amphion rupe Aracynthe tua.
A t tu non meritam parcas uexare Lycinnam.
Nescit uestra ruens ira referre pedem.
F abula nulla tuas de nobis concitet aures,
Te solam & lignis funeris ustus amem.

DE IMPERIO AMICAE.

n Ox media, et dñæ mihi uenit epistola nostræ,
Tybure me missa iussit adesse mora,
C andida qua geminas ostendunt culmina turres,
Et cadit in patulos lympha aniena lacus.
Q uid faciam? obductis committam me'ne tenebris?
Vt timeam audaces in mea membra manus?
A t si hæc distulero nostro mandata timore,
Nocturno fletus sæuior hoste mihi.
P eccaram semel, & totum sum pulsus in annum.
In me mansuetas non habet illa manus.
N ec tamen est quisquam, sacros qui lædat amantes,
Scyronis media si licet ire uia.
Q uisquis amator erit, scythicis licet ambulet oris,
Nemo adeo, ut noceat, barbarus esse uolet.
L una ministrat iter, demonstrant astra salebras.
Ipse amor accensas percutit ante faces.
S æua canum rabies morsus auertit hiantes,
Huic generi quouis tempore tuta uia est.
S anguine tam paruo quis enim spargatur amantis
Improbus? exclusis fit comes ipsa Venus.
Q uod si certa meos sequerentur funera casus,
Talis mors pretio uel sit emenda mihi,
A fferet huc unguenta mihi, sertisq; sepulchrum
Ornabit

Ornabit custos ad mea busta sedens.
Dissidiant, mea ne terra locet ossa frequenti,
Qua facit assiduo tramite uulgus iter.
Post mortem tumuli sic infamantur amantum.
Me tegat arborea deuia terra coma,
Aut humet ignotæ cumulus uallatus arenæ.
Non iuuat in media nomen habere uia.

AD BACCHVM.

Nunc ò Bacche tuis humiles aduoluimur aris,
Da mihi pacato uela secunda pater,
Tu potes insanæ ueneris compescere fastus,
Curarumq; tuo fit medicina mero.
Per te iunguntur, per te soluuntur amantes.
Tu uitium ex animo dilue Bacche meo,
Te quoq; enim non esse rudem testatur in astris
Lyncibus in cœlum uecta Ariadna tuis.
Hoc mihi, quod ueteres custodit in ossibus ignes,
Funera sanabunt uel tua uina malum.
Semper enim uacuos nox sobria torquet amantes,
Spesq; timorq; animo uersat utroq; modo.
Quod si Bacche tuis per feruida tempora donis
Accersitus erit somnus in ossa mea,
Ipse feram uites, pangamq; ex ordine colles,
Quos carpant nullæ me uigilante feræ,
Dum modo purpureo spument mihi dolia musto,
Et noua pressantes inquinet uua pedes.
Quod superest uitæ, per te, & tua cornua, uiuam,
Virtutisq; tuæ Bacche poeta ferar.

D iam ego maternos ætnæo fulmine partus,
Indica Nysæis arma fugata choris,
V esanumq; noua nequicquam in uite Lycurgum
Pentheos in triplices funera grata greges,
C uruaq; tyrrhenos delphinum corpora nautas
In uada pampinea dissiluisse rate,
E t tibi per mediam beneolentia flumina Naxon,
Vnde tuum potant naxia turba merum.
C andida laxatis onerato colla corymbis
Cinget bassaricas lydia mitra comas.
L euis odorato ceruix manabit oliuo,
Et feries nudos ueste fluente pedes.
M ollia dircææ pulsabunt tympana Thebæ.
Capripedes calamo Panes hiante canent,
V ertice turrigero iuxta Dea magna Cybellæ
Fundet ad idæos Cymbala rauca choros.
A nte fores templi crater antistitis auro
Libatum fundens in tua sacra merum.
H æc ego non humili referam memoranda cothurno,
Qualis pindarico spiritus ore tonat.
T u modo seruitio uacuum me siste superbo,
Atq; hoc sollicitum uince sopore caput.

MORTEM ESSE INEVITABILEM

C Lausus ab umbroso qua ludit pontus Auerno
Humida Baiarum stagna tepentis aquæ,
Qua iacet & Troiæ tubicen Misenus arena,
Et sonat Herculeo structa labore uia,
H ic ubi mortaleis dextra cum quæreret urbes,

Cymbala Thebano concrepuere Deo,
At nunc inuisæ magno cum crimine Baiæ,
Quis deus in uestra constitit hostis aqua?
His pressus stygias uultum demisit in undas,
Errat & in uestro spiritus ille lacu.
Quid genus, aut uirtus, aut optima profuit illi
Mater, & amplexum Cæsaris esse focos?
Aut modo tam pleno fluitantia uela theatro,
Et per maternas omnia gesta manus?
Occidit, & misero steterat uigesimus annus,
Tot bona tam paruo clausit in orbe dies.
I nunc, tolle animos, & tecum finge triumphos,
Stantiaq; in plausum tota theatra iuuent,
Attalicas supera uestes, atq; omnia magnis
Gemmea sint ludis, ignibus ista dabis.
Sed tamen huc omnes, huc primus, & ultimus ordo,
Est mala, sed cunctis ista terenda uia est.
Exoranda canis tria sunt latrantia colla.
Scandenda est torui publica cymba senis.
Ille licet ferro cautus se condat, & ære,
Mors tamen inclusum protrahit inde caput.
Nirea non facies, non uis exemit Achillem,
Crœsum aut Pactoli quas parit humor opes.
Hic olim ignaros luctus populauit Achiuos,
Atridæ magno cum stetit alter amor.
At tibi nauta, pias hominum qui traijcis umbras,
Huc animæ portent corpus inane tuæ,
Qua siculæ uictor telluris Claudius, & qua
Cæsar ab humana cessit in astra uia.

De mulierum incontinentia.

O Bijcitur toties à te mihi nostra libido,
Crede mihi, uobis imperat illa magis.
V os ubi contempti rupistis frena pudoris,
Nescitis captæ mentis habere modum.
F lamma per incensas citius sedetur aristas,
Fluminaq; ad fontis sint reditura caput,
E t placidum Syrtes portum, & bona littora nautis
Præbeat hospitio sæua Malea suo,
Q uàm possit uestros quisquam reprehendere cursus,
Et rapidæ stimulos frangere nequitiæ.
T estis cretæi fastus quæ passa iuuenci
Induit abiegnæ cornua falsa boui,
T estis thessalico flagrans Salmonis Enipeo,
Quæ uoluit liquido tota subire Deo.
C rimen & illa fuit patria succensa senecta
Arboris in frondes condita Myrrha nouæ.
N am quid Medeæ referam, quo tempore matris
Iram natorum cæde piauit amor?
Q uid'ue Clytemnestræ, propter quam tota Mycenis
Infamis stupro stat Pelopea domus?
T uq; ò minoa uenundata Scylla figura
Tondens purpurea regna paterna coma,
H anc igitur dotem uirgo desponderat hosti.
Nise tuas portas fraude reclusit amor.
A t uos innuptæ felicius urite tedas,
Pendet cretæa tracta puella rate.
N on tamen immerito Minos sedet arbiter orci,
Victor erat, quamuis æquus in hoste fuit.

De contemptore Amicæ.

C Redis eum iam posse tuæ meminisse figuræ,
Vidisti a' lecto quem dare uela tuo?
D urus, qui lucro potuit mutare puellam.
Tantis'ne in lachrymis Africa tota fuit?
A t tu stulta Deos, tu fingis inania uerba,
Forsitan ille alio pectus amore terit.
E st tibi forma potens, sunt castæ Palladis artes,
Splendidaq; a' docto fama refulget auo.
F ortunata domus, modo sit tibi fidus amicus,
Fidus ero, in nostros curre puella toros.
T u quoq;, qui æstiuos spatiosius exigis ignes,
Phœbe moraturæ contrahe lucis iter.
N ox mihi prima uenit, primæ data tempora noctis.
Longius in primo Luna morare toro.
F œdera sunt ponenda prius, signandaq; iura,
Et scribenda mihi lex in amore nouo.
H æc amor ipse suo constringit pignora signo,
Testis sydereæ torta corona Deæ,
Q uàm multæ ante meis cedant sermonibus horæ,
Dulcia quàm nobis concitet arma Venus.
N anq; ubi non certo uincitur fœdere lectus,
Non habet ultores nox uigilanda Deos,
E t quibus imposuit, soluit nox uincla libido.
Contineant nobis omnia prima fidem.
E rgo qui pactas in fœdera ruperit aras,
Pollueritq; nouo sacra marita toro,
I lli sint quicunq; solent in amore dolores,
Et caput argutæ præbeat historiæ,

Nec flenti dominæ patefiant nocte fenestræ.
Semper amet, fructu semper amoris egens.

AD CYNTHIAM.

Magnũ iter ad doctas proficisci cogor Athenas,
Vt me longa graui soluat amore uia.
Crescit enim assiduæ spectando cura puellæ,
Ipse alimenta sibi maxima præbet amor.
Omnia sunt tentata mihi, quacunq; fugari
Possit, at ex omni me premit ipse Deus.
Vix tamen aut semel admittit, cum sæpe negauit,
Seu uenit, extremo dormit amicta toro.
Vnum erit auxilium mutatis Cynthia terris.
Quantum oculis, animo tam procul ibit amor.
Nunc agite o' socij propellite in æquora nauem,
Remorumq; pares ducite sorte uices,
Iungiteq; extremo felicia lintea malo,
Nam liquidum nautis aura secundat iter.
Romanæ turres, & uos ualeatis amici,
Qualiscunq; mihi tuq; puella uale.
Ergo ego nunc rudis Adriaci uehar æquoris hospes,
Cogar & undisonos nunc prece adire Deos.
Deinde per Ionium uectus cum fessa lecheo
Sedarit placida uela phaselus aqua.
Quod superest, sufferte pedes, properate laborem
Isthmos qua terris arcet utrinq; mare.
Inde ubi Piræi capient me littora portus,
Scandam ego Theseæ brachia longa uiæ.
Illic uel studijs animum emendare Platonis

Incipiam, aut hortis docte Epicure tuis,
Persequar aut studiū linguæ, Domosthenis arma,
Librorumq́; tuos docte Menandre sales,
Aut certe tabulæ capient mea lumina pictæ,
Siue ebore exactæ, seu magis ære manus,
Aut spatia annorum, aut longa interualla profundi
Lenibunt tacito uulnera nostra sinu.
Seu moriar fato non turpi fractus amore,
Atq; erit illa mihi mortis honesta dies.

AD TVLLVM.

Frigida tam multos placuit tibi Cyzicus annos
Tulle propontiaca qua fluit Isthmos aqua,
Dindymus, & sacræ fabricata inuenta Cybellæ,
Raptorisq́; tulit quæ uia Ditis equos.
Si te forte iuuant Helles hathamantidos urbes,
Et desyderio Tulle mouere meo,
Tu licet aspicias cœlum omne Atlanta gerentem,
Sectáq; persea Phorcydos ora manu,
Geryonæ stabula, & luctantum in puluere signa
Herculis Antæiq́;, Hesperidumq́; choros,
Tuq́; tuo colchon propellas remige Phasin,
Peliacæq́; trabis totum iter ipse legas,
Qua rudis argoa natat inter saxa columba
In faciem proræ pinus adacta nouæ,
Et qua Gygei uisenda est ora Caistri,
Et qua septenas temperat unda uias,
Omnia romanæ cedent miracula terræ,
Natura hic posuit quicquid ubiq; fuit.

Armis apta magis tellus, quàm commoda noxæ.
Famam Roma tuæ non pudet historiæ.
Nam quantum ferro, tantum pietate potentes
Stamus, uictrices temperat ira manus.
Hic Anio tyburte fluis, Clitumnus ab umbro
Tramite, & æternum Martius humor opus.
Albanus lacus & socij Nemorensis ab unda,
Potaq; Pollucis lympha salubris equo.
At non squamoso labuntur uentre cerastæ,
Itala portentis nec fuit una nouis.
Non hic Andromedæ resonant pro matre cathenæ,
Nec tremis ausonias Phœbe fugate dapes,
Nec cuiquam absentis arserunt in caput ignes,
Exitium nato matre parante suo.
Penthea non sæuæ uenantur in arbore Bacchæ,
Nec soluit Danaas subdita cerua rates.
Cornua nec ualuit curuare in pellice Iuno,
Aut faciem turpi dedecorare boue.
Arboreasq; cruces Sinis, & non hospita graijs
Saxa, & curuatas in sua fata trabes.
Hæc tibi Tulle parens, hæc est pulcherrima sedes.
Hic tibi pro digna gente petendus honos.
Hic tibi ad eloquium ciues, hic ampla nepotum
Spes, & uenturæ coniugis aptus amor.

DE TABVLIS PERDITIS.

Ergo tam doctæ nobis periere tabellæ,
Scripta quibus pariter tot periere bona.
Has quondam nostris manibus detriuerat usus,
Qui non signatas iussit habere fidem,

Illæ iam sine me norant placere puellas,
Et quædam sine me uerba diserta loqui.
Non illas fixum caras effecerat aurum,
Vulgari buxo sordida cera fuit.
Qualescunq; mihi semper mansere fideles,
Semper & effectus promeruere bonos.
Forsitan hæc illis fuerant mandata tabellis'
Irascor quoniam es lente moratus heri.
An tibi nescio quæ uisa est formosior? an tu
Non bona de nobis crimina ficta iacis?
Aut dixit uenies hodie, cessauimus una',
Hospitium tota nocte parauit amor,
Et quæcunq; dolens reperit non stulta puella
Garula, cum blandis ducitur hora dolis.
Me miserum his aliquis rationem scribit auari,
Et ponit duras inter ephemeridas.
Quas siquis mihi retulerit, donabitur auro.
Quis pro diuitijs ligna retenta uelit?
I puer & citus hæc aliqua propone columna,
Et dominum Exquilijs scribe habitare tuum.

AD CYNTHIAM SVPERBIENTEM.

Falsa est ista tuæ mulier fiducia formæ
Olim oculis nimium facta superba meis,
Noster amor tales tribuit tibi Cynthia laudes,
Versibus insignem te pudet esse meis.
Mistam te uaria laudaui sæpe figura,
Vt quod non esses, esse putaret amor,
Et color est toties roseo collatus eoo,
Cum tibi quæsitus candor in ore foret.

Quod mihi non patrij poterant auertere amici,
Eluere aut uasto thessala saga mari,
Hæc ego non ferro, non igne coactus, & ipsa
Naufragus ægæa uerba fatebor aqua,
Correptus sæuo ueneris torrebar aheno,
Victus eram uersas in mea terga manus.
Ecce coronatæ portum tetigere carinæ.
Traiectæ Syrtes, anchora iacta mihi est.
Nunc demum uasto fessi resipiscimus æstu,
Vulneraq́; ad sanum nunc coiere mea,
Mens bona siqua Dea es, tua me in sacraria dono.
Exciderent surdo tot mea uota Ioui.

AD AMICAM.

u Isus eram positis inter conuiuia mensis,
Et de me poterat quilibet esse loquax,
Quinq; tibi potui seruire fideliter annos.
Vngue meam morso sæpe querere fidem.
Nil moueor lachrymis, ista sum captus ab arte.
Semper ab insidijs Cynthia flere soles.
Flebo ego discedens, sed fletum iniuria uincit,
Tu bene conueniens non sinis esse iugum.
Limina iam nostris ualeant lachrymantia uerbis,
Nec tamen irata ianua fracta manu.
At te cælatis ætas grauis urgeat annis,
Et ueniat formæ ruga sinistra tuæ.
Vellere cum cupies albos a stirpe capillos
A speculo rugas increpitante tibi,
Exclusa inq; uicem fastus patiare superbos,
Et quæ fecisti, facta queraris anus.
Has tibi fatales cecinit mea pagina diras,
Euentum formæ disce timere tuæ.

SEX·PROPERTII AVRELII NAVTAE ELEGIARVM LIBER QVARTVS.

DE VRBE ROMA.

h Oc quodcunq; uides hospes quam maxima Roma est,
Ante phrygem Aeneam collis, & herba fuit.
Atq; ubi nauali stant sacra palatia Phœbo,
Euandri profugæ procubuere boues.
F ictilibus creuere deis hæc aurea templa.
Non fuit opprobrio facta sine arte casa,
T arpeiusq; pater nuda de rupe tonabat,
Et Tyberis nostris aduena bubus erat.
Quo gradibus domus ista Remi se sustulit olim,
Vnus erat fratrum maxima regna focus.
C uria, prætexto quæ nunc nitet alta senatu,
Pellitos habuit rustica corda patres.
B ucina cogebat priscos ad uerba quirites.
Centum illi in prato sæpe senatus erat,
N ec sinuosa cauo pendebant uela theatro.
Pulpita solennes non oluere crocos.
N ulli cura fuit externos quærere diuos,
Cum tremeret patrio pendula turba sacro,
A nnuaq; accenso celebrare palilia fœno,
Qualia nunc curto lustra nouantur equo.
V esta coronatis pauper gaudebat asellis,
Ducebant macræ uilia sacra boues.
P arua saginati lustrabant compita porci,
Pastor & ad calamos exta litabat ouis,

V erbera pellitus setosa mouebat arator,
Vnde licens Fabius sacra lupercus habet.
N ec rudis infestis miles radiabat in armis,
Miscebant usta prælia nuda sude.
P rima galeritus posuit prætoria Lygmon,
Magnaq; pars Tacio rerum erat inter oues.
H inc tiriens, Ramnesq; uiri, Lucceresq; coloni.
Quattuor hinc albos Romulus egit equos.
Quippe suburbanæ parua minus urbe Bouillæ
Et qui nunc nulli, maxima turba Gabij,
E t stetit Alba potens albæ suis omine nata,
H ac ubi fidenas longe erat ire uias.
N il patrium nisi nomen habet Romanus alumnus,
Sanguinis altricem nunc pudet esse lupam.
H uc melius profugos misisti Troia penates,
O quali uecta est Dardana puppis aue.
I am bene spondebant tunc omina, quod nihil illam
Læserat abiegni uenter apertus equi.
C um pater in nati tremulus ceruice pependit,
Et uerita est humeros urere flamma pios,
T unc animi uenere Decij, Brutiq; secures,
Vexit & ipsa sui Cæsaris arma Venus,
A rma resurgentis portans uictricia Troiæ,
Felix terra tuos cepit Iule Deos,
S i modo auernalis tremulæ cortina Sibyllæ
Dixit auentino rura pianda Remo,
A ut si pergameæ serò rata carmina uatis
Longæuum ad Priami uera fuere caput.
V ertite equum Danai, male uincitis. ilia tellus
Viuet, & huic cineri Iuppiter arma dabit.

O ptima nutricum nostris Lupa martia rebus,
Qualia creuerunt mœnia lacte tuo.
M œnia nanq; pio conor disponere uersu,
Hei mihi quod nostro est paruus in ore sonus.
S ed tamen exiguo quodcunq; e' pectore riui
Fluxerit, hoc patriæ seruiat omne meæ.
E nnius hirsuta cingat sua dicta corona,
Mi folia ex edera porrige Bacche tua,
V t nostris tumefacta superbiat Vmbria libris,
Vmbria Romani patria Callimachi.
S candentes siquis cernet de uallibus arces,
Ingenio muros æstimet ille meo.
R oma faue, tibi surgit opus, date candida ciues
Omina, & inceptis dextera cantet auis.
S acra, diesq; canam, & cognomina prisca locorum,
H as meus ad metas sudet oportet equus.
Quo' ruis imprudens uage dicere' facta Properti.
Non sunt a' dextro condita fila colo.
A ccersis lachrymis cantus, auersus Apollo
Poscis ab inuita uerba pigenda lyra.
C erta feram certis authoribus, aut ego uates,
Nescius ærata signa mouere pila.
M e creat Architæ soboles Babylonius Horops
Horon, & a' proauo ducta Conone domus.
D i mihi sunt testes, non degenerasse propinquis,
Inq; meis libris nil prius esse fide.
N unc pretium fecere Deos, & fallitur auro
Iuppiter obliquæ signa iterata rotæ,
F elicesq; Iouis stellas, Martisq; rapacis,
Et graue Saturni sydus in omne caput,

Quid moueant pisces, animosáq; signa Leonis,
Lotus & hesperia quid Capricornus aqua,
Dicam Troia cades, & troica Roma resurges,
Et maris, & terræ longa sepulchra canam.
Dixi ego cum geminos produceret Arria natos,
Illa dabat natis arma uetante Deo,
Non posse ad patrios sua pila referre penates,
Nempe meam firmant nunc duo busta fidem,
Quippe Lupercus equi dum saucia protegit ora,
Heu sibi prolapso non bene cauit equo.
Gallus at in castris dum credita signa tuetur,
Concidit ante aquilæ rostra cruenta suæ,
Fatales pueri duo funera matris auaræ.
Vera sed inuito contigit ista fides.
Idem ego cum Cynaræ traheret Lucina dolores,
Et facerent uteri pondera lenta moram,
Iunonis uotum facite impetrabile dixi,
Illa parit, libris est data palma meis.
Hoc neq; arenosum libyci Iouis explicat antrum,
Aut sibi commissos fibra locuta Deos,
Aut siquis motas cornicis senserit alas,
Vmbráq; nec magicis mortua prodit aquis,
Aspicienda uia est cœli, uersúsq; per astra
Trames, & ab Zonis quinq; petenda fides.
Exemplū graue erit Calchas, nanq; Aulide soluit
Ille bene hærentes ad pia saxa rates.
Idem Agamemnoniæ ferrum ceruice puellæ
Tinxit, & Atrides uela cruenta dedit.
Nec rediere tamen Danäi. tu diruta fletum
Supprime, & euboicos respice Troia sinus.

N auplius ultores sub noctem porrigit ignes,
Et natat exuuijs Græcia pressa tuis,
V ictor Oilide rape nunc, & dilige uatem.
Quam uetat auelli ueste Minerua sua.
H actenus historiæ, nunc ad tua deuehor astra,
Incipe tu lachrymis æquus adesse nouis.
V mbria te notis antiqua penatibus edit,
Mentior? an patriæ tangitur ora tuæ?
Qua nebulosa cauo rorat Meuania campo,
Et lacus æstiuis intepet umber aquis,
S candentisq; axis consurgit uertice murus,
Murus ab ingenio notior ille tuo,
O ssáq; legisti non illa ætate legenda
Patris, & in tenues cogeris ipse lares.
N am tua cum multi uersarent rura iuuenci,
Abstulit excultas pertica tristis opes.
M ox ubi bulla rudi demissa est aurea collo,
Matris & ante Deos libera sumpta toga,
T um tibi pauca suo de carmine dictat Apollo,
Et uetat insano uerba tonare foro.
E t tu finge elegos fallax opus, hæc tua castra,
Scribat ut exemplo cætera turba tuo.
M ilitiam Veneris blandis patiere sub annis
Et Veneris pueris utilis hostis eris,
N am tibi uictrices, quascunq; labore parasti,
Eludat palmas una puella tuas,
E t bene cum fixum mento discusserit uncum,
Nil erit hoc, rostro te premet ansa suo,
I llius arbitrio noctem, lucemq; uidebis,
Gutta quoq; ex oculis non nisi iussa cadet.

N ec mille excubiæ, nec te signata iuuabunt
Limina, persuasæ fallere rima sat est.
N unc tua uel medijs puppis luctetur in undis,
V el licet armatis hostis inermis eas,
V el tremefacta cauo tellus deducat hiatum,
O ttipedis cancri terga sinistra time.

FABVLA VERTVNNI.

q Vid mirare meas tot in uno corpore formas?
Accipe Vertunni signa paterna Dei.
T huscus ego, Thuscis orior, nec pœnitet inter
Prælia uolscinos deseruisse focos.
N ec me turba iuuat, nec templo lætor eburno.
Romanum satis est posse uidere forum.
H ac quondam Tyberinus iter faciebat, & aiunt
Remorum auditos per uada pulsa sonos,
A t postquam ille suis tantum concessit alumnis,
V ertunnus uerso dicor ab amne Deus,
S eu quia uertentis fructum percepimus anni,
V ertunni rursus credidit esse sacrum.
P rima mihi uariat liuentibus uua racemis,
Et coma lactenti spicea fruge tumet,
H ic dulces cerasos, hic autumnalia pruna
Cernis, & æstiuo mora rubere die.
I nsitor hic soluit pomosa uota corona,
Cum pirus inuito stipite mala tulit.
M endax fama noces, alius mihi nominis index,
De se narranti tu modo crede Deo.
O pportuna mea est cunctis natura figuris
In quancunq;

In quancunq; uoles uerte, decorus ero,
Indue me cois, fiam non dura puella,
Meq́; uirum sumpta quis neget esse toga?
Da falcem, & torto frontem mihi comprime fœno,
Iurabis nostra gramina secta manu.
Arma tuli quondam, & memini, laudabar in illis,
Corbis & imposito pondere, messor eram.
Sobrius ad lites, at cum est imposta corona,
Clamabis capiti uina subisse meo.
Cinge caput mitra, speciem furabor Iacchi,
Furabor Phœbi, si modo plectra dabis.
Cassibus impositis uenor, sed arundine sumpta
Faunus plumoso sum Deus aucupio.
Est etiam aurigæ species Vertunnus, & eius
Traijcit alterno qui leue pondus equo.
Suppetat hoc pisces calamo prædabor, & ibo
Mundus demissis institor in tunicis.
Pastorem ad baculum possum curare, uel idem
Serpiculis medio puluere ferre rosam,
Nam qd ego adijciam, de quo mihi maxima fama est,
Hortorum in manibus dona probata meis?
Cæruleus cucumis, tumidoq; cucurbita uentre
Me notat, & iunco brassica uincta leui.
Nec flos ullus hiat pratis, quin ille decenter
Impositus fronti langueat ante meæ.
At mihi quod formas unus uertebar in omnes,
Nomen ab euentu patria lingua dedit.
At tu Roma meis tribuisti præmia Thuscis,
Vnde hodie uicus nomina Thuscus habet,
Tempore quo socijs uenit Lycomedius armis,

Atq; Sabina feri contudit arma Taci,
Vidi ego labentes acies, & tela caduca,
Atq; hostes turpi terga dedisse fugæ.
Sed facias diuûm sator, ut Romana per æuum
Transeat ante meos turba togata pedes.
Sex superant uersus, te, qui ad uadimonia curris,
Non moror, hæc spatiis ultima meta meis.
Stipis acernus eram properanti falce dolatus,
Ante Numam grata pauper in urbe Deus,
At tibi Mamuri formæ cælator ahenæ
Tellus artifices ne terat osca manus,
Qui me tam docilis potuisti fundere in usus,
Vnum opus est, operi non datur unus honos.

Epistola Arethusæ ad Lycotam.

hAc Aréthusa suo mittit mandata Lycotæ,
Cum toties absis, si potes esse meus.
Siqua tamen tibi lecturo pars oblita deerit,
Hæc erit e' lachrymis facta litura meis,
Aut siqua incerto fallet te littera tractu,
Signa meæ dextræ iam morientis erunt.
Te modo uiderunt iteratos Bactra per ortus,
Te modo munito fericus hostis equo,
Hyberniq; Getæ, pictoq; Britania curru,
Vstus & eoa discolor indus aqua.
Hæc'ne maritæ fides, & pactæ sunt mihi noctes,
Cum rudis urgenti brachia uicta dedi?
Quæ mihi deductæ fax omen prætulit, illa
Traxit ab euerso lumina nigra rogo.
Et stygio sum sparsa lacu, nec recta capillis
Vitta data est, nupsi non comitante Deo.

O mnibus heu portis pendent mea noxia uota.
Texitur hæc castris quarta lacerna tuis.
O ccidat, immerita qui carpsit ab arbore uallum,
Et struxit querulas rauca per ossa tubas.
D ignior obliquo funem qui torqueat ocno,
Aeternusq; tuam pascat aselle famem.
D ic mihi num teneros urit lorica lacertos?
Num grauis imbelles atterit hasta manus?
H æc noceant potius, quàm dentibus ulla puella
Det mihi plorandas per tua colla notas.
D iceris & macie uultum tenuasse, sed opto
E' desyderio sit color iste meo.
A t mihi cum noctes induxit uesper amaras,
Siqua relicta iacent, osculor arma tua,
T um queror in toto non sidere pallia lecto,
Lucis & authores non dare carmen aues.
N octibus hybernis castrensia pensa laboro,
Et Tyria in gladios uellera secta suos.
E t disco qua parte fluat uincendus Araxes.
Quot sine aqua partus millia currat equus.
C ogor & e tabula pictos ediscere mundos,
Qualis & hæc docti sit positura Dei,
Quæ tellus sit lenta gelu, quæ putris ab æstu
Ventus in Italiam, qui bene uela ferat.
A ssidet una soror, curis & pallida nutrix
Peierat hyberni temporis esse moras.
F elix Hippolite nuda tulit arma papilla,
Et texit galea barbara molle caput.
R omanis utinam patuissent castra puellis,
Essem militiæ sarcina fida tuæ.

N ec me tardarent Scythiæ iuga, cum pater altas
Africus in glaciem frigore nectit aquas.
O mnis amor magnus, sed aperto in coniuge maior.
H anc Venus, ut uiuat, uentilat ipsa facem.
N am mihi quo pœnis tibi purpura fulgeat ostris,
Crystallusq; tuas ornet aquosa manus,
O mnia surda tacent, rarisq; assueta calendis,
Vix aperit clausos una puella lares.
G raucidos, & catulæ uox est mihi grata querentis,
Illa tui partem uendicat una tori.
F lore sacella tego, uerbenis compita uelo,
Et crepat ad ueteres herba Sabina focos,
S iue in finitimo gemuit stans noctua tigno,
Seu uoluit tangi parca lucerna mero,
I lla dies ornis cædem denuntiat agnis,
Succinctæq; calent ad noua lucra popæ.
N e precor ascensis tanti sit gloria Bactris,
Rapta'ue odorato carbasa lina duci,
P lumbea cum tortæ sparguntur pondera fundæ,
Subdolus & uersis increpat arcus equis.
S ed tua sit domitis parthe telluris alumnis
Pura triumphanteis hasta sequatur equos.
I ncorrupta mei conserua fœdera lecti,
H ac ego te sola lege redisse uelim,
A rmaq; cum tulero portæ uotiua Capenæ,
Subscribam saluo grata puella uiro.

FABVLA TARPEIAE.

t Arpeium nemus, & Tarpeiæ turpe sepulchrū

Fabor, & antiqui limina capta Iouis.
Lucus erat felix ederoso conditus antro,
Multaq; natiuis obstrepit arbor aquis,
Syluani ramosa domus, quo dulcis ab æstu
Fistula poturas ire iubebat oues.
Hunc Tacius fontem uallo præcingit acerno,
Fidaq; suggesta castra coronat humo,
Quid tum Roma fuit, tubicen uicina Curetis,
Cum quateret lento murmure saxa Iouis?
Atq; ubi nunc terris dicuntur iura subactis,
Stabant romano pila Sabina foro.
Murus erant montes, ubi nunc est curia septa,
Bellicus ex illo fonte bibebat equus.
Hinc Tarpeia Deæ fontem libauit, at illi
Vrgebat medium fictilis urna caput.
Et satis una malæ potuit mors esse puellæ,
Quæ uoluit flammas fallere Vesta tuas.
Vidit arenosis Tacium perludere campis,
Pictaq; per flauas arma leuare iubas.
Obstupuit regis facie, & regalibus armis,
Interq; oblitas excidit urna manus.
Sæpe illa immeritæ causata est omina Lunæ,
Et sibi tingendas dixit in amne comas.
Sæpe tulit blandis argentea lilia nymphis,
Romula ne faciem læderet hasta Taci.
Dumq; subit primo capitolia nubila fumo,
Rettulit hirsutis brachia secta rubis,
Et sua Tarpeia residens, ita fleuit ab arce
Vulnera uicino non patienda Ioui.
Ignes castrorum, & Taciæ prætoria turmæ,

Et formosa oculis arma Sabina meis,
O utinam ad uestros sedeam captiua penates,
Dum captiua mei conspicer esse Taci.
R omani montes, & montibus addita Roma,
Et ualeat probro Vesta pudenda meo.
I lle equus ille meos in castra reponet amores,
Cui Tacius dextras collocat ipse iubas.
Quid mirum in patrios Scyllam sæuisse capillos?
Candidaq; in sæuos inguina uersa canes?
P rodita quid mirum fraterni cornua monstri,
Cum patuit lecto stamine torta uia?
Quantum ego sum Ausonijs crimen factura puellis
Improba uirgineo lecta ministra foco.
P allados extinctos siquis mirabitur ignes,
Ignoscat, lachrymis spargitur ara meis.
C ras (ut rumor ait) tota pugnabitur urbe,
Tu cape spinosi roscida terga iugi.
L ubrica tota uia est, & perfida, quippe tacentes
Fallaci celat limite semper aquas.
O utinam magicæ nossem cantamina musæ,
Hæc quoq; formoso lingua tulisset opem.
T e toga picta decet, non quem sine matris honore
Nutrit inhumanæ dura papilla Lupæ.
S ic hospes patiare tua regina sub aula
Dos tibi non humilis prodita Roma uenit.
S in minus, at raptæ ne sint impune Sabinæ,
Me rape, & alterna lege repende uices.
C ommissas acies ego possum soluere, nuptæ
Vos medium palla fœdus inite mea.
A dde hymenææ modos, tubicen fera murmura conde,

Credite uestra meus molliet arma torus.
E t iam quarta canit uenturam bucina lucem,
I psáq; in oceanum sydera lapsa cadunt.
E xperiar somnum, de te mihi somnia quæram,
Fac uenias oculis umbra benigna meis.
D ixit, & incerto permisit brachia somno
Nescia nefarijs accubuisse nouis.
N am Vesta iliacæ felix tutela fauillæ
Culpam alit, & plures condit in ossa faces.
I lla ruit qualis celerem prope Thermodoonta,
Strymonis abscisso fertur aperta sinu.
V rbi festus erat, dixere palilia patres.
Hic primus cœpit mœnibus esse dies.
A nnua pastorum conuiuia lusus in urbe
Cum pagana madent fercula diuitijs,
C umq; super raros fœni flammantis aceruos
Traijcit immundas ebria turba dapes.
R omulus excubias decreuit in otia solui,
Atq; intermissa castra silere tuba.
H oc Tarpeia suum tempus rata, conuenit hostem,
Pacta ligat, pactis ipsa futura comes.
M ons erat ascensu dubius, festóq; remissus.
Nec mora uocales occupat ense canes.
O mnia præbebant somnos, sed Iuppiter unus
Decreuit pœnis inuigilare tuis.
P rodiderat portæq; fidem, patriamq; iacentem,
Nubendiq; petit, quem uelit ipsa, diem,
A t Tacius neq; enim sceleri dedit hostis honorem,
Nube ait, & regni scande cubile mei.
D ixit, & ingestis comitum super obruit armis,

Hæc uirgo officijs dos erat apta tuis,
A duce Tarpeio mons est cognomen adeptus,
O uigil iniustæ præmia sortis habes.

AD LENAM.

t Erra tuũ spinis obducat Lena sepulchrum,
Et tua, quod non uis, sentiat umbra sitim,
N ec sedeant cineri manes, & Cerberus ultor
Turpia ieiuno terreat ossa sono,
D octa uel Hippolytum Veneri mollire negantem,
Concordiq; toro pessima semper auis,
P enelopen quoq; neglecto rumore mariti
Nubere lasciuo cogeret Antinoo.
I lla uelit, poterit magnes non ducere ferrum,
Et uolucris nidis esse nouerca suis,
Q uippe & collinas ad fossam mouerit herbas,
Stagnáq; currenti diluerentur aqua.
A udax cantatæ leges imponere Lunæ,
Et sua nocturno fallere terga lupo.
P osset & intentos astu cæcare maritos.
Cornicum immeritas eruit ungue genas,
C onsuluitq; striges nostro de sanguine, & in me
Hippomanes fœtæ semina legit equæ.
E xornabat opus uerbis ceu blanda perurat,
Saxosamq; terat sedula culpa uiam,
S i te eoa iuuat, DoroZantumq; aurea ripa,
Et quæ sub Tyria concha superbit aqua,
E urypiliq; placet coæ textura Mineruæ,
Sectaq; ab attalicis putria signa toris,

S eu quam palmiferæ mittunt uenalia Thebæ,
Murrheaq; in parthis pocula cocta focis,
S perne fidem, prouolue Deos, mendacia uincant.
Cedant damnosæ iura pudicitiæ.
E t simulare uirum pretium facit. utere causis.
Maior dilata nocte recurret amor.
S i tibi forte comas uexauerit utilis ira,
Post modo mercata pace premendus erit.
D eniq; ubi amplexu Venerem promiseris empto,
Fac simules puros Isidis esse dies.
I ngerat apriles Iole tibi, tundat Amycle
Natalem maijs idibus esse tuum.
S upplex ille sedet, posita tu scribe cathedra
Quidlibet has artes si pauet ille, tenes.
S emper habe morsus circa tua colla recentes,
Litibus alternis quos putet esse datos.
N on te Medeæ delectent probra sequacis,
Nempe tulit fastus ausa rogare prior,
S ed potius mundi Thais pretiosa Menandri,
Cum ferit astutos comica mœcha Getas.
I n mores te uerte uiri, si cantica iactat,
I comes, & uoces ebria iunge tuas.
I anitor ad dantes uiglet, si pulset inanis
Surdus in obductam somniet usq; seram.
N ec tibi displiceat miles modo factus amori,
Nauta nec attrita si ferat æra manu,
A ut quorum titulus per barbara colla pependit,
Cælati medio cum saliere foro.
A urum spectato, non quæ manus afferat aurum.
Versibus auditis quid nisi uerba feres?

Qui uersus, coæ dederit nec munera uestis,
  Ipsius tibi sit surda sine arte lyra.
Dum uernat sanguis, dum rugis integer annus,
  Vtere nequis eat liber amore dies.
Vidi ego odorati uictura rosaria Pœsti
  Sub matutino cocta iacere noto.
His animos nostræ dum uersat Acanthis amicæ,
  Per tenues ossa sunt numerata cutes.
Sed cape torquatæ Venus o regina columbæ,
  Ob meritum ante tuos guttura secta focos.
Vidi ego rugoso tussim concrescere collo,
  Sputaq; per dentes ire cruenta cauos,
Atq; animam in tegetes putrem expirare paternas.
  Horruit algenti pocula curua foco.
Exequiæ fuerant rari furtiua capilli
  Vincula, & immundo pallida mitra situ,
Et canit in nostros nimis experrecta dolores,
  Cum fallenda meo pollice claustra forent.
Sit tumulus lenæ curto uetus amphora collo.
  Vrgeat hunc supra uis caprifice tua.
Quisquis amas, scabris hoc bustum cædito saxis,
  Mistaq; cum saxis addito uerba mala.

De Pugna actiaca nauali.

Sacra facit uates, sint ora fauentia sacris,
  Et cadat ante meos icta iuuenca focos,
Cera phileteis certet romana corymbis,
  Et cyrenæas urna minister aquas,
Costum molle date, & blandi mihi thuris honores,

Terq; focum circa laneus orbis eat.

Spargite me lymphis, carmenq; recentibus aris.

Tibia mygdoniis libet eburna cadis.

Ite procul fraudes, alio sint aëre noxæ,

Pura nouum uati laurea mollit iter.

Musa Palatini referemus Apollinis ædem,

Res est Calliope digna fauore tuo.

Cæsaris in nomen ducuntur carmina, Cæsar

Dum canitur, quæso Iuppiter ipse uaces.

Est Phœbi fugiens Athamana ad littora portus,

Qua sinus Ioniæ murmura condit aquæ,

Actia Iuleæ pelagus monimenta carinæ

Nautarum uotis non operosa uia.

Huc mundi coiere manus, stetit æquore moles

Pinea, nec remis æqua fauebat auis.

Altera classis erat tenero damnata Quirino,

Pilaq; fœminea turpiter apta manu.

Hinc augusta ratis plenis Iouis omine uelis,

Signaq; iam patriæ uincere docta suæ.

Tandem acies geminos Nereus lunarat in arcus,

Armorum & radijs picta tremebat aqua,

Cum Phœbus linquens stantem se uindice Delon,

Nam tulit iratos mobilis una notos,

Astitit Augusti puppem super, & noua flāma

Luxit in obliquam ter sinuata facem.

Non ille attulerat crines in colla solutos,

Aut testudineæ carmen inerme lyræ,

Sed quali aspexit Pelopeium Agamemnona uultu,

Egessitq; auidis Dorica castra rogis,

Aut qualis flexos, soluit Pythona per orbes.

Serpentem, imbelles quem timuere lyrae.
Mox ait o longa mundi seruator ab Alba
Auguste, hectoreis cognite maior auis,
Vince mari, iam terra tua est, tibi militat arcus,
Et fauet ex humeris hoc onus omne meis.
Solue metu patriam, quae nunc te uindice freta,
Imposuit prorae publica uota tuae,
Quam nisi defendes, murorum Romulus augur
Ire palatinas non bene uidit aues.
Et nimium remis audent prope turpe latinis
Principe te fluctus regia uela pati.
Nec te quod classis centenis remiget alis
Terreat, inuito labitur illa mari,
Quodq; uehunt prorae centaurica saxa minante,
Tigna caua, & pictos experiare metus.
Frangit, & attollit uires in milite causa,
Quae nisi iusta subest, excutit arma pudor.
Tempus adest, committe rates, ego temporis author
Ducam laurigera iulia rostra manu.
Dixerat, & pharetrae pondus consumit in arcus.
Proxima post arcus Caesaris hasta fuit.
Vincit Roma, fide Phoebi, dat foemina poenas,
Sceptra per ionias fracta uehuntur aquas.
Et pater Idalio miratus Caesar ab astro.
Sum Deus, & nostri sanguinis ista fides.
Prosequitur cantu Triton, omnesq; marinae
Plauserunt circa libera signa Deae.
Illa petit Nilum cymba male nixa fugaci,
Hoc unum iusso non moritura die.
Di melius, quantus mulier foret una triumphus

Ductus erat per quas ante Iugurtha uias.
A ctius hinc traxit Phœbus monumenta, quod eius
Vna decem uicit missa sagitta rates.
B ella satis cecini, citharam iam poscit Apollo
Victor, & ad placidos exuit arma choros.
C andida nunc molli subeant conuiuia luco,
Blanditiæq; fluant per mea colla rosæ,
V inaq; fundantur prælis elisa falernis,
Terq; lauet nostras spica cilissa comas.
I ngenium potis irritet musa poetis.
Bacche soles Phœbo fertilis esse tuo.
I lle paludosos memoret seruire Sicambros,
Cepheam hic Meroen, fuscaq; regna canat,
H ic referat serò confessum fœdere parthum,
Reddat signa Remi, mox dabit ipse sua.
S iue aliquid pharetris Augustus parcet eois
Differat in pueros ista trophæa suos.
G aude Crasse, nigras siquid sapis inter arenas,
Ire per Eufraten ad tua busta licet.
S ic noctem patera, sic ducam carmine, donec
Iniiciat radios in mea uina dies.

AD CYNTHIAM.

S Vnt aliquid manes, letum non omnia finit,
Luridaq; euictos effugit umbra rogos.
C ynthia nanq; meo uisa est incumbere fulcro,
Murmur ad extremæ nuper humata uiæ.
C um mihi ab exequiis somnus penderet amoris,
Et quererer lecti frigida regna mei,

Eosdem habuit secum, quibus est elata capillos
Eosdem oculos, lateri uestis adusta fuit.
Et solitum digito beryllon adederat ignis,
Summaq; letheus triuerat ora liquor,
Spirantesq; animos, & uocem misit. at illi
Pollicibus fragiles increpuere manus.
Perfide nec cuiquam melior sperande puellæ.
In te iam uires somnus habere potest?
Iam'ne tibi exciderant uigilantis furta suburræ,
Et mea nocturnis trita fenestra dolis.
Per quam demisso quoties tibi fune pependi
Alterna ueniens in tua colla manu.
Sæpe Venus triuio commista est pectore misto,
Fecerunt tepidas pallia nostra uias.
Fœderis heu taciti cuius fallacia uerba
Non audituri diripuere noti.
At mihi non oculos quisquam inclinauit euntes,
Vnum impetrassem te reuocante diem.
Nec crepuit fixa me propter arundine custos,
Læsit & obiectum tegula curta caput.
Deniq; quis nostro curuum te funere uidit?
Atram quis lachrymis incaluisse togam?
Si piguit portas ultra procedere, at illuc
Iussisses lectum lentius ire meum.
Cur uentos non ipse rogis ingrate petisti?
Cur nardo flammæ non oluere meæ?
Hoc etiam graue erat nulla mercede hyacinthos
Inijcere, & fracto busta piare cado.
Lygdamus uratur, candescat lamina uernæ.
Sensi ego, cum insidijs pallida uina bibi.

At Nomas arcanas tollat uersuta saliuas.
Dicet damnatas ignea testa manus,
Quæ modo per uiles inspecta est publica noctes,
Hæc nunc aurata cyclade signat humum.
Et grauiora rependit iniquis pensa quasillis,
Garula de facie si qua locuta mea est,
Nostra'q; quod Petale tulit ad monimenta corollas,
Codicis immundi uincula sentit anus.
Cæditur & Lalage tortis suspensa capillis
Per nomen quoniam est ausa rogare meum.
Te patiente meæ conflauit imaginis aurum.
Ardent è nostro dotem habitura rogo.
Non tamen insector, quamuis mereare, Properti.
Longa mea in libris regna fuere tuis.
Iuro ego fatorum nulli reuocabile carmen,
Tergeminus'q; canis sic mihi molle sonet,
Me seruasse fidem si fallo, uipera nostris
Sibilet in tumulis, & super ossa cubet.
Nam gemina est sedes turpem sortita per amnem,
Turba'q; diuersa remigat omnis aqua.
Vna Clytemnestræ stuprum uehit, altera Cressæ
Portat mentitæ lignea monstra bouis.
Ecce coronato pars altera parta phaselo
Mulcet ubi elysias aura beata rosas.
Qua numerosa fides, qua quæritur unda Cybelles,
Mitratis'q; sonant lydia plectra choris,
Andromede'q;, & Hypermestre sine fraude maritæ
Narrant historiæ pectora nota suæ.
Hæc summa æternis queritur liuere cathenis
Brachia, nec meritas frigida saxa manus.

N arrat Hypermestræ magnum ausas esse sorores
 In scelus, hoc animum non ualuisse suum.
S ic mortis lachrymis uitæ sanamus amores.
 Celo ego perfidiæ crimina multa tuæ.
S ed tibi nunc mandata damus, si forte moueris,
 Si te non totum Chloridos herba tenet,
N utrix in tremulis nequid desyderet annis,
 Parthenie patuit, nec tibi auara fuit.
D elitiæq; meæ Latris, cui nomen ab usu est,
 Ne speculum dominæ porrigat illa nouæ.
E t quoscunq; meo fecisti nomine uersus,
 Vre mihi. laudes desine habere meas.
P elle ederam tumulo, mihi quæ pugnante corymbo
 Mollia contortis alligat ossa comis.
R amosis Anio qua pomifer incubat aruis,
 Et nunquam Herculeo numine pallet ebur,
H oc carmen media dignum me scribe columna,
 Sed breue quod currens uector ab urbe legat.
H ac Tyburnia iacet aurea Cynthia terra.
 Accessit ripæ laus Aniene tuæ,
N ec tu sperne pijs uenientia somnia portis,
 Cum pia uenerunt somnia pondus habent.
N octe uagæ ferimur. nox clausas liberat umbras,
 Errat & abiecta Cerberus ipse sera.
L uce iubent leges lethea ad stagna reuerti.
 Nos uehimur, uectum nauta recenset onus.
N unc te possideant aliæ, mox sola tenebo.
 Mecum eris, & mistis ossibus ossa teram.
H æc postquam querula mecum sub uoce peregit,
 Inter complexus excidit umbra meos.

De Cynthia.

DE CYNTHIA, ET DRACONE.

Disce quid exquilias hac nocte fugarit aquosas,
Cum uicina meis turba cucurrit agris,
Lanuuium annosi uetus est tutela Draconis,
Hic ubi tartareæ non perit hora moræ,
Qua sacer abripitur cæco descensus hiatu,
Qua penetrat uirgo, tale iter omne caue.
Ieiuni serpentis honos cum pabula poscit
Annua, & ex ima sibila torquet humo.
Talia demissæ pallent ad sacra puellæ,
Cum temere anguino creditur ore manus.
Ille sibi admotas à uirgine corripit escas.
Virginis in palmis ipsa canistra tremunt.
Si fuerint castæ, redeunt in colla parentum,
Clamant'q; agricolæ, fertilis annus erit.
Huc mea detonsis auecta est Cynthia mannis
Causa fuit Iuno, sed mage causa Venus.
Appia dic quæso, quantum te teste triumphum
Egerit effusis per tua saxa rotis,
Turpis in arcana sonuit cum rixa taberna,
Si sine me, famæ non sine labe meæ.
Spectaculum ipsa sedens primo temone pependit,
Ausa per impuros frena mouere locos,
Serica nam taceo uolsi carpenta nepotis,
Atq; armillatos colla molossa canes,
Qui dabit immundæ uenalia farta saginæ,
Vincet ubi erasas barba pudenda genas.
Cum fieret nostro toties iniuria lecto,
Mutato uolui castra mouere toro.

Deprehensum Propertium cum Phyllide, & Theïa amicas à Cynthia, uapulasséq; ab ea omnes uehementer.

PHyllis auentinæ quædam est uicina Dianæ
Sobria grata parum, cum bibit omne decet.
Altera Tarpeios est inter Theïa lucos
Candida, sed potæ non satis unus erit.
His ego constitui noctem lenire uocatis,
Et uenere ignota furta nouare mea.
Vnus erat tribus in secreta lectulus herba.
Quæris concubitus? inter utranq; fui.
Lygdamus ad Cyathos, utriq; æstiua supellex.
Et methymnæi grata saliua meri.
Nile tuus tibicen erat coralistria Phyllis,
Et facilis spargi munda sine arte rosa.
Nanus & ipse suos breuiter concretus in artus
Iactabat truncas ad caua buxa manus,
Sed neq; suppletis constabat flamma lucernis,
Decidit inq; suos mensa supina pedes,
Me quoq; per talos uenerem quærente secundos,
Semper damnosi subsiluere canes,
Cantabant surdo, nudabant pectora cæco
Lanuuij ad portas hei mihi solus eram,
Cum subito rauci sonuerunt cardine postes,
Et leuia ad primos murmura facta lares,
Nec mora cum totas resupinat Cynthia ualuas
Non operosa comis, sed furibunda decens.
Pocula mi digitos inter cecidere remissos,

Palluerantq; ipso labra soluta mero.
Fulminat illa oculis, & quantum fœmina sæuit.
Spectaculum capta nec minus urbe fuit.
Phyllidos iratos in uultum conijcit ungues
Territa uicinas Theia clamat aquas.
Lumina sopitos turbant elata quirites,
Omnis & insana semita nocte sonat.
Illas direptisq; comis, tunicisq; solutis
Excipit obscuræ prima taberna uiæ.
Cynthia in exuuijs gaudet, uictrixq; recurrit,
Et mea peruersa sauciat ora manu,
Imponitq; notam collo, morsuq; cruentat,
Præcipueq; oculos, qui meruere, ferit.
Atq; ubi iam nostris lassauit brachia plagis,
Lygdamus ad plutei fulcra sinistra iacens
Exuitur, geniumq; meum prostratus adorat.
Lygdame nil potui, tecum ego captus eram.
Supplicibus palmis tum demum ad fœdera ueni,
Cum uix tangendos præbuit illa pedes,
Atq; ait, admissæ si uis me ignoscere culpæ,
Accipe quæ nostræ formula legis erit.
Tu neq; Pompeia spatiabere cultus in umbra,
Nec cum lasciuum sternet arena forum.
Colla caue inflectas ad summum obliqua theatrum,
Aut lectica tuæ sudet aperta moræ.
Lygdamus in primis omnis mihi causa querelæ
Veneat, & pedibus uincula bina trahat.
Indixit leges, respondi ego, legibus utar.
Riserat imperio facta superba dato.
Dein quemcunq; locum externæ tetigere puellæ

Suffiit, & pura limina tergit aqua.
Imperat & totas iterum mutare lacernas,
Ter'q; meum tetigit sulfuris igne caput.
Atq; ita mutato per singula pallia lecto,
Respondi & toto soluimus arma toro.

De Hercule & Morte Caci.

Amphitryoniades qua tempestate iuuencos
Egerat a' stabulis o' Erythræa tuis,
Venit ad inuictos pecorosa palatia montes,
Et statuit fessos fessus & ipse boues,
Qua uelabra suo stagnabant flumine, qua'q;
Nauta per urbanas uelificabat aquas.
Sed non infido manserunt hospite Caco
Incolumes, furto polluit ille locum.
Incola Cacus erat, metuendo raptor ab antro
Per tria partitos qui dabat ora sonos.
Hic ne certa forent manifestæ signa rapinæ,
Auersos cauda traxit in antra boues.
Nec sine teste Deo, furem sonuere iuuenci,
Furis & implacidas diruit ira fores.
Mænalio iacuit pulsus tria tempora ramo
Cacus, & Alcides sic ait, ite boues,
Herculis ite boues nostræ labor ultime clauæ,
Bis mihi quæsitæ, bis mea præda boues,
Arua'q; mugitu sancite boaria longo.
Nobile erit Romæ pascua nostra forum.
Dixerat, & sicco torret sitis ora palato,
Terra'q; non ullas fœta ministrat aquas.

Sed procul inclusas audit ridere puellas.
Lucus ab umbroso fecerat orbe nemus,
Fœmineæ loca clausa Deæ, fontesq; piandos,
Impune & nullis sacra retecta uiris,
Deuia puniceæ uelabant limina uittæ,
Putris odorato luxerat igne casa,
Populus & longis ornabat frondibus ædem,
Multaq; cantantes umbra tegebat aues.
Huc ruit in siccam congesto puluere barbam,
Et iacit ante fores uerba minora Deo,
Vos precor o lucis sacro quæ luditis antro,
Pandite defessis hospita uestra uiris,
Fontis egens erro, circaq; sonantia lymphis,
Et caua suscepto flumine palma sat est.
Audistis'ne aliquem, tergo qui sustulit orbem?
Ille ego sum, Alcidem terra recepta uocat.
Quis facta herculeæ non audit fortia clauæ?
Et nunquam ad natas irrita tela feras?
Atq; uni stygias hominum luxisse tenebras
Accipite hæc, fesso uix mihi terra patet.
Quod si Iunoni sacrum faceretis amaræ,
Non clausisset aquas ipsa nouerca suas,
Sin aliquam uultusq; meus, setæq; leonis
Terrent, & libyco sole perusta coma,
Idem ego sidonia feci seruilia palla
Officia, & lydo pensa diurna colo,
Mollis & hirsutum cepit mihi fascia pectus,
Et manibus duris apta puella fui.
Talibus Alcides, at talibus alma sacerdos
Puniceo canas stamine uincta comas,

Parce oculis hospes, lucóq; absœde uerendo,
Cede agedum, & tuta limina linque fuga,
Interdicta uiris metuenda lege piatur,
Qua se summota uindicat ara casa,
Magnam Tiresias aspexit Pallada uates,
Fortia dum posita gorgone membra lauat.
Di tibi dent alios fontes, hæc lympha puellis
Auia secreti liminis una fuit.
Sic anus. ille humeris postes concussit opacos.
Nec tulit iratam ianua clausa sitim.
At postquam exhausto iam flumine uicerat æstum,
Ponit uix sitis tristia iura labris.
Angulus hic mundi nunc me mea fata trahentem
Accipit, hæc fesso uix mihi terra patet.
Maxima quæ gregibus deuota est ara repertis,
Ara per has inquit, maxima facta manus,
Hæc nullis unquam pateat ueneranda puellis;
Herculis eximij ne sit inulta sitis.
Sancte pater salue, cui iam fauet aspera Iuno,
Sancte uelis libro dexter inesse meo.
Nunc quoniam manibus purgatum sanxerat orbē,
Sic sanctum tacitæ composuere cures.

Quare Iupiter, Feretrius dictus.

Nunc Iouis incipiam causas aperire Feretri,
Armáq; de ducibus trina recepta tribus,
Magnum iter ascendo, sed dat mihi gloria uires.
Non iuuat ex facili lecta corona iugo.
Imbuis exemplum primæ tu Romule palmæ

Huius, & exuuijs plenus ab hoste redis,
Tempore quo portas Ceninum Acrona petentem
Victor in euersum cuspide fundis equum.
Acron Herculeus Cenina ductor ab arce
Roma tuis quondam finibus horror erat.
Hic spolia ex humeris ausus sperare Quirini,
Ipse dedit, sed non sanguine sicca suo.
Hunc uidit ante cauas uibrantem spicula turres
Romulus, & uotis occupat ante ratis.
Iuppiter hæc hodie tibi uictima corruet Acron,
Vouerat, & spolium corruit ille Ioui.
Vrbis, uirtutisq; parens sic uincere sueuit,
Qui tulit aprico frigida castra lare,
Idem eques, & frenis, idem fuit aptus aratris.
Et galea hirsuta compta lupina iuba.
Picta nec inducto fulgebat parma Pyropo.
Præbebant cæsi baltea lenta boues.
Cossus at insequitur ueientis cæde Tolunni,
Vincere cum Veios posse laboris erat.
Nec dum ultra Tyberim belli sonus, ultima præda
Nomentum, & captæ iugera pauca Coræ,
Et Veij ueteres & uos tum præda fuistis,
Et uestra posita est aurea sella foro,
Nunc intra muros pastoris bucina lenti
Cantat, & in uestris ossibus arua metunt.
Forte super portæ dux Veius astitit arcem,
Colloquiumq; sua fretus ab urbe dedit.
Dumq; Aries murum cornu pulsabat aheno,
Vineaq; inductum longa tegebat opus,
Cossus ait forti melius concurrere campo.

Nec mora fit, plano sistit uterq; gradu.
D i latias iuuere manus, desecta Tolumni
Ceruix, Romanos sanguine lauit equos.
C laudius à Rheno traiectos arcuit hostes,
Belgica cum uasti parma relata ducis.
V irdomari genus hic Rheno iactabat ab ipso
Nobilis erectis fundere gesa rotis.
I lli uirgatis iaculantis ab inguine brachis
Torquis ab incisa decidit unca gula.
N unc spolia in templo tria condita. causa feretri,
Omine quod certo dux ferit ante ducem,
S eu quia uicta suis humeris hæc arma ferebant,
Hinc feretri dicta est ara superba Iouis.

AD PAVLVM.

D Esine Paule meū lachrymis urgere sepulchrūm,
Panditur ad nullas ianua nigra preces.
C um semel infernas intrarunt funera leges,
Non exorato stant adamante uiæ,
T e licet orantem fuscæ Deus audiat aulæ,
Nempe tuas lachrymas littora surda bibent.
V ota mouent superos, ubi portitor æra recepit,
Obserat herbosos lurida porta rogos.
S ic mœstæ cecinere tubæ, cum subdita nostrum
Detraheret lecto fax inimica caput,
Q uid mihi coniugium Pauli? quid currus auorum
Profuit? aut famæ pignora tanta meæ?
N um minus immites habuit Cornelia Parcas?
Et sum quod digitis quinq; leuatur onus.

Damnatæ noctes, & uos uada lenta paludes,
Et quæcunq; meos implicat unda pedes,
Immatura licet, tamen huc non noxia ueni.
Det pater hic umbræ mollia iura meæ,
Aut siquis posita iudex sedet Aeacus urna,
In mea sortita iudicet ossa pila,
Assideant fratres iuxta minoia sella,
Eumenidum intento turba seuera foro.
Sisyphe mole uaces, taceant Ixionis orbes,
Fallax tantaleo corripiare liquor.
Cerberus & nullas hodie petat improbus umbras,
Et iaceat tacita lapsa cathena sera.
Ipsa loquor pro me (si fallor) pœna sororum
Infelix humeros urgeat urna meos.
Sicui fama fuit per auita trophæa decori.
Aera Numantinos regna loquuntur auos.
Altera maternos exequat turba Libones,
Et domus est titulis utraq; fulta suis.
Mox ubi iam facibus cessit prætexta maritis,
Vinxit & acceptas altera uitta comas,
Iungor Paule tuo sic discessura cubili,
In lapide hoc uni nupta fuisse legar.
Testor maiorum cineres tibi Roma colendos,
Sub quorum titulis Africa tonsa iaces,
Et Persen proaui simulantem pectus Achillis,
Quiq; tuas proauus fregit Achille domos,
Me neq; censuræ legem mollisse, nec ulla
Labe mea nostros erubuisse focos.
Non fuit exuuijs tantis Cornelia damnum.
Quin & erat magnæ pars imitanda domus,

Nec mea mutata est ætas, sine crimine tota est.
Viximus insignes inter utranq; facem.
Mi natura dedit leges a' sanguine ductas,
Ne possim melior iudicas esse metu.
Quælibet austeras de me ferat urna tabellas,
Turpior assensu non erit ulla meo.
Vel tu, quæ tardam mouisti fune Cybellem,
Claudia turritæ rara ministra Deæ,
Vel cui commissos cum Vesta reposceret ignes.
Exhibuit uiuos carbasus alba focos.
Nec te dulce caput mater Scribonia læsi,
In me mutatum, quid nisi fata uelis?
Maternis laudor lachrymis, urbis'q; querelis,
Defleta & gemitu Cæsaris ossa mea.
Ille sua nata dignam uixisse sororem
Increpat, & lachrymas uidimus esse Deo.
Et tamen emerui generosos uestis honores,
Nec mea de sterili facta rapina domo.
Te Lepide, & te Paule meum post fata leuamen.
Condita sunt uestro numina nostra sinu.
Vidimus & fratrem sellam geminasse curulem,
Consule quo facto tempore rapta soror.
Filia tu speciem censuræ nacta paternæ
Fac teneas unum nos imitata uirum.
Et serie fulate genus, mihi cymba uolenti
Soluitur aucturis tot mea fata malis.
Hæc est fœminei merces extrema triumphi,
Laudat ubi emeritum libera fama rogum.
Nunc tibi commendo communia pignora natos,
Hæc cura & cineri spirat inusta meo.

Fungere maternis uicibus pater, illa meorum
Omnis erit collo turba ferenda tuo.
Oscula cum dederis tua flentibus, adijce matris.
Tota domus cœpit nunc onus esse tuum.
Et siquid doliturus eris sine testibus illis,
Cum uenient, siccis oscula falle genis.
Sat tibi sunt noctes, quas de me Paule fatiges,
Somniáq; in faciem credita sæpe meam.
Atq; ubi secretò nostra ad simulachra loqueris,
Vt responsuræ singula uerba iace.
Seu tamen aduersum mutarit Ianua lectum,
Sederit & nostro cauta nouerca toro,
Coniugium pueri laudate, & ferte paternum.
Capta dabit uestris moribus illa manus.
Nec matrem laudate nimis. collata priori
Vertet in offensas libera uerba suas.
Seu memor ille mea contentus manserit umbra,
Et tanti cineres duxerit esse meos,
Discite uenturam iam nunc sentire senectam,
Cœlibis ad curas, nec uacet ulla uia.
Quod mihi detractum est, uestros accedat ad annos,
Prole mea Paulum sic iuuat esse senem.
Et bene habet, nunquam mater lugubria sumpsi,
Venit in exequias tota caterua meas.
Causa perorata est, flentes me surgite testes,
Dum pretium uitæ grata rependit humus.
Moribus & cœlum patuit, sim digna merendo,
Cuius honoratis ossa uehuntur aquis.

FINIS.


BIBLIOTECA NAZ.
ROMA
VITTORIO EMANUELE

A B C D E
AA BB CC DD EE
a b c d e f g h i
Omnes sunt quaterniones præter E *quinternionem,*
& EE *duernionem.*

VENETIIS IN AEDIBVS ALDI, ET
ANDREAE SOCERI MENSE
MARTIO. M. D. XV.

NEC SINE PRIVILEGIO, VT
IN CAETERIS.






AL
DVS




Digitized by Google